

53

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 53 • Decembrie 2021

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Livia ANDREI 3 <i>Sărbători și... sărbători (Editorial)</i>	Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI 33 <i>Hristos se naște, slăviți-L, Hristos din ceruri, întâmpinați-L!</i>	Irina NECHIFOR 60 <i>Poezii la gura sobei</i>	Nicolae IONESCU 93 <i>Mitropolitul Veniamin Costachi - promotor al renașterii spirituale și naționale a românilor</i>
Maria MARIN 4 <i>România Mare - visul de aur al Românilor</i>	Andreea NANU 35 <i>Moldova și ale sale frumoase obiceiuri de iarnă</i>	Irina NECHIFOR 61 <i>Eroul din familia mea</i>	Petruș ANDREI 95 <i>Eminescu - eterna fascinație</i>
Sergiu TABARCEA 8 <i>Ziua Națională - marcă a stabilității unui popor</i>	Ghiță CRISTIAN 36 <i>Sărbătorile de iarnă în satul lui Tudor Pamfile</i>	Daniel DRĂGAN 62 <i>Tradiția și semnificația împodobirii bradului de Crăciun</i>	Liliana Goga 96 <i>Jumătate</i>
Ioan Aurel POP 11 <i>Gând trist într-o zi de bucurie</i>	Andreia-Elena BRICIU 38 <i>Frumusețea sărbătorilor de iarnă la români</i>	Ioan IDRICEANU 64 <i>Frumusețea și sfințenia sărbătorilor de iarnă</i>	Petruș ANDREI 97 <i>Eminesciene</i>
POEZII 12 <i>Vasile Alecsandri, Mihail Dragomirescu, Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor, Petruș Andrei, Nina Toma, Nichita Stănescu</i>	Marius FLUTURĂȘ 40 <i>Obiceiuri de Crăciun</i>	Thomas SIEBER 68 <i>Un neamț îndrăgostit de România...</i>	Daniela Tudorița TEODORU 99 <i>Respirația...</i>
Mesaje de 1 Decembrie și cu ocazia Sărbătorilor de iarnă 16 <i>Dumitru Boroș, Adrian Solomon, Gheorghe Chioaru, Nicolaie Mihai, Consiliul Director al Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza”</i>	Vasile CHELARU 42 <i>Cazne spulberate la Crăciun</i>	Andrei-Nicolae MIHAI 71 <i>Document istoric: „Despre ciuma care a bătut atunci în Alexandria”</i>	Ecaterina TELETIN 100 <i>Potejează-te de boli!</i>
Gabriela Elena AIONIȚOAEI 18 <i>Al doilea „Crăciun cu mască”...</i>	Lucia MUNTEANU 45 <i>Decembrie!... Emoții, emoții...</i>	Ion DOBRIN 72 <i>Poetul Nicolae Labiș - o amintire frumoasă</i>	Neculai CURELEA 102 <i>Bucătăria moldovenească</i>
Dumitru DIMA 20 <i>Păstrați viu farmecul sărbătorilor de iarnă!</i>	Carolina BOROȘ 46 <i>Minunea</i>	Carmen FRĂȚIMAN 74 <i>Ședință de lucru</i>	Ion DOBRIN 104 <i>Să pornim la colindat prin vremea de altădat’</i>
Vasile FÎNARU 21 <i>105 ani de la Șarja de la Prunaru</i>	Zâna TĂMĂȘANU 47 <i>Lumea colindelor românești - lume a mitului și fabulosului</i>	Alexandrina PASCAL 75 <i>Caleidoscopul vieții - Ionel și Păstorel</i>	Alexandrina PASCAL 107 <i>Plugușor - spus la fereastră pentru toți din „Viața noastră”</i>
Florentina Loredana DALIAN 23 <i>Gogoși online</i>	Maximilian OPAIȚ 49 <i>Magia sărbătorilor de iarnă</i>	Ada Mioara TIMOFTE 79 <i>Timp, te conjur, mai rămâi!</i>	Nelu Vasile - NEVA 109 <i>Selecție epigrame</i>
Constantin CHIPER 24 <i>80 de ani de la implicarea tutovenilor în campania militară din anii 1941-1944</i>	Kolea KURELIUK 50 <i>Colinde, colinde...</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 80 <i>Nici cărturarii nu scapă</i>	Ion DOBRIN 110 <i>Umoristice</i>
Dan MEREUȚĂ 29 <i>Anul Nou bisericesc și Anul Nou civil - repere în viața noastră</i>	Mihaela OPREA 51 <i>Obiceiuri de Anul Nou - „Vălărețul”</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 82 <i>Ultimul călău al Moldovei</i>	Maximilian OPAIȚ 111 <i>Epigrame...</i>
LEGENDA 32 <i>lui Moș Nicolae</i>	Simona-Andreea MIHAI 53 <i>Azi Crăciunul s-a mutat din palat la închisoare</i>	Frosica-Anca STRATULAT 84 <i>Trecut-au anii...</i>	Gheorghe NICULESCU 112 <i>Să rădem cu...</i>
	Roxana MIRON 55 <i>Crăciunul prin ochi de copil</i>	Florin SIMION 87 <i>„Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor și salariaților au un drum comun!”</i>	Petruș ANDREI 113 <i>Gheorghe ENĂCHESCU</i>
	Gheorghe ENĂCHESCU 56 <i>Visul</i>	Nicolae IONESCU 91 <i>Părintele Mina Dobzeu - Duhovnicul Hușilor</i>	Gheorghe ENĂCHESCU 114 <i>Catrene</i>
	Livia ANDREI 57 <i>Nicolaie Mihai - 65</i>		Serghei COLOȘENCO 115 <i>Evocări rebusiste</i>
	Andrei-Nicolae MIHAI 58 <i>Iernile ce-au trecut...</i>		Gheorghe NICULESCU, Nelu VASILE 117 <i>Rebus</i>
			Florian PRICOP 118 <i>„Fotbalul este viața mea”</i>

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI,
Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P.:

Veronel AIONIȚOAEI, Vasile CHELARU, Nicolaie
MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 - 3580; ISSN-L = 2247 - 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

Prof. Livia ANDREI

Sărbători și... sărbători

**Sufletul mi-i totuși plin de rost,
Gerul și zăpada-mi saltă țelul,
Fiindcă peste toate câte-au fost
Râde pân' la lacrimi clopoțelul.**
(Esenin)

Fiecare vârstă are frumusețea ei și asta pentru că de fiecare dată privești lumea altfel. Perceperea realității, perspectiva din care o privești, se schimbă în fiecare an.

În vremea copilăriei (adică acum 100 de ani, cum ironic ne-a spus Smărandița, nepoata noastră de la Iași), Sărbătorile de iarnă stăteau sub semnul vacanței, a jocului, a zarvei pe care o făceam când ne trăgeam cu sania, ne dădeam pe gheață sau ne băteam cu zăpadă ore întregi, uitând și de mâncare și fără să simțim frigul.

De Moș Nicolae nu prea știam la vârsta aceea, dar de nuielușa lui corectoare ne mai aducem aminte. Nici de colinde nu prea aveam parte, dar mama ne învăța o poezie:

Afară ninge liniștit,
În casă arde focul,
Iar noi, pe lângă mamă stând,
De mult uitarăm jocul!

E noapte. Patul e făcut.
Dar cine să se culce?
Când mama spune de Iisus,
Cu glasul-i rar și dulce.

Cum S-a născut Hristos în frig,
În ieslea cea săracă,
Cum boul peste el sufla,
Căldură că să-i facă.

Cum au venit în ieslea lui
Păstorii de la stână
Și îngerii cântau în cor,
Cu flori de măr în mână.

Cu uimire am descoperit că versurile aparțin lui George Coșbuc.

Viața noastră

Astăzi Ștefan Hrușcă le-a transformat într-un colind emoționant.

Cu plugușorul mergeam pe la rude și prieteni, dar mai ales îmi plăcea să-i aud pe băieții mai mari cărora, în fiecare an, „În noaptea de Vasile Sfântul/ Le fura căciula vântui” iar „La Hupca/ mămliga era cât nuca.” (La scumpirile de acum, ne vom obișnui cu astfel de dimensiuni.)

De Sfântul Andrei, „Cap de iarnă”, cum este numit în Bucovina și care seamănă cu Halloween-ul, prin obiceiurile și tradițiile practicate în diferite colțuri ale țării, ne făceam pe urșită când am crescut mai mari. Dar nu uităm că este și Ocrotitorul României, această Grădină a Maicii Domnului.

Astăzi, chiar dacă vremea, dar mai ales vremurile sunt potrivnice, cele trei zile ale Crăciunului sunt prilej de a sărbători, așa cum se cuvine Nașterea Domnului Nostru Iisus Hristos. Colindele încă se mai aud pe la ferestre, în ciuda acestor restricții din cauza unei molime năucitoare, dar care nu a putut „ucide” spiritul acestei sărbători din sufletele românilor.

Și astăzi întâmpinăm Anul Nou cu Plugușorul și cu Steaua, lăsând în urmă Anul Vechi, cu necazurile, supărările și dușmanii, dar luând cu noi bucuriile, împlinirile și prietenii, suntem optimiști că Anul Nou le va înmulți.

Brazii împodobiți, luminițele multicolore, cadourile primite, sănătatea sunt bucuriile sufletului și, chiar dacă, uneori, ne-au lipsit aceste bucurii, trebuie să mulțumim lui Dumnezeu pentru fiecare clipă, pentru fiecare zi, pentru fiecare an pe care îl trăim.

Sărbătorile de iarnă sunt întotdeauna o mângâiere pentru fiecare, prilej de a strânge în jurul nostru familia, copiii, nepoții și strănepoții, prietenii, vecinii, adică oamenii de lângă noi și pe cei de mai departe.

Dar în acest anotimp de iarnă

avem și alte sărbători:

1 Decembrie, Ziua noastră Națională cu profunde semnificații, care ne face să

*Deschidem astăzi cartea sfântă
A unui neam blagoslovit
Că cerul îl binecuvântă
Și-n patru zări a fost vestit.*

*Avem o sfântă moștenire
Și-un vis să ni-l îndeplinim,
Cu orice preț, Marea Unire
Suntem datori s-o-nfăptuim.*

*De Ziua Țării o urare
Să încălzească inimi reci:
Trăiască România Mare
Și noi, românii, -n veci de veci.*
(Petruș Andrei)

Ne amintim tot în decembrie de acel an 1989, de la care am avut multe așteptări dar ne-am ales cu multe, cu foarte multe dezamăgiri. Cine e de vină, ne întrebăm, iar răspunsul îl dăm: NOI. Totdeauna am fost purtați de val și am ales pe cine nu trebuie, de la început și până astăzi. Credeți că am învățat ceva din această lecție de istorie? Mă tem că nu și chiar dacă am învățat e deja cam târziu. Am pierdut trenul, iar pe această rută nu mai circulă nici un tren. (Să dea Domnul să n-am dreptate!)

Dar *Gaudeamus Igitur!* (Să ne bucurăm așadar!)

Să ne bucurăm de viață, să ne bucurăm de rude și prieteni, să ne bucurăm de ce avem și de ceea ce vom avea, dar, mai ales, să ne bucurăm de SĂRBĂTORI, așa cum ne bucuram când eram copii și când **Râdea până la lacrimi clopoțelul!**

SĂRBĂTORI CU BINE ȘI CU SĂNĂTATE!

Prof. **Maria MARIN**

România Mare – visul de aur al Românilor

Anul 1918 reprezintă în istoria poporului român anul triumfului idealului național. Acest proces istoric desfășurat pe întregul spațiu de locuire românesc a înregistrat puternice manifestări în anii 1784, 1821, 1848-1849.

De altfel, evenimentele realizate în secolul al XIX-lea precum Unirea de la 1859 din timpul lui A. I. Cuza, obținerea independenței au fost continuate în perioada următoare. Unirea s-a realizat în etape și a arătat dorința tuturor românilor de a trăi într-un singur stat, liber și neatârnat.

Românii se vor folosi de toate momentele favorabile pentru ca să-și împlinească visul național.

În 1877, în timpul războiului de independență și apoi în 1878, prin Tratatul de la San-Stefano și Berlin, România își va alipi Dobrogea, gurile Dunării și Insula Șerpilor.

Adresându-se armatei române, regele Carol I îi cerea să intre în Dobrogea ca o armată prietenă și să fie tratată ca atare.

În perioada următoare, se intensifică acțiunile pentru realizarea idealului național.

În Europa, Marile Puteri fac planuri pentru reîmpărțirea lumii care era deja împărțită. La sfârșitul secolului al XIX-lea se constituie primul bloc militar: Tripla Alianță sau Puterile Centrale la care participă Prusia, Austro-Ungaria și Italia. Sunt state care se constituie recent ca state naționale și aveau nevoie de colonii cu numeroase bogății ale solului și mai ales ale subsolului.

Se pune problema și creării unui al doilea bloc format din Anglia, Franța și Rusia care stăpâneau cele mai multe teritorii. Tripla Înțelegere sau Antanta, s-a realizat însă mai greu prin alianțe bilaterale – Franța-Rusia, Franța-Anglia și Rusia-Anglia, care doreau să-și păstreze teritoriile.

Germania și Austro-Ungaria s-au dovedit cele mai agresive. Prima pentru că în 1871 înfrânsese Franța și îi luase Alsacia și Lorena bogate în fier și cărbune și cinci miliarde franci aur cu care își dezvoltă industria și armata. Ea a declanșat împreună cu Austro-Ungaria două crize politico-militare în Maroc și în Bosnia.

În 1908, Bulgaria s-a proclamat independentă și s-a orientat spre Puterile Centrale, în timp ce Bosnia și Herțegovina au fost alipite Austro-Ungariei. Ca urmare, în Balcani au loc două războaie. Primul, în 1912, între statele balcanice împotriva Turciei, care e învinsă. La tratativele de la Londra însă, Bulgaria vrea hegemonie în Balcani și în 1913, foștii aliați îi declară război. La acest război participă și Turcia, dar și România.

Bulgaria este învinsă și semnează pacea de la București. Prin tratat, România primea sudul Dobrogei – Cadrilaterul – cu județele Durostorum și Caliacra. În felul acesta România își consolida granița în zonă.

Mai rămâneau însă o serie de teritorii cum ar fi Basarabia sub ocupație rusă, Bucovina sub ocupație austriacă, Transilvania și Banatul sub ocupație austriacă și apoi maghiară și Dobrogea (până în 1878).

În toate provinciile amintite autoritățile austriece și maghiare nu recunoșteau națiunea română și drepturile ei.

Perioada 1917-1918 cunoscută și drept „cavalcada tronurilor”, după cum spunea Take Ionescu, a adus țării beneficii însemnate. Acestea nu s-au datorat victoriilor militare, ci actului de voință al poporului român. Acum dispar de pe harta Europei Imperiul Țarist și cel Austro-Ungar, acte ce nu erau prevăzute la începutul războiului.

Acum se impune pe plan internațional principiul autodeterminării și cel al națiunilor – principii cuprinse în „Cele 14 puncte” ale președintelui american Thomas Woodrow Wilson din ianuarie 1918.

În acest context, românii s-au folosit diferențiat, de la o provincie la alta, de aceste principii și au trecut treptat de la autonomie la independență luând apoi, în cadrul unor adunări cu caracter plebiscitar, hotărârea de Unire.

Societatea românească era pregătită pentru înfăptuirea idealului național. Toate statele care au ocupat teritorii românești au dus o politică de deznaționalizare forțată. Românii nu mai sunt recunoscuți ca națiune și limba română este interzisă.

În Basarabia, devenită provincia Noua Rusie, situația românilor este grea. Noua boierime basarabeană întreține relații cu Iașul și Bucureștiul și acest lucru nemulțumește autoritățile rusești. Aceasta, cu atât mai mult cu cât evenimentele din Principate aveau influență asupra basarabenilor. Ca urmare, limba română este interzisă în Basarabia în 1867 și învățământul se face exclusiv în limba rusă. În Basarabia vin „specialiștii în rusificare”, cel mai renumit fiind episcopul Pavel Lebedev care începe o adevărată prigoană a tot ceea ce e românesc; e desființată catedra de limba română de la Seminarul Teologic din Chișinău și la alte școli duhovnicești, se închide vechea Tipografie Eparhială Moldovenească, se scot preoții care nu știu liturghia pe slavonește, se înființează biserici care cântă numai în slavonă. Se mai cere ca bisericile românești de la sate să trimită la Arhiepiscopia de la Chișinău toate cărțile vechi bisericești, care au fost arse... au fost folosite la încălzirea palatului Mitropoliei, afirma N.N. Durnovo (în lucrarea M. Mușat-I. Ardeleanu – De la statul geto-dac la statul român unitar, Ed. Științifică și Enciclopedică, Buc., 1983, p. 403).

Țarul Alexandru al II-lea a făcut totul pentru a accentua politica de deznaționalizare chiar dacă rezultatul nu i-a fost favorabil.

După tratatul de pace de la Berlin din iulie 1878, Rusia a

reprimi județele Bolgrad, Kahul și Ismail.

Autoritățile ruse dând dovadă de abilitate, încep să dea funcții în armată, în diplomație și învățământ unor basarabeni de origine română. Erau tineri basarabeni care se considerau loiali, având o educație pur rusească.

După revoluția burghezo-democratică din Rusia din 1905 se afirmă tot mai mult principiul naționalităților. Au loc numeroase manifestații și se afirmă luptători pentru drepturile omului precum Emanoil Gavrilă, Ioan Pelivan, Ion Inuleț, Vasile Stroescu, Pantelimon Halipa etc.

Se editează ziarul românesc „Basarabia”, se pun bazele „Societății moldovenești pentru răspândirea culturii naționale” condusă de P.V. Dicescu.

Autoritățile reacționează dur – sunt închise sediile societăților, se interzice apariția ziarelor iar liderii sunt arestați. Cu toate acestea, fruntașii unioniști își continuă acțiunile în vederea înfăptuirii Unirii. În vara anului 1914 are loc atentatul de la Sarajevo urmat de declanșarea Primului Război Mondial la 15/28 iulie 1914. Marile Puteri s-au grupat în funcție de interese: Puterile Centrale (Germania, Austro-Ungaria) și Antanta (Franța, Anglia, Rusia). Italia și România s-au declarat neutre. Neutralitatea a fost proclamată cu ocazia Consiliului de Coroană de la Sinaia din 21 iulie/ 3 august 1914. S-a afirmat că actul comis de Austro-Ungaria este o agresiune și ca urmare România nu are nici un interes de a ajuta Austro-Ungaria să distrugă Serbia. De altfel, prin atitudinea luată România nu nesocotea tratatul cu Puterile Centrale ci, respecta acel tratat. Cele care încălcase tratatul erau Germania și Austro-Ungaria.

România a hotărât să rămână în expectativă armată, ceea ce corespundea intereselor poporului român. Această acțiune a fost susținută de I.I.C. Brătianu, prințul moștenitor Ferdinand, I.G. Duca, N. Iorga, Ion Lahovari, Take Ionescu etc.

Familia regală era însă nemulțumită. După 25 de ani de viață în România, regina Elisabeta considera ca „fiica a Țării Rinului și soțul ei, fiu al Alpilor pleșuvi, trebuie să abdice imediat și principele Ferdinand cu copiii să-l urmeze.”

La rândul ei, principesa Maria, englezoaică de origine și crescută de mama ei, fiica țarului Alexandru al II-lea, scria în memoriile sale: „N-am venit în România, ca după 20 de ani să renunț la coroana României. Nu mi-am sacrificat tinerețea și nu m-am ostenit să dau țării acești moștenitori de coroană ca să-i văd acum rătăcind în lume ca principii germani în exil. Eu de țara asta nu mă despart. Înțeleg aspirațiunile ei și le îmbrățișez. Dealtminteri, unde să merg? Eu germană nu sunt, la drepturile mele de principesă engleză m-ați obligat să renunț când m-ați obligat să renunț când m-am măritat, altă patrie decât România nu am. Dacă Principele Ferdinand renunță la coroană și pleacă în Germania după unchiul său, eu divorțez și stau aici” (M. Mușat și I. Ardeleanu – De la statul geto-dac la statul unitar român, p.446). Este hotărârea unei prințese care pe toată durata vieții sale a militat pentru alianța cu Anglia, Franța și Rusia. A fost femeia din spatele lui Ferdinand care a militat pentru unirea românilor și afirmarea României Mari.

Neutralitatea era pentru un timp, până la un moment diplomatic favorabil.

Așa se face că România va semna două convenții cu Rusia și Italia. Față de Rusia se promite o neutralitate binevoitoare până în ziua în care va ocupa teritoriile locuite de români și stăpânite de Austro-Ungaria.

La rândul lui Sazonov cere Franței și Angliei să facă tot posibilul pentru a împiedica Bulgaria să ocupe România.

Miniștrii de externe german și austro-ungar și miniștrii plenipotențieri ai celor două țări la București sunt foarte activi căci bănuiau că România ar putea ataca Transilvania. Ca urmare, acordul cu Rusia Sazonov-Diamandy era un succes al diplomației ruse și permitea aprovizionarea armatei sârbe.

Evoluția evenimentelor de pe frontul de răsărit nu era însă favorabilă armatelor rusești. Ca urmare, cu toate insistențele Antantei, România continuă să rămână în expectativă. Urmărește cu atenție evenimentele deoarece Germania căuta să atragă Bulgaria de partea ei și astfel România ar fi fost înconjurată. La rândul ei, Bulgaria încheie un acord cu Turcia pentru a ataca Serbia, în timp ce Italia va intra în război, dar împotriva Puterilor Centrale.

Ca urmare, se reiau discuțiile cu Petrogradul pentru respectarea Acordului din sept. 1914. Rusia nu prea e de acord dar e forțată de aliați. Rusia va recunoaște drepturile României asupra Transilvaniei, Bucovinei și Banatului Oriental.

Între timp, în provinciile românești aflate sub ocupație se intensifică mișcarea de eliberare națională. „În Capitală, ca și aici, ca și în toată țara – spunea C. Mille – există o singură simțire românească și o singură dorință: realizarea idealului național” (M. Mușat – I. Ardeleanu, p.468). În țară păreri erau diferite. Unii susțineau ca România să intre în război mai întâi împotriva Transilvaniei, alții pentru alipirea Basarabiei.

În acest timp, românii din Transilvania înființează „Legiunea ardeleană” condusă de Octavian Goga, ce avea pe steag tricolorul cu benzile pe orizontal și portretele lui Horea, Cloșca și Crișan și Avram Iancu. Ea se declara apropiată de Liga pentru unitatea politică a tuturor românilor. Mai iau ființă Acțiunea națională și Acțiunea patriotică, se reeditează „Tribuna”, iar gazeta „Ardealul” publica articolele „Cercului bucovinenilor și transilvănenilor din București”.

S-a creat, de asemenea, un comitet pentru ajutorarea refugiaților români de peste Carpați, iar în sala Ateneului s-a organizat un Congres unde s-au evidențiat rolul acțiunilor unite ale românilor din tot spațiul național.

În ceea ce privește soldații români, încorporați în armata austro-ungară, foarte mulți au dezertat și au format detașamente ce au venit în România.

Aceste dezertări îl îngrijorează pe contele Meran, guvernatorul Bucovinei care anunță măsuri drastice. Mulți români au fost arestați, judecați și condamnați. S-au închis granițele cu România. Tensiunea era în creștere, mai ales după ce au început și deportările. Multor intelectuali li s-au confiscat imobilele și averile: Octavian Goga, Onisifor Ghibu etc.

Numeroși oameni au primit o șampilă specială pe buletin. Au fost suprimate zările românești și activiștii P.N.R. au fost trimiși pe front.

Acțiuni de solidaritate au loc și la București. Într-o ședință a Parlamentului regele este întâmpinat cu strigăte – „Vrem Ardealul”.

Acțiuni de solidaritate au loc și în Europa. Este apreciată atitudinea României care a împiedicat aprovizionarea frontului din S-E Europei de către Puterile Centrale.

În 1916, România își prezintă cererile pentru a intra în război, dar e refuzată. Atitudinea se schimbă când Antanta nu face față ofensivei Puterilor Centrale de la Verdun și

generalul Joffre cere generalului Alexeev intrarea de urgență a României „acum sau niciodată” în război.

Tratatul și convenția militară s-au semnat la 4 august 1916 și la 14/15 august România declară război Austro-Ungariei. Aliații nu-și respectă promisiunile și campania pornită sub auspicii bune se va solda cu un eșec. Guvernul, Familia Regală, Parlamentul și o parte din populație se mută la Iași, frontul stabilindu-se pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați.

La Iași se reorganizează armata cu ajutorul unei misiuni militare franceze (ce avea sediul la Bârlad-Zorleni), se înființează Crucea Roșie, iar Regele promite reforma agrară și electorală.

În iulie 1917, armata română și detașamentele de voluntari transilvăneni și bucovineni venite din Rusia, au început luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

Armata română este victorioasă. Situația se agravează însă și datorită faptului că în Rusia țarul a fost înlăturat iar guvernul burghezo-democratic nu face față situației.

La 25 octombrie/7 noiembrie 1917, sovietele, sub conducerea lui Lenin, preiau puterea și elaborează trei documente: Decretul asupra Păcii (ce prevedea încheierea unei păci separate), Decretul asupra pământului (prevedea improprietărea țăranilor) și Declarația supranaționalităților (care recunoștea dreptul la autodeterminare a popoarelor).

Profitând de aceste documente, Congresul soldaților moldoveni înființează Sfatul Țării cu un organ executiv numit Consiliul Directorilor Generali.

România, rămasă singură pe frontul de răsărit, pentru a nu fi ocupată de Puterile Centrale, semnează cu acestea un armistițiu la Focșani, în noiembrie 1917 și apoi pacea separată de la Buftea-București, în mai 1918.

Între timp, Sfatul Țării declară Republica Democratică Moldovenească – ca stat autonom în cadrul Federației Ruse, la 2 decembrie 1917.

În perioada următoare se accentuează disensiunile dintre basarabeni și armata rusă și Sfatul Țării cere ajutorul Guvernului român. Este trimis la Chișinău generalul Broșteanu cu un corp de oaste pentru a reinstaura liniștea.

Guvernul sovietic s-a declarat nemulțumit și a luat hotărârea să confiscă tezaurul trimis de regele Ferdinand la Moscova și să rupă relațiile diplomatice cu România. Contrar uzanțelor diplomatice, trimisul României în Rusia, deși avea imunitate diplomatică, a fost arestat.

În aceste condiții, la 24 ianuarie 1918, este proclamată Republica Moldovenească Independentă, iar la 27 martie 1918 Sfatul Țării a hotărât Unirea cu România. Tensiunea la Chișinău era mare. De aceea, clădirea în care-și desfășura activitatea Sfatul Țării era apărată de detașamentul de cavalerie condus de cel care, peste ani, va deveni bărlădean, Gheorghe Andronache. Deși se afla la Chișinău, primul ministru român, Alexandru Marghiloman, nu a participat la adunare. După adoptarea Hotărârii, Alexandru Marghiloman a fost informat de ce s-a cerut la Chișinău – guvern democratic, vot universal, reformă agrară radicală, legislație muncitorească, egalitate în drepturi etc. Apoi, primul ministru român a intrat în sala de ședință, și cerând cuvântul, a spus: „În numele poporului român... cu mândrie iau act de declarația domniilor voastre pentru unire și declar că Basarabia este unită de acum pe vecie cu România unită și nedespărțită. Am luat act de declarația dumneavoastră și în numele guvernului român declar că o primesc (I.I. Nistor

– Istoria Basarabiei, Ed. 2, p. 425).

La Iași se organizează pe 30 martie serbarea Unirii. În aprilie 1918 se semnează Decretul – Regal numărul 842 de promulgare a actului unirii Basarabiei cu România.

Acțiunea este bine văzută și de românii din celelalte provincii. La 9 aprilie 1918, la Roma, se organizează Congresul Națiunilor Asuprite din Europa Centrală. Declarația finală proclama principiul naționalităților de a se constitui în state independente, pe baza dreptului internațional. Românii prezenți la Roma au proclamat dreptul lor inalienabil la independență și unitate statală. Tot ei au protestat pentru că au fost omiși din Declarație.

Acțiunile românilor, ca și a altor popoare, se intensifică odată cu căderea imperiilor. Monarhii încep să facă concesii. Carol de Habsburg, împăratul austriac, promite o autoguvernare federativă sau un guvern reprezentativ popular, în manifestul „Către popoarele mele credincioase”.

La 11/24 octombrie 1918, sub conducerea lui Sextil Pușcariu, de la Universitatea din Cernăuți, și a altor intelectuali se elaborează programul luptei naționale sub forma unei Declarații de principii „Ce vrem” – „Vrem să rămânem români în pământul nostru strămoșesc, nu mai vrem să cerșim la alții drepturile ce ni se cuvin, vrem să ne plăsmuim viitorul”.

Concomitent, la Oradea, 12 octombrie 1918, are loc o ședință a Comitetului Executiv al P.N.R., unde se redactează o notă de către Vasile Goldiș, care va fi prezentat apoi și în Parlamentul României și în Parlamentul de la Budapesta.

La 14/27 octombrie 1918, deputații români din parlamentul de la Viena s-au întrunit cu foștii deputați din Dieta Bucovinei și primarii români din Cernăuți la Palatul Național din oraș. Aceștia au transformat întrunirea într-o adunare constituantă și îl aleg președinte pe lăncu Flondor. S-a creat un Consiliu Național în frunte cu un Comitet Executiv. La rândul lor, cei din Transilvania vor crea Consiliul Național Român Central cu sediul la Arad format din 6 membri P.N.R. și 6 membri P.S.D. Acesta va dirija întreaga națiune pentru înfăptuirea Unirii. S-au organizat gărzii militare și civile subordonate Consiliilor Naționale Locale.

La rândul ei, Ucraina care dorise să ocupe și Basarabia, dorește acum să ocupe și Bucovina. Consiliul Național Român nu acceptă propunerea de la Viena care dorea ca Bucovina să fie condusă de românul filoucrainean Aurel Onciul și ucrainianul Omelian Popovici.

La 12 octombrie 1918 C.N.R. din Bucovina preia conducerea țării, alcătuind un guvern sub conducerea lui lăncu Flondor. La 15/28 noiembrie 1918 are loc Congresul general al Bucovinei, la care se redactează o telegramă către Marile Puteri, în care se anunța că în numele românilor s-a hotărât „unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei și a tuturor românilor dintre Ceremuș, Colacin și Nistru”.

Actul Unirii Bucovinei cu România a fost salutat cu entuziasm și de românii din Regat și de alte națiuni. Legea Unirii Bucovinei cu România s-a votat în unanimitate în Camera Deputaților, la 29 decembrie 1919.

În Transilvania situația este tensionată, mai ales că autoritățile ungare doreau să-și consolideze puterea.

Românii aflați în străinătate au acționat pe diferite căi pentru a susține lupta pentru Unire. În Franța apare ziarul „La Roumanie”, sub conducerea lui Pavel Brătășanu, C. Banu, C. Mille etc. la Kiev „România Mare”, la Odessa „Depeșă”, în S.U.A. „Frăția Roumania” la Chicago, „Libertatea” la Cleveland etc.

Take Ionescu cere guvernului să plece în străinătate pentru a susține cauza românilor.

Cercuri politice din Țară și din afară, nemulțumite de prevederile păcii de la Buftea-București, ca și de hotărârile guvernului Marghiloman de a nu accepta votul universal, îi cer demisia.

La 6 noiembrie 1918, Regele cere demisia guvernului și dizolvă Corpurile Legiuitoare. Poziția Antantei pe front se întărește iar în Balcani, la Salonic, generalul d'Esperey începe atacul asupra Bulgariei, care va semna armistițiul.

La 28 octombrie 1918, armata română reintră în război. La 9 noiembrie, guvernul condus de Constantin Coandă cere comandamentului german să părăsească țara în 24 de ore și armata română este oficial mobilizată. La 11 noiembrie Germania capitulează iar pe 13 noiembrie Ungaria. Armata română era în Transilvania alături de trupele victorioase.

Deși războiul se termină, România mai luptă un an pentru „petecul de hârtie ce trebuia ars”, adică Tratatul de la București.

Românii din Transilvania vor continua lupta pentru înfăptuirea Unirii. Între 13-15 noiembrie 1918 au loc tratative cu Consiliul Maghiar și românii resping hotărârea maghiarilor de a le acorda doar o largă autonomie.

La 15 noiembrie, C.N.R.C. face recunoscut regulamentul pentru alegerea deputaților Adunării Naționale. Pe 20 noiembrie este convocată Adunarea și este lansat Manifestul „Către popoarele lumii”.

Poporul este chemat la Marea Adunare prin articolul „Veniți la Alba Iulia”. Orașul este bine ales – locul unirii lui Mihai Viteazul, al martiriului lui Horea, Cloșca și Crișan, locul întemnițării lui Avram Iancu etc. La Alba Iulia au venit 1228 de delegați plus 100000 de români din toate teritoriile locuite de aceștia.

Adunarea a fost deschisă de Ștefan Ciceo-Pop,

președintele C.N.R.C. și va fi condusă de Gheorghe Pop de Băsești. Declarația de Unire este citită de Vasile Goldiș și cuprindea 9 puncte: Unirea tuturor românilor necondiționat și pe vecie, un regim democratic bazat pe vot universal, legislație muncitorească, reformă agrară radicală, egalitate între națiunile din Transilvania, egalitate între statele mici și mari, excluderea războiului din relațiile dintre state.

Ca organe de conducere erau Marele Sfat Național și Consiliul Dirigent, alese pe 2 decembrie. O delegație formată din Miron Cristea, Iuliu Hossu, Alexandru Vaida Voievod, Vasile Goldiș pleacă la București pentru a prezenta Regelui Ferdinand Actul Unirii, în timp ce Consiliul Dirigent se stabilește la Sibiu și publică un manifest către populație.

Delegația ajunge la București pe 12 decembrie și i se face o primire sărbătorească. După discursul lui Vasile Goldiș, regele Ferdinand a spus: „În numele românilor din Vechiul Regat, din Basarabia și Bucovina, azi uniți, cu profundă recunoștință primesc hotărârea fraților noștri de peste Carpați de a săvârși Unitatea Națională a tuturor românilor”.

Actul Unirii a avut un puternic răsunet în întreaga țară și peste hotare. Numeroase reviste, ziare și personalități politice și-au exprimat adeziunea față de actul istoric de la 1 decembrie.

S-a creat, prin Unire, cadrul național și social economic pentru dezvoltarea României moderne.

Situația continuă să fie încordată în Transilvania, unde trupele maghiare refuzau să părăsească zona

Marile Puteri întrunite însă la Conferința de Pace de la Paris hotărăsc soarta în regiune. Delegația română, nemulțumită de felul cum a fost tratată și foarte hotărâtă, va părăsi lucrările și nu va reveni decât în momentul în care era în joc situația țării.

Până la urmă Marile Puteri se văd nevoite să recunoască voința românilor și România Mare.

ZIUA NAȚIONALĂ - marcă a stabilității unui popor

Sergiu TABARCEA

Acum 103 ani s-a produs evenimentul cel mai de seamă din întreaga istorie a poporului nostru străbun, din orice loc și din orice vreme, când, la 1 Decembrie 1918, s-a realizat la Alba Iulia, epopeea desăvârșirii unității național-statale românești. Această epopee s-a scris în cartea neamului românesc, după ce s-au petrecut o serie de evenimente marcante, care au adus Basarabia, la unirea cu patria-mamă, într-o primă etapă, urmată apoi de alte două etape la fel de importante, consfințite prin adăugarea Bucovinei și a Transilvaniei, la România.

Aflându-ne în perioada calendaristică a sfârșitului lunii noiembrie și începutul lunii decembrie, ne vom îndrepta atenția în mod deosebit asupra evenimentelor care au făcut posibilă unirea Bucovinei (28 noiembrie 1918), respectiv a Transilvaniei cu România (1 decembrie 1918), urmând ca despre modul în care Basarabia a revenit la patria-mamă să aflăm mai multe informații în cadrul unui material viitor, care va fi prezentat în jurul datei de 27 martie.

Bucoveninii n-au pierdut nădejdea că ceasul mântuirii, așteptat cu atâta dor și suferință, va sosi și că moștenirea lor stăbună, tăiată prin granițele nelegiuite, se va reîntregi prin realipirea Bucovinei la Moldova lui Ștefan. (Moțiunea unirii, 1918)

Contextul internațional în care **Bucovina se unește cu România** este dominat de mari prefaceri. Puterile Centrale ies înfrânte din Primul Război Mondial și capitulează rând pe rând, spre sfârșitul anului 1918:

Bulgaria în 29 septembrie, Turcia în 30 octombrie, Austro-Ungaria în 3 noiembrie. Austro-Ungaria intră într-un proces de dezintegrare, iar o serie de state, componente ale imperiului, își proclamă independența în a doua jumătate a anului 1918: Cehoslovacia în 28 octombrie, Ungaria în 2 noiembrie, Austria în 12 noiembrie,

Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor în 24 noiembrie.

În 3 octombrie/16 octombrie împăratul Carol I lansează un manifest, Către popoarele mele credincioase, prin care anunța federalizarea imperiului Austro-Ungar. Această decizie era ultima încercare de a salva de la pierire un imperiu aflat în agonie.

Profitând de slăbiciunea imperiului, Consiliul Național Ucrainean a convocat Adunarea Națională Constituantă, la Liov, în 19 octombrie 1918. Adunarea a proclamat independența teritoriului ucrainean din Austria-Ungaria, inclusiv nord-vestul Bucovinei.

Reacția românilor din Bucovina a fost imediată. În 14 oct/27 oct 1918, **Iancu Flondor** și **Sextil Pușcariu** au organizat **Adunarea Națională la Cernăuți** la care au participat reprezentanți ai românilor, primari și foști deputați ai dietei bucovinene. Adunarea a adoptat o moțiune prin care era proclamată unirea Bucovinei integrale cu celelalte provincii românești, într-un stat național independent. A fost înființat și un Consiliu

Național, alcătuit din 50 de persoane, aflat sub președenția lui Iancu Flondor, care să se ocupe de înfăptuirea unirii.

Câteva zile mai târziu, pe 3 noiembrie, ucrainenii bucovineni au organizat o adunare, ca răspuns celei românești, în care au proclamat alipirea unei mari părți din Bucovina noului stat ucrainean. În susținerea acestora, Rada de la Liov a mobilizat militari, care au luat poziții de apărare în pozițiile cheie ale Bucovinei. Luând act de acțiunile părții ucrainiene, Consiliul Național Român a cerut sprijin militar Guvernului României.

Un moment important în desfășurarea evenimentelor l-a constituit sosirea în Cernăuți, la 9 noiembrie, a unui detașament de 180 de militari români, sub comanda sublocotenentului Ilie Lazăr, care din proprie inițiativă, acesta hotărăște să aducă trupele la Cernăuți și se oferă să sprijine autoritățile române.

Consiliul Național Român a solicitat ajutorul guvernului român de la Iași, în care scop a fost trimis la 2 noiembrie și 5 noiembrie avocatul dr. Vasile Bodnărescu, însă guvernul Alexandru Marghiloman n-a promis decât ajutor în arme. Pe 29 octombrie/11 noiembrie, la solicitarea Consiliului Național Român, Divizia 8 Română condusă de generalul **Iacob Zadik**, din cadrul Corpului 4 Armată, comandat de generalul Nicolae Petala, a intrat în Bucovina, în Cernăuți. „pentru a ocroti viața, avutul și libertatea locuitorilor de orice neam și credință împotriva bandelor de criminali care au început opera lor de distrugere”, conform proclamației generalului Iacob Zadik. Este de menționat că România a trimis trupe în Bucovina numai după ce a primit asentimentul Aliaților prin telegrama din 6 noiembrie 1918. Decizia de intrare a trupelor române în Bucovina a fost luată în 6 noiembrie, odată cu demiterea de către rege a guvernului Marghiloman și înlocuirea sa cu un cabinet prezidat de generalul **Constantin Coandă**.

Restul trupelor ucrainene au părăsit orașul Cernăuți, fără a trage un singur foc, retrăgându-se spre Galiția (la 9 noiembrie 1918), iar uzurpatorii și susținătorii lor, care au impus regimul ucrainean, au abandonat puterea și au fugit din Cernăuți. În ședința din 12 noiembrie a Consiliului Național Român a fost adoptată legea fundamentală a Bucovinei, în baza căreia puterea legislativă era exercitată de către Consiliu, iar cea executivă de către un guvern român, constituit în aceeași zi de 12 noiembrie, avându-l în frunte pe Iancu Flondor.

La 15/28 noiembrie, Consiliul Național Român convoacă **Congresul General al Bucovinei**, care s-a ținut

în **Sala Sinodală a Palatului Mitropolitan din Cernăuți** sub președinția lui **Iancu Flondor**, după salutul de rigoare al lui Dionisie Bejan, președintele Consiliului Național. Congresul a votat în unanimitate, cu sprijinul majorității reprezentanților germani și polonezi, unirea cu România.

Congresul a trimis o telegramă omagială regelui Ferdinand, care este numit „Rege și Domn Liberător și Purtător de grijă al Bucovinei”, rugându-l să primească sub sceptrul ocrotitor al Majestății sale, Bucovina eliberată.

Iancu Flondor a plecat, apoi, la Iași, în fruntea unei delegații de 15 bucovineni, pentru a duce mesajul Unirii Bucovinei autorităților române, care suna astfel:

„(..) De aceea, noi, **Congresul General al Bucovinei**, întrupând suprema putere a Țării și fiind investit singur cu puterea legiuitoare, în numele suveranității naționale, hotărâm: unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare, până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu **Regatul României**.”

Iancu Flondor (1865-1924), reprezentat de seamă al Unirii Bucovinei cu România

„Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.”

Contextul internațional cu privire la Unirea Transilvaniei

În primăvara anului 1918 au apărut lucrările lui Oskár Jászi și ale lui Karl Renner privind situația națiunilor Imperiului Austro-Ungar și dreptul acestora la **autodeterminare**. La 3/16 octombrie 1918 împăratul Carol I al Austro-Ungariei a lansat manifestul Către popoarele mele credincioase, prin care propunea crearea unui stat federal, compus din regatele „independente” ale Austriei, Ungariei (inclusiv Transilvania), Cehiei, Iugoslaviei, Poloniei și Ucrainei. Românii din Ungaria au respins această variantă. Pe 5/18 octombrie 1918 președintele american Woodrow Wilson a recunoscut dreptul la autodeterminare al popoarelor din Austro-Ungaria. Începând cu luna octombrie, unitățile austro-ungare au început să părăsească frontul și să se îndrepte către casă, iar în Praga, Viena și Budapesta au început revoluții populare.

Pe plan intern, pe 29 septembrie/12 octombrie 1918, la Oradea s-au desfășurat lucrările **Comitetului Executiv al Partidului Național Român**. În cadrul acestora s-a hotărât ca națiunea română din Austro-Ungaria, „liberă de orice înrăurire străină”, să-și aleagă „așezarea ei printre națiunile libere”.

Rezoluția Comitetului Executiv a fost citită de către **Alexandru Vaida-Voevod** în **Parlamentul din**

Budapesta pe 5/18 octombrie.

La sfârșitul lunii octombrie 1918 Imperiul Austro-Ungar s-a destrămat. Mai multe țări și-au proclamat independența, iar pe 31 octombrie/12 noiembrie Austria a fost proclamată republică. În acest context, activitatea unionistă a românilor ardeleni s-a intensificat.

Alegerile pentru desemnarea delegaților fiecărei circumscripții la **Marea Adunare Națională** s-au desfășurat pe parcursul a 10 zile, începând cu 15 noiembrie 1918. Un

element inedit al acestor alegeri a fost votul universal, exercitat atât de bărbați, cât și de femei. Câștigătorii au primit un document scris, numit credențional, cu care au putut participa la lucrările Marii Adunări. În paralel, populația românească a fost îndemnată să vină la Alba Iulia în număr cât mai mare.

Lucrările **Marii Adunări Naționale** s-au desfășurat în ziua de **18 noiembrie/1 decembrie 1918** în incinta Casei Armatei (austro-ungare), viitoarea Sală a Unirii din Alba Iulia. Au fost aleși drept președinți **Gheorghe Pop de Băsești** și **episcopii Ioan I. Pap** și **Demetriu Radu**. Cei **1228 de delegați ai românilor „din Transilvania, Banat și Țara Ungurească”** au votat o rezoluție care „decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România. Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre” și proclamă libertatea, egalitatea și autonomia pentru toate confesiunile religioase, libertatea presei, votul universal

și reprezentare proporțională în parlament, precum și o reformă agrară radicală. **Rezoluția Unirii** a fost citită de **Vasile Goldiș** în prezența celor peste **100.000 de participanți**, venite din toate colțurile imperiului Austro-Ungar locuite de români.

În final, Marea Adunare a ales un organism numit **Marele Sfat Național Român din Transilvania** pentru a reprezenta interesele românilor până la convocarea viitoarei **Adunări Constituante a României Mari**, iar din sânul acestuia un organism executiv, numit **Consiliul Dirigent**.

În sfera internațională a politicii, Unirea a fost recunoscută prin **Tratatul de la Trianon**, ce a avut loc în data de 4 iunie 1920, dovedind așa cum preciza istoricul Ioan Lupaș, că întregirea României pe plan național și internațional este „cea mai mare dintre toate manifestările suveranității românilor”.

În istoria națională, Unirea cea Mare nu poate fi și nu trebuie apreciată doar prin modificarea dimensiunilor teritoriale ale țării; ea a făcut necesare, a impus și a determinat transformări adânci, de structură, în acord cu stadiul de dezvoltare a societății românești, dar și în raport cu noua situație internațională. Unirea din 1918 a creat cadrul care a favorizat afirmarea forțelor progresiste ale societății românești, deschizând o nouă eră în istoria națională a României.

Însă lecția majoră a românilor din provinciile istorice românești, în 1918, rămâne, astăzi, perfect valabilă. Uitați-vă la cel de lângă dumneavoastră și spuneți, cu mâna pe inimă, dacă, împreună, puteți colabora pentru împlinirea binelui comun sau a unui ideal național. Trag nădejde că răspunsul pe care vi-l veți da va fi asemănător cu cel pe care românii din 1918, spre cinstea lor, l-au dat, deoarece în aceasta constă stabilitatea unui popor, atunci când locuitorii lui sunt uniți într-un gând și sentiment comun, nobil și înălțător, unul față de altul și față de toți ceilalți compatrioți.

Aceste rânduri au fost scrise de profesorul de istorie **Sergiu-Ioan Tabarcea**, cel care acum trei ani, pe 1 decembrie 2018, a participat la manifestările din inima Transilvaniei, din Alba Iulia, rostind și acum cuvintele: *Am fost și eu la Alba-Iulia și am văzut Centenarul Unirii celei Mari!*

Trăiască România dodoloață!

Ioan Aurel POP

Gând trist într-o zi de bucurie

Odinioară, în perioada formării statelor unitare moderne, simbolurile naționale stârneau entuziasmul oamenilor, erau afișate peste tot, erau popularizate și prețuite în interior, mai ales că unii din afară le contestau. Imnurile, drapelele, stemele, zilele de sărbătoare a patriilor încununau o mare operă de construcție a edificiilor statale, aminteau celor prezenți de sacrificiile celor trecuți, trezeau speranțe pentru cei din viitor. Evident, simbolurile erau folosite și de propaganda oficială, dar lucrul acesta s-a întâmplat de când e lumea, oriunde, cu intensități diferite. Dincolo de propagandă, mai rămăsese câte o undă de autenticitate, de simțire colectivă pentru binele public, de încredere în valorile comune. Oamenii de bun simț știau să deosebească propaganda de realitatea genuină. Azi, pe măsură ce înaintăm în această lume post (...), interesul față de simbolurile pomenite pare să scadă mereu, aproape pretutindeni.

Suntem prinși în vârtejul treburilor cotidiene presante, luptăm pentru câștiguri bănești (fiindcă nu putem trăi fără bani, fie ei și virtuali), ne gândim la crizele (energetică, climatică, politică etc.) iminente, ne mirăm de incompetența guvernanților și ne simțim copleșiți, pe deasupra, de pandemia ce nu mai conținește. Ne descumpănesc – dincolo de grijile materiale – „corectitudinea politică” și anularea culturii tradiționale.

Democrația și liberalismul sunt puse sub semnul întrebării, virtuțile clasice blamate, familia repudiată, iar statele naționale sunt demonizate. Toate acestea se petrec în numele unor idealuri vagi, de tip neomarxist și „progresist”, care promovează un fel nou și vechi (în același timp) de egalitarism, în cadre globale obligatorii, în tipare cu refrene de demult, reciclate. Din păcate, ignorarea sau chiar deprecierea simbolurilor decurg dintr-o nepăsare față de ceea ce reprezintă ele, adică față de țară.

Ce să facem noi, românii, într-o asemenea situație? Mulți ar spune că nu putem face nimic, că nu suntem în stare să facem nimic, că e bine să așteptăm reacția celorlalți, că vom trăi cumva și noi (cum am mai făcut-o în istorie). Ceea ce este comod, dar nu este salvator pentru noi. Și, totuși, am putea da un semn de trezire, din aproape în aproape, am putea arăta că ne pasă și de noi și de alții, ne-am putea îndrepta gândurile și conduitele, ne-am putea face un pic de ordine prin case, ne-am mai primeni curțile și ne-am mai strânge la un loc sufletele. Secretul sărbătorilor este adesea apropierea inimilor, înlocuirea monologului cu dialogul, grija față de semenii („Și nu uita, când ești voios, / Române, să fii bun”).

Nu putem schimba noi lumea cea mare, dar pe aceea din jurul nostru o putem schimba într-o oarecare măsură. Când

vorbesc de casă, de curte, de cei de lângă noi, mă gândesc și la edificiul cel mare, care este Țara Românească și care s-a finalizat în urmă cu peste o sută de ani, la 1 Decembrie 1918. Această țară este o realitate palpabilă și nu un simbol, cum este Ziua Națională. Ziua Națională – dacă nu suntem porniți doar pe demolare și pe hulire – ne ajută să conștientizăm țara, să ne dăm seama că țara e opera înaintașilor clădită prin jertfă de sânge, că e instituția care ne ține, ne organizează, ne disciplinează, ne hrănește, ne mângâie la greu și ne ocrotește. Iar, dacă nu le (mai) face pe toate acestea, nu este vina țării, a României, ci a noastră.

Țara fără oameni (buni) nu există și nu poate funcționa ca patrie. Dacă oricare dintre noi are o zi a lui, în care primește cu bucurie felicitări, oare România nu are dreptul la o zi ei, în care noi, românii, să îndreptăm spre ea, cu toții, preț de câte-o clipă, câte un gând bun? De Ziua Națională, în ciuda tristeții copleșitoare din aceste momente, săptămâni, ani, suntem „condamnați” la bucurie. Și, chiar dacă această bucurie ar fi numai de-o zi, ea poate trezi speranțe și poate naște atitudini, acțiuni, fapte. Suntem „condamnați” („de lege și de datini”, cum ar spune un poet uitat) să ne bucurăm de Ziua Națională. Iar dacă nu ne putem bucura, suntem obligați de buna cuviință să nu hulim.

La 1 Decembrie 1918, strămoșii au terminat de făcut o țară rotundă ca un măr, i-au mulțumit Domnului pentru marea binecuvântare și și-au spus că puteau de-atunci muri fericiți. Nu este vina lor că noi, nevrednicii, nu am păstrat-o așa cum ne-au lăsat-o. Și, totuși, o avem încă. Să ne bucurăm că ea există și în forma actuală, știrbită de greșelile proprii și de planurile celor care au condus lumea în Al Doilea Război Mondial.

Fie și așa, frântă dinspre Răsărit, România este cel mai mare stat din sud-estul Europei, iar românii – cu toată împuținarea lor – sunt cel mai numeros popor din aceeași arie. Nu reproșăm nimic nimănui, că doar trăim într-o lume globală.

Istoria ne învață, totuși, să nu mai discutăm cu nimeni, la masa tratativelor internaționale, soarta teritoriului nostru național și să știm că statutul nostru le impune celor care ne conduc demnitate și le cere onoare. În cântecul cunoscut al studenților de pretutindeni, al cărui text se cheamă *De brevitae vitae* („Despre scurttimea vieții”), sunt multe lamentări triste privind soarta omului, menit iremediabil să fie dat pământului, să moară (*Nos habebit humus*). Și, totuși, altă soluție, după cum spun versurile cântecului, nu este decât să ne bucurăm cât trăim. Poate că bucuria ne va îndrepta faptele spre bine. Să luăm aminte și „să ne bucurăm, așadar!” (*Gaudeamus, igitur!*). La mulți ani, România!

Plângerea țării

Frunză verde de negară,
Vai! sărmană biata țară,
Cum te-ajunge focul iară!
Rușii vin, te calicesc,
Nemții te batjocoresc
Și ciocoi te hulesc!

Nu mi-e ciudă de străini,
Cât de pământeni haini,
Că tu dragă le-ai fost mumă
Și ei singuri te sugrumă!

Nu mi-e ciudă de muscali,
Nici de nemții bocăncari
Cât mi-e ciudă de ciocoi
Că te lasă la nevoi
De ți-pă sufletu-n noi.

Frunză verde de neghină,
Vai ș-amar de-a ta grădină!
Cea grădină cu flori plină!
Cum o calcă, cum o strică
Niște iezme fără frică!

Cum îi smulge florile
Și-i pradă rodurile!
Frunză verde de mohor,
Vai de sânu-ți plin de dor,
Cât e el de hrănitor
Și la iepe căzăcești,
Și la câini flămânzi nemțești,
Și la pilafgii turcești,
Și la râme ciocoiești!

Sărăcuț de maica mea,
Cui a fi milă de ea?
Sărăcuț de locul meu,
Când l-a scăpa Dumnezeu?
Hai, copii, la cei stejari
Să tăiem niscaiva pari,
Țara să ne-o țarcuim
Și de iezme s-o ferim!

VASILE ALECSANDRI

Patria română

– Ce patrie ai tu, Române?
E oare zâna între zâne,
Muntenia, cu păr bălai,
Cu'ntinsele câmpii de grâne,
Ce, fericită, ca în rai,
E apărată de ai săi frați,
Danubiu și Carpați?
– O! patria mi-e mult mai mare:
Sunt mai întinse-a ei hotare.

– Ce patrie ai tu, Române?
Moldova, care în suspine
Își duce amărâtul trai,
Trup sfâșiat de mâini străine
Și pe câmpie și pe plai:
Ea, care și-a găsit cu zile
Frumoasele-i copile?
– Mi-e sufletu'mbătat de ea
Dar mult mai mare-i țara mea?

– Ce patrie ai tu, Române?
E Ardealul cu străvechi renume,
Cu munți de aur, mari păduri?
E Transilvania ce ține
În ciuda vrăjmășeștei uri
La sânul său al nostru neam
Din vremea lui Traian?
– Ea mi-e cetate neînvinsă
Dar patria mi-e mai întinsă?

Ori unde cântă și suspină
O limbă de dulceță plină
Dar cu tărie în cuvânt,
Și-a cărei mamă a fost stăpână
A multor neamuri pe pământ;
Ori unde sună vitejesc
Cuvântul strămoșesc.

Dela a Tisei reci izvoare
Peste Danubiu pân' la Pind;
Și dela Tisa pân' la Mare
Și peste Nistru rătăcind,
Se'ntind printre noi popoare
A Patriei hotare!

MIHAIL DRAGOMIRESCU

RUGĂCIUNE PENTRU 1 DECEMBRIE

Ne iartă, Doamne, ura și gâlceava
de care suntem zilnic vinovați,
dar către Tine tulnicul suna-va,
să-ntorci privirea Ta către Carpați.
Prea mult abandonai acestei toamne,
nu mai avem în vatra casei foc,
mai dă-ne-un pic de amintire, Doamne,
răbdare și iertare și noroc.
Că pentru vite nu mai sunt nutrețuri
și așteptăm o pâine din import,
când bietul om s-a prăbușit sub prețuri
și sufletul în el e-aproape mort.
Ne-am despărțit în triburi și în secte,
în cluburi, în partide și în găști,
iubirile directe sunt suspecte.
Dorești succes? Învăță să urăști.
Dușmanii nu puteau să ne condamne,
cum noi, pe noi, ne-am condamnat la rău,
de ce să mai venim la Alba, Doamne,
când e negustorit și duhul Tău?
Și, totuși, Alba-Iulia există,
și, totuși, cineva i-a dat un rost,
și-a fost și-atunci pornire anarhistă,
și Dumnezeu tot ocupat a fost.
Cu grohotiș pe tălpi și bruma-n gene,
să-nvingi un vechi și tragic handicap,
și, în onoarea Albei Apusene,
să-ți scoți căciula dacică din cap.
Se aude Basarabia cum plânge
de dorul Țării Mari, pierdute-n veci,
și-n clopote e treaz același sânge,
și-aceiași ochi imperiali sunt reci.
Și ne e dor de-o sfântă sărbătoare,
în care toți să ne-adunăm aici,
și ne e dor de România Mare
și am rămas îngrozitor de mici.
Dar, Doamne, pune-Ți pe cetate talpa,
mai dă-ne harul unui gest postum,
mai cheamă-ne, mai răbdă-ne la Alba
și să mai încercăm măcar acum.

ADRIAN PĂUNESCU

Bacoviană

Înaintăm pe brînci în noul veac
E tot mai trist și plouă mocănește,
Un nou sicriu se-ntoarce din Irak,
Românii sînt săraci și mor prostește.

Iar frigul toamnei intră pîn' la os,
Miroase-a transhumanță și-a zăpadă,
Un cer de plumb coboară tot mai jos
Pe străzi pustii ca-n antica Eladă.

Ce ar simți Bacovia acum?
Ce-ar scrie cu cerneală violetă?
Din case zgribulite iese fum,
Fete bătrîne trag din țigaretă.

Nu sînt abecedare, nu sînt bani,
Lumea trăiește doar din împrumuturi,
Invazie TV de mitocani,
Îți vine să îi iei pe toți la șuturi.

E toamnă iar, mai grea decît credeam
Ce vreme rece, ca de Bobotează!
Nu mai rezistă frunzele pe ram
Ultimii cucu spre India migrează.

Cînd a trecut și acest an nebun?
Mai ieri ne îmbăta Revelionul
Și ne uram noroc și-un an mai bun
Și artificii ne țineau isonul.

Însă s-au dus atîția dintre noi,
Atîtea locuri goale sînt la masă,
În boxe de ciment și de noroi
Ei și-au găsit, cumînți, o nouă casă.

Cu candelă și vîsc îi îmbunăm,
Ne reproșăm că i-am scăpat din mînă,
Că n-am făcut destul să îi salvăm,
Iar ochii lor orbecăie-n țărînă.

An funerar, dar ce mai ai de gînd?
Mai ai trei luni și nu sînt buni augurii,
Nu vrei să pleci în haos mai curînd,
Să nu dai foc la Volga și Missouri?

Niște netrebnici fără Dumnezeu
Ne taie pofta de-a trăi sub soare,
Eșarfă neagră pun la curcubeu
Și jură strîmb, și jefuiesc popoare.

Pămîntul e condus de sataniști,
Îi vezi cum ne dau lecții de morală,
De-aceea, astăzi, ochii mei sînt triști,
Iar boala omenirii e mortală.

Tristeți duminicale... Arbori goi...
Parcă-i mai multă viață-n cimitire,
Iisus n-o să învie pentru noi -
E pregătit de-o nouă răstignire.

CORNELIU VADIM TUDOR

Nu plînge, Maică Românie

„Nu plînge, Maică Românie,
Că am să mor neîmpărtaşit!
Un glonț pornit spre pieptul tău,
Cu pieptul meu eu l-am oprit....

Nu plînge, Maică Românie!
E rîndul nostru să luptăm
Și din pămîntul ce ne arde
Nici o fărîmă să nu dăm!

Nu plînge, Maică Românie!
Pentru dreptate noi pierim;
Copiii noștri, peste veacuri,
Onoare ne vor da, o știm!

Nu plînge, Maică Românie!
Adună tot ce-i bun sub soare;
Ne cheamă și pe noi la praznic,
Cînd România va fi Mare!

DE ZIUA ȚĂRII NOASTRE

Deschidem astăzi cartea sfîntă
A unui neam blagoslovit
Că cerul îl binecuvîntă
Și-n patru zări a fost vestit.

Bunicii noștri și părinții
Au stat de strajă la hotar,
De-aceea sunt în rînd cu sfinții
Din pravoslavnic calendar.

Posada, Podu-nalt, Rovine
Sunt locuri sacre pentru noi
C-au alungat oștiri străine
Ai Țării noastre bravi eroi.

Avem fireasca datorie,
Noi, fiii marilor martiri,
Să apărăm a noastră glie
De barbarii și năvăliri

Aici e-a raiului grădină
Și-un dor mistuitor simțim,
Luând lumină din lumină
Noi Țara noastră-o veșnicim.

Să ne lăsăm Țara curată
C-avem copii și-avem nepoți,
Să fie cum a fost odată
Să-ncapă-n ea românii toți.

Iar nu să plece pe afară
Să fie slugă la argați,
Avem cea mai frumoasă Țară
Pentru a trăi în ea ca frați.

Avem o sfîntă moștenire
Și-un vis să ni-l îndeplinim,
Cu orice preț, Marea Unire
Suntem datori s-o-nfăptuim.

De Ziua Țării o urare
Să încălzească inimi reci:
Trăiască România Mare
Și noi, românii, -n veci de veci.

PETRUȘ ANDREI

Să te închini în fiecare zi, copile,
La chipul țării tale sfânt,
Ca pe-o icoană veche, moștenită,
S-o strângi la piept cu jurământ.

Nu e pe lume dar mai prețios,
Ca țara-n care te-ai născut,
Și unde-ai spus plin de-n cântare
Cuvântul „mama” la-nceput.

Tu, nu uita, copile drag,
Că România-i țara ta,
Și oriunde te vor duce pașii,
Aici, îți este inima.

Nu e alt loc mai minunat sub soare,
Nici altă limbă nu-i mai dulce,
Decât aici, unde îți sunt străbunii
Ce-au scris istoria cu sânge.

E datoria ta de-acum,
S-o faci să fie mândră ca o floare,
Tu ești vlăstarul ce va crește
De strajă l-ale ei hotare.

Sunt ani o sută împliniți,
În astă zi de mare sărbătoare,
De când la Alba Iulia s-a-nfăptuit
Unirea țării-n România Mare.

Să îi cinstești așa cum se cuvine,
Pe făurarii astei Mari Uniri
Și să nu uiți nicidecum, copile,
Că țara ta-i icoana la care să te-nchini.

NINA TOMA

1544. Se deschide la Brașov primul liceu în cadrul căruia învățământul este bazat pe principii umaniste.
1864. S-a emis un decret de înființare a Casei de Depuneri și Consemnațiuni (CEC) în România.
1875. Ion Creangă a publicat în revista „Convorbiri literare” povestea „Capra cu trei iezi”.
1879. A avut loc deschiderea cursurilor Facultății de Medicină din Iași. Primul decan a fost prof. dr. Leon Sculy (1853 – 1912).
1892. S-a născut la Hodora, Iași, scriitorul Cezar Petrescu. Membru al Academiei Române. A scris „Întunecare”, „Calea Victoriei”, „Aurul negru” ș.a. A fost unul dintre fondatorii revistei „Gândirea”, pe care a și condus-o între 1921-1923.
1912. S-a născut la Bârlad, Dumitru Roșca (m. 1997), agronom român. Fost decan și prodecan al Facultății de Agronomie din Iași.
1918. Are loc la Alba Iulia Marea Adunare Națională cu participarea a peste 100000 de români veniți din toate ținuturile Transilvaniei și Banatului. Vasile Goldiș, din însărcinarea și în numele Consiliului Național Român Central, citește textul rezoluției de unire a Transilvaniei cu România, adoptat în unanimitate. Adunarea alege Marele Stat Național Român, cuprinzând 250 de membri.
1971. A avut loc dezvelirea statuii lui Mircea cel Bătrân la Tulcea, operă a sculptorului Ion Jalea.
1990. S-a desfășurat la Alba Iulia, ședința solemnă a Parlamentului României consacrată sărbătoririi zilei de 1 Decembrie - marcată pentru prima oară „Zi Națională a României”.
1998. S-a inaugurat, la București, în Piața Senatului, monumentul dedicat marelui om politic Iuliu Maniu.
1999. S-a dezvelit *Statuia Unirii* sau *Monumentul Unirii din 1918*, refăcut și reconstruit de sculptorul Constantin Crengăniș, după originalul realizat de principesa Olga Sturdza în anul 1927 și distrus de regimul totalitar în 1947. Monumentul este amplasat în Piața Națiunii din Iași.

Apud Ionel Maftei, *File de Calendar, Cronologie*, vol.III, Editura Stef, Iași, 2010.

“- Ce este patria pentru dumneavoastră?
- Un dor de a sta locului.”

“Sentimentul soarelui răsărind
împreună cu cea mai suavă doină din fluier,
copacul sub care m-am sărutat mai întâi,
bolta, ciorchinele cu o mie de boabe,
surâsul bărbătesc al tatălui meu
primul meu fir de păr alb
și mersul grațios al adolescenței,
ale tale sunt Patrie dintotdeauna.

Cine sunt eu? Sună-ți câmpiile...
Cine sunt eu? Mângâie-ți munții...
Cine sunt eu? Contemplă-ți orașele...
Cine sunt eu? Adulmecă-ți ierburile...

Cine sunt eu? Ascultă-ți primăverile...
CINE SUNT EU? PRIVEȘTE-TE PE TINE INSUȚI.

Al tău sunt Patrie
Dintotdeauna.”

Nichita

Nichita Stănescu

Mesaje de 1 Decembrie și cu ocazia Sărbătorilor de iarnă

Avem cu toții o singură datorie sfântă față de țară: să ne apărăm familiile și tradițiile, pentru ca astfel să îi asigurăm un viitor sănătos gliei noastre străbune!

Dragi bărlădeni,

În fiecare an, în Ziua de 1 Decembrie, în fiecare dintre noi, de mai bine de 100 de ani, renaște patriotismul adevărat și mândria curată că suntem români și că suntem uniți.

Chiar dacă de câțiva ani încoace viața ne tot pune la încercare răbdarea, omenia, înțelegerea, compasiunea și chiar unitatea, românii adevărați din noi, aidoma strămoșilor acestei nații, demonstrează că sunt singurii care își scriu, an de an, istoria adevărată. O istorie frumoasă, cu oameni patrioți și mai uniți decât oricând!

Vă îndemn respectuos să continuăm să le arătăm generațiilor viitoare că poporul român, indiferent cu ce dușmani dă piept, iese mereu biruitor! Este momentul, stimați concitadini, să le predăm, din nou, urmașilor noștri cea mai importantă lecție: iubirea de neam și țară doar prin unitate în momentele grele este cea adevărată!

Unitatea a dat mereu forță poporului român și a reînviat visul de reîntregire a neamului!

Reiau îndemnul meu la fiecare în parte: lubiți-vă țara, bărlădeni, prețuiți-vă, sprijiniți-vă reciproc și păstrați în suflete gânduri curate pentru cei de lângă voi! Spuneți-le o vorbă bună, zi de zi, încurajați-vă reciproc și veți avea parte de respectul celorlalte popoare!

Trăiască România Mare, una și nedespărțită!

La mulți ani, români de pretutindeni!

La mulți ani, România!

**Dragi membri, colaboratori, voluntari și simpatizanți ai
Asociației C.A.R.P. "Elena Cuza" Bârlad,**

Crăciunul este sărbătoarea bucuriei, a vieții și a dăruirii. Este sărbătoarea care ne adună în jurul bradului și a mesei întreaga familie, este ziua în care sufletele noastre devin mai curate și mai sensibile. Sărbătorile de iarnă ne apropie de rădăcini, de valorile noastre spirituale, de tradiții și ne împlinesc sufletește.

Nu trebuie să uităm că mai există între noi oameni necăjiți, rămași singuri, nefericiți și dornici să vadă un suflet bun alături de ei. Sau că există copii care nu se pot bucura de micile surprize pentru că nu au pe nimeni alături să-i înveselească. Pentru ei, există îngerii dintre noi, oameni cu suflet mare, care îi ajută și le fac ziua mai frumoasă.

O lume întreagă este zdruncinată de această pandemie care ne-a bulversat atât sufletește, cât și material! Vă îndemn să fiți înțelepți, să aveți grijă de sănătatea voastră și să nu vă lăsați pradă lucrurilor ce vă pot face rău.

Stimați bărlădeni, cu ocazia sărbătorilor de iarnă și a noului an, vă urez multă sănătate, bucurii alături de cei dragi și să dea bunul Dumnezeu să revenim la viața normală cât mai curând!

CRĂCIUN FERICIT!

UN AN NOU, 2022, FERICIT!

Primarul mun. Bârlad,
Av. Dumitru Boroș

La mulți ani, dragi români, oriunde v-ați afla!

Astăzi, România Mare împlinește 103 ani! Un secol și mai bine de unitate, un veac de împlinire a visului nostru dintotdeauna! Este, de asemenea, momentul ce ne îndeamnă la solidaritate, la conștiință civică, la păstrarea identității poporului român, dar este și timpul să ne adunăm gândurile și speranțele pentru un viitor mai bun, fiindcă astăzi, la fel ca și în 1918, această solidaritate de care au dat dovadă înaintașii noștri reprezintă garanția realizării oricărei reforme a statului.

Gândind, cu speranță, la timpul care vine, doresc să vă asigur de eforturile continue pe care le depun, în calitate mea de președinte al Comisiei pentru Muncă și Protecție Socială din cadrul Camerei Deputaților, pentru a fi un sprijin solid și de încredere pentru dumneavoastră, persoanele generației vârstei a treia.

Poate ar fi necesar să amintesc o parte din măsurile pe care vom căuta în perioada imediat următoare să le implementăm în vederea îmbunătățirii nivelului de trai al persoanelor vârstnice. Și aici, m-aș referi la creșterea punctului de pensie cu 10%, de la 1.442 lei în prezent, la 1.586 lei de la 1 ianuarie 2022; creșterea pensiei minime cu 25%, de la 800 de lei în prezent la 1.000 lei de la 1 ianuarie 2022; ajutor suplimentar pentru perioada de iarnă, în funcție de valoarea pensiei, pentru acei pensionari ale căror pensii sunt peste valoarea minimă, dar sub 1.586 lei.

Și fiindcă sărbătorile de iarnă ne bat la ușă, permiteți-mi să vă urez să vă bucurați mai mult ca oricând, de frumusețea Crăciunului nostru tradițional, și de sosirea Noului An, pe care vi-l doresc mai bun, mai prosper, plin de sănătate și noroc alături de cei dragi! La mulți ani!

Deputat
Adrian SOLOMON

La mulți ani OMENIA, la mulți ani 2022!

Dragi seniori,

Anul 2021 se apropie cu bune, dar mai ales cu rele, de final. A fost, de la cel de-Al Doilea Război Mondial încoace, probabil unul dintre cei mai cumpliți ani pe care i-am putut traversa. Și, pentru că nu erau suficiente atâtea lacrimi și suferință, premisele unei noi crize financiare coroborată cu nesfârșita criză medicală creată de pandemia de coronavirus, există și încep să-și facă simțită prezența. De aceea trebuie să ne consolidăm poziția în societate și, în primul rând, în mijlocul membrilor federației noastre. Dar, cu speranță și încredere încheiem o altă etapă și facem bilanțul unui an dificil, dar și fructuos în care ne-am implicat activ într-o manieră ambițioasă în multe activități de întrajutorare a membrilor noștri și am urmărit să îndeplinim toate obiectivele propuse pentru protecția socială a persoanelor vârstnice.

Mulțumesc tuturor celor care, pe parcursul anului 2021, cu toate restricțiile impuse de starea de fapt au fost alături de noi și au crezut în misiunea noastră. Suntem, datorită dumneavoastră, cea mai puternică organizație de vârstnici din România și ne dorim ca pentru 2022 să ne menținem trendul ascendent, prin îmbunătățirea serviciilor financiare și sociale pe care le oferim. Și totul vi se datorează vouă, susținerii și devotamentului care au făcut din "OMENIA" o mare familie. Să dea bunul Dumnezeu să ne vedem cu bine și sub alte auspicii în anul ce bate la ușă.

Din lumina sărbătoririi nașterii Domnului și din speranța ce însoțește Noul An, transmit din toată inima gânduri bune și urări de sănătate, împliniri și bucurii tuturor membrilor Federației Naționale „OMENIA” și un sincer

**LA MULȚI ANI ȘI SĂRBĂTORI LINIȘTITE CU
SPERANȚĂ ÎN SUFLET!**

**Președintele Federației Naționale „OMENIA”
a C.A.R.P. -urilor din România
Ing. Gheorghe CHIOARU**

*Scrisoare de sfârșit de an, pentru prietenii noștri**

*(salariați, parteneri, membri, nemembri, colaboratori, voluntari,
sponsori și donatori, oameni de bună credință,
oameni simpli... români de pretutindeni)*

Ne apropiem cu pași repezi de sfârșitul unui nou an. Gârbovit și frumos, anul 2022 așteaptă ca Dumnezeu să-l curețe, să-l albească și să-l încărunească.

Fiecare an ne poate povesti viața, fiecare an, fiecare ciclu ne învață că urâtul nu există și că fiecare perioadă a vieții/a anului se măsoară numai și numai în frumusețe, dar și că fiecare an trecut este o măsură a întregii noastre existențe. Sfârșitul fiecărui an demonstrează că nu există sfârșit urât, oricât am fi de tentați de nereușite și vederi pesimiste.

Așa a vrut Dumnezeu, aceasta este economia Sa: ca în fiecare an să ne reamintească că sufletul e nemuritor, că toate sunt pentru sufletele noastre, că soarele acesta dător de viață răsare astăzi special pentru fiecare dintre noi – pentru dumneavoastră – în fiecare zi.

Oricât de greu a fost, oricât de împovărați, oricât de obosiți de drum, oricât de învinși, cele mai frumoase surprize le-a păstrat Dumnezeu la încărunețirea anului: dansul fulgilor de nea, întinderile de alb – adevărate oaze de liniște și mângâiere; vine Crăciunul (se naște Hristos ca să renaștem și noi); vine tiptil și cu blândețea sa ancestrală Sfântul Nicolae, cu mângâieri delicate și sfioase, cu suflet de bunic protector; vine Sfântul Apostol Andrei, să ne aducă aminte cine suntem: în primul rând ortodocși (adică cei care cred drept, așa cum Dumnezeu și-a dorit încă din vremea lui Adam și a Evei), iar mai apoi români! Și câte nu mai vin: copiii cu toată bucuria lor molipsitoare, gospodinele cu parfum de esență de rom și cozonac, postul Crăciunului cu emoții și bucurii, în care ne împăcăm cu toată lumea și cu Dumnezeu, în care ne aducem aminte și de cei mai în nevoi ca noi; căldura din cămine, care este cel puțin la fel de caldă ca cea a verii, căci este o căldură sub brațul căreia ne unim cu toții zgribuliți și în care ne simțim în siguranță, ca atunci când ne ascundeam sub plapuma copilăriei! Și câte și mai câte... și deodată... Anul Nou!

Cine ar putea, indiferent de problemele sale, ca măcar un moment din acestea să nu se bucure, să nu aibă un mic fior, o tresărire? Nu a vrut și nu l-a lăsat Dumnezeu pe om să n-aibă nici o bucurie de pe urma iernii și a sărbătorilor de iarnă...

Iar dacă cumva nu vedem toate acestea și-n jurul nostru nu reușim să găsim nici măcar o sclipire din cele pe care le-am enumerat mai sus, nu înseamnă că ele nu există, ci că noi ne-am închistat atât de mult că nici nu le mai putem observa, că suntem pe un drum greșit. Răul nu există propriu-zis, ci există doar ca o lipsă (privare, absență) a ceea ce este bun, privare pe care numai noi o alegem, la îndemnul celui rău (al diavolului), iar iarna, cu tot alaiul ei, dă mărturie tuturor că Dumnezeu a permis răul doar pentru a produce un bine cât mai mare. Întunericul nu există, ci reprezintă doar absența luminii, creștinii o știu de 2000 de ani, iar Einstein a demonstrat aceasta secolul trecut.

Așa că, noi, cei de la C.A.R. a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, insuflați de aceste minuni pe care le trăim zi de zi, înfiorați de emoția sărbătorilor de iarnă și plini de curaj în Dumnezeu și viitor, avem o singură urare la acest sfârșit de an: să pășiți în lumină! Hristos s-a născut, să aveți un an nou 2022 fericit!

Magistr. pens. Nicolaie MIHAI,

Președintele Asociației C.A.R. a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

Notă:

* Reiterăm această scrisoare, veche de 7 ani, deoarece exprimă mai mult decât fidel gândurile noastre pentru dumneavoastră, considerând-o mai mult decât potrivită vremurilor actuale.

Dragi concetățeni și membri ai ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

Chiar dacă din cer nu curg fulgi albi, pufoși și strălucitori, ca zilele de iarnă să capete farmecul lor aparte, sărbătoarea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos ne oferă ocazia de a trăi o plăcută stare de bine.

Așadar, transmitem către toți bărlădenii și, în mod deosebit membrilor asociației noastre, gândurile cele mai bune, urări de sănătate și împlinire, clipe de fericire în familie, momente de neuitat în preajma celor dragi.

Sărbătorile Sfinte de Crăciun să vă umple casele de bucurie, să îndepărteze necazurile și supărările, să aducă pacea și încrederea într-un viitor mai bun.

Și pentru că Noul An - 2022, este gata să ne prezinte primele pagini albe din cartea timpului, vă dorim să le umpleți de realizări, fapte bune și durabile.

Crăciun Fericit!

Sărbători binecuvântate!

La mulți ani!

Cu dorință de bine,

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Veronel
AIONIȚOAI
Consilier

Veruța
TĂNASE
Consilier

Nicolaie
MIHAI
Președinte

Tincuța
SIBERESCU
Consilier

Vasile
CHELARU
Consilier

Gabriela Elena AIONIȚOAI

Al doilea „Crăciun cu mască”...

Zilele ce urmează vor veni cu bucuria Crăciunului, care, chiar dacă și anul acesta va purta mască, noi, oamenii, ne vom bucura și vom încerca în condițiile impuse de pandemie, să fim alături cu și de cei dragi pentru a trăi magia acestei mari sărbători creștine.

Expresia „fiecare criză implică și o șansă” este universal valabilă. Cred că această pandemie ne-a făcut să fim mai conștienți de valoarea ajutorului între oameni, de nevoia de apropiere fizică și spirituală și să ne dorim lucruri care înainte de pandemie credeam că ni se cuvin...

Am început să înțelegem că ne putem lipsi de lucruri care înainte ni se păreau indispensabile. Am învățat, totodată, cât de importante sunt tehnica și internetul în momente de criză.

Începem să înțelegem că trebuie ca fiecare dintre

noi să facă ceva pentru protecția climei. Am învățat că în momente de criză suntem capabili să luăm repede decizii și să facem sacrificii.

În general, am putea învăța cu toții din această experiență că „mai puțin poate însemna mai mult”.

Mulți dintre noi se gândesc încă la faptul că pandemia le-a stricat planurile... Că pandemia le-a stricat concediile... sau că i-a ținut departe de anumite persoane sau locuri.

Ceea ce ar trebui să ne dea forță fiecăruia dintre noi, ar trebui să fie convingerea că viața și lumea în care trăim se află într-o adevărată schimbare din care toți vom învăța câte ceva.

Pandemia nu ține cont de calendar, nici de sărbători, iar cel mai de preț „dar” pe care îl putem oferi și iarna aceasta celor dragi este chiar viitorul.

Anul trecut, era primul Crăciun petrecut diferit și cu oarecare teamă... Oamenii erau deja obosiți de constrângeri și restricții...

Se vorbea despre vaccin, însă mai aveau un pic de așteptat până să avem cu toții acces la acesta. Acum, avem o armă care ne poate ajuta să luptăm cu această boală...

Cu toții am dori să revenim la vremurile dinainte de pandemie, dar câți dintre noi facem cu adevărat ceva pentru asta?

Suntem anunțați ca noul an va începe cu un alt val... Dar acesta ar putea fi evitat. Depinde de fiecare dintre noi, dacă putem înțelege că orice comportament al nostru poate influența acest lucru.

Treptat, oamenii se vor obișnui să trăiască cu acest virus, însă important este să nu ne pierdem speranța și să nu lăsăm să se piardă tradițiile specifice acestei perioade a sfintelor sărbători.

Este adevărat că anul 2021 a fost unul diferit, la fel ca și anul 2020... dar tot au fost mai buni decât 1917, ne putem imagina asta.

Putem înțelege că, oricât de mult ne-ar fi durut renunțările din acești ani, 2020 și 2021... ar fi pentru generația noastră cel mai cumplit să mai treacă încă vreo doi ani tot așa... Și nu avem habar la acest moment, ce ne mai așteaptă după 1 ianuarie 2022...

În fond, o pandemie nu știe nici de Moș Crăciun și nu înțelege nici „noaptea dintre ani”, nici nu aude ceasul care bate ora 12, nu vede sticlele de șampanie, nu stie de petarde sau artificii...

Suntem încă în plin necunoscut și e trist că nici în această supremă provocare a timpului nostru nu am reușit să fim solidari, să ne fim alături, să ținem piept împreună și, mai ales, să avem cu respect grijă unii față de ceilalți.

Nu ne-a obosit încă nimic într-atât de mult, încât să fim capabili de un efort de rațiune și bunătate colectivă.

Peste o sută de ani, cineva ne va analiza comportamentul din perioada pandemiei pe care o traversăm și va încerca, probabil, să-și explice în ce măsură și cât de grav vom fi deturnat cursul umanității prin comportamentul nostru în acești ani....

Ne va găsi, oare, cineva... vinovați în fața copiilor și nepoților noștri? Ne vor acuza de ignoranță? Ne vor judeca superficialitatea?

Nu știm nimic din toate acestea, însă putem face ceva ca și acest al doilea „Crăciun cu mască” să treacă frumos, să ne păstrăm sănătatea noastră și a celor din jur și să ne dorim ca și peste o sută de ani, această sărbătoare creștină să fie sărbătorită cum se cuvine, iar nepotii noștri să vorbească despre noi în termeni de curaj și de mândrie, să fim dați exemplu, ca o lecție de istorie...

Chiar dacă și sărbătorile din acest an vor fi diferite, stă în puterea noastră să nu fie lipsite de magie și de credință că ceea ce nu ne omoară ne va face mai puternici.

De-a lungul timpului, Crăciunul și Anul Nou s-au schimbat, s-au adaptat și reinventat iar și iar, dar au știut să-și facă bine întotdeauna contemporanii.

Au fost vremuri, când oamenii se așezau la aceeași masă, bogați cu săraci, împărțeau aceeași hrană, stăpâni

și sclavi... Așadar, au fost vremuri când oamenii au adus bradul lângă focul din sobă sau lângă șemineu, l-au împodobit și au început să-i cânte colinde de adorare divină sau, pur și simplu, de bucuria iernii.

Poate este momentul revenirii la acele vremuri...

În ultima vreme... aceea dinaintea pandemiei... oamenii începuseră să petreacă mai mult timp gonind după daruri și pregătiri, decât să fie alături la masă, cu cei dragi.

Această pandemie a încetinit puțin această goană după lucruri materiale și pare că a venit chiar cu un cadou pe care e foarte posibil să nu îl remarcăm toți... deocamdată...

Chiar dacă nu ne oprim din aceasta goană, măcar încetinim un pic și ne dăm timp pentru adevărata semnificație a Crăciunului.

Am fost puși, fără voia noastră, în situația de a reinventa darurile și de a redescoperi bucuria de a fi împreună.

Important este să nu uităm niciun moment că spiritul sărbătorilor de iarnă sau credința fiecăruia este în noi!

Să nu uităm că stă în puterea și în discernământul nostru să ne oferim nouă și celor care depind de noi, șansa de a ne bucura iarăși, împreună, în vremuri normale, de sărbătoarea sfântă a Crăciunului.

Chiar dacă este al doilea „Crăciun cu mască”, să nu uităm de datinile obisnuite, cum ar fi să-ți bată la ușă colindătorii pentru a-i asculta cum cântă și de a petrece Crăciunul cu cei dragi.

Să nu uităm să fim împreună cu alții pentru a sărbători trecerea în noul an și mai ales, să nu uităm, că încă putem face multe pentru a trăi magia acestor sărbători, într-un alt fel...dar la fel de frumos!

Și așa cum spuneam mai sus, să nu uităm că „*orice criză vine cu o șansă*” și că „*mai puțin poate însemna mai mult!*”

Sărbători cu sănătate și Crăciun binecuvântat!

Păstrați viu farmecul sărbătorilor de iarnă!

Dumitru DIMA

„Dacă nu ar fi iarna, primăvara nu ar fi atât de minunată. Dacă pe parcursul vieții nu am trece din când în când prin perioade neprielnice, atunci nu am ști să apreciem prosperitatea.”

Anne Bradstreet

În viața fiecăruia dintre noi pot apărea suferințe sau dezamăgiri, ajutați-vă **RECIPROC**, cu blândete și înțelegere. Pentru ca două sau mai multe persoane să-și acorde **AJUTOR RECIPROC**, trebuie să existe sentimentul de **AFECTIUNE**.

Misiunea Asociației **C.A.R.P. „ELENA CUZA” BÂRLAD** fiind sprijinirea financiară a membrilor asociați, în vederea îmbunătățirii situației lor economice și sociale a încercat în acest an marcat de grave probleme medicale și economice să reflecte asupra nevoilor umane și să aducă satisfacerea dorințelor, așteptărilor și cerințelor membrilor și colaboratorilor săi astfel:

În perioada **01.01.2021-31.10.2021**, s-au putut acorda **AJUTOARE RAMBURSABILE** și **NERAMBURSABILE** după cum urmează:

I. **AJUTOARE RAMBURSABILE** unui număr de **5718 MEMBRI**, în valoare de **26.047.204 lei**,

II. **AJUTOARE NERAMBURSABILE**

- Ajutoare de deces	912 membri.....	817.281 lei;
- Cotă parte tratament	33 membri	2.816 lei;
- Ajutoare prin Anchetă socială.....	1 membru	200 lei;
- Ajutoare Sărbători Pascale 2021-	4.002 membri	240.120 lei;
- Ajutoare la împlinirea a 100 ani	2 membri	200 lei;
- Ajutoare pentru procurat ochelari	42 membri	2.100 lei;
- Ajutoare pentru veterani de război	7 membri	700 lei;
- Ajutoare conf. art.15 alin.i	2 membri	200 lei
- Ajutoare 1 oct. + Ziua Casei	405 membri	20.790 lei

Suntem foarte bucuroși că, în ciuda pandemiei și a vremurilor tulburi în care trăim, cu ajutorul și sprijinul neprețuit al colaboratorilor noștri în acest an dificil s-au putut edita numerele 47-52 ale **Revistei „Viața Noastră”**, care au fost distribuite unui număr de 3500 membri, în valoare de **38270 lei**.

Au mai beneficiat de FACILITĂȚI prin prestarea unor servicii, un număr de **5.980 MEMBRI**, în valoare de **111.898 lei**, după cum urmează:

- Stomatologie	166 membri	30.970 lei;
- Kinetoterapie	1154 membri	11.666 lei;
- Ecografie	57 membri	3.930 lei;
- Oftalmologie	77 membri	3.385 lei;
- Croitorie	145 membri	520 lei;
- Frizerie.....	4381 membri	61.427 lei;

Sărbătoarea de altădată era total diferită față de cum este în prezent. În trecut, oamenii știau să se bucure de lucrurile care contau cu adevărat, iar cadourile constau în lucruri mărunte, dar pline de însemnătate. Chiar și **bradul acela sărăcăcios cu bomboane în loc de decorațiuni**, era atât de iubit de cei mici, dar și de cei mari. Din păcate, aceste aspecte nu se mai regăsesc în ziua de azi.

Nici oamenii nu mai sunt așa cum erau odată și nici **Sărbătoarea Crăciunului** nu mai are aceeași profunzime.

Spiritul sărbătorii înseamnă în primul rând familie. Este perioada din an în care familia petrece cel mai mult timp împreună, se redescoperă, comunică și se bucură reciproc de prezența tuturor.

Să aveți un final de an minunat, să numărați reușitele, și nu eșecurile, și să vă faceți planuri. Planurile mărește lupte, luptele aduc victorii și noi vă dorim să fiți victorioși!

Vă doresc sărbători binecuvântate cu liniște, armonie în familie și bucurii.

105 ANI DE LA ȘARJA DE LA PRUNARU

Vasile FÎNARU

Acum mai bine de un secol, într-o dimineață mohorâtă de sfârșit de toamnă (28 noiembrie), un regiment român de cavalerie înfruntă călare, numai cu sabia și lancea, un dușman mai numeros și bine înarmat, deschizând calea unei Divizii române de infanterie amenințată cu încercuirea. Acest act de curaj s-a petrecut în localitatea Prunaru, în apropierea apei Neajlovului, acolo unde în urmă cu patru secole și un sfert s-au jertfit soldații români pentru același ideal, la Călugăreni, vitejii lui Mihai Viteazul.

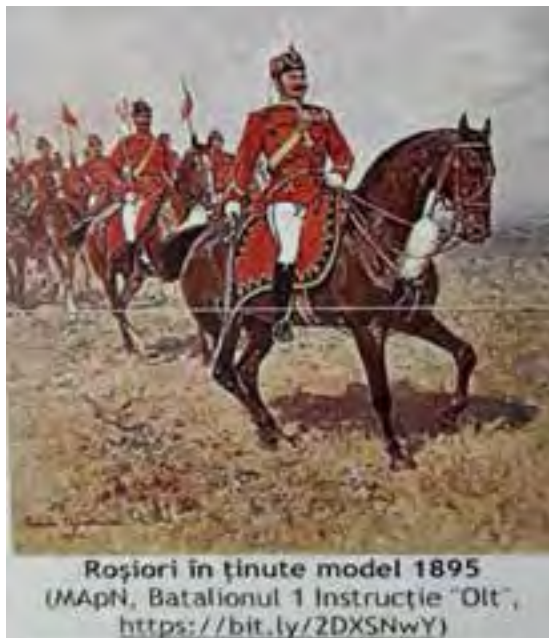
În acea toamnă, Planul de campanie inamic plănuia un atac puternic cu escaladarea Carpaților Meridionali combinând cu trecerea Dunării în vederea încercuirii armatei române, pentru a capitula. Trupele germano-austro-ungare, bine echipate și conduse de generalul Mackensen.

Pentru a nu fi încercuiți și cădea în mâinile inamicului, Marele cartier general român ordonă corpului Apărării Dunării să adopte o manevră de întârziere, rezistând prin linii succesive, în fața dușmanului, care reușise să treacă Dunărea la 10 mai 1916. În această situație complicată, Divizia a 12-a infanterie, întărită cu Regimentul 2 roșiori din Bârlad, primind ordin de a se retrage pe axul Alexandria-București. Manevra s-a desfășurat conform planului, până în ziua de 14 noiembrie, când inamicul a reușit să ocupe prin surprindere satul Prunaru, împiedicând retragerea Diviziei 18 infanterie română spre București.

Încercările de a elibera satul, unde dușmanul se instalase în apărare, s-au soldat cu un eșec din partea trupelor române. În fața acestei situații grele, generalul Referendaru cheamă pe colonelul Gheorghe Naumescu, comandantul Regimentului 2 Roșiori Bârlad, la postul de comandă, explicând situația dramatică a diviziei, care era aproape încercuită, generalul cu mâna dreaptă sprijinită pe umărul colonelului, îi spuse direct. „Din această împrejurare cumplită numai un atac călare, dat prin surprindere și condus cu hotărâre, ne mai poate salva”. Colonelul răspunse: „Am înțeles! Regimentul 2 Roșiori își va face datoria!”. Apoi plecă călare spre regiment, chemând

ofițerii din subordine, punându-i la curent cu misiunea primită, încheind cu următoarea frază: „Dragii mei, arătați băieților noștri că a sosit vremea să ne îndeplinim datoria de onoare. Atacăm satul călare, pentru a salva Divizia de încercuire”.

Era ora 9:15. Colonelul Naumescu își ia locul în fața escadronului, având în partea dreaptă pe aghiotant, sublocotenentul Gheorghe Popa și în stânga pe trompetistul major Manolache. Se înalță în scară și rostește cu glas tare: „Regiment pentru atac sabia afară, după mine

la trap”. La circa 500-600 metri de sat, colonelul ordonă trompetistului să sune șarja, și rotindu-și sabia deasupra capului, pornește în galop spre dușman. Urarele nesfârșite, zăngănitul armelor și scărilor, ropotul galopului, se contopesc într-o simfonie fantastică. Inamicul bine camuflat în sat, ripostează prin lătratul mitralierelor. Roșiorii încep să cadă. Printre cei dintâi se prăbușește grav rănit colonelul Naumescu. Trompetistul major Manolache descalecă și vrea să-l ajute, dar colonelul, mulțumindu-i îi spune: „Nu te îngriji de mine, dragul meu, sună șarja ca să-i îmbărbătezi pe băieți”. Manolache reia semnalul acela răscolitor până ce

cade și el lovit de o rafală. Locotenentul Alexandru Budac galopează înaintea Escadronului 3. Cam la o sută de metri de lizieră, o mitralieră îi seceră înălțimea pieptului, Budac se apleacă pe oblânc, se apucă cu mâinile de coama calului – deci rănit mortal – și proiectat de acesta se prăbușește pe mitraliera dușmană a căror servanți au luat-o la fugă înspăimântați.

Inamicul dotat cu mitraliere a secerat viața a 2/3 din bravii noștri soldați în frunte cu: căpitanul Vasilescu, maiorul Gheorghiu, locotenentii Munteanu, Dumitrescu, Eremia și Postelnicescu, brigadierii Popescu Tudorică, Anghel Nicolae și Marin Florea.

În plină desfășurare a luptei, sublocotenentul Ionel Hristea din escadronul locotenentului Dănescu, se întoarce tocmai acum cu plutonierul, din recunoaștere, viteaz și cu mult spirit de inițiativă, să înlăture baricada de

unde inamicul răspândește moarte și împiedică intrarea în sat. Călărind alături de viteazul plutonier Alexandru Chițan, având și cai ageri, se avântă ca fulgerul asupra respectivului obstacol improvizat și culcă la pământ cu focuri de pistol câțiva din servanții mitralierelor.

Surprinși de această intervenție neprevăzută, dușmanii abandonează mitralierele și o rup la fugă spre interiorul satului, urmăriți de plutonul lui Ionel Hristea, până aceștia au intrat în „fortăreața” vânătorilor bavarezi.

Nu e greu de închipuit ce s-a petrecut după aceea la Prunaru, între dușmanii – care, bine adăpostiți, folosind până atunci din plin mitralierele – și roșorii noștri care atacaseră călare, cu săbii și sulite, în câmp deschis și cu pieptul descoperit!... Abia atunci a început pe ulițele satului și prin curțile gospodariilor adevărata „trântă”, în care cetățenii îndârjiți aveau să răzbune crunt pierderea colonelului drag, a ofițerilor și a peste 200 tineri ostași, căzuți vitejește. După potolirea aceluia atac, care nu a durat decât un sfert de oră, au pierit 2/3 din efectiv, în frunte cu comandantul, se mai auzeau doar gemetele oamenilor și ale celor răniți.

Ce forță morală, supraomenească a înșuflețit pe roșorii regimentului 2 Bârlad, făcându-i să se năpustească, pe urmele comandantului lor, și să asalteze călare, un sat bine amplasat cu mitraliere și apărât de dușmanii războiți și superior numeric! Isprava călăreților roșiori este unică, nu numai în anele cavaleriei românești.

Regimentul 2 Roșiori a executat cu onoare ordinul primit. Au șarjat și au murit pentru patrie. Elanul lor va rămâne o pildă vie pentru generațiile viitoare, un exemplu pentru calitățile și virtuțile neamului românesc!

Colonelul Gheorghe Naumescu, fiind grav rănit este luat prizonier și internat în spitalul militar din Sofia, trimițând o scrisoare soției și copiilor:

„Mor fericit dragă soție și iubiți copii pentru mărirea și onoarea Neamului Românesc, pentru libertatea fraților asupriți, cu admirația față de Regele nostru, și cu dragoste față de tot ce este român. Vă recomand, dragii mei, să deveniți înainte de toate buni patrioți. Această iubire trebuie să fie dezinteresată și așa de puternică, încât să poată fi capabilă de toate devotamentele și de toate sacrificiile.

Când veți fi mari să fiți gata în tot momentul și la cea dintâi chemare a Patriei să vă jertfiți la nevoie. Să nu vă lăsați copleșiți de regrete nefolositoare pentru moartea mea, ci cultivați dragostea pentru mine, așa cum am nutrit-o și eu pentru voi...

Scumpii mei, invidiați soarta mea fericită. Mor fericit pentru că în viață am avut nobila misiune de a face educație patriotică unui regiment de viteji, le-am pregătit sufletul și le-am deșteptat conștiința înaltei datorii față de scumpa noastră patrie.”

În luna aprilie 1917 colonelul Gheorghe Naumescu își dă ultima suflare la spitalul militar din Sofia, fiind înmormântat la spitalul orașului. Colonelul Gheorghe

Naumescu n-a primit în timpul războiului niciuna din decorațiile ce strălucesc pe atâtea piepturi sedentare. După război, colonelul Gheorghe Naumescu a fost avansat general de brigadă port-mortem. După opt ani, familiile hotărâsc aducerea osemintelor marelui erou în țară. La 1 iulie 1925, sicriul cu osemintele au fost aduse la Bârlad și depuse în cavoul familiei din cimitirul „Eternitatea”. Primirea deosebită ce s-a făcut la sosirea osemintelor sale a mișcat profund toată lumea care era de față, în special discursurile celor care au fost colegi sau care l-au cunoscut.

Fapta de arme prin care și-a încheiat viața Generalul Naumescu, este un prilej de mândrie națională și un admirabil exemplu pentru generațiile viitoare.

Ca un exemplu de prețuire și respect, Consiliul local Bârlad a numit o stradă cu numele „General Gheorghe Naumescu”.

În satul Băcani, la 1 Decembrie 2016, a fost dezvelit un bust al generalului Gheorghe Naumescu.

Regimentul 2 Roșiori – scurt istoric

Creat pe 01.09.1869, în tabăra de la Furuceni.

1871 – primește denumirea „Regimentul 2 Roșiori”.

1877-1878 – participă la Războiul de Independență, la Plevna, Grivița, Vidin.

1913 – participă la cel de-al doilea război balcanic împotriva Bulgariei, în subordinea Brigăzii 1 cavalerie, respectiv Divizia 1 cavalerie.

1916-1918 – participă la primul război mondial la luptele de la Prunaru, Oituz, Mărășești, Mărăști, Campania din Basarabia.

15/28.11.1916 – în marș spre București, în zona localității Prunaru, regimentul a fost întâmpinat cu foc puternic de către trupele germane. Înceleștarea care a urmat a intrat în istorie ca „**Șarja de la Prunaru**”, în urma căreia regimentul a pierdut peste 300 de ofițeri și soldați, între ei aflându-se și comandantul unității, colonelul Gheorghe

Naumescu.

februarie 1919 – se deplasează de la Chișinău în Transilvania și participă la campania împotriva revizionistilor maghiari, intrând victorios în Budapesta la 3 august.

22.07.1927 – stindardul regimentului ia parte la înmormântarea M.S. Regelui Ferdinand, ofițerii și trupa depunând jurământul de credință M.S. Regelui Mihai I și reginei.

29.06.1932 – M.S. Regele dispune să fie numit Regimentul 2 Roșiori „Prunaru”, în amintirea șarjei de la „Prunaru” din 15/28 noiembrie 1916.

1941-1945 – participă la al doilea război mondial în luptele de la Odessa, cotul Donului, Stalingrad, campania din Basarabia, la eliberarea Ardealului, armistițiul încheiat la 9 mai 1945 găsindu-l într-o acțiune ofensivă la Skalka-Prasteiov în Cehoslovacia.

01.02.1949 – Regimentul 2 Roșiori „Prunaru” își schimbă denumirea în Regimentul 2 Cavalerie, subordonat Brigăzii 2 Cavalerie.

01.12.1951 – Regimentul 2 Cavalerie se transformă în – Regimentul 119 Cavalerie.

09.09.1953 – în urma restructurărilor din Armată, devine Regiment independent și trece sub comanda directă a a Regiunii 2 Militare.

01.11.1954 – Regimentul 119 Cavalerie și o companie de tancuri din Bg. 217 Tc. se transformă în Regimentul 248

Mecanizat și se dislocă în garnizoana Caracal.

23.02.1969 – Regimentul 248 Mecanizat își schimbă denumirea în Regimentul 3 Mecanizat cu indicativul U.M. 01256.

25.10.1969 – Regimentul 3 Mecanizat își schimbă denumirea în Regimentul 3 Mecanizat „Olt”.

25.10.1969 – se constituie Batalionul 3 infanterie „Olt”.

01.06.2001 – Batalionul 3 infanterie „Olt” se transformă în Baza 1 Instrucție Infanterie.

01.08.2005 – Baza 1 Instrucție Infanterie se transformă în Batalionul 1 Instrucție.

10.03.2009 – Batalionul 1 Instrucție redobândește denumirea „Olt”.

(MapN, Batalionul 1 Instrucție „Olt”), <https://bit.ly/2DXSNwY>)

Note:

Cronica eroică – General locotenent Olteanu Maricel și colonel în retragere Constantin Savopol;

Jurnalul „Graiul nostru”, nr. 6, iulie 1925;

Omagiul eroilor județului Vaslui - Colonel (retragere) Constantin Chiper;

Revista de cultură „Băcanii” nr. 11, pag. 7-8/ 68-70;

Vasile Fînaru – „Băcanii odinioară” pag. 102-104;

Constantin Kirițescu – Istoria războiului pentru reîntregirea României, vol. 2.

Florentina Loredana DALIAN

Gogoși online Gânduri (războinice) dulci-amărui

În epoca lui „facem-totul-online”, mă întreb - că uite, asta face omul când n-are ce face, sau, mă rog, n-are chef, totuna - de ce nu s-ar fi putut purta și războaiele online, dacă tot era musai să existe. Știu, pe atunci nu existau dotările, dar le-am fi putut amâna până ne mai deșteptam și noi. Dacă tot lumea ar fi trebuit împărțită, sfârtecătă, rearanjată, măcar nu s-ar mai fi pierdut atâtea vieți omenești, nu s-ar mai fi distrus atâtea frumuseți, s-ar fi evitat atâtea mizerii, cruzimi, umilințe și tragedii, omul ar fi rămas om în demnitatea lui.

Va să zică, un fel de joc pe calculator, în care sunt reguli clare și respectate: *asta-i armata mea, asta-i a ta, pac-pac, bum-bum, hârști-hârști, uite, numărătoarea se face automat, ai câștigat, bravo, ce vrei, ia și du-te, ia-o și pe aia, pe mama n-o vrei? Gata, ostilitățile s-au încheiat, e stop joc, încheiem pacea din online, trasăm granițele, ia-ți jucăriile și cară-te!*

Având un oarecare interes literar - ca să-i spun așa - m-am apucat să studiez mai în amănunt despre Al Doilea Război Mondial, din mai multe surse. Sunt terifiată. Nu

că n-aș fi știut dinainte, dar acum mi-am băgat nasul mai adânc, ba prin scrieri/ descrieri, ba prin statistici... Oricât de artistic și de înfricoșător mi-ar descrie cineva iadul, nu m-ar înspăimânta mai tare decât ce am citit (și sigur n-am citit totul). Iadul a fost aici, pe pământ, iar strămoșii noștri au făcut parte din el. Noi, astăzi, suportăm consecințele mutilării unei întregi omeniri. Întreb și n-am să aflu în veci răspunsul: Pentru ce?!

Așa încât, rogu-vă, de vreți să mai porniți un război, faceți-l online! Promit să particip și eu ca voluntar, cu intenția (chit că am „făcut” armă chimică), împletesc ciorapi, un ochi pe față și-unu’ pe dos, în limbaj IT-istic, 1-0-1-0-1-0 și fac gogoși online pentru aprovizionarea armatei, să nu-mi spuneți că hrana nu contează! Dacă omu-i leșinat de foame, nu mai poate s-apese nici tastele calculatorului. Știu, mentalitate de gospodină (de m-aș pricepe măcar la asta!). De-aceea, mă-ntorc la treburile mele casnice. Și bineînțeles, aștept Nobelul pentru pace! Sau măcar vreun premiu pentru cele mai faine gogoși online.

80 de ani de la implicarea tutovenilor în campania militară din anii 1941-1944 Participarea ostașilor tutoveni la eliberarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

Tutovenii au participat la campania militară din al Doilea Război Mondial, în Est, cu Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, Regimentul 2 Roșiori „Prunaru” Bârlad (mutat în anul 1943 la Timișoara), Regimentul 3 Roșiori „Alba Iulia” Bârlad, Regimentul 10 Călărași Bârlad (mutat la Sibiu în 1938), Regimentul 23 Artilerie Bârlad.

Un număr însemnat de bărbați născuți în județul Tutova au participat la campania militară cu unități militare din județele moldovene sau alte județe din țară, fiind concentrați la infanterie, cavalerie, artilerie, transmisiuni, vânători de munte, grăniceri, aviație și marina militară.

Tutovenii ca și ceilalți locuitori din România care au fost concentrați în Armata română au răspuns Ordinului generalului Ion Antonescu, la 22 iunie 1941, un act legitimat de drepturile istorice: „Ostași v-am făgăduit să șterg pata de dezonoare din cartea neamului... Azi va fi ziua celor mai sfinte lupte pentru vetrele și altarele românești de totdeauna. Ostași, vă ordon, treceți Prutul! Dezrobiți din jugul bolșevismului frații noștri cotropiți. Reîmpliniți în trupul țării glia străbună a Basarabiei și codrul voivodal al Bucovinei”.

În acea zi, trecerea armatei române la eliberarea Basarabiei, a nordului Bucovinei și a Ținutului Herța a înlăturat efectele Pactului Ribentrop-Molotov. După cinci săptămâni de lupte, susținute între 22 iunie și 26 iulie 1941 s-au creat, în perspectivă, condițiile pentru anularea ulterioară a Dictatului de la Viena, pentru redobândirea părții de nord a Transilvaniei.

Primele acțiuni ofensive de mare amploare, de la începutul războiului pentru reîntregirea hotarelor țării s-au desfășurat pe frontul Armatei a 3-a române, comandată de generalul Petre Dumitrescu, care a acționat în Bucovina. Trecerea la ofensivă a Armatei germane și a Armatei române s-a făcut după data de 1 iulie, fiindcă în iunie s-au făcut tatonări la granițele Basarabiei și Bucovinei și s-a așteptat alinierea frontului cu cel dinspre nord, unde acționau marile unități militare germane.

De la data de 2 iulie 1941, Divizia a 7-a Infanterie Roman și unități din Brigada 1-a Mixtă Munte Sinaia au desfășurat atacurile spre Noua Suliță și Storojineț. În aceeași zi, efectivele Diviziei a 6-a Infanterie Focșani, a Diviziei a 8-a Infanterie Cernăuți și a 14-a Infanterie Iași, mutată la Botoșani (aflate în subordinea Armatei a 11-a germane) au forțat Prutul la Costuleni.

În ziua de 3 iulie 1941 au început ofensiva spre Cernăuți și vânătorii de munte din Brigada a 2-a Mixtă Munte Sinaia și Brigada a 4-a Mixtă Munte Brașov. În

aceeași zi s-au generalizat atacurile pe frontul Armatei a 11-a germane, pe două direcții: spre Moghilev, cu Corpul 11 german și Corpul 4 român, în compunerea cărora se aflau Corpul de Cavalerie român, cu Brigăzile a 5-a și a 6-a Cavalerie, precum și Divizia a 6-a I. Focșani, Divizia a 8-a I. Cernăuți și Divizia 1-a Blindată Târgoviște.

Către Bălți acționau Corpurile 30 și 54 germane, având în compunere Divizia a 5-a I. Buzău, Divizia a 13-a Infanterie Ploiești și Divizia a 14-a I. Botoșani.

La data de 4 iulie 1941 a început forțarea Prutului, în zona de acțiune a Armatei a 4-a române, cu Corpul 3 Armată și Divizia a 15-a I (care în perioada interbelică au fost dislocate în Chișinău), la est de Huși și cu Corpul 5 Armată și Divizia 1-a Gardă București la est de Fălciu.

Cu ajutorul vânătorilor de munte a fost eliberat orașul Chișinău în ziua de 5 iulie. În ziua de 7 iulie a fost eliberat orașul Bălți. În aceeași zi s-a eliberat complet partea de nord a Bucovinei și Ținutul Herței, forțele germane și române postându-se în fața orașului Moghilev.

Localitatea Hotin a fost eliberată la data de 8 iulie de către Brigada a 2-a Mixtă Munte. Efectivele Diviziei a 13-a Infanterie Ploiești au eliberat Soroca. Divizia a 5-a I. Buzău și Divizia a 50 germană au eliberat Orheiul la 15 iulie. Toate aceste cetăți au fost transmise de Ștefan cel Mare.

Capitala Moldovei dintre Prut și Nistru, orașul Chișinău a fost eliberat la data de 16 iulie 1941 de către Divizia 1-a Blindată Târgoviște, Divizia a 15-a I. Română și Divizia 72 I. Germană.

În ziua de 4 iulie 1941, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, repliat în localitatea Blăgești a primit Ordinul de Operații nr. 16 al Diviziei 21 Infanterie Galați, fiind trecut în rezerva Corpului 5 Armată, în vederea apărării zonei Fălciu – Bogdănești.

Conform Ordinului Diviziei 21 Infanterie, în ziua de 8 iulie 1941, ora 4:20, Regimentul 12 Infanterie a fost introdus pe linia întâi, trecând Prutul pe podul de la sud Fălciu. Întâlnind spre cota 93, pe dealul Epureni, Batalionul 2 I. a întâlnit subunități din Regimentul 11 I. Galați și Regimentul 24 I. Tecuci, pe care le-a însuflețit prin strigătele URA și sub comanda col. Gheorghe Niculescu a alungat inamicul pe dealul Stoenesti. În acea zi a fost rănit maiorul Agapiescu, comandantul Batalionului 1 I.

La ora 10:00 sovieticii au început un puternic contraatac în zona Țiganca – Cania – Stoenesti, producând căderea majorității comandanților de companii. Suferind mari pierderi, la ora 22:00 Regimentul 12 s-a reorganizat pe două batalioane: Batalionul 1 sub comanda maiorului

Theoharie Angheluță și Batalionul 2 comandat de maiorul Petru Pavlov.

În ziua de 9 iulie 1941, regimentul a atacat pe direcția podișului Cania, cota 228. Colonelul Gheorghe Niculescu aflat în fruntea Batalionului 2, la ora 9:10 a fost rănit mortal. A fost înhumat în Cimitirul din Cania, jud. Dimitrie Cantemir. Ulterior soția l-a deshumat și reînhumat în Cimitirul „Viișoara” din Ploiești.

Fiul col. Gheorghe Niculescu, Victor Niculescu era elev în Școala Militară Infanterie din Sibiu și se afla în stagiul practic la o unitate militară din Vălenii de Munte, județul Prahova, aflând de la radio că, tatăl lui a decedat în lupte. După absolvirea școlii militare, Victor a fost încadrat pe un vas militar, participând la război. După terminarea războiului a absolvit Academia Tehnică Militară în București și a servit în armata română, în calitate de inginer militar, fiind trecut la pensie cu gradul de col. inginer. După decesul său a fost înhumat în aceeași criptă, alături de părinți, în Cimitirul „Viișoara” din Ploiești.

La ora 17.00 s-a prezentat la Postul de Comandă noul comandant al unității, lt-col. Stelian Dimitriu. La ora 22:00, unitatea se afla în dispozitivul de luptă, la nord de Stoenеști – Țiganca, cooperând cu Regimentul Infanterie Gardă „Mihai Viteazul” București.

În perioada 7 - 12 iulie 1941, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” a înregistrat mai multe pierderi umane: patru ofițeri morți (col. Gheorghe Niculescu, căpitanii Gheorghe Rizea, Marian Vlădulescu și Ion Lazăr și cpt. Constantin Voicu dispărut, patru subofițeri morți, zece subofițeri răniți și un subofițer dispărut, 118 ostași morți, 505 ostași răniți și 29 ostași dispăruți. În perioada 13 – 15 iulie au murit 33 ostași, 39 au fost răniți și 36 ostași au dispărut.

Până la 26 iulie, efectivele regimentului au luptat în localitățile Enăchești, Congaz, Dumitrovka, Ivăncești, Glăvani, Cașlăc, ajungând pe aliniamentul Bugaz – Anchebet. Pentru sacrificiile sale și luptele dârze purtate, drapelul unității a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a 3-a. Cinsprezece ofițeri, în frunte cu comandantul unității au fost decorați cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a 3-a, 21 de ofițeri au fost decorați cu Ordinul „Steaua României”. Au fost decorați 3 subofițeri și 420 ostași cu Medalia „Bărbăție și Credință”. Trei zeci subofițeri și 67 ostași au fost decorați cu Medalia „Virtutea Militară”. Col. Gheorghe Niculescu a fost avansat post-mortem în gradul de general de brigadă.

Regimentul 23 Artilerie Bârlad sub comanda col. Alexandru Ianculovici, subordonat Diviziei a 15-a Infanterie a traversat Prutul prin punctele Munteni – Obilenii Vechi – Drânceni – nord Albița, angajându-se în lupte în localitățile Lăpușna, Hâncești, Sărata Galbenă, Bălceana, Reditu, Afumați, Călimănești, Costești, Sângeru, Rânzeni, Tănțăreni, Căușani și pe dealurile din jurul lor.

De la 21 iulie, Regimentul 23 Artilerie a ajutat trupele române să traverseze Nistrul, pe la Tighina, fiind deosebit de apreciate eforturile ostașilor.

La data de 21 iulie 1941, Armata a 3-a Română a trecut la urmărirea trupelor sovietice pe direcția Moghilev – Voznesensk, spre râul Bug.

Corpul 11 Armată român din compunerea Armatei a 4-a române a forțat râul Prut la Oancea și a eliberat orașul Kahul la data de 20 iulie 1941.

La data de 21 iulie 1941, Divizia a 10 Infanterie Brăila, în cooperare cu subunități de infanterie marină române au forțat Dunărea la Izmail, a eliberat Chilia și Divizia 1-a Grăniceri București a eliberat Cetatea Albă.

O mare contribuție la eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei au avut-o aviatorii români. Aviația română a distrus 191 avioane inamice în lupte aeriene și la sol. Artileria Antiaeriană română a doborât 51 de avioane inamice.

În comunicatul din 25 iulie 1941, al Marelui Cartier General al frontului româno-german se arăta: „Lupta pentru dezrobirea brazdei de pământ românești din răsărit s-a terminat. Din Carpați până la Marea Neagră suntem din nou stăpâni pe hotarele străbune”.

Eliberarea Basarabiei, părții de nord a Bucovinei și a Ținutului Herța s-a făcut cu prețul unui greu tribut de sânge și al unor însemnate eforturi materiale. Ele au fost necesare fiindcă poporul român a trebuit să-și redobândească teritoriile strămoșești, pe temeiul drepturilor istorice și cu arma în mână.

Armata română a pierdut în cele 35 de zile de lupte, 24.396 ostași: 5.011 morți, 14.898 răniți și 4.487 dispăruți. Media zilnică a pierderilor de 697 de ostași, a fost mai mare decât cea din campaniile ulterioare din est (540 în fiecare din cele 1.159 zile), datorită caracterului aproape continuu al acțiunilor ofensive și al experienței de război reduse a unităților militare române, dublate de o înzestrare precară cu tehnică de luptă.

Documentele vremii și evocările veteranilor de război elogiază faptele de război ale ostașilor români, care și-au îndeplinit misiunile în slujba patriei, până la sacrificiul suprem. Unii eroi nu mai au lăcașuri de odihnă veșnică, multe dintre ele fiind profanate de necredincioși.

Participarea ostașilor tutoveni la Operațiunea militară Odessa

După eliberarea Basarabiei, a nordului Bucovinei și a Ținutului Herța, Armata Română a participat la Operațiunea militară Odessa, ca urmare a deciziei mareșalului Ion Antonescu, care fusese avansat în acest grad la data de 22 august 1941. „Continuarea operațiilor militare de către armata română dincolo de Nistru a fost consecința deciziei mareșalului Ion Antonescu, determinată de factori militari și politici. Percepția interesului național, corelată cu acești factori l-a făcut pe conducătorul statului român să considere că, eliminarea puterii sovietice și colaborarea indefectibilă cu Reichul pentru a-l face pe Hitler să anuleze Dictatul de la Viena, slujeau obiectivele de bază ale politicii statului român: refacerea României Mari în condiții de independență și securitate deplină a statului român”.

Din lucrările de istorie militară și din mărturiile unor veterani de război, rezultă că prezența trupelor române dincolo de Nistru era justificată mai ales din considerente de ordin militar. Forțele inamice trebuiau împinse cât

mai departe spre răsărit, pentru asigurarea securității terestre, aeriene și navale a României. Pentru că se afla în cadrul unei coaliții militare, armata română era obligată să continue lupta în cadrul acesteia, până la înfrângerea definitivă a dușmanului.

Armata a 4-a Română, subordonată Marelui Cartier General Român, comandată de generalul de corp de armată Nicolae Ciupercă până la 9 septembrie 1941 și apoi de generalul de corp de armată, Iosif Iacobici. a trecut la ofensivă la data de 8 august 1941, cu o lovitură frontală pe direcția Razdelnaia – Karpova și cu altă lovitură de întoarcere pe la nord-est a apărării inamice, pe direcția Katargi – Bujalâk.

La această operațiune militară au participat șase comandamente de corp de armată, cu 22 mari unități și alte unități de diferite arme, aviația și marina militară, cu un efectiv total de peste 340.000 de militari. La data de 18 august 1941 a început luptele pentru străpungerea primei poziții de apărare, cu două Corpuri de armate (având opt mari unități) la vest de Limanul Hadgibei și cu un Corp de armată (având patru mari unități) pe la est de liman, care au durat până la 24 august 1941.

În ziua de 28 august 1941, Armata română a reluat ofensiva pentru străpungerea poziției a doua de apărare a Armatei sovietice. Luptele au fost foarte dure și au durat până la 24 septembrie, când datorită pierderilor de luptători, a tehnicii de luptă și a lipsei de muniții, ofensiva a fost oprită.

Asaltul final asupra Odesei a început la 12 octombrie 1941, silind Comandamentul militar sovietic să se retragă din capul de pod Odessa, la 16 octombrie 1941. După 70 de zile de înclăștări, pe viață și pe moarte, trupele române au ocupat importantul obiectiv strategic de la Marea Neagră, orașul port Odessa.

La Operațiunea militară Odessa au participat și ostașii tutoveni, concentrați în Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, Regimentul 23 Artilerie Bârlad și cavaleriștii bârlădeni, concentrați în Regimentul 2 Roșiori „Prunaru”, comandat de col. Nicolae Brătianu, subordonat Brigăzii 1 Mixte Cavalerie Timișoara, comandată de generalul Marin Manafu, Regimentul 3 Roșiori „Alba Iulia” comandat de col. Grigore Negoescu, subordonat Brigăzii a 9-a Mixte Cavalerie Lugoj și Regimentul 10 Călărași.

Unitățile bârlădene s-au remarcat în lupte la Grigoriopol, Șipka, Mihailovka, Catargi, Luchianova, Bogdanovka, Budinovka, Bujalâc, Freudental, Vacarjani, Dalnic, Alexandrovka, Blagodatnaia, Lazarovka.

Trebuie arătat că, în Operațiunea militară Odessa, Armata română a înregistrat cele mai mari pierderi de vieți omenești și materiale: 49.000 de morți, răniți și dispăruți, aproape 1.300 de luptători pe zi, similare cu efectivele a peste două batalioane de infanterie.

Luptele de la Marea de Azov și din Crimeea

Armata a 3-a română comandată de generalul de corp armată Petre Dumitrescu, subordonată temporar Armatei

a 11-a germane, având în componere Corpul de munte, cu trei brigăzi de vânători de munte și Corpul de cavalerie, cu trei brigăzi de cavalerie a reușit ruperea alinamentului fortificat „Stalin”, peste Nistru, în zona Moghilev, ajungând la Voznesensk la 12 august și printr-o puternică ofensivă către fluviul Nipru, a ajuns la data de 1 septembrie 1941, la marginea orașului Berislav.

Trecând Niprul, la 15 septembrie 1941, Corpul de Vânători Munte a înaintat spre stepa Nogai, ajungând după șapte zile la sud de Beloziorca. Între 23 și 25 septembrie, brigăzile de vânători de munte au înlocuit marile unități germane, care urmau să se deplaseze în Crimeea. În aceeași perioadă, Corpul de Cavalerie a fost introdus în dispozitivul de luptă, la flancul sudic al frontului, între două divizii de infanterie germane.

Forțele româno-germane au încercuit trupele sovietice până la 11 octombrie 1941, remarcându-se Grupul Blindat „Kleist”.

De la 15 octombrie 1941, trupele Armatei 1-a române au executat misiuni de apărare pe litoralul Mării Azov și litoralul Mării Negre. O mare parte din acestea au participat și la luptele din Crimeea.

Ofensiva din Crimeea a fost reluată de Armata a 11-a germană, comandată de general Erich Mannstein, la data de 19 octombrie 1941. Ofensiva a fost dezvoltată spre Sevastopol și Kerchi. La aceste acțiuni din Crimeea a participat și Corpul de Munte român, compus din Brigada 1-a Munte Sinaia și Brigada a 8-a Cavalerie București, precum și Detașamentul „col. Radu Korne”, comandat de generalul Gheorghe Avramescu.

Sovieticii au executat o puternică contralovitură la data de 26 decembrie, concomitent cu debarcarea unui desant maritim. La data de 15 ianuarie 1942, Divizia a 10-a Infanterie Brăila, Divizia a 19-a infanterie Timișoara, Divizia a 8-a Cavalerie București și Detașamentul „col. Radu Korne” au execut o puternică contraofensivă, fiind lichidată rezistența sovietică la Kerchi, în luna mai 1942.

În scopul cuceririi importantei baze navale sovietice – Sevastopol s-au dat mai multe asalturi. Primul a început la 21 noiembrie 1941. Al doilea a început la 17 decembrie 1941, care a fost întrerupt datorită unor numeroase forțe sovietice la Kerchi.

Asaltul final a fost declanșat la data de 7 iunie 1942 cu participarea Corpului de Munte român și a Diviziei a 19-a Infanterie Timișoara. După lupte înverșunate, Sevastopolul a fost ocupat la data de 4 iulie 1942.

Față de efectivele angajate în luptă, pierderile în morți, răniți și dispăruți au fost de circa 26% în luptele de la Marea de Azov și de 24% în Crimeea.

Marile înclăștări militare de la Cotul Donului – Stalingrad

În vara anului 1942 prezența Armatei române în adâncimea spațiului sovietic a fost determinată de exigențele războiului de coaliție alături de trupele germane, care contribuiseră la refacerea integrității teritoriale la granița estică a României. Conducătorul

statului, mareșalul Ion Antonescu a sperat că va putea reface integritatea țării și la granița de vest, reîncorporând și teritoriul ocupat de Ungaria horthystă.

Ostașii români se aflau atunci în ținuturile Donului și ale Caucazului, pentru a înfrânge, împreună cu angajații lor conjuncturali, pe foștii agresori. Oștirea română aflată în cadrul unei coaliții militare, a fost obligată să lupte până la înfrângerea definitivă a dușmanului, oriunde s-ar fi aflat aceasta. Astfel se consolida recuperarea teritoriilor românești de la hotarul răsăritean și se creau premise pentru eliberarea teritoriilor românești de la hotarul răsăritean și se creau premise pentru eliberarea celor de la granița vestică.

Înaltul Comandament German al Trupelor de Uscat (OKH) a stabilit ca Stalingradul și câmpurile petrolifere din Caucaz să fie cucerite, simultan, de Grupul de armate „B” (Stalingradul) și Grupul de armate „A” (Caucazul). Cele Două obiective de importanță strategică erau plasate pe direcții divergente. Prin dezvoltarea ofensivei se antrena dispersarea forțelor și se crea un spațiu de circa 500-600 km între cele două grupări.

Germania avea nevoie de resurse materiale importante pentru susținerea războiului, îndeosebi de petrol și produse cerealiere, pentru ca Wehrmachtul să poată menține inițiativa strategică. Cucerirea zonelor bogate în resurse petroliere de la Maikop, Groznai și Baku, precum și bogatul bazin al Donului, constituia un obiectiv atractiv și necesar pentru continuarea operațiilor militare.

Speculând cu abilitate diferendul româno-ungar cu privire la Transilvania, guvernul fascist de la Berlin a obținut o anumită creștere a efectivelor Armatei a 2-a ungare, aflată deja pe front la nord de orașul Harkov.

Mareșalul Ion Antonescu, judecând condițiile nou create, a apreciat că nu avea altă soluție decât să vină în întâmpinarea cererilor germane. Germania i-a promis mareșalului că va ajuta Armata Română cu tehnică modernă de luptă și echipament de iarnă, în momentul intrării ei în dispozitivul operativ de pe front, promisiune rămasă neonorată din cauza marilor probleme cu care se confrunta.

Conform hotărârii luate în luna iunie 1942, 11 divizii române au început deplasarea din țară spre front, urmând să fie subordonate Armatei a 3-a Române, pentru a înlocui unele trupe germane și italiene la Cotul Donului. Alte mari unități militare române urmau să fie dirijate către Stepa Kalmucă, ele urmând a intra în subordinea Comandamentului Armatei a 4-a Române. La acestea se adăugau marile unități române existente în Crimeea și Caucaz, subordonate unor armate germane.

În ajunul bătăliei de la Cotul Donului – Stalingrad, forțele terestre române au fost grupate astfel:

- în Cotul Donului: în subordinea Comandamentului Armatei a 3-a Române existau Comandamentele 1, 2, 3, și 4 de Corp Armată, cu 11 divizii de infanterie (5 Buzău, 6 Focșani, 7 Roman, 9 Constanța, 11 Slatina, 13 ploiești, 14 Iași și 15 Chișinău), 2 divizii de cavalerie (1 Arad și 7 Cluj) și divizia 1-a blindată Târgoviște;

- în Stepa Kalmucă: în subordinea Comandamentului

Armatei a 4-a Române, erau Comandamentele 6 și 7 de Corp de Armată, cu 7 de infanterie (1 Mehedinți, 2 Craiova, 4 București, 19 Timișoara și 20 Tg. Mureș) și două divizii de cavalerie (5 Iași și 8 București);

- în Peninsula Taman și în Caucaz: Comandamentul Corpului de Cavalerie cu două divizii de cavalerie: 6 București și 9 Lugoj și Divizia a 2-a Munte;

- în Crimeea: Comandamentul Corpului de Munte cu Divizia 1 Munte Sinaia, Divizia a 3-a Munte Bistrița Năsăud și Divizia 4 Munte Deva.

Cuantumul forțelor române participante la campania militară din anul 1942 situa România pe locul doi, ca putere militară în cadrul coaliției condusă de Germania.

Contraofensiva sovietică a fost declanșată la Cotul Donului, la data de 19 noiembrie și în Stepa Kalmucă la 20 noiembrie 1942. În încercuirea de la 23 noiembrie 1942, la Cotul Donului – Stalingrad realizată de blindatele Frontului de sud-vest sovietice, au căzut trupele Armatei a 6-a germane, în jurul localităților Kalaci și Sovietski. În această încercuire au fost prinse și trupele române din Armata a 3-a și Armata a 4-a. Prima victimă a fost gruparea „General Mihail Lascăr” constituită din cinci divizii de infanterie române.

Timp de două luni și jumătate, trupele încercuite au dus foarte grele lupte printre ruinele Stalingradului, fiind atacate permanent din toate părțile de forțe net superioare. În cele din urmă, rămășițele trupelor române și a Armatei a 6-a germane, după o rezistență eroică au capitulat, la data de 2 februarie 1943. Armata germană a pierdut circa 300.000 de luptători și armata română peste 150.000 de morți și dispăruți.

Unitățile militare tutovene au pierdut în lupte trei sferturi din efective: morți, răniți și dispăruți. Mulți ofițeri, subofițeri și ostași au căzut în crâncenele lupte desfășurate la Cotul Donului și Stalingrad, între ei reținându-i pe următorii eroi: generalul de brigadă post-mortem Gheorghe Carp, fost comandant al Regimentului 7 Roșiori Iași, decorat post-mortem cu Ordinul « mihai Viteazul », clasa a III-a, generalul de brigadă post-mortem Tocineanu Petrescu, distins post-mortem cu Ordinul « Mihai Viteazul », clasa a III-a, maiorul Ioan Angheluță, distins cu Ordinul « Coroana României », clasa a III-a, maior Cezar Chiricuță, distins post-mortem cu Ordinul « Coroana României », clasa a III-a, căpitan Gheorghe Bursucan, distins cu Ordinul « Coroana României », clasa a III-a, căpitan post-mortem Teodor Bursucanu, distins cu Ordinul « Coroana României », clasa a III-a, sublocotenent Rene Gănescu, distins cu Ordinul « Virtutea Aeronautică de război », sublocotenent Gheorghe Munteanu, distins cu Ordinul « Mihai Viteazul », clasa a III-a, sublocotenent Toma Rânzescu distins cu Ordinul « Mihai Viteazul », clasa a III-a, plutonier-major Gheorghe Chiper, fost ajutor șef Serviciu cazarmare în Depozitul de muniții Bârlad, comandant de pluton mitraliere în Batalionul 944 Infanterie, în Ucraina.

Tragedia trupelor germano-române a fost agravată de ordinul aberant al lui Hitler de a rezista, fără gând de retragere. Diviziile române au fost introduse în apărare pe alinamente dezavantajoase, pe fronturi prea mari față de

posibilitățile reale.

După victoria de la Cotul Donului și Stalingrad, armata sovietică a trecut la o neîntreruptă ofensivă, deținând o zdrobitoare superioritate asupra inamicului. Coaliția germano-româno-italiană și ungară a început retragerea, spre Kuban, Caucaz, Crimeea, sudul Ucrainei, granițele estice ale României, prin lupte de apărare. Armata sovietică era puternic sprijinită cu mijloace de luptă date de anglo-americieni.

Debarcarea în Sicilia a trupelor aliate, la 10 iulie 1943 a condus la deschiderea celui de al doilea front în Europa, căruia Wehrmachtul trebuia să-i destineze noi forțe și mijloace de luptă, slăbind și mai mult puterea de rezistență în Est.

Înfrângerile suferite de trupele germane și române la Kursk-Orel în iulie și august 1943 și la Uman în martie 1944 au produs mare îngrijorare în România. Invazia teritoriului românesc de către trupele sovietice a fost deschisă.

În dimineața zilei de 18 martie 1944, binatele Frontului 1 Ucrainean, comandat de generalul Konev au trecut Nistrul în sectorul Moghilev – Jampol, intrând în Basarabia.

Astfel, după ce aproape trei ani de zile, soarele dreptății strălucise pe cerul Moldovei lui Ștefan cel Mare, veneau din nou nopțile întunecoase ale stăpânirii străine.

Lupte crâncene pe frontul din Moldova

Cu un ultim efort, la mijlocul lunii aprilie 1944, înaintarea trupelor sovietice a fost oprită pe linia: Carpații răsăriteni – Târgu Neamț – sud Pașcani – Târgu Frumos – nord Iași – platoul Cornești – nord Chișinău – Dubăsari și apoi pe cursul interior al Nistrului. Armatele a 3-a și a 4-a române, împreună cu Armatele a 6-a și a 8-a germane s-au postat în apărare, constituind o pavăză fragilă în calea invaziei.

Poporul român s-a înscris în săptămâna patimilor, începând din ziua de 20 august 1944, prin declanșarea ofensivei sovietice, intrată în istorie sub denumirea de Operația ofensivă strategică Iași-Chișinău. Speranța în organizarea unei noi rezistențe pe Carpați și în poarta Focșanilor, pe linia fortificată Focșani – Nămolosa – Brăila se năruia cu fiecare zi.

După trei zile, la 23 august 1944, regele Mihai I, susținut de personalul palatului și Blocul Național Democrat a dat lovitură de stat și prin Proclamația regală vestea trecerea României de partea Națiunilor Unite. Armata română a încetat operațiunile militare față de Armata sovietică și a întors armele împotriva Wehrmachtului, deschinzând un nou capitol în istoria României și a oștirii sale.

În concluzie, marea bătălie de la Cotul Donului – Stalingrad 1942-1943 și bătălia Moldovei 1944, constituie repere spațiale și temporale, care definesc dimensiunea unei tragedii de mari proporții pentru poporul român, delimitând adâncimea unui spațiu de circa 2.000 km, cu durată de doi ani de zile, în care Armata română a desfășurat acțiuni de luptă neîntrerupte, pe ploaie și ninsoare, pe

ger și arșiță, în condiții permanent dezavantajoase. Timp de aproape 50 de ani poporul român a fost obligat să zăvorască în memorie numele fiilor căzuți în luptă sau a celor care au fost luați prizonieri în această perioadă.

Ostașii români, de la soldat la general, din toate armele au luptat vitejește în aceste bătălii, îndeplinindu-și întocmai misiunile primite. N-au izbândit întotdeauna, au fost deseori copleșiți de superioritatea adversarului, dar și-au datorat cu demnitate, până la sacrificiul suprem. Nu pot fi învinuiți pentru-că nu au reușit să stăvilească în final valul atacatorilor, pentru împiedecarea luării multora dintre ei în captivitate, fiindcă ei au luptat cu abnegație și onestitate, până la limita posibilităților umane.

După dezastrul de la Cotul Donului – Stalingrad, mareșalul Ion Antonescu arăta: „Când patru generali comandanți de divizie luptă alături de ultimul soldat și se sacrifică nedând un pas înapoi și fiind fără muniție și hrană, Armata din care au făcut parte iese din această titanică luptă cu fruntea nepătată”.

În Proclamația dată cu prilejul Anului Nou 1944, mareșalul Ion Antonescu spunea: „Armatei care ți-a făcut datoria, ostașilor care au căzut pentru onoare, libertatea și pământurile patriei, urmașilor lor vrednici, le închin cel dintâi gând de recunoștință în această noapte sfântă, care deschide un drum destinului poporului românesc”.

Generalul Platon Chirnoagă, din Statul Major al Armatei a 3-a române spunea: „În această bătălie, atât comandamentele române cât și trupa și-au făcut pe deplin datoria în bătălia de la Cotul Donului”.

Aprecieri corecte cu privire la actele de eroism ale ostașilor români au făcut și unii comandanți ai Wehrmachtului. Astfel, feldmareșalul Erich von Manstein arăta: „Românii au constituit aliații noștri cei mai buni și în cadrul posibilităților lor – ei s-au bătut vitejește în numeroase locuri”.

După război, generalul Hans Speidel, fost comandant al forțelor terestre NATO în Europa centrală a răspuns la întrebarea ziaristului american Cyrus Salzberger: „Care au fost cele mai bune trupe ale Axei în afară de germani? Finlandezii, croații, ungurii?, a răspuns: „Nici unul dintre aceștia. Românii, da. Dați-le șefi buni și nu veți găsi trupe mai bune”.

NOTE

1. Arhivele militare naționale Pitești.
2. Lucrările realizate de Asociația Națională a Veteranilor de Război.
3. col. (rtr) Constantin Chiper, *Cronica militară a județului Vaslui*, Editura PIM, Iași, 2012
4. col. (rtr) Constantin Chiper, magistrat Nicolae Mihai, mr. Mircea Fitcal, *Omagiu eroilor județului Vaslui*, Editura Sfera, Bârlad, 2016.
5. prof. Oltea Rășcanu-Gramaticu, *Bârladul și gloria militară*, Editura PIM Iași. 2013

Anul Nou bisericesc și Anul Nou civil – repere în viața noastră

Pr. Dan MEREUȚĂ

Atunci când vorbim despre Anul Nou, vorbim despre o înnoire a timpului, despre o stare ce așteaptă perspective noi, necunoscute, dar în același timp provocatoare, trăire aureolată de o gândire pozitivă, plină de speranță. Acest sentiment îl încercăm atât în plan duhovnicesc cât și în plan material, fie că vorbim despre Anul Nou bisericesc, fie despre Anul Nou civil.

Spre deosebire de anul civil, care începe pe 1 ianuarie, anul bisericesc începe la 1 septembrie, pentru că, după tradiție, în această zi s-a început crearea lumii și tot în această zi și-ar fi început Mântuitorul activitatea Sa publică. Această dată a fost împrumutată de la evrei, care sărbătoreau atunci anul civil. Ei încep calendarul cu luna Tișri, adică cu septembrie. În prima zi din luna septembrie, evreii aveau zi de odihnă și aduceau Domnului ardere de tot.

În sinagoga din Nazaret, așa cum aflăm din Evanghelia zilei de 1 septembrie, dându-l-se Mântuitorului să citească din cartea proorocului Isaia, a rostit cuvintele: „Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc Săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezbinarea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați. Și să vestesc anul plăcut Domnului. Și închizând cartea și dând-o slujitorului, a șezut, iar ochii tuturor din sinagogă erau ațintiți asupra Lui. Și El a început a zice către ei: Astăzi s-a împlinit scriptura aceasta în urechile voastre” (Luca 47,18-21). Putem afirma astfel că ziua de 1 septembrie reprezintă în istoria omenirii ziua începutului și a înnoirii.

Anul Nou bisericesc a fost instituit de către Sfinții Părinți la Sinodul I de la Niceea. Ei au stabilit să se sărbătorească data de 1 septembrie ca un început al mântuirii creștinilor. Anul liturgic înfăptuiește o recapitulare a lucrării de mântuire a omenirii prin Fiul lui Dumnezeu. El debutează cu Nașterea Maicii Domnului (8 septembrie) – pregătirea venirii Domnului în lume și se încheie cu Adormirea Maicii Domnului (15 august). Pe parcursul anului liturgic suntem chemați să reținem toată viața Mântuitorului Hristos: suntem chemați să ne unim cu Hristos Care se naște, Care crește, Care pătimește, Care moare, Care învie triumfător, Care înalță firea umană la ceruri și cu Hristos Care ne lasă un spațiu al mântuirii - Biserica Sa. În centru avem așadar Jertfa și Învierea Mântuitorului din morți.

În același timp, ne sunt puși în față și sfinții Bisericii care se roagă pentru noi și ne sunt exemple: „Aduceți-vă aminte, spune Sfântul Pavel, de mai marii voștri, care v-au

grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13,7).

Fiecare sărbătoare liturgică reînnoiește și reactualizează evenimentul cărui îi este simbol. Evenimentele trecute le face actuale, le face contemporane cu noi. În măsura în care noi avem dispoziția sufletească corespunzătoare, ele devin mijloace speciale de unire cu Hristos prin cuvânt, prin rugăciune și în mod absolut prin Sfânta Împărtășanie.

Anul bisericesc cu sărbătorile sale, cu tradițiile sale, ne oferă un cadru binecuvântat pentru a spori din punct de vedere duhovnicesc.

La început de an bisericesc îi cerem Domnului, prin troparul zilei, să ne binecuvinteze: „A toată făptura Ziditorule, Cel ce vremile și anii ai pus întru puterea Ta, binecuvintează cununa anului bunătății Tale, Doamne, păzind în pace țara aceasta, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ne mântuiește pe noi”.

Dacă participarea noastră la anul liturgic nu este una angajată și dacă activitățile exterioare nu sunt dublate de trăiri interioare, dacă faptele și învățăturile Domnului Hristos, pe care ni le prezintă pericopele evanghelice de la fiecare sărbătoare n-au rezonanță în suflet, ratăm șansa de a crește în viața noastră duhovnicească.

Sărbătorile și obiceiurile populare, grupate în preajma solstițiului de iarnă (20 decembrie – 7 ianuarie), poartă numele generic de Sărbători de Iarnă.

Perioada este deschisă și închisă de sărbători pefațate de ajunuri, atât Crăciunul, cât și Boboteaza, întrepătrunse la mijloc de noaptea Anului Nou. Principalele sărbători ale ciclului de iarnă – Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza – au funcționat de-a lungul vremii ca momente independente de înnoire a timpului și de început de an. Românii folosesc, pe lângă calendarul oficial, recunoscut de stat și Biserică, un calendar neoficial – calendarul popular – creat de popor și transmis folcloric.

Timp de peste un mileniu, creștinii sărbătoreau Anul Nou în ziua de Crăciun, ca moment al biruinței binelui și iubirii aduse de către Mântuitorul în lume asupra răutății și individualismului lumii păgâne întrupate în personajul Crăciun. În legătură cu Moș Crăciun au circulat multe legende. Prin tot ce face, Crăciun se opune sau împiedică nașterea pruncului creștin Iisus, deoarece venirea pe lume a acestuia înseamnă moartea Moșului.

Colindatul este un scenariu compus din texte ceremoniale (colinde), formule magice, dansuri, gesturi, interpretat în casă, pe ulițe, de o ceată sacră. În calendarul

popular, acest fenomen apare sub diferite denumiri zonale în perioadele solstițiului de iarnă. („Steaua”, „Plugușorul”, „Sorcova”), echinocțiului de primăvară, solstițiului de vară și echinocțiului de toamnă. Colindele transmit urări de sănătate, rod bogat, împlinirea dorințelor în noul an. Colindatul este cea mai răspândită tradiție a românilor. Când persoanele colindate nu primesc colindătorii, închid ușile sau nu oferă daruri, efectele magice sunt opuse, ei încălcând regulile acestui obicei.

Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor ulițele satelor răsunau de glasul colindătorilor cântând cântece religioase vestind nașterea Domnului Hristos și urând sănătate și fericire gazdelor ce-i ascultă: „Steaua sus răsare”; „În orașul Vitleem”; „La nunta ce s-a întâmplat”; „Trei crai de la răsărit”. „Florile dalbe”, „Lerui ler”, „Ziurel de ziuă”, ori „Valerim” și „Veler Doamne”. Cu traista după gât, cu băta în mână și căciula pe urechi, colindătorii merg din casă-n casă și strigă la ferestrele luminate. Colindatul se continua și în seara Sfântului Vasile, în paralel cu Plugușorul sau Uratul.

Cu acest prilej gazda le împarte colindețe: covrigi, nuci, mere, colăcei de făină frământați și copti chiar în acea noapte a Ajunului.

Sărbătorile de iarnă sunt încărcate și de vechi obiceiuri păgâne, care au ajuns să se împletească cu motive creștine. Multe dintre aceste tradiții pre-creștine au o vechime considerabilă și amintesc mai ales de ritualuri cu scop magic. Dacă la prima vedere Anul Nou și Revelionul de pe 31 decembrie sunt momente tradiționale pentru români, vechi de când lumea, în realitate, spun o serie de specialiști, nu sunt decât un amestec de ritualuri pre-creștine și importuri din vestul Europei cu o vechime nu mai mare de 100 de ani în România. Culmea, de Anul Nou, astăzi se practică obiceiuri care nu au nicio legătură cu iarna, ci din contră mai degrabă cu primăvara. S-a ajuns să fie marcat primul arat, în miezul iernii. De altfel, sărbătorirea Anului Nou la 1 ianuarie este o dată impusă diferită de adevărata sărbătoare populară.

Data actuală nu are legătură cu adevărata sărbătoare a Anului Nou practică de românii tradiționali. De fapt în noul an se intra la 1 martie, adică atunci când începea oficial primăvara. Luna martie era considerată în tradiția românească, luna mărtișorului, un simbol păgân al morții și renașterii, care marca echinocțiul de primăvară. Pentru țaranul român de altădată, Anul Nou însemna de fapt intrarea în noul an agricol. Adică natura se scutura de iarnă și pe 9 martie putea începe aratul de primăvară. Tocmai de aceea o urătură și o tradiție specifică și foarte cunoscută este plugușorul. Este tocmai urarea adresată gospodarului care se pregătește în luna martie să bage pentru prima dată plugul în brazdă. Aratul a fost adus în miezul iernii de calendar. Mai precis de impunerea unei sărbători și a unei noi date calendaristice pentru începutul anului, sfidând tradiția agricultorilor. Totul a început în Roma antică. În perioada timpurie și de mijloc a republicii romane, adică cu câteva secole înainte de Hristos, trecerea în Noul An era stabilită pentru data de 1 martie. În aceea perioadă calendarul avea 10 luni și începea cu luna martie, dedicată

zeului Marte, o perioadă bună de începere a campaniilor militare. Iulius Caesar a schimbat însă acest obicei și a decretat așezarea sărbătoririi Anului Nou pe data de 1 ianuarie, luând în considerare calendarul bazat pe mișcările soarelui. În Evul Mediu, sărbătoarea de Anul Nou a fost interzisă fiindcă amintea de vechile practici păgâne. Abia în 1582, este impusă din nou data de 1 ianuarie ca dată oficială a celebrării și marcării Anului Nou. În România sărbătorirea Anului Nou la 1 ianuarie s-a înrădăcinat târziu (începutul sec. XX) și a apărut mai ales în sânul familiilor boierești ai căror membri au luat contact cu civilizația vest-europeană. Țăranul a continuat mult timp tradiția veche a Noului An la începutul lunii martie. Tocmai de aceea s-a ajuns la situația paradoxală de a fi adresate urări de recoltă bună și de a „porni plugușorul”, adică aratul, în miezul iernii.

Dacă sărbătorirea Anului Nou pe 1 ianuarie este o tradiție relativ recentă pentru țaranul român, cu atât mai mult Revelionul. La români, inclusiv la boieri și orășeni, Revelionul a început să fie sărbătorit cu adevărat abia pe la începutul secolului XX, sfârșitul secolului al XIX lea. Revelionul este un obicei vest-european importat de românii plecați la studii în străinătate. Vine din franțuzescul *reveillon* și desemna masa care avea loc în noaptea de Crăciun. Termenul a fost extins în Franța la toate mesele luate seara târziu sau noaptea și a fost atașat petrecerii din noaptea de Anul Nou. În Principatele Române inițial era doar o masă după bal, la anumite conace boierești. Cel puțin asta arată paharnicul Constantin Stamate, la 1851, în dicționarul său de neologisme, în dreptul revelionului. Se înțelege că revelionul, era un neologism la români. Abia mai târziu devine strict petrecerea din noaptea de Anul Nou.

În noaptea dintre ani, în bisericile și mănăstirile din România, se oficiază o slujbă cu rânduială specială, prin care se aduc mulțumiri și cereri lui Dumnezeu, iar în ziua de Sfântul Vasile, în unele biserici, se citesc *Molifttele pentru dezlegarea de lucrările diavolești* și rugăciuni de binecuvântare a anului care începe. Există credința potrivit căreia participarea la această slujbă ferește de necazuri și de păcate pentru tot anul care abia începe.

Anul Nou continuă o seamă dintre ritualurile Crăciunului. Dacă pe 28 decembrie, în unele zone ale țării există obiceiul *Îngropării Crăciunului*, noaptea de 31 decembrie simbolizează *Îngroparea Anului Vechi*, denumire înlocuită în perioada modernă cu cea de Revelion. La sat, ea are o aură magică, înglobând diversele ritualuri de înnoire a timpului, în care mituri agrare se împletesc cu elemente sociale, dominate de ironie și, nu o dată, de licențiozitate.

Apropierea dintre Crăciun și Anul Nou este vizibilă și în credința că în această noapte se deschid cerurile, iar cel care priveghează și le vede își poate pune o dorință ce îi va fi îndeplinită. Sărbătoarea este marcată de colinde, de urarea cu *plugușorul*, cu *sorcova*, cu *buhaiul*, *vasilca* și de jocurile cu măști de animale sau personaje legendare. Obiceiurile întruchipează trecerea de la haosul morții timpului la bucuria și speranța reintrării în echilibrul timpului nou. Sunt elemente întâlnite în mai toate dansurile cu măști, mai ales în cel cu ursul care, de-a lungul urării, moare și

învie ritualic, sub comanda ursarilor.

Singur sau inclus într-un mai amplu ceremonial, *Jocul Ursului* este practicat în multe zone, dar mai ales în Bucovina. Masca, realizată chiar din blana animalului, este decorată cu funii din paie de ovăz, în alte părți cu panglici, sau înlocuită cu un cojoc cu blana pe dinafară, iar capul este confecționat din piele de vițel sau de miel întinsă pe un suport metalic. Legătura ritualului cu miturile agrare era mai vizibilă în trecut, când ursul era o reprezentare din paie care la sfârșit era aruncată în foc, simbol al morții și reînvierii naturii, lumii.

În *Bestiarul mitologic românesc*, specialistul în antropologie culturală Mihai Coman afirma: "În colindul cu Ursul, animalul moare și învie, într-o dramatizare simbolică a mitului renașterii naturii/cosmos (...) Astfel, rostogolirea urșilor în cerc, bătutul și moartea ursului, apoi învierea miraculoasă, ca și urcarea acestuia pe bătă (toiag) redau în chip metaforic succesiunea anotimpurilor care, cândva, stăteau sub semnul acestui animal, capabil să învingă iarna și să vestească primăvara". Urșii de Anul Nou alungă demonii din case și ogrăzi și urează un an fericit.

Alături de urs, întâlnim *capra* sau *brezaia* (cum este numită în Muntenia), simbol al fertilității telurice, cu care se umblă până la Bobotează, al cărei joc are și o melodie specială, *ca la capră*, și este însoțită de strigături umoristice, calul din *jocul căiușilor*, animal cu funcție protectoare, ferind comunitatea de spiritele rele, jucat de flăcăi buni dansatori, în veșminte albe sau colorate decorate cu ștergare sau panglici, *cerbul*, întruchipare în mitologia populară a purității și dreptății, a cărui apariție, însoțită de muzicanți și dansatori fără mască impresionează prin frumusețea costumelor și prin măreția "animalului" împodobit cu diverse materiale strălucitoare, completează alaiul animalier.

Mascații, mai ales în cetele de *Urâți* și *Frumoși*, ce colindă satele, au și un rol de instanță socială. Costumați în moși și babe, sau cu măști cu caracter profesional ori etnic, întruchipând, de asemenea, moartea și diavoli, *Urâții* scot la iveală cele mai ticăloase fețe ale comunității, reușind în același timp să creeze buna dispoziție. Împodobiți cu pene, înarmați cu talângi, în costume de împărat, de jandarm... joacă de obicei pe muzica unei fanfare tocmite special. Prin contrast, *Frumoșii*, aleși tradițional din familii de gospodari frunțași, jocă dansuri specifice zonei și Anului Nou, cum ar fi, în Bucovina, *Craizărul*, amintind de vremea Imperiului.

Un obicei pe cale de dispariție este cel al trupelor de teatru popular, care rememorează faptele unor eroi ai locului, cum ar fi *Jienii* sau *Banda lui Bujor*.

Obiceiul întâlnit în toate zonele țării este însă *Plugușorul*, alt ritual agrar. Colind cu elemente teatrale, presupunea, în trecut, prezența plugului împodobit cu panglici sau hârtie colorată. Un adevărat poem, pe tema muncilor anului, era recitat la fiecare casă, din Ajunul Anului Nou uneori până dimineața, inițial de bărbați, apoi de tineri și copii. Recitarea era însoțită de sunetul clopoțelilor, al buhaiului și de plesnituri din bici. Existau și formule complexe, cu instrumente muzicale, fluier, cimpoi, cobză, vioară, dar și pușcoace, al căror zgomot era menit să

alunge spiritele rele. Colindătorii primeau colaci, fructe, bani, cârnați. El era continuat, în dimineața Anului Nou, de copiii cu semănatul, care aruncau prin case și peste oameni cu boabe de grâu, de porumb, urându-le bunăstare, și de cei cu *Sorcova*, care înarmați inițial cu mlădițe verzi și mai târziu cu celebrul băț decorat cu flori de hârtie în cât mai multe culori, rosteau tradiționala urare, pe care, probabil toți am recitat-o măcar o dată: „Să trăiți/ Să înfloriți/ ca merii,/ ca perii,/ În mijlocul verii!”

Obiceiurile erau respectate și în interiorul locuinței, fie pentru prognozarea vremii și a recoltelor, fie pentru aflarea sorocului căsătoriei sau a norocului din anul următor. Ghicitul vremii în frunzele unei cepe împărțite în 12 părți egale, așezate una lângă alta ca lunile anului și presărate cu sare, pentru a-i scoate la suprafață o cantitate de apă, descoperirea soartei culturilor cu ajutorul cenușii lăsate de cărbuni de dimensiune egală și de aceeași esență, câte unul pentru fiecare tip de cultură, aflarea duratei vieții și a norocului cu ajutorul lingurilor atârinate în cui, care nu trebuiau să cadă peste noapte erau însoțite și de o serie de superstiții care s-au păstrat până în zilele noastre, având rolul de a asigura prosperitatea și norocul.

Casa trebuia să fie curată până în cele mai ascunse unghere, pentru a primi cum se cuvine noul an. În prima zi a anului, nicio femeie nu era lăsată să intre în casă, dacă înaintea ei nu trecuse pragul un bărbat. Iar pentru noroc, femeia era de dorit să fie brunetă. Nu se aruncă nici măcar gunoiul în această zi, pentru a nu-ți risipi norocul...

Mâncarea pregătită pentru această seară este însoțită și ea de tradiții. Este interzisă carnea oricărei păsări, în afară de curcan, deoarece scurmatul pământului și aruncatul lui în urmă în căutarea hranei influențează prosperitatea casei în anul ce abia începe.

Poposit de la sat în orașul contemporan, Revelionul și-a pierdut în mare parte caracterul mitic. Urăturile s-au contaminat, dar superstițiile au rămas, îmbrăcate uneori în haine noi, cum ar fi obligatoria cupă de șampanie la miezul nopții, a cărei efervescență pare a fi semn de prosperitate. Masa de Revelion trebuie să conțină toate roadele pământului. Cărnii i se adaugă peștele, brânzeturile, legumele, fructele, cel mai adesea exotice.

Câteva feluri au intrat în meniul tradițional. Nelipsita salată de boeuf are meritul de a combina mai multe ingrediente. Festiv și investit cu puterea belșugului, porcul nu poate lipsi. Și fiind început de an, locul de onoare revine purcelului de lapte la cuptor, ținând în bot simbolicul măr, semn al tinereții și, pentru cei care își mai amintesc, și simbol al păcatului și purității în egală măsură.

Ghicitul rural se perpetuează în plăcinta cu răvașe, devenite purtătoare de glume și voie bună. Pușcoacele și harapnicele au fost înlocuite de festivele artificii și de gălăgioasele petarde. Și cum noaptea dintre ani este specială, eleganța vestimentară joacă un rol important.

Atât Anul Nou bisericesc cât și cel civil, așează în noi dorința de îmborsărire a vieții noastre urmând chemarea ontologică spre fericire sub convingerea că Dumnezeu ne poartă în mila și iubirea Sa până în veșnicie.

LEGENDA lui Moș Nicolae

Ca toate poveștile și aceasta începe cu a fost odată... un băiețel pe nume Nicolae. Despre Moș Nicolae s-au scris multe legende și povestiri, dar iată ce a ajuns la urechile noastre!

Se spune că Nicolae locuia într-un sătuc cu oameni de tot felul. El era tare bun și special, iar dorința sa cea mai mare era să îi ajute pe cei mai puțin norocoși, așa că, atunci când a crescut, a făcut tot posibilul să transforme visurile celor din jur în realitate. Pentru că rămăsese orfan și mostenise o avere destul de mare, în fiecare noapte, Nicolae se deghiza și le oferea oamenilor din satul său mâncare, haine și ce mai aveau nevoie.

Timpul a trecut, iar într-una din zile Nicolae a aflat că un tată din satul său era gata să își piardă cele 3 fete din cauza faptului că era foarte sărac și nu avea să le dea moștenire. Un negustor pusese ochii pe ele și voia să le ia ca să îi fie sclave.

– Nu se poate așa ceva, s-a gândit Nicolae. Așa că s-a furișat într-o noapte în casa lor și a aruncat o pungă plină cu bani în camera fetei celei mai mari.

– Uite, tată, cineva ne-a trimis acești bani și voi putea să mă mărit! Și așa a fost. Fata s-a măritat cu un băiat care îi era drag și a fost fericită.

La fel s-a întâmplat și cu fata mijlocie. Bătrânul tată era foarte fericit, dar și foarte curios să vadă cine era binefăcătorul familiei sale. Așa că, peste încă un an, s-a hotărât ca, înainte de căsătoria celei mici, să pândască noaptea ca să vadă cine era cel care îi ajuta familia.

Ca să nu fie descoperit, Nicolae s-a suit încet pe acoperiș și a aruncat săculețul cu bani pe hornul casei. Acesta a căzut într-un ciorap care era pus la uscat la gura focului. De aici și obiceiul ca micuții să primească multe cadouri în șosetele agățate la sobă sau în pantofiori, lângă ușă, pentru cei care stau la bloc și nu au sobă.

– Om bun, cum te numești? Vreau să știu și eu cine este cel care mi-a adus atât de multă bucurie, să-ți mulțumesc pentru salvarea fetelor mele! a spus bătrânul tată.

– Nicolae este numele meu, dar te rog să nu mai spui nimănui ce am făcut! Pentru o faptă bună nu se așteaptă răsplată.

Atunci bătrânul s-a întors la copilele sale, mulțumindu-i în gând zilnic lui Nicolae pentru bunătatea sa. Iar Nicolae, a continuat toată viața sa să facă bine de fiecare

dată când a putut.

Spre deosebire de Moș Crăciun, Moș Nicolae nu li se arată niciodată copiilor. Se spune că este bătrân și, când își scutură barba deasă, cad și primii fulgi de zăpadă pe pământ. El își dă seama cine a fost cuminte și cine nu printr-o simplă privire pe fereastra casei și are cadouri pentru toți copiii. Cu o singură condiție. Aceștia să-și

lustruiască ghetuțele și cizmulițele, să le lase noaptea la ușă și să speră că Moșul le aduce mere, nuci, portocale, jucării și chiar și câte o bombonică, deși dulciurile se mănâncă doar cu măsură. Cei neascultători primesc o nuielușă de măr și trebuie să aștepte până anul următor ca să găsească în pantofi daruri frumoase.

Dar Moș Nicolae este așteptat în întreaga lume.

De exemplu, în Germania, pe lângă ghetuțe, copiii pregătesc o scrisoare pentru Moș și câțiva morcovi pentru caii care îl aduc pe simpaticul bătrânel. În Franța, se spune că vine călare pe un măgăruș, alături de Moș Nuielușă, iar la copiii olandezi, moșul ajunge pe mare. În România, de Sfântul Nicolae, unii copii pun în apă crenguțe de pomi fructiferi, pentru ca acestea să înflorească și să le aducă noroc.

Dorință către Sfântul Nicolae!

„Preabunule Sfinte Nicolae,
Știu că sunt un pic cam mare!
Însă tot te rog ceva:
Pun înaintea Ta
Ghetele inimii mele,
Ca să le umpli pe ele
Cu daruri duhovnicești
Din cămările cerești:
Bucurie și răbdare,
Pace, milă și iertare,
Sănătate și blândețe,
Și bineînțeles, iubire.
Și-aș mai vrea să-mi dăruiești,
Ca un milostiv ce ești,
Și smerenie, credință,
Nădejde și pocăință.”

Hristos se naște, slăviți-L, Hristos din ceruri, întâmpinați-L!

Preot Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI

**„S-a născut pe pământ și ne-a izbăvit,
Te cântăm, te slăvim,
Iisuse, bine ai venit!”**

Zilele acestea se vorbește destul de intens despre „magia Crăciunului!”. Urechism iefin și mediocru, așa zice, apud social-media, care ne face să pierdem din vedere adevăratul sens și adevărata bucurie a nașterii Pruncului Luminat! Din păcate, vremurile actuale au căpătat aproape pe furis o tentă tragică de banalizare a sărbătorilor, o superficialitate îngrozitoare, dublate de o pierdere a prezenței harului și a fiorului sacru. Trăim adoptat o pseudoexistență în care valorile reale, creștine, tradiționale, neaoș românești nu mai au ce căuta. Și nu ne oprim din a căuta tradiții de pe aiurea (mai adesea din nesmeritul Occident), ilogice și fanteziste, străine de Dumnezeu, de țară, de neam și de limbă peste care suprapunem îndărătnic aparențe, false valori și aroganțe a unei străluciri autofabricate. Când au început să ne placă atât de mult minciuna, necinstea, falsa cucernicie, lipsa decenței, ridicolul agresiv în care ne scaldăm și artificiala strălucire cu care ne împodobim casele de sărbători pentru a ne amăgi singurătatea și goliciunea sufletească? Îmi răspund singur, nu fără tristețe: când am înlocuit noblețea care ar trebui să ne caracterizeze ca cei fiind după „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”, cu trufisme ridicole. Când am înlocuit valorile adevărate cu imitații nereușite cărora le atribuim o importanță pe care nu o au. Când sărbătorile noastre au devenit o goană teribil de agasantă după cadouri și lumini, și nu după Lumina și Darul Hristos! Când, având părelnic câte ceva, am preferat să ne mărim „hambarele” decât să ne lățim mesele la care să încapă și cei mai lipsiți. Când din oameni ai comuniunii am devenit indivizi „de cabană” izolându-ne de frica celui alt, de frica bolii, de frica sărăciei viitoare...

Cred cu toată tăria mea că în preajma Marii Sărbători

a Nașterii Domnului este cazul să ne hotărâm a porni pe alt drum, să începem a ne schimba veșmintele înnoroițe ale sufletului și de a participa cu smerenie, cucernicie și speranță la întâlnirea cu Pruncul. De Crăciun, ni se aduce iarăși bucuria unei speranțe neîmpuținate și neîntârziate! Este momentul oportun să ne îndreptăm, asemenea magilor, spre ieslea unde s-a petrecut Minunea, unde s-a născut Nădejdea, unde a apărut Iertarea, să ne închinăm cu smerită dragoste, să-l ducem darurile noastre sărăcicioase și netrebnice, și să fim încredințați

că steaua care strălucește deasupra ne va călăuzi și pe noi. Că Domnul, Unul Născut, ne va ține departe de ticăloșia Irozilor aceste lumi, mulți și ne iubitori, spre împărăția Cerească, spre veșnicia la care Domnul ne cheamă. În amărăciunea noastră din cauza neajunsurilor, dar și din pricina risipirilor noastre prin lume, pierdem de multe ori din vedere miezul minunii care ne-a luminat tuturor copilăria și care ne înnoiește viața: Dumnezeu intră în rostul nostru, în casa noastră, în inima noastră, în gândul nostru, în singurătatea și dorurile noastre în firul nostru de suflare.

Imaginea minunată a unei iesle modeste, în care Pruncul este încălzit de suflarea necuvântătoarelor, în care păstorii sunt plini de înțelegerea evenimentului fundamental al omenirii, în care magii posternează la picioarele Împăratului bogăția

lor pieritoare, ne deschide perspectiva magnifică și încurajatoare că omenirea poate fi salvată de moarte și disperare. Momentul Nașterii ne face să înțelegem profund și deplin că prin dragostea fără margini pentru creatura Sa, Dumnezeu ne deschide singura cale posibilă către izbăvirea de moarte. Este momentul în care este îndepărtat de la noi blestemul neascultării și ni se lasă drum liber către dragostea lui Dumnezeu. Așezarea Domnului în iesle după Nașterea Sa ca Prunc mai are un înțeles duhovnicesc la fel de profund: ieslea este locul unde animalele primesc hrana. În Sinaxarul Sărbătorii Nașterii Domnului se spune că Mântuitorul S-a născut „în ieslea dobitoacelor ca pe noi oameni de dobitocie să

ne izbăvească". Cu alte cuvinte să ne învețe să nu trăim numai trupește, într-o logică a imediatului terestru, ci să ne hrănim și cu Dumnezeu – Cuvântul, Care S-a făcut Om, adică să ne hrănim și spiritual. Deci sfințirea omului prin hrănirea lui cu iubirea lui Dumnezeu-Omul, cu Trupul și Sângele lui Hristos din Sfânta Euharistie este înțelesul adânc al tainei punerii lui Hristos în iese.

Și mai învățăm ceva din această sărbătoare! Învățăm dragostea și mila! Hristos Domnul ne-a creat pentru dragostea infinită pe care ne-a dăruit-o! Venind ca un Prunc nevinovat, într-un staul incomod și modest, pentru noi toți, pentru prea-puternicii lumii dar și pentru oamenii – rană purtători de lipsuri și dureri, pentru sărmani și pentru cei slabi, pentru cei bogați și pentru cei mari, arată tuturor că bogăția și puterea adevărată se află în miracolul fapturii înzestrate cu suflet, și că toți trebuie să învățăm să pășim către Dumnezeu și către cei de lângă noi. Domnul a venit în lume pentru cei care erau buni, pentru cei care sunt buni și pentru cei care trebuie să devină buni. Prin urmare, rostul sărbătorii Nașterii Domnului este să învățăm să slujim: lui Dumnezeu – Purtătorului nostru de grijă și aproapelui nostru – omul. Îmi place mult un cuvânt al marelui Petrarca în „Viața în singurătate”: „A dori să îl slujim pe Dumnezeu este singura noastră libertate și singurul nostru noroc”. Nașterea Domnului este începutul libertății și a norocului nostru. Iar în privința importanței slujirii celui de lângă noi, în diferite forme, îmi iau permisiunea să reinterpretez puțin cuvintele scriitorului și filosofului indian Rabindranath Tagore (idee întâlnită de altfel și la Paulo Coelho): „Am adormit și am visat că lumea este

bucurie/ Când m-am trezit eu am văzut că lumea este doar slujire/ Slujind am înțeles că lumea este bucurie!” Doar slujind lui Dumnezeu și celui alt te definești și te împlinești ca om.

Sărbătorile de iarnă sunt, așa cum vedem și zugrăvit în universul colindelor noastre, o superbă celebrare a purității. Nașterea Domnului din Preacurata Fecioară, prospețimea Anului Nou, apele sfințite ale Bobotezei, îngerescul chip al Sfântului Ioan, colindele, datinile, bradul de Crăciun, toate sunt menite să ne sustragă mizeriilor pandemice și să ne aducă aminte că, cel puțin două săptămâni din an, putem fi mai buni la inimă, mai frumoși în gândire și mai curați la suflet.

Vă încredințez că Hristos Domnul, Fiul lui Dumnezeu întrupat, este veșnic viu. El vine și astăzi să se sălășluiască nu într-o iese, ca odinioară, ci în noi, în ființa noastră, ca să ne umple de nevinoăția Lui, să ne lumineze sufletele, să ne încălzească inimile și să ne ajute să creștem tot mai mult în dragoste față de El, de tot ce este bun, ziditor și înălțător, de frații și de țara noastră.

Într-o lună a „cadourilor” suntem duhovnicește provocați să-l aducem și Pruncului Sfânt un dar! Sufletul nostru! Într-o lume preocupată tot mai mult de daruri materiale să-l aducem sufletul nostru! Să-l aducem închinarea noastră curată, într-o vreme în care lumea tinde să se lase contaminată tot mai mult de închinări străine, deviante, individualiste. Să ne închinăm viața noastră lui Dumnezeu, pentru că este singurul dar pe care l-l putem noi oferi și care ne poate aduce cu adevărat și bucurie, și binecuvântare, și tămăduire de singurătate.

Maică, mult ai suferit,
Pentru pruncul tău iubit.
Ai luat drumul pas cu pas,
Ca să-l ferești de necaz.

Ai bătut din poartă în poartă,
Ca să schimbi a sa soartă.
Pruncul mândru și frumos,
Ce poartă numele Iisus Hristos.

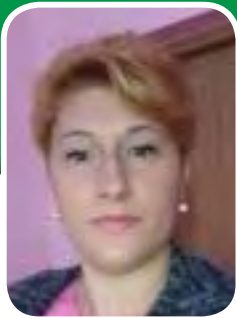
S-a născut în pat de fân,
Lângă El, mielul cel blând,
Iară steaua lucitoare
Îi era călăuzitoare.

S-a născut pe acest pământ
Domnul nostru mare Sfânt.
Să aducă pace în lume,
Iubire și mântuire.

Doamne, Iisus Hristos,
Coboară pe un nor frumos,
Și întinde mâna sfântă
la această boală cruntă,
Dă a ta mântuire,
Și a ta mare iubire!

(Dina Tina)

Prof. Andreea NANU

Moldova și ale sale frumoase obiceiuri de iarnă

Oriunde în lume sărbătorile de iarnă sunt celebrate cu bucurie și sunt așteptate cu nerăbdare, dar parcă românii știu să petreacă cel mai bine și transformă Crăciunul într-o amintire de neuitat. Parcă nicăieri în lume nu este mai frumos de sărbători decât în Moldova. Cutreierând întreaga Moldovă ai șansa de a lua parte la tot felul de tradiții populare care mai de care mai frumoase.

Ziua de 5 decembrie a fiecărui an dă startul evenimentelor și tradițiilor organizate cu scopul întâmpinării Crăciunului. Ca în fiecare zonă din România, fiecare copil își lustruiește ghetuțele cum poate mai bine și le așează la gura sobei cu speranța că Moș Nicolae îi va aduce cadoul mult visat. De la această dată și până pe 25 decembrie, când se sărbătorește Nașterea Domnului, gospodinele nu mai conțin cu pregătirea bucatelor tradiționale de Crăciun. Fiecare gospodărie se transformă într-un furnicar, toți membrii familiei își concentrează energia pentru ca pregătirile de Crăciun să iasă perfect.

Cu aproximativ o săptămână înainte de Crăciun în fiecare regiune din România au loc tot felul de evenimente, o manieră tradițională de a întâmpina venirea Crăciunului. În centrele din marele orașe ale Moldovei vin grupuri de colindători ce provin din satele din apropiere. Aceștia prezintă cu mândrie **cele mai interesante obiceiuri de iarnă din zona din care provin, tradiții păstrate și transmise din moși strămoși**. Cete de colindători, mascați, grupuri de dansatori, toți încearcă să se evidențieze cât mai mult, conștienți fiind de faptul că aceste evenimente vor crește popularitatea zonei din care provin.

Seara de 24 decembrie este **magică**. Grupuri mai mici sau mai mari de colindători pornesc pe ulițele încărcate de zăpadă ale satelor și vizitează toate casele vestind Nașterea Domnului. Gospodinele îi întâmpină cu pâine și sare, acest fapt semnifică bucuria gazdelor colindate. După ce poposesc câteva minute, colindătorii îmbrăcați în costume tradiționale se îndreaptă spre alte case ce așteaptă să primească vestea Nașterii Domnului.

În prima zi de Crăciun, locuitorii Moldovei obișnuiesc să participe la slujbele de la biserică, după care are loc masa în familie. În toate cele 3 zile de Crăciun, cetele de **colindători umplu casele moldovenilor cu glasurile lor**. În seara de 31 decembrie urătorii vizitează toate casele și intonează cu putere

plugușorul tradițional. Acest obicei este de fapt maniera de a ura un bun venit Anului Nou și de a le dori gazdelor toate cele bune. Toată noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie străzile orașelor și ulițele satelor din Moldova se umplu de mascați îmbrăcați în costume realizate cu minuțiozitate înainte de marea sărbătoare.

Obiceiurile de iarnă din Moldova se încheie odată cu primele zile ale Anului Nou, când cetele de copii pornesc din nou pe străzile orașelor "cu semănatul" așa cum spun moldovenii. Semănătorii rostesc versuri tradiționale și în același timp aruncă cu boabe de orez, ca **simbol al prosperității și bogăției**.

Aceste tradiții sunt transmise de la o generație la alta și creează **o atmosferă deosebită și un Crăciun de poveste**.

„Cred cu adevărat că dacă vom continua să spunem povestea Crăciunului, să cântăm colinde și să trăim spiritul Crăciunului, vom putea aduce bucurie, fericire și pace acestei lumi”. (Norman Vincent Peale)

Referințe:

Petruș Liliana, *Tradiții și obiceiuri românești*, Editura Flacăra, 2015;

Sfetcu Nicolae, *Crăciunul-Obiceiuri și tradiții*, Editura MultiMedia Publishing, 2018;

<https://patrimoniul.ro/patrimoniul-imaterial/obiceiuri-de-iarna-din-moldova>

Prof. Ghiță CRISTIAN

Sărbătorile de iarnă în satul lui Tudor Pamfile

Satul a rămas deocamdată, nu știm pentru cât timp, vatra de cultură și civilizație arhaică în care se mai păstrează datinile, tradițiile și obiceiurile strămoșești, între care și sărbătorile de iarnă, laice și religioase.

Dacă la oraș se investesc sume importante pentru ornamente și iluminată, pentru târguri cu produse de sezon, cu muzică și distracții, în prezent - din cauza pandemiei - mai sumare, la țară viața curge conform tradiției.

Astfel, în această perioadă parcurgem Postul Crăciunului care a început la 14 noiembrie și se va termina la 24 decembrie, cu dezlegări la pește mai dese, cu slujbe la biserică și umblatul preotului și dascălului cu Ajunul Nașterii Domnului.

Zilele se scurg repede, hramurile de Sf. Dumitru și Sf. Voievozi au trecut ca și Sf. Andrei, când altă dată erau zăpezi mari, iar flăcăii și fetele păzeau usturoiul și se încropeau prietenii. Se mai organizau clăci, se scărmana lână pentru plăpumi, se trăgeau călții pentru urzeală, se alegeau pene pentru perne, se împleteau ciorapi, mănuși, ilice, se mânca mălai, nuci, covașă, se bea vin nou și se cânta din fluier și din gură.

A urmat Sf. Neculai cu dezlegare la pește, cu daruri pentru copii, și pentru cei dragi. Cu postul, cu școala, cu pierdut vremea la televizor, se apropie și Crăciunul sătului, și lumea toată se bucură că a mai trecut un an și vine altul, că nu au uitat de umblatul cu steaua de la Crăciun și până la Bobotează când, după ce se colinda tot satul, se mergea și în satele vecine. Steaua se confecționa din timp sau se păstra din anii trecuți, fiind alcătuită din mai multe brațe înfipte într-o veșcă de ciur și legate între ele cu sfori pe care se lipesc hârtii colorate tăiate în franjuri. Pe veșcă se lipește o imagine colorată cu Nașterea Domnului, iar în interior se pune un clopoțel care trebuie să sune când colindătorii cântă Troparul Nașterii Mântuitorului: „*Nașterea ta Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărita lumii lumina cunoștinței, că întru dansa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se închine Ție, soarelui dreptății, și să te cunoască pe Tine Răsăritul cel de sus, Doamne mărire ție!*” sau „*Trei crai de la Răsărit/ Spre stea au călătorit/ Și-au mers după cum citim/ Până la Ierusalim/ Acolo dacă au ajuns/ Steaua în nori li s-a ascuns/ Și le-a fost a căuta/ Prin oraș*

a întreba/ Unde, Unde s-a născut/ un Crai mare pe Pământ/ Locul dacă l-au aflat/ Au mers de s-au închinat/ Cu daruri și bucurie/ Mila Ta, Doamne, să fie/ La anul și la Mulți ani!” Mai sunt și alte colinde frumoase de Crăciun, căci câte bordeie, atâtea obiceiuri. Legat de colindat e și obiceiul ca femeile să pregătească și colaci și colăcei pentru colindători care primeau și mere, nuci și, mai rar, bani. Tot femeile pregătesc și Scutecelul Domnului, foi de aluat nedospit, copt pe plită, și uns cu julfă sau stropit cu apă și presărat cu nucă pisată amestecată cu zahăr sau miere de albine. Și tot la Ajun se pregătește masa pe care o sfințește preotul și pe care se așează mâncare de post din perje afumate sau bob sleit, vin, colaci și câte un fuior de cânepă care astăzi nu se mai cultivă.

De la Crăciun și până la Sfântul Ioan sărbătorile se țin lanț și lumea e veselă, copiii se bucură de daruri și colinde, se adună la cămin și urează pe primar, consilieri și funcționari care-i răsplătesc cu bomboane, cozonac și bani, apoi merg să-și ureze rudele și pe ceilalți locuitori ai satului. În Ajunul Anului Nou merg cu plugușorul cei mai mici, apoi cei mai mari și seara gospodarii mai în

vârstă. Satul și împrejurimile răsună de pocnete de bici, de mugetul buhaiului care însoțește alaiul urătorilor, de zgomotul tălăngilor și al clopoștelor și hăitul urătorilor și de muzica mascașilor, a căiușilor, a urșilor și caprelor, care joacă pe ulițele satului și prin curțile gospodariilor.

Plugușorul

după Tudor Pamfile

Aho, aho, ho, ho!
Măine anul se-nnoiește
Plugușorul se pornește
Și începe a brazda
Și la case a ura.

Iarna grea, omățul mare
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug
Pentru brazda de sub plug.

Doamne binecuvântează
Casa care o urează
Plugușor cu patru boi,
Plugușor mânat de noi.

Sus pe ceruri strălucește
O stea mare ce vestește
Că se curmă de acum
Al nevoilor greu drum.

Asta-i steaua românească
A unirii și-a-nfrățirii,
Stea de viață, stea de spor,
Stea de bine-n viitor.

Anul Nou ne-aduce nouă
Timp mai bun și viață nouă.
N-o să fim tot moldoveni,
N-o să mai fie munteni,
N-o să mai fim basarabeni,
Ardeleni, bucovineni;

Ci-ntr-o Țară Românească,
Liberă și voinicească,
Noi și ei toți să trăim;
Și cât lumea, vom trăi
Și-n tărie vom spori!

Anul Nou o să ne fie
Început de veselie;
Mari pe mici n-or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni.

În frăție și dreptate,
Au să fie legi lucrate;
Mâna noi cu toți ne-om da
Și-ntr-o horă vom juca.

Dumnezeu, care ne-ascultă,
Ne întinde hrană multă;
Și pământul ce-om avea
Grâu de aur ne va da.
Mânați, măi!

După conținut, considerăm că
textul corespunde Marii Uniri și că
a fost dedicat acestui eveniment.

Pentru locuitorii satului Țepu,
păstrarea tradițiilor prin Centrul
Cultural, al cărui suflet este Gina
Obreja, și cultivarea în plan local și
județean a datinilor și obiceiurilor
este un mod de a-l onora pe Tudor
Pamfile, celebru lor înaintaș.

Cu bine și cu rău trecem în Anul
Nou și sperăm să fie mai bine pentru
toată lumea care este cum e ea, și ca
dânsa suntem noi.

La mulți ani cu sănătate și cu spor
în toate!

Colind pentru cei plecați

Pentru cei ce nu mai sunt
și se odihnesc în cer
pentru cei ce sunt pământ,
linu-i lin și leri-i ler.
Pentru cei pe veci plecați,
ce nu vin de sărbători,
pentru mame, pentru tați
leru-i ler și dalbe flori.
Pentru cei ce-s numai cruci
care tremură în ger,
pentru mame, pentru prunci,
dalbe flori și leri-i ler.
Pentru cei ce-au fost ca noi
și colindă prin eter,
peste vremea de apoi
dalbe flori și leri-i ler....
Lacrimi seci și lacrimi reci,
se topesc de dor, și cad,
pentru cei plecați, pe veci,
verde cetina de brad...

Dumitru GRUI

Frumusețea sărbătorilor de iarnă la români

Prof. **Andreia-Elena BRICIU**

Sărbătorile de iarnă reușesc întotdeauna să trezească în sufletul nostru trăiri aparte, deosebite, aproape magice. Tradițiile și obiceiurile sunt comori inestimabile ce definesc un popor făcându-l unic, statornic și nemuritor în ciuda scurgerii timpului. An de an, bucuria Nașterii Domnului pune stăpânire pe întreaga noastră ființă. Mii de credincioși din întreaga lume se pregătesc să trăiască miracolul Crăciunului. Copiii așteaptă cu nerăbdare zilele în care merg să colinde, împodobesc bradul și se duc la biserică. După un post lung, care începe la mijlocul lunii noiembrie, toți creștinii se bucură de Nașterea Domnului stând la masa îmbelșugată alături de cei dragi.

Acum mai bine de două mii de ani, Fecioara Maria, prin puterea Duhului Sfânt, a născut în Betleem pe Pruncul Iisus. Se spune că Fecioara, când a simțit că trebuie să nască, însoțită fiind de Iosif, a bătut din poartă în poartă și i-a rugat pe oameni să-i ofere adăpost pentru a aduce pe lume pe Fiul lui Dumnezeu. Oamenii nu au vrut să primească în casă o femeie ce urma să nască. Maria nu a mai putut merge și a intrat într-o iesle săracă unde a născut. Atunci, cei trei magi de la Răsărit au văzut o stea luminoasă pe cer și, străbătând cale lungă pentru a o urma, au ajuns la Betleem, aducându-i Mântuitorului, în dar, aur, smirnă și tămâie.

De sărbătoarea Nașterii Domnului sunt legate o mulțime de obiceiuri frumoase. La noi, în România, copiii merg în Ajun cu colindul, din casă în casă și primesc, într-o trăistuță pe care o poartă cu ei special în acest scop, mere, nuci, covrigi, portocale și bănuți. În tradiția poeziei populare românești, colinda reprezintă categoria diversificată și cea mai bine reprezentată din textele ceremoniale.

Jocul caprei de Anul Nou și Jocul ursului sunt darurile oferite din suflet și cu multă dragoste de către copii, pentru fiecare gazdă care le primește în casă. Dacă *Capra* este jucată pentru a aduce noroc și belșug gospodarilor, *Jocul ursului* este cel mai spectaculos dintre toate jocurile cu măști întâlnite în cetele din Moldova. *Jocul caprei* este un obicei străvechi, exponent peste veacuri al spiritualității populare. El face parte din tradițiile românești de iarnă și este păstrat și astăzi în majoritatea așezărilor. Obiceiul cunoaște o formă complexă și spectaculoasă de desfășurare în satele din Moldova, fiind definit de costumele de „capră”, dar și de celelalte elemente specifice: obiecte de recuzită, texte literare și dans.

Capra se compune din „clonț” - cap lucrat din lemn, cu maxilarul inferior mobil pentru a „clămpăni” și „coarne” bogat împodobite cu oglinzi, mărgelă, ciucuri colorați, panglici multicolore, clopoței și zurgălăi. Trupul costumului este realizat dintr-o

țesătură groasă de lână, cergă, covor, care are rolul de a-l ascunde pe cel care o poartă.

Moșneagul – are haine bătrânești și un cojoc pe el. În mână duce un băț mare;

Baba – îmbracă haine femeiești bătrânești;

Negustorul – poartă pelerină și șapcă;

Doctorul – are un halat alb, iar în mână are o trusă;

Vânătorul – Poartă haine verzi, de pădurar și are pușcă.

Ca desfășurare, obiceiul cunoaște unele particularități de la o zonă la alta. *Capra* se caracterizează printr-o vitalitate excesivă, prin care reușește să capteze atenția asistenței. Ea este însoțită în dansul ei de personaje precum moșneagul și baba. În final, *Capra* este omorâtă de către vânător, la fel ca și anul care se sfârșește. Cât timp capra este în agonie și medicul o consultă, membrii alaiului sunt îngrijorați, dar odată cu însănătoșirea animalului, reapar bucuria și veselia. *Capra* a întruchipat în societățile ancestrale personificarea fertilității telurice.

Jocul ursului este cel mai spectaculos dintre toate jocurile cu măști întâlnite în cetele din Moldova. Acest joc a evoluat de la un simplu obicei, la un adevărat spectacol de mari proporții și cu largă rezonanță. În ropotele asurzitoare ale tobelor, ursul ținut în lanțuri de către ursar, sare pe două picioare și joacă într-un ritm frenetic, fără un scenariu precis și fără să fie dirijat. De menționat este faptul că masca se compune dintr-o blană întreagă de urs adevărat. Pe cap sunt aplicate diferite podoabe ca: oglinzi, beteală, ținte etc. El este legat cu un lanț pe care îl duce ursarul. Ursul sare pe două picioare și joacă după strigăturile ursarului mormăind mereu. Ursarul poartă haine de culoare închisă, iar în picioare are cizme. Pe cap are caciulă neagră. Folosește o tobă pe care o bate în ritm sacadat, după care joacă ursul.

Jocul ursului este poate cel mai vechi dintre dansurile cu măști. Nimeni nu refuză să-i primească în casă pe cei care joacă ursul, deoarece acest animal este considerat a fi plin de calități magice. Cultul ursului este moștenit de la geto-daci, iar obiceiul în sine are rolul de a purifica și fertiliza solul în noul an.

Sfintele sărbători de iarnă însemnă credință, speranță, puterea de a dăru și primi dragoste. Educându-i de mici pe copii, prin diverse activități, ei vor îndrăgi obiceiurile zonei în care s-au născut. Școala, dascălul, familia, comunitatea locală și mass-media sunt factori care, în timp, trezesc copiilor dorința de a cunoaște tradițiile specifice sărbătorii Crăciunului.

OBICEIURI DE CRĂCIUN

Av. Marius FLUTURAȘ

*Din an în an sosesc mereu/ La geam cu Moș Ajun,
E ger cumplit, e drumul greu,/ Da-i obicei străbun.*

Odată cu sărbătorile de iarnă asistăm la cele mai frumoase tradiții românești. Iarna se țin obiceiuri și datini populare, ce provin din trecut, dar continuă și în ziua de azi.

Aș vrea să vă prezint câteva obiceiuri, dar și semnificațiile lor, obiceiuri care ne aduc atâtea bucurii cu ocazia sărbătorilor de iarnă.

„Tu n-ai văzut pădurea, copile drag al meu,
Dar uite ce-ți trimite dintr-însa Dumnezeu.
Un înger rupse-o creangă din brazii cu făclii
Așa cum au găsit-o, cu flori și jucării.”

George Coșbuc - Pomul Crăciunului

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Împodobirea bradului de Crăciun este una dintre cele mai iubite datini în țara noastră, odată cu așteptarea în seara de Ajun a lui Moș Crăciun. Cu toții ne amintim poveștile părinților noștri, în care de cele mai multe ori bradul este adus de Moș Crăciun, atunci când copiii dorm.

Este interesant, însă, de aflat, că tradiția împodobirii bradului și a casei cu crenguțe de brad este un obicei preluat pe la jumătatea mileniului trecut, de la triburile germanice, bradul simbolizând prin forma sa triunghiulară Sfânta Treime, iar podoabele cu care bradul este împodobit semnificând cunoașterea și bogăția, asemeni pomului sacru din Grădina Edenului, în care se găseau merele-fructele cunoașterii. Se cunoaște foarte puțin faptul că și dacii aveau un cult pentru brad, dar cu înțeles total diferit: bradul era un copac ritual tăiat la nunta sau la moartea cuiva. Obiceiul încă se păstrează în regiuni din Oltenia și sudul Banatului. Astfel, în cadrul ritualului de înmormântare bradul reprezenta „nunta” mortului cu divinitatea și natura. Bradul, împodobit în vechime cu fructe, flori, nuci poleite, lumânările și panglici, simboliza pomul vieții, arborele fertilizator, de bun augur. Simbolul bradului se regăsește în foarte multe piese de artă populară precum covoarele, ștergarele și iile. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteață.

*Noi umblăm a colinda
În seara de Crăciun
Pe la casa altuia
În seara de Crăciun*

Colindatul

Un obicei foarte cunoscut este colindatul. Colindatul începe în data de 24 decembrie și poate continua 2-3 zile. La colindat participă, de obicei, grupuri de copii, de oameni maturi, bătrâni, doar fete, doar băieți, tineri căsătoriți etc., în funcție de zona etnografică.

Împărțite în colinde religioase (creștine) și laice (sociale, păgâne), colindele românești creează o atmosferă legendară referitoare la lume și stihii, oprindu-se mai mult asupra a trei aspecte din viața satului: cel gospodăresc, puterea și frumusețea tinerilor, eroismul și iubirea, în perspectiva căsătoriei.

Colindatul are loc în curtea celor ce primesc colindătorii, în casă sau sub fereastră. Deseori, colindătorii sunt primiți în casă deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper și sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În funcție de grupul care colindă, colindele sunt de copii și de ceată. Colindătorii sunt purtătorii și transmițătorii unui mesaj către gazde. Fie el magic, de urare, de legitimare a cetii sau creștin (de vestire a Nașterii lui Hristos), mesajul colindătorilor dorește să aibă efect asupra gazdei, să-i aducă bogăție, prosperitate, în noul an, să o schimbe în mai bună, mai credincioasă, mai fericită, mai sănătoasă. Colindătorii poartă diferite denumiri: ceată de colindători, ceată de feciori (în Transilvania), ceată de juni (în ținutul Sibiu-Făgăraș), bute, butea feciorilor (junilor) (în ținutul dintre Olt și Târnave), beze (în Câmpia Transilvaniei și Năsaud), dubași (în Hunedoara vestică și ținutul Halmagiu-Beiuș), preucă (în Țara Loviștei), zoritori (în Țara Bârsei), călușeri (în zona dintre Sibiu și Strei, întrucât colindătorii urează și joacă jocul cu acest nume) etc.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători.

În zona Banatului montan, în ajunul Crăciunului focul din casă nu se stinge deloc, pentru ca anul ce vine să fie

luminos și bogat. În această zi se împodobește bradul cu dulciuri, sub brad se pune un colac, un cârnat și o sticlă de rachiu – daruri pentru Moș Crăciun, iar pentru calul acestuia se pun grăunțe și fân. Tot în această seară, tinerii se adună în unele case în grupuri de fete și feciori și își pun măști: băieții poartă măști de femei iar fetele poartă măști de bărbați, apoi pleacă prin sat. Se strâng în mai multe case unde încep să danseze: fetele cu măști de băiat iau câte o tânăra la joc iar băieții, cu măști de fete, iau câte un fecior; în timpul jocului mascații sărută perechea aleasă.

Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după- amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Maramureș, spre deosebire de alte zone, are loc „jocul moșilor” – colindarea gazdelor de către colindători deghizați cu măști. Aceștia urează sănătate și fericire gazdelor. Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufe și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, borita (de la bour) în Transilvania de Sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Crăciunul este, mai ales, un prilej de a oferi daruri. Deși comuniștii au încercat să-l înlocuiască cu Moș Gerilă pe tradiționalul Moș Crăciun, acesta din urmă revine, în fiecare an, cu sacul plin, împărțind daruri copiilor, în seara de Ajun. Atunci când nu poate veni personal, își lasă darurile sub bradul de Crăciun, unde copiii și cei mari le găsesc în dimineața sărbătorii.

Din acest lanț de obiceiuri nu puteau, firește, să lipsească Moșii de Crăciun. Pentru că românii îi pomenesc pe cei adormiți la fiecare mare praznic. De aceea și în ziua de Ajun se împart pentru morți colăcei, turte și poame fierte.

Se spune că e bine să păstrezi primul colac de la

colindețe, să-l dai vitelor cu care te duci la târg, ca să vină oamenii să le cumpere, cum vin la colindețe. Gunoiul măturat între Crăciun și Bobotează se strânge și fie se aruncă pe straturi, ca să nu le mănânce viermii, fie se arde și cu el se afumă vitele, ca nimeni să nu le poată vătăma. Unii sar peste foc în zilele Crăciunului, ca să le piară frica. Femeile stau pe vine, ca să stea cloștile pe ouă. Alții spun că e bine să mănânci carne de pasăre în ziua Crăciunului, ca să fii peste vară ușor ca pasărea.

Și în zilele noastre mai există astfel de credințe. Dar, în general, acum ele provoacă un zâmbet, amintind numai de vremurile de altădată.

În seara de Crăciun

*Afară ninge liniștit
Și-n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând,
De mult uitaram jocul.*

*E noapte, patul e făcut
Dar cine să se culce
Când mama spune de lisus
Cu glasu-i rar și dulce.*

*Cum s-a născut lisus în frig,
În ieslea cea săracă,
Și boul peste el sufla
Căldură ca să-i facă.*

*Cum au venit la ieslea lui
Păstorii de la stână
Și îngerii din cer cântau
Cu flori de măr în mână.*

George Coșbuc

CAZNE SPULBERATE LA CRĂCIUN

Vasile CHELARU

Era iarnă. Luna decembrie își pierduse iradierea rece și dulce, de altădată. Satul părea bântuit. Pe ulițe rar umblau colindătorii, din case nu se mai strecurau arome de cozonaci, iar câinii nu îndrăzneau să-și arate trupurile ciolănoase și nici nu aveau vlagă să latre. Din când în când, liniștea serii era fulgerată de strigăte de durere, apoi, bocete nesfârșite acompaniau vuietul vântului, care se învârtea haotic, nemilos și rece printre copacii goi și uscați.

Adela Istrati învârtea cu o lingură mare, din lemn, fiertura dintr-o oală uriașă, din aluminiu, cu fundul afumat și nituit din loc în loc. În odaia mica, cu ferestre înguste, unde dormea cu cei trei copii, se împrăștia un miros înțepător, din plante și cereale. Focul era slab, din vreascuri adunate din livadă, care ardeau repede, ca lumânarea. Privea în colțul camerei, fără să vadă nimic. Deodată i se arăta Grigore, în uniformă militară, cu grade de plutonier. Așa se îmbrăcase când a plecat pe front, în primăvara anului 1941. Au trecut cinci ani de când a rămas singură.

Bărbatul îi zâmbea, încurajator. Fără să vrea, a scăpat un suspin tânguitor. La început îi scria în fiecare lună, apoi, din ce în ce mai rar.

Ultima scrisoare a memorat-o, cuvânt cu cuvânt. O citise de zeci de ori.

„Adela mea dragă! Știu că am promis că mă voi întoarce nevătămat acasă. Atunci moartea nu era atât de aproape, de mine și camarazii mei. Acum o simțim prezentă printre noi. Noaptea, sub pătura cu care ne învelim, iar ziua în tranșee și adăposturi. Cred că ne urmărește și când mâncăm din gamelă, două – trei linguri de orez fiert. Numai când vine preotul și ne rugăm, se face nevăzută. Nu îmi este frică, dar mă macină gândul că te vei descurca greu fără mine. Pe Mirel nu am apucat să-l văd, căci îl purtai în burtă când am plecat. De dorul Ilinicăi, îmi este inima uscată! Nu cred că mă mai ține minte. Pe Viorel nu am reușit să-l învăț meșteșugul de a lucra lemnul. Vă iubesc enorm și mereu îl rog pe Dumnezeu să vă poarte de grijă!”

– Mai bine aș fi pierit eu, căci tu ai fi avut mai multă putere să aperi copiii!

– Mamă, mamă, cu cine vorbești?

Ilinca o trăgea de poale. Avea numai zece ani, dar era harnică și isteță. Părul bălai, des, cu codițe, mirosea a gaz. O mințea că numai așa poate crește părul bogat.

– Nu mai vreau să crească părul mare! Mă doare capul peste tot!

Ochii mari, albaștri, priveau îngrijorați către femeia care vorbea singură. Obrajii fetei erau palizi, și lipiți de

oasele feței.

– Mi-e foame! Îmi este foarte foame! a continuat să vorbească, renunțând la răspunsul mamei. Nici în zilele din urmă nu i-a spus de ce plânge și nici de ce noaptea, prin somn, își striga bărbatul.

Adela îi mângâia ușor capul, ascunzându-și ochii plini de lacrimi. Nu-și putea arăta disperarea în fața copiilor, cu toate că ei înțelegeau suferința și spaima ce căpăta dimensiuni uriașe de la o zi la alta.

– Mai ai puținică răbdare! Acuși este gata!

– Tot zeamă de care am mai mâncat, faci acolo?

– În seara aceasta am pus câțiva cartofi. I-a câștigat Viorel, după ce a muncit la boierul Nechifor! Avem și făină pentru mămăligă! a spus femeia în timp ce presura în apa clocotită, un pumn de făină. De această dată este destul pentru toți!

Pe pat, trupul unui copil, încovoiat, cu genunchii lipiți de burtă, tremura sub o pătură mâncată de molii. Gemea ușor de câteva ori, apoi se oprea, încât părea că nu mai respiră.

– Ilinca, pune mâna pe Mirel și scutură-l încet!

Fetița a tras pătura, ca să-i vadă fața. Părul bălai, se lipise în şuvițe groase de frunte. Cu palmele ei mici, a început a-i mângâia capul, apoi, încet, îi atinge brațele și trupul. Mirel a început din nou a tremura. Fetița s-a aplecat asupra lui și cu trupul ei i-a acoperit corpul, cuprinzându-l strâns cu brațele. Băiatul a deschis ochii, vizibil fericit să-și vadă sora. Din ochii lui se revărsa o lumina albastră, de dragoste neprefăcută.

– Frățiorul meu frumos și scump! îl alinta Ilinca. Nu-ți fie teamă! Am grijă de tine!

Mirel s-a născut după plecarea lui Grigore. A fost firav și bolnăvicios de cum a apărut pe lume. Adela l-a crescut greu, iar după ce s-au strâns recoltele, oricum puține datorită secetei, băiatul a fost primul care s-a îmbolnăvit. Nu avusese bani să-l ducă la doctor, doar leacuri băbești i-a dat. O teamă permanentă că băiatul nu va putea suporta foametea, îi paraliza gândirea.

Ușa s-a deschis larg, încât gerul de afară a pătruns viclean în încăpere.

– Intră repede, mamă, că se răcește camera!

Viorel a scuturat picioarele de zăpadă, lovind militărește podeaua. A răsturnat lemnele adunate, lângă sobă. Era leit Grigore. Înalt, vânjos, brunet, cu părul des, cu ochi negri, sprâncene arcuite, ce dădeau un aer de fermitate privirii. Nu părea că știe a zâmbi, din interiorul

lui o năvalnică furie clocotea lent. Devenise bărbat și preluase multe responsabilități ale tatălui, iar mama era convinsă că fără ajutorul lui nu ar fi rezistat până atunci. Era harnic. Avea mintea ageră, se exprima ușor, fără bâlbâieli sâcâitoare, vorbind puțin și cu rost.

Visa să ajungă învățător, dar dacă războiul nu-i spulberase visul, foamea se părea că era pe cale să-l învingă. Nu se plângea, dar mama repede i-a simțit teama. Auzise și el că bărbații pleacă să muncească în Oltenia, de unde trimit bani la familie. Oricum, nu ai ce cumpăra în satele din Moldova. Unii au adunat provizii, dar fie că le-au fost confiscate de armată, pe drumul către casă, fie că au fost jefuiți de tâlhari. Apoi se gândea că mama sa nu s-ar descurca cu un copil bolnav și o fetiță de zece anișori. Nu-i rămânea decât să muncească pe unde apuca, având noroc că era îndrăgît de toată lumea.

– Acum, că ne-am adunat cu toții, să punem masa! Înainte, însă, ne rugăm!

Adela le-a pus în castroane fiertura de cartofi, cu plantele ce le-a mai găsit prin livadă. Cartofii au schimbat mult gustul mâncării ieftine, pe care o puneau zilnic pe masă. Mirel înghițea greu din lingura cu care mama îl hrănea. Focul din sobă își recăpătase puterea.

Deodată se auziră zgomote puternice. Ușa se clătina sub puterea bătăilor de afară. Toți au încremenit de spaimă. Viorel nu și-a pierdut firea. A sărit ca un arc, apucând un lemn gros de lângă sobă. A deschis ușor ușa. A aruncat lemnul înspre locul de unde-l luase, în semn că nu era niciun pericol.

– Ce-i cu tine, pui de baroi, de bați să sară ușa din balamale?! Vrei să te congelezi pe vremea asta? Întră repede în casă!

Tânărul zgribulit s-a mai înviorat când a văzut-o pe Adela. Părul mare, ca pana corbului, ochii negri, jucăuși, pielea măslinie, gura dreaptă, cu buza de sus mai groasă, tănguirea din priviri, a înmuiat inima lui Viorel.

– Ce s-a întâmplat, Mădălin? Spune repede!

– Tanti Adela, tanti Adela! Vino repede, acasă la noi! Mama este bolnavă tare!

– Ce a pățit? Cum se manifestă?

– Nu știu! Nu s-a ridicat de ieri din pat!

– Hai, Viorel! Hai, mamă, să vedem ce are biata femeie! Ia haina pe tine!

Casa familiei Foldea era la vreo sută de metri depărtare. De fapt era o cocioabă, cu o camera și un hol, în care locuise Agripina, cu bărbatul și cinci copii. Nu se știe de unde veniseră. Cu câțiva ani înainte de război, s-au pripășit pe terenul unui unchi de-al ei și și-au construit cocioaba în care stăteau. Petre, capul familiei, se descurca binișor și făcea bani din orice; vindea animale, pe care oamenii spuneau că le fura din satele vecine cu niște tovarăși de-ai lui, repara căruțele sătenilor, pleca săptămâni întregi fără a ști nici femeia lui unde este, apoi se întorcea cu de toate. Bani se risipeau la fel de ușor după cum îi câștiga. A început războiul și Petre s-a împrietenit cu nemții. După ce armata română a întors armele, în sat au apărut trupe rusești. Cam atunci a dispărut și Petre. Nimeni nu știa ce s-a întâmplat, ci doar se presupunea că a fost pedepsit

pentru serviciile aduse fasciștilor.

La începutul anului 1946, blestemul a lovit familia Foldea. Un copil a murit electrocutat, în podul unui magazin din sat. Fata mai mare, de 20 ani, a plecat cu soldații ruși și nu s-a mai întors. Agripina a plans-o mult, până la urmă s-a resemnat cu gândul că nu mai este în viață. Pământ nu aveau, oamenii nu-i îndrăgeau prea mult, căci nu puteau uita cum Petre ieșea arogant pe drum, cu pistolul la brâu, însoțind patrulele de legionari.

Mădălin era altfel. Fusesse îndrăgît de copiii Adelei. Era agreabil, cu gândirea ageră, cu o înfățișare de ștrengar, iscusit cu vorbele, ca să fie plăcut de toată lumea. Venea în ograda lor și nu mai știa de câte ori l-a pus la masa, laolată cu copiii ei. Când a început foamea, mai rar primea de mâncare, însă llinca îi dădea pe ascuns câte o turtă sau o bucată de mămăligă rece.

În cocioabă era frig de crăpau pietrele. Câteva lemne de salcie, ardeau într-o sobă pe jumătate dărâmată. Agripina s-a ridicat în capul oaselor, sfiindu-se de vecinii aduși de copil. Încearca să pară curajoasă:

– Iartă-mă, vecină, că te-am deranjat! Mădălin s-a speriat când am început să vărs și mațele din mine! Acum mi-am revenit!

– Nu prea cred, măi femeie! Ai febră, văd! Arzi mai tare decât plita asta dărâmată! Viorel, mergi acasă și adu plantele din dulap, din care îi facem lui Mirel ceaiuri! Ia și ceva de mâncare, din oala de pe plită! Să nu uiți de mămăligă!

Jos, lângă sobă, cu picioarele sub șezut, stătea un tânăr. Era locul cel mai călduros din cocioabă. Deșirat, cu fața lungă, cu găuri adânci pe obraz, lăsate de o varicelă agresivă, cu ochi vicleni, iscoditori, reci și inexpressivi, nasul lung, sub care mijeia o mustață subțire, părea că nu-l interesează boala femeii. Cu un briceag, cu lama lungă, ascutea de zor un arac, ca și cum dorea să-și confecționeze o sulită. Nu vorbea, fiind preocupat de munca lui. Ridica privirea câteodată, în semn că nu aproba tot ce aude. Sorin era fiul cel mare, care se deosebea foarte puțin de Petre. Avea același chip și același comportament. Nu muncea, nu ajuta pe Agripina, pleca și venea, fără a spune un cuvânt. Era viclean, pus pe scandal, nemilos și nerecunoscător.

– Lasă, că-i trece! a mârâit vlăjganul. S-a mai întâmplat. Măine merg în pădure și am să vânez ceva! Mâncare bună și odihnă trebuie!

– De la carnea pe care ai adus-o ultima dată mi s-a făcut rău! Ai spus că este de căprioară, dar era de vulpe. Probabil moartă! L-a înfruntat Agripina, indignată de comportamentul lui în prezența vecinilor care au venit s-o ajute. Mi-am dat seama, dar nu ți-am spus. Bine că nu s-au îmbolnăvit și cei mici, Mădălin și Fabian.

– Poate preferi să murim de foame? a răspuns iritat vlăjganul.

– Mai bine du-te cu Viorel, să-i ții de urât și să nu-l atace câinii pe drum.

Viorel nu ar fi vrut să fie însoțit, însă a considerat că ar fi mai bine pentru Agripina, ca să se liniștească. Sorin, tăcut, ca un șarpe, îl urma cu pași mari, sprinteni, ca de felină. Au intrat în odaia încălzită. llinca și-a prins fratele

de mână. Mirel adormise. Gemea ușor. Ochiul ticălosului examinau încăperea, desi privirea era îndreptată către pământ. Nu scotea o vorbă.

Adela a hrănit-o pe Agripina, precum și pe cei doi băieți mai mici. Nu mai păstrase nimic pentru copii ei, dar a mai rămas din proviziile aduse de Viorel și va găti a doua zi din nou.

Se apropia Crăciunul. Ilinca repeta de zor strofele unui colind. Nu mai ținea minte că Grigore cânta colindul la Crăciun, cu Adela, Viorel și fata, care îi sărea în brațe de cum intra pe ușă. Păstrase versurile în gând și mama o ajuta să le spună.

Băiatul cel mare muncea din greu, însă câștiga puțin, dar în fiecare zi, ca să poată aduce mâncare acasă. Boierul Nechifor avea mare nădejde în el.

Într-o zi, Adela a făcut focul, a pus ceaunul cu apă la fiert, pentru a găti și a plecat să adune tărațe de porumb și grâu, de la moara din sat. Nevasta morarului o chemase, ca răsplată pentru că i-a cusut o haină.

– Ilincuța, ai grijă de Mirel până mă întorc! Nu stau mult, că am pus apa la fiert pentru mâncare.

Viorel plecase cu noaptea în cap la tăiat lemne, în pădurea boierului. Avea să primească un salcâm întreg, drept mulțumire. Tocmai a oprit sania în fața conacului, când Mădălin a fluierat, ca să-i atragă atenția.

– Ce vrei, pușlama? Ce-ți mai coace mintea?

– Vino degrabă! Hai odată, că nu avem timp!

– Tot bolnavă este maică-ta?

– Tot. dar alta-i problemă. Aseară a venit Sorin cu unii pe care nu-i cunosc. Nu sunt de pe la noi. I-am auzit vorbind în drum. Nu m-au văzut. Cred că vor să meargă acasă la voi să facă rău!

– Ce spui? Ce rău să facă?

– Nu știu, dar nu-i de bine!

Mădălin nu și-a putut stăpâni lacrimile. L-a prins de mână pe Viorel. A sughițat, apoi a continuat:

– Cei care erau cu Sorin sunt oameni periculoși. Unul a spus: „Tot este pe moarte, ce mai contează! Îl ducem în pădure, și îi facem felul! Carnea este fragedă! Știm pe unii care așa au făcut!”... Voi ați fost mereu buni cu noi! Și mama spune la fel!

Tânărul a fugit îngrozit către casă. Capul îl dureau de furie. Fugea cât îl țineau picioarele, parcă fără spor.

Ilinca stătea lângă patul lui Mirel. El dormea, iar ea nu scotea niciun sunet, ca să nu-l trezească. Îi era teamă. Preotul fusese de două ori, chemat de Adela. Îi citise rugăciuni și plecase cu capul în pământ. Deodată, tresări. I se păru că cineva privește pe fereastră. S-a ghemuit, ca să nu fie văzută. Într-adevăr, o siluetă trecu pe prispa casei, înspre ușă. Copila s-a târât după sobă. Tremura de frică. Ușa s-a deschis încet, iar o siluetă a pătruns în încăpere. Pe cap avea un sac alb, scurt, cu găuri în dreptul nasului și ochilor. În mână, intrusul avea un briceag, cu lama lungă, strălucitoare. Capul acoperit cu sacul alb se mișca des în toate părțile. Probabil nu vedea prea bine prin găurile din dreptul ochilor. Silueta se îndrepta către patul lui Mirel. Ca o felină, lacomă și primejdioasă. Ilinca a intuit pericolul. Instantaneu tremurul a dispărut. Dragostea pentru fratele

bolnav era mai puternică decât spaima. S-a ridicat încet, fără a ști cum va proceda. Ar fi ieșit afară ca să strige după ajutor, dar cine o va auzi! Ochiul se lumină de o idee salvatoare. A apucat ceaunul cu apă clocotită și l-a aruncat către individul cu chipul ascuns. Din sacul alb au început a ieși aburi fierbinți. Un urlat de fiară rănită a răbufnit din pieptul ticălosului. A dat cu mâna înarmată, haotic, în toate părțile, apoi a ieșit afară. Viorel a împins cu putere poarta și a intrat în ogradă. O siluetă ageră a sărit gardurile și s-a îndreptat către pădure. A intrat în casă. Ilinca era lângă fratele ei. Îl cuprinse cu brațele pentru a-l apăra.

După câteva zile, jandarmii l-au prins pe Sorin. L-au adus legat cu lanțuri la post. Sacul cu care acoperise capul, s-a desprins cu tot cu pielea de pe față, astfel încât, ochii răi, erau singurul ornament pe un chip hidos. Restul bandei a fost dusă în arest, la oraș. Nu s-a mai auzit nimic de dânsul, spre bucuria întregului sat.

Colindele erau triste în acel an. Adela și copiii așteptau tăcuți în jurul mesei. Din oala de aluminiu un miros plăcut se împrăștia, de această dată, prin casă. Câteva turte se rumeneau pe plită.

În ușă se auzi un ciocănit ușor. Tăcere. Deodată, o voce cunoscută rosti versurile unui colind, cântat cu mult timp în urmă, de un bărbat, soția sa, băiatul și fetița care-i sărea în brațe de cum pășea pragul ușii.

*„Asta-i casa cea frumoasă,
Florile Dalbe, Flori de măr,
Cu icoane luminoase,
Florile Dalbe, Flori de măr,
Iar la masă cine șede,
Florile Dalbe, Flori de măr
Șede gazda cea frumoasă
Florile Dalbe, Flori de măr.
Cu-n pahar de vin în mână
Florile Dalbe, Flori de măr,
La câți vin la toți le-nchină,
Florile Dalbe, Flori de măr.”*

Prof. Lucia MUNTEANU

Decembrie!... Emoții, emoții...

Lunile trec grăbite, una după alta, în ordinea stabilită de veacuri, fiecare cu specificul ei, aducând bucurie sau nostalgie în sufletele noastre.

Ianuarie este un nou început care ne pune întrebări. Oare ce surprize ne așteaptă în acest an? Este luna în care Domnul nostru Iisus Hristos a primit taina sfântă a botezului. Sărbătorim deci Boboteaza.

Ianuarie este luna care ni l-a dat pe Eminescu – simbol național, nume ce ne face să fim mândri că suntem români.

Februarie – făurar, în popor, poate veni cu zăpadă, cu ger, dar sigur, vine cu Dragobetele, sărbătoarea care încălzește inimile îndrăgostiților de pe întreg plaiul românesc.

Martie este cu adevărat luna renașterii naturii și a speranțelor; este luna când trăim emoții puternice, atât pe 1 Martie, cât și pe 8 Martie, bucuria primirii unui dar, a unei flori, fiind egală cu cea a dăruirii.

Prier – aprilie – aduce în ochii noștri verdele proaspăt, dătător de viață și speranță, e luna când pomii se încarcă cu belșug de floare și culori, promițându-ne belșug de roade.

În mai, „privighetoarea cântă și liliacul e-nflorit!” Ce poate fi mai frumos, mai luminos, mai armonios decât culoare și sunt divin care pun stăpânire peste întreaga natură și peste sufletul nostru?!...

În iunie, abia așteptăm să ne bucurăm de primele fructe din an, cireșele, din care copiii de altădată și cei de acum își atârnă cercei la urechi.

„Negrule, cireșule,/ gândul rău te-mprejuie./ Jinduiesc la taine coapte/ guri sosite-n miez de noapte...” (Lucian Blaga).

Iulie dogorește cu puterea lui solară și transformă lanurile de grâu în mări de aur care se leagănă în bătaia unduoasă a vântului.

August face ca o bună parte din fructele pomilor să capete culoare, gust, aromă. Este luna în care, dacă nu ne-am bucurat în iulie de valurile mării, ne grăbim să ne luăm porția de soare și de scăldat în marea cea mare, azurie și sărată.

Încet, încet, toamna se strecoară cu pași timizi pe aleile parcurilor, sau prin codrii seculari, razele soarelui par scăldate în miere, viile încărcate cu rod auriu, roz sau negru își așteaptă culegătorii. Tabloul naturii este unic prin frumusețe și măreție.

Brumărel – octombrie – ne îndeamnă să punem la adăpost tot ce ne-a oferit Mama –Natură, iar în noiembrie „Văl de brumă argintie/ Mi-a împodobit grădina./ Firelor de lămâiță/ Li se uscă rădăcina.” (Octavian Goga). Luna lui brumar se încheie cu o mare sărbătoare, Ziua Sfântului Andrei, ocrotitorul României.

Decembrie! Singurul cuvânt care-mi vine în minte pentru cea din urmă lună a anului este MAGIE. De ce acest

cuvânt? Pentru că întreaga lună stă sub semnul unei minuni. Pe 1 Decembrie s-a înfăptuit marea minune, MAREA UNIRE, când Ardealul s-a unit cu trupul țării-mamă.

Altă minune este sărbătoarea creștină Sfântul Nicolae, când copiii își lustruiesc cu mare sârg ghetuțele, așteptând ca Moșul să le umple cu diferite surprize, îndeosebi dulciuri. Apoi, cu pași repezi, se apropie Crăciunul, cea mai mare sărbătoare a creștinătății, când s-a născut Iisus Hristos, venit pe lume pentru noi „să ne mântuiască”. Atunci, fiecare om își simte sufletul încărcat de bine și de frumos, fiecare dorește să facă o surpriză plăcută celor dragi, fiecare se bucură de familia pe care și-o dorește aproape; împreună ne bucurăm de Nașterea MÂNTUITORULUI.

Colindătorii vestesc marea sărbătoare, cântându-și colindele, minunatele noastre colinde românești, pe străzi, pe ulițele satului și pe la ferestrele gospodariilor. Tot acum, cete, cete de tineri ne readuc în case unicele tradiții strămoșești, de iarnă: Capra, Ursul, Haiducii.

Sunt atâtea lucruri magice care se petrec în această lună! Poate avem noroc să ne binecuvânteze Dumnezeu și cu o zăpadă, iar atunci MAGIA ar fi deplină. „Te uită cum ninge decembre.../ Spre geamuri, iubito, privește -/ Mai spune s-aducă jăratec/ Și focul s-aud cum trosnește.” (G. Bacovia).

Luna decembrie încheie anul cu marea sărbătoare a revelionului, noaptea dintre ani. Oamenii își fac bilanțul. Anul a trecut repede, cu bune, cu mai puțin bune. Este timpul să ne bucurăm de cele bune și să facem proiecte pentru anul care se apropie cu pași prea grăbiți.

După ce am trecut în revistă lunile anului, cu ce au ele mai semnificativ, dacă mă întrebați care dintre ele îmi este cea mai dragă, mi-ar fi greu să dau un răspuns clar, pentru că, după cum ați văzut, fiecare lună are farmecul ei.

Și totuși, suntem în DECEMBRIE și MAGIA apus stăpânire pe sufletele noastre. Străzile sunt mai luminate, casele sunt împodobite cu luminițe și decorațiuni care mai de care mai interesante, mai îmbietoare, brazii sunt pregătiți să intre în casele noastre, să fie împodobiți, spre bucuria copiilor care îl așteaptă pe cel mai iubit oaspete, MOȘ CRĂCIUN.

Gospodinele își fac planuri pentru o masă cât mai bogată și apetisantă, gospodarii se pregătesc să sacrifice grăsunul din bățatură. Deja simt aroma sărmăluțelor, a tochiturii, a șuncilor afumate, a cozonacilor.

Deja îmi dau seama că timpul s-a scurtat; că nu-mi ajunge să merg prin magazine, să mă întâlnesc cu „Moșul”, să pun sub brad surprizele pentru cei dragi.

CRĂCIUN FERICIT!

LA MULȚI ANI!

MINUNEA

Prof. **Carolina BOROȘ**

Vremurile s-au schimbat mult. Trăim într-o lume a consumului de tot și de toate, a nemulțumirii totale, a cârcoteliilor, a neîncrederii în cei din jurul nostru, a minciunii și a libertinismului. Și toate acestea, din cauza exploziei de informații care ne înconjoară. Puțini sunt au capacitatea de a selecta informațiile, întrucât printre cele reale se pot insera și informații false, cu rolul clar de a manipula. Și nu e greu s-o faci într-o societate în care educația este fragilă, într-o societate care zeci de ani a auzit ce „minunată” e viața pe care o duceam, ce mărețe realizări aveam!

Ne trebuie multă obiectivitate și realism să recunoaștem că nu am trăit atât de bine precum se încearcă acum a se transmite tinerei generații.

Toată copilăria mea am auzit o frază ce mi-a rămas întipărită nu numai în minte, ci și în suflet: *Nu avem bani pentru asta!*

Și niciodată nu am comentat. Știam și înțelegeam de mică suferințele unei bunici care trăia din pensia de urmaș a soțului ei și ale mamei mele, singura care aducea un salariu modest în casă.

Îmi amintesc primul Crăciun după tragedia care făcuse să ne pierdem casa și bunurile. Eram deja în cl a II-a. Se știa pe atunci de Moș Gerilă, așa fusese botezat moșul cel darnic de către comuniști, pentru a nu se face legătura cu nașterea lui Iisus. Dar, bunica mea îmi explicase că, de fapt, e vorba de Moș Crăciun.

Ne despărțea o casă de unchiul meu, care avea trei băieți, verișorii mei. El fusese luptător în Legiunea franceză și avea o pensie de la ei pe care o primea la trei luni, bineînțeles diminuată de statul român care avea grijă să nu îmbogățească pe cine nu trebuia (asta am aflat-o după 1989).

Unchiul meu a făcut rost de un brad și l-a adus acasă la ei. Mă aflam la ei, la televizor, căci noi nu ne permiteam să avem, când a intrat cu bradul în casă. Băieții au sărit în sus de bucurie când l-au văzut, dar eu l-am privit o clipă și am plecat acasă. Nimeni nu mi-a văzut lacrimile din ochi, nici măcar mama sau bunica, pentru că mi le-am ascuns discret pentru a nu le face să sufere. Știam că *Nu avem bani pentru asta!*

A doua zi, văd că se deschide poarta și unul dintre verii mei intră cu câteva crenguțe de brad, tăiate din partea de jos a bradului lor. Copil fiind, m-am bucurat enorm. Le-am luat cu drag în brațe și le-am prins în carpeta de pe peretele camerei noastre. La școală învățasem să facem ghirlande din hârtie colorată, iar mama m-a învățat să iau nuci și să le învelesc în hârtie strălucitoare, în loc de globuri. Mi-am ornat în felul acesta crenguțele de brad și eram extrem de mândră și de fericită!

Minunea Crăciunului s-a împlinit cu adevărat! Știam că în afară de bomboane nu aveam ce să primesc, dar... sub crenguțele de brad am găsit o cutie ambalată cu grijă.

Mama mi-a spus că a lăsat-o Moșul pentru mine. Am deschis cutia cu mâini tremurânde și am scos din ea cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată: o păpușă!

Și acum îmi amintesc fericirea care m-a cuprins văzând păpușica! L-am mângâiat părul lung, brunet și mătăsos, i-am sărutat ochii albaștri ca cerul, iar ea a clipit, parcă vrând să mă asigure că vom fi cele mai bune prietene. Și așa a fost. Era exact ce îmi doream de micuță, dar nu avusesem parte niciodată! Mi-a devenit prietenă, confidentă și sprijin în momentele dificile. Atunci l-am iubit pe Moș Crăciun și atunci am crezut cu adevărat că există! Nu spusesem nimănui ce îmi doream, deci numai el putea ști.

Sunt amintiri care ni se întipăresc în minte, dar, mai ales în suflet. După ce am crescut, bunica mi-a dezvăluit că păpușica fusese cumpărată de unchiul meu, pe care i-am simțit întotdeauna aproape de mine, susținându-mă și ocrotindu-mă.

A fost o lecție pentru mine această întâmplare: m-a învățat că viața îți oferă surprize și că nu depinde decât de noi să le înțelegem rostul și valoarea. De atunci, devenind mamă, an de an am avut grijă ca în casă, de Crăciun, să avem brăduț. De cele mai multe ori nu înțelegem că valoarea lucrurilor nu constă în mărimea sau numărul lor, ci în importanța lor spirituală și emoțională.

Și am mai învățat ceva: să fim buni, înțelegători și să avem credință, căci mereu există undeva, acolo sus, cineva care ne iubește.

Lumea colindelor românești - lume a mitului și fabulosului

Prof. Zâna TĂMĂȘANU

Colindele sunt un adevărat imn închinat muncii agricole, sunt forme de educație tradițională, întruchipate de poezia de urare și felicitare, ocazionate de sărbătorirea începutului de An Nou.

Ceea ce frapază este marea varietate tematică și imagistică a colindelor, uriașa putere de transfigurare poetică a aspectelor vieții tradiționale până în cele mai mici amănunte: viața casnică, socială, profesională, apoi ocupațiile: vânătoarea, păstoritul, agricultura, pescuitul precum și judele și primarul, notărașul și învățătorul.

Ele **nu** sunt narațiuni dezvoltate, ci numai **scânteieri** ale unui moment cu semnificații profunde transpunând sămburele de viață reală pe un **fundal** mitic și fabulos.

Accentul **nu** cade pe acțiunea conflictuală ca în balade ori basme, ori pe cea de cugetare ca în proverbe sau cea lirică din doine, ci pe **trezirea, realizarea** unei atmosfere sărbătorești de încântare și vrajă, de optimism, fericire, de bunăstare, bucurii și petrecere colectivă și urări reciproce, al cărui erou este **gospodarul colindat**.

Colindele se interpretează numai o singură dată pe an, într-un context sincretic amplu, de către grupul flăcăilor însoțit, în unele zone, de mascați, fluiere, tobe, tălângi, cântec, joc, urări și port popular de sărbătoare pentru a marca unul din **cele mai importante momente** din viața omului: începerea Noului An cu bucurii și împliniri.

Pregătirile se fac din timp și cu maximă atenție, colindătorii fiind „în văzul tuturor”, iar casele colindate vor fi apreciate și comentate după modul cum se prezintă, mai ales cele care au fete de măritat: „Sculați, gazde, nu dormiți,/ Că nu-i vremea de dormit/ Că-i vremea de mporodobit/ Cu aur și cu argint,/ Pe la uși cu flori de ruj,/ La ferești cu flori domnești,/ Sus în grindă/ Struț de nintă,/ În porțiță porumbiță.”

Darurile sunt și ele un simbol al stării materiale a gazdei, oglinda omeniei și ospitalității: „Jupâne mese-or întinde,/ Fete mari făclii aprinde,/ Gazda-n casă ne-a primi/ C-un bun dar ne-a dăru:/ Cu-n colac de grâu curat/ C-o spată de godinat/ Și c-un vin așezat”.

La nivelul satului tradițional, **colindatul** era un **cadru colectiv, solemn, festiv, de cunoaștere și respect reciproc**, statornicind norme de aleasă conduită în familie și societate.

Păstoritul, care a constituit o ocupație de bază a poporului nostru, apare în colinde prin redarea hiperbolizată a bogăției în turme, prin redarea transumanței pendulatorii între munte și mare: „Vara le

văra/ În vârful munților/ Iarna le ierna/ În prundul mării./ - Unde le-adăpa?/ - În vadul Dunării...”

Colindele **nu** descriu scene ample ale procesului muncii agricole, ci numai **unele secvențe**, mici încrustații întocmai ca **diamantul** într-o montură artistică, dar din numeroasele variante se pot reconstitui imagini revelatoare ale muncii și îndeletnicirilor tipice satului românesc, multe din ele, azi dispărute. Iată versurile: „Și se scoală, cest domn bun/ Leru-mi da, leru-mi da/ Scoală-i și pe feții tăi,/ Feții tăi și fetele./ Fete mari lumini s-aprindă,/ Feciori mari porți să deschidă,/ Scoală-i și pe feții tăi,/ Să pornească plugurile/ La arat câmpurile.”

Urmează a doua mare etapă a muncii agricole, strânsul roadelor bogate: „Noi umblăm la colindat/ Dintr-o casă-n altă casă,/ Gazda noastră nu-i acasă,/ Că-i în vârful muntelui,/ Să reteze stupii lui,/ Să facă scară de ceară,/ Să coboare jos la țară,/ Cu secerea subsuară,/ Să secere la săcară/ Și la grâu de primăvară,/ În pai ca trestia/ În grăunți ca mazărea,/ Să facă pită rotundă/ Și colaci ca să-ne-ajungă”.

Vânătoarea, una din preocupările auxiliare ale poporului nostru, apare în colinde **nu** ca o ocupație de obținere a hranei, ci ca o metaforă și alegorie **a pețirii**, ca o probă vizând maturizarea tânărului aflat în preajma căsătoriei. Acesta pleacă în căutarea **ciutei**, simbolul viitoarei mirese sau **a cerbului tretior**, semn al vitalității și opulenței. El pleacă însoțit de tovarășii săi: calul, ogarul, uneori șoimul: „Pleacă june-ntr-o vânatu,/ În codrii ce n-au umblat-o/ Și el se-nsoțește/ D-un cal,/ D-un ogar,/ D-un vânat șoimel./ - Calul cum îngrijește/ Și cu ce-l hrănește?/ - Tot cu fân tocat/ Și cu orz pisat/ De vânt vânturat./ Șoim îngrijește/ Tot cu păsărele/ Păsări mititele/ Păsări gălbioare/ Strânse de pe mare.”

Pentru a pleca la vânătoare, tânărul își potcovește calul și-și potrivește armele specifice epocii: arcul și săgețile, buzduganul, sulita și flinta: „Sub poalele pomului,/ Șade-un june odinește/ Și murgușu-și potcovește” sau ... „El că-și mai luară/ Flintă la spinare,/ Arcuri de-n cordare,/ Tolbe cu săgeți,/ Pe plai apucară,/ Pân' de cerb ă-mi dară”.

Urmărirea vânatului se face într-un spațiu tipic munților noștri, dar colorat în pastel și fabulos: „Urma că-i lua/ Tot din deal în deal/ Și din vale-n vale/ Urma că-i ducea/ Tot din piatră-n piatră/ Și din stană-n stană./ Urma-i povarnic/ La râu, la pârau/ Unde-i apă lină,/ Petrele-i răsună...”

Colindele surprind mai mult îndeletnicirile bărbătești,

dar nu este uitată nici îndeletnicirea soaței, jupânei sau a fetei aflate în preajma măritişului, care se ocupă mai ales de alegerea şi cultivarea florilor, ca simbol al fecioriei, ori pregătirea hainelor de dat mirelui, naşilor, părinţilor, nuntaşilor: „Maria ce-a muncit?/ Flori a răsădit/ Flori şi-a altoit/ Flori din toate flori/ Mai mult busuioc/ Decât siminoc/ Mai mult rozmarin/ Decât calofir.”

Fata muncitoare îşi atrage peţitorii şi prin frumuseţea lucrurilor făcute de mâna ei: „Dar în leagăn cine şade?/ Ileana ce tighiseşte/ La cămăşi împărăteşti/ La gulere voiniceşti.”

Jupâneasa are un rol foarte important în pregătitul şi împărţitul (dăruitul) pâinii, ca răsplată a muncii şi mulţumirii pentru recoltele adunate: „Iară mândra jupâneasă/ Auzea tocmai din casa/ Chiotul flăcăilor/ Scârţâitul carelor./ În cămară ea mergea/ Şi din cui îşi alegea/ Sită mare şi cam deasă/ Tot ca pânda de mătăasă/ Şi cernea, mare, cernea,/ Ninsoare se aşternea;/ Apoi pâne plămădea/ Şi-o lăsa până dospea;/ Colăcei că învârtea/ Pe lopată mi-i culca/

Şi-n cuptor mi-i arunca;/ Apoi iară cu lopata,/ Rumeni îi scotea şi... gata!/ Atunci ea-mpărţea vreo cinci,/ La flăcăii cei voinici/ Şi-mpărţea trei colăcei/ La copiii mititei/ Iară mândrului bărbat,/ Îi dădea un sărutat...”

Întreg colindatul este o proiectare poetică a vieţii şi rosturilor satului tradiţional în care elementele alegorice, simbolice şi fabuloase se împletesc cu cele descriptive şi realiste, având o funcţie de **urare şi felicitare a tuturor gospodărilor**, care cu însufleţire, de la mic la mare, participă la acest ceremonial.

Bibliografie:

Herseni Tr., Forme străvechi de cultură românească, 1977;

La luncile soarelui, Antologie a colindelor laice, 1964;

Mohanu C., Fântâna Dorului, 1975;

Pop M., Ruxandoiu P., Folclor literar românesc, 1976;

Viciu A., Colinde din Ardeal, 1914, 1964

Iarna pe uliţă

George Coşbuc

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Haina-i măturând pământul
Şi-o târăşte-abia, abia:
Cinci ca el încap în ea,
Să mai bată, soro, vântul
Dac-o vrea!

Unii-l iau grăbit la vale,
Alţii-n glumă parte-i țin
Uite-i, fără pic de vin
S-au jurat să îmbete-n cale
Pe creştin!

Nu e soare, dar e bine,
Şi pe râu e numai fum.
Vântu-i liniştit acum,
Dar năvalnic vuet vine
De pe drum.

El e sol precum se vede,
Mă-sa l-a trimis în sat,
Vezi de aceea-i încruntat,
Şi s-avântă, şi se crede
Că-i bărbat;

Vine-o babă-ncet pe stradă
În cojocul rupt al ei
Şi încins cu sfori de tei.
Stă pe loc acum să vadă
Şi ea ce-i.

Baba şi-a uitat învăţul:
Bate, înjură, dă din mâini:
Dracilor, sunteţi păgâni?
Maica mea! Să stai cu băţul
Ca la câinii!

Sunt copii. Cu multe sănii,
De pe coastă vin ţipând
Şi se-mping şi sar râzând;
Prin zăpadă fac mătăanii;
Vrând-nevrând.

Cade-n brânci şi se ridică
Dând pe ceafă puţin
Toată lâna unui miel:
O căciulă mai voinică
Decât el.

S-oţărăşte rău bătrâna
Pentru micul Barba-cot.
Aţi înnebunit de tot
Puiul mamii, dă-mi tu mâna
Să te scot!

Şi cu băţul se-nvârteşte
Ca să-şi facă-n jur ocol;
Dar abia e locul gol,
Şi mulţimea năvăleşte
Iarăşi stol.

Gură fac ca roata morii;
Şi de-a valma se pornesc,
Cum prin gard se gâlcesc
Vrăbii gureşe, când norii
Ploi vestesc.

Şi tot vine, tot înoată,
Dar deodată cu ochi vii,
Stă pe loc să mi te ții!
Colo, zgomotoasa gloată,
De copii!

Cică vrei să stingi cu paie
Focul când e-n clăi cu fân,
Şi-apoi zici că ești român!
Biata babă a-ntrat în laie
La stăpân.

Astfel tabăra se duce
Lălăind în chip avan:
Baba-n mijloc, căpitan,
Scurpă-n sân şi face cruce
De Satan.

Cei mai mari acum, din sfadă,
Stau pe-ncăierate puşi;
Cei mai mici, de foame-aduşi,
Se scâncesc şi plâng grămadă
Pe la uşi.

El degrabă-n jur chiteşte
Vrun ocol, căci e pierdut,
Dar copiii l-au văzut!
Toată ceata năvăleşte
Pe-ntrecut.

Ca pe-o bufniţă o-nconjoară
Şi-o petrec cu chiu cu vai,
Şi se țin de dânsa scai,
Plină-i strâmăta ulicioară
De alai.

Ba se răscolesc şi câinii
De prin curţi, şi sar la ei.
Pe la garduri ies femeii,
Se urnesc miraţi bătrânii
Din bordei.

Colo-n colţ acum răsare
Un copil, al nu ştiu cui,
Largi de-un cot sunt paşii lui,
Iar el mic, căci pe cărare
Parcă nu-i.

Uite-i, mă, căciula, frate,
Mare cât o zi de post
Aoleu, ce urs mi-a fost!
Au sub dânsa şapte sate
Adăpost!

Nu e chip să-i faci cu buna
Să-şi păzească drumul lor!
Râd şi sar într-un picior,
Se-nvârtesc şi ţipă-ntruna
Mai cu zor.

Ce-i pe drum atâta gură?
Nu-i nimic. Copii ştrengari.
Ei, auzi! Vedea i-aş mari,
Parcă trece-adunătură
De tătari!

Prof. Maximilian OPAIȚ

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

„Numai în cuvintele limbii tale se întâmplă să-ți amintești lucruri pe care nu le-ai învățat niciodată.”

Constantin NOICA

„...Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească...”, unde am petrecut copilăria, sunt cuprins de emoție și de dorințe izvorâte din educație.

Așa ar putea fi rostuită o parafrază după scrierea Marelui Povestitor, care aduce, de fiecare dată, farmecul vieții trăite în momentele de sărbătoare, în comunități mai mari, sau mai mici, dar mai ales în cele rurale, unde sărbătorile, mai ales cele de iarnă, păstrează un farmec special, datorat spiritului creativ al marelui anonim.

Amintirile te introduc în atmosfera specială a copilăriei. Dând folosință cuvintelor, textele cântecelor, colindelor sau urărilor care circulă în perioada sărbătorilor de iarnă exprimă credințe și năzuințe care însoțesc omul pe tot parcursul vieții. Dar dintre toate, Sărbătoare Crăciunului are cel mai puternic impact emoțional prin semnificația religioasă pe care o reprezintă NAȘTEREA DOMNULUI ISUS, FIUL LUI DUMNEZEU.

CRĂCIUNUL este cea mai mare Sărbătoare Creștină celebrată la 25 decembrie în calendarul gregorian și pe 7 ianuarie în cel iulian, făcând parte din cele 12 Praznice Împărătești ale Bisericii de rit bizantin. În țările predominant creștine, Sărbătoarea Crăciunului este precedată de AJUNUL CRĂCIUNULUI (24 decembrie) și se prelungește pe 26 decembrie - ZIUA a doua de CRĂCIUN.

În tot acest timp, în comunitățile rurale și urbane, activitățile sunt dominate de obiceiuri reprezentate de deplasarea de la biserică spre familie, de schimbul de cadouri între adulți, oferirea de daruri pentru copii de la MOȘ CRĂCIUN, de colinde, urări și cântece care exprimă bogăția culturală și creativitatea comunităților creștine, fiind permanent diversificate

și îmbogățite.

Comunitățile creștine au adoptat pentru celebrarea CRĂCIUNULUI ziua de 25 decembrie, ca ziua de naștere a lui ISUS, încă din vremea Împăratului CONSTANTIN, pentru a concura cu nașterea zeului Soare din tradițiile păgâne.

Obiceiurile sunt transmise de regulă pe cale orală și devin parte integrantă a tradițiilor comunității, fiind astăzi puse în valoare de neobosiți etnografi - culegători de folclor.

Așa am descoperit o minunată culegere de folclor literar din zona etnografică a satului Brăhășești, aflat în zona de confluență a județelor Vaslui, Galați, Bacău și Vrancea, pe teritoriul județului Galați.

Culegerea „COMORI STRĂMOȘEȘTI OBICEIURI ȘI TRADIȚII DIN BRĂHĂȘEȘTI” Editura SPIRU HARET, 2021, este semnată de profesorul (de matematică!) NICOLAE CHIȘCARU și propune cititorului o serie de nestemate ale folclorului local, din care am selectat:

COLINDATUL (24 decembrie)

AM PLECAT SĂ COLINDĂM

Am plecat să colindăm,
Domn, Domn să-nălțăm!
Când boierii nu-s acasă,
Domn, Domn să-nălțăm!
Au plecat la vânătoare,
Domn, Domn să-nălțăm!
Să vâneze căprioare,
Domn, Domn să-nălțăm!
Căprioare n-au vânat,
Domn, Domn să-nălțăm!
Și-au vânat un leopar,
Domn, Domn să-nălțăm!
Să facă din pielea lui,
Domn, Domn să-nălțăm!
Veșmânt frumos Domnului,
Domn, Domn să-nălțăm!

STEAUA

(25 decembrie - 7 ianuarie)

Trei Crai de la Răsărit
Înspre stea-au călătorit,
Și au mers, precum citim,
Până la Ierusalim.
Acolo când au ajuns
Steaua lor li s-a ascuns
Și au început colinda,
Prin oraș a întreba:
Unde, unde s-a născut
Un Crai Mare de curând?
Iar Irodul împărat
Auzind s-a supărat.
A pus să taie copii
Pân-la patruzeci de mii;
De la doi ani mai în jos,
Ca să-l afle pe Hristos.
Dumnezeu L-a apărut.
AMIN.

Omul cât trăiește
La moarte nu gândește.
Moartea când vine
Nu întreabă pe nimeni.
Te ia din casă luminoasă
Și te duce în alta întunecoasă,
Fără uși, fără ferestre,
Cu lacăte mari,
Cu zăvoare tari.

M-am oprit la aceste două texte pentru că Sărbătoarea Crăciunului marchează prin semnificația ei emoția și trăirile membrilor oricărei comunități creștine. Numai Sărbătoarea Crăciunului este aceea care creează magia sărbătorilor de iarnă care continuă cu intrarea în NOUL AN și cu celelalte sărbători religioase până la Bobotează (7 ianuarie).

Adaug acestor texte URĂTORA DE SEARĂ (pentru adulți), un PLUGUȘOR care se declamă sau se cântă la fereastră gospodarului în seara ajunului Anului Nou, până la miez de noapte, însoțit

de clopoței, buhai și câteodată și de instrumente muzicale (acordeon, clarinet, vioară, fluier).

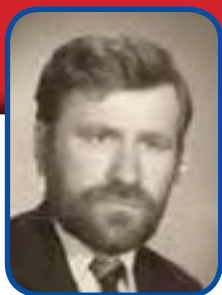
Bună seara, bună seara,
Gospodari din toată țara,
Gospodari și gospodine
Și voi, domnișoare fine,
Dați-vă lângă fereastră
Și-ascultați urarea noastră.
Dați-vă lângă perdele
Și-ascultați vorbele mele.
Mai cu bine, mai cu rău,
Am ajuns la Anul Nou.
Mă uitam pe geam în casă
Și-am văzut ceva pe masă.

Văd o sticlă și-un pahar
Ca la omul gospodar.
Și-o tigaie cu friptură
Să le dați la cei ce ură.
La ureche zurgălăi,
La picioare clopoței,
la mânați, mări!
Hăăăiiiiii, hăăăiiiiiiii!

La Anul și La mulți ani!

Cu sentimentul că vom trăi în pace și liniște sufletească
Magia Sărbătorilor de iarnă, urez cititorilor revistei „VIAȚA
NOASTRĂ”, colectivului de redacție și colaboratorilor revistei:

CRĂCIUN FERICIT! ȘI LA MULȚI ANI, 2022!

Kolea KURELIUK

Colinde, colinde...

Colindele sunt cele mai frumoase obiceiuri, în cadrul sărbătorilor de iarnă! Din păcate, obiceiurile cam... dispar.

În copilăria mea desculță, de Crăciun așteptam cu înfrigurare să vină la noi acasă, în Măriștea Mică – Suceava, cei mari cu colinda. Colindele ucrainene sunt foarte melodioase, strict tematice. Colinde pentru gospodari, pentru feciori, pentru fete etc.

În seara de Ajunul Crăciunului, vecinii, rudele vin cu „Vecerea”, o farfurie în care se pune din mâncarea aflată pe

masa de Ajun, peste care tronează un colac numit „Kneș”. Farfuria se dă de pomană, de sufletul unuia plecat la Ceruri.

De Anul Nou, pe vremuri, prin părțile mele se făceau cete de mascați. Pe vremuri...

În Ajun de Bobotează, tot pe vremuri (acum din ce în ce mai rar), cu „Kiraleisa”, adică grupuri de copii, dar și oameni mari, fiecare cu o „triță” în mână. O lumânare frumos gătită.

La sfințitul apei de Bobotează se

venea și încă se mai vine cu câni frumos ornate. La venirea de la biserică, „trițele” se aprindeau cu „hubka”, iască uscată, la lumina „triței”, se lua masa de prânz.

Trebuie subliniat un fapt: pe masa de Ajun (Ajunul Crăciunului și al Bobotezei) se aflau numai mâncăruri de post. De regulă sunt în număr de 7

(unii pun chiar 12 feluri de bucate).

Iată cele 7 feluri de mâncare:

- Grâu fiert;
- Sarmale;
- Bob;
- Colțunași;
- Hribi uscați;
- Prune uscate;
- Mere uscate.

Prăjiturile sunt tot de post, inclusiv acel colac numit „cneș”.

Sunt unele disensiuni în privința prezenței peștelui. În ziua de Crăciun se consumă pește mărunț marinat, care pe aici are denumirea de „rusli”. O delicatasă mult întrebuițată la „tratarea” mahmurelii.

De regulă, până la masa de Ajun se postește (post negru). Tatăl meu Nistor (fie-i țărâna ușoară!), ne spunea, mie și fraților, că dacă posteai toată ziua, înainte de a te așeza la masă și ieși afară

în prag, îți deschei haina, îți va intra o pasăre mare. Mulți ani, tata ne spunea că nu poate posti toată ziua, așa că seara, de cum ne așezam la masă, ieșea afară și se întorcea cu o vrabie.

Cu timpul, crescând, l-am spionat și am văzut că lua vrabia din cuibul de sub streșină casei. Așa s-a mai dăruit un mit! Au fost cândva colindele! Trecut-au acele vremuri, de vină fiind tehnologia și acum și pandemia...

Printre fotografiile trimise este și cea a unui grup de colindători din Măriștea Mică – Suceava, de acum 50 de ani. Este vorba de vecini și rude, tata fiind al treilea din stânga.

În celelalte fotografii: 2 băieți cu „hubka”, „trîță”, Grupă de cei care umblă cu „Kiraleisa”, „Masa de Crăciun”, „Se dă de pomană”, „Trei actori din banda lui Coroi.”

Prof. Mihaela OPREA

Obiceiuri de Anul Nou - „Vălăretul”

Folclorul sau arta populară, este o formă de manifestare a poporului ce se exprimă în producții și creații artistice ca: poezie, muzică, dans, teatru, arte plastice-decorative, existența materială și spirituală a românilor.

Folclorul românesc este un mijloc de cunoaștere profundă a ființei naționale, a vieții și muncii poporului, a devenirii sale istorice. Toate producțiile folclorice, prin șlefuirea spirituală de secole, ating perfecțiunea iar contactul cu acestea ne face să trăim sentimente și emoții puternice, pe fondul recunoașterii și aprecierii valorii estetice autentice.

Apropiindu-ne de minunatele noastre doine, balade, colinde și alte obiceiuri, găsim îndemnul de dreptate, adevăr, cinste, curaj, vitejie

„Folclorul constituie o școală de patriotism, din care se poate învăța dragostea de țară, atitudinea demnă, pe care a avut-o poporul nostru în clipele sale mai grele din viață.”

(Emilia Comișel - „Folclor muzical”, E.D.P., 1967)

Obiceiurile folclorice românești, reprezintă un ansamblu de manifestări, creații ce au legătură cu o dată din an sau de un anumit eveniment. Ele au caracter colectiv și permanent, transmiterea lor relizându-se prin viu grai de la o generație la alta.

În perioada de iarnă, manifestările rituale, se desfășoară între 24 decembrie – 7 ianuarie și se bucură de cea mai mare popularitate, cuprinzând o bogăție de creații precum:

colindul, cântecul de stea, urarea cu plugul, sorcova, zoritul, vasilca, jocul și dansul ritual cu măști, teatrul popular și teatrul religios.

Dacă la oraș datinile s-au simplificat, în mediul rural și mai ales pe meleagurile de poveste ale comunei Voinești, tinerii se pregătesc din timp pentru sărbătorile de iarnă, conform tradițiilor moștenite din străbuni. În acest demers, un rol important l-a avut de-a lungul timpului, renumitul și regretatul profesor Dumitru Gâlcă. El a lăsat moștenire generațiilor viitoare, o încununare a obiceiurilor practicate în comuna sa natală și anume „Voinești – Pagini de monografie”, carte care a fost editată în anul 2004.

Unul dintre obiceiurile specifice acestei zone și unic în

județul Vaslui este „Vălăretul” descris în lucrarea amintită mai sus.

Cuvântul „vălăret”, provine de la văl (acoperit, mascat). Obiceiul este practicat între 31 decembrie - 1 ianuarie de către un grup de tineri însoțiți de adulți și o formație instrumentală, de regulă o fanfară. Rolurile interpretate de aceștia sunt:

1. Cămăraș îmbrăcat în haine militare. Conduce grupul și administrează darurile bănești.

2. Anul Nou îmbrăcat în costum popular specific zonei, având pe cap un coif din hârtie colorată.

3. Anul Vechi este mascat cu un cojoc nișos, încins cu un chimir din coajă de tei și cu tălânci mari la spate, cu o ghioagă din rădăcină de copac sau, mai nou, cu o figură sculptată de om, sau figuri de animale domestice.

4. Capra – are capul confecționat din lemn, sprijinit pe un baston tot din lemn, îmbrăcată cu un sac pe care s-au cusut hârtii colorate.

5. Moșnegii – îmbrăcați cu cojoace și măști specifice la fel cu cele ale anului vechi, ce reprezintă îmblânzitorii și crescătorii de animale.

6. Babele – poartă măști expresive și sunt îmbrăcate ca femeile bătrâne din partea locului. Ele reprezintă rolul femeii – fertilitatea.

7. Irozii – sunt îmbrăcați în costume specifice orientului. Reprezintă vechii migratori.

8. Jidanii sunt îmbrăcați cu paltoane și blănuri, împodobite cu panglici colorate și reprezintă comerțul din cele mai vechi timpuri.

9. Ursul are capul confecționat din lemn îmbrăcat cu blană din stuf.

10. Calul are un cap sofisticat cu coamă din păr de cal, corpul este confecționat dintr-o covată din lemn, acoperită cu un sac pe care sunt cusute hârtii colorate.

11. Căldărașii imită îmbrăcămintea foștilor romi nomazi.

12. Ursarii sunt îmblânzitorii ursului și care scandează strigăturile

Conducătorul întregului alai este **Cămărașul** care se adresează gospodarilor:

Bună ziua gospodari!

Vin dinspre soare răsare

Cu o ceată de voinici

Și-am dori ca și aici

Să vă facem o urare

Bucuroși?

După răspunsul gazdei, urmează un dialog între Anul Vechi și Anul Nou.

Anul Vechi

Eu sunt Anul Vechi trecut

Care multe am făcut

Și de multe ce-am făcut

Și barba mi-a-ncărunțit

Dar tu, tinere, tinerețe

Dintr-a moșului ramură de bătrânețe

Cu de mi te-ai cutezat

Pe moșul de l-ai întrebat

Și numele nu ți l-ai dat?

Hai! Răspunde mai curând

Că-ți zbor creierii în vânt

Și te-amestec cu pământ

Anul Nou

Eu sunt Anul Nou sosit

De toată lumea dorit

Dacă nu vă-ncredințați

Cântecul mi-l ascultați.

Tot alaiul cântă

Iată anul...

La noi a sosit

Mască și căit

Mască și căit

De noi mult dorit.

Încep apoi dansurile „națiilor” prezentate mai sus. Fiecare melodie de dans este însoțită de strigături ce scot în evidență trăsăturile și coregrafia fiecărui personaj.

Programul vălăretului se încheie cu dansul frumoșilor. În acest dans intră și gazda. Dacă gospodarul are o fată de măritat, este invitată și ea la joc de către cămăraș. În final, gazda oferă alaiului un colac și bani. Vălăretul se îndreaptă apoi către o altă casă pe muzică de marș (hustrul).

Potrivit specialiștilor, jocurile cu măști, precum „Vălăretul”, reprezintă riturile practicate de dacii liberi sau chiar obiceiuri cu rădăcini în Neolitic. Acest joc este organizat ca o suită de dansuri. Melodiile sunt instrumentale în ritm binar și aksak. Repertoriul de dans este eterogen ca stil și origine și cuprinde: horă, sârbă, hustrul, doină sau cîntec de jale, muzică țigănească. Dialogurile și strigăturile se remarcă fie prin caracter realist ce implică aspecte din viața cotidiană fie prin umorul arhaic.

Obiceiul „Vălăretul din Voinești”, s-a făcut cunoscut începând cu anul 1970 din inițiativa domnului profesor Dumitru Gâlcă. A coordonat grupul cu care a participat de-a lungul anilor la numeroase manifestări, festivaluri și concursuri în Vaslui, Iași, Bacău, Slobozia, București etc., unde a obținut multe distincții și premii. Acest spectacol a fost prezentat de două ori în Franța iar în anul 2000 au fost invitați în S.U.A. la Washington.

Absolvent al Școlii Normale actualmente Liceul Pedagogic „I. Popescu” din Bârlad, absolvent al Facultății de Istorie – Geografie de la Institutul Pedagogic – Bacău, fost director al Școlii din Voinești (1972-1993), Dumitru Gâlcă, prin eforturile sale, a dorit să contribuie la ridicarea nivelului cultural și științific al locuitorilor comunei, și și-a manifestat atașamentul față de locul natal, dragostea pe care a purtat-o față de consătenii săi.

În semn de recunoștință și respect, Căminul Cultural al Comunei Voinești îi poartă numele.

Azi Crăciunul s-a mutat din palat la închisoare

colaj de **Simona-Andreea MIHAI**

Motto: „...Ție, aşadar, căruia ți-a murit ce ți-a fost drag, ție, căruia ți s-a stricat jucăria, ție, celuia care te vezi păcătos, bicisnic, ție, celuia care ai ucis atâtea lucruri sfinte, ție, pe care viața te-a zdrobit și pe care te paște deznădejdea, iată că ți s-a născut prunc. Ție. Acesta a venit, anume pentru tine, ca să îți zică să nu fii întristat, să vindece rănele tale, să șteargă lacrimile tale, să-ți spună că, la El, nimic din tot ce avu preț nu are moarte; că strădania ta nu va fi zadarnică; că ruga ta s-a auzit la cer; că El a venit să mântuie tocmai ceea ce era pierdut.

La El ai să recapeți curăția, ai să redobândești gustul de viață, ai să te afli iar întreg, pe tine însuși strălucitor, împlinit până la statul ființei tale adevărate, cu tot ce ai încercat, tot ce n-ai izbutit și ai să vezi că la El nu e pentru nimic moarte, ci numai Înviere, Bucurie, Strălucire și Viață fără de sfârșit.

O, dacă ar putea, numai, ochii tăi, ochii mei, să vadă Bucuria îndurării Sale. Poate că am orbi, de bucurie.”

Mircea Vulcănescu¹

Mircea Vulcănescu, martirul filosof

„Elevul strălucit al lui Nae Ionescu și Dimitrie Gusti, licențiat în Drept și Filozofie, asistent universitar, cu funcții importante în Stat în perioada interbelică, Mircea Vulcănescu(1904-1952) urmează calea martirică a generației sale, fiind condamnat drept “criminal de război”. În închisoare impresionează prin dragostea de semeni și cultura uriașă. “Conferențiază” prin Morse, pe bucăți de săpun, ori prin viu grai, întărind pe deținuți prin cuvânt și exemplu personal. Toturat în mai multe rânduri pentru apostolatul creștin pe care-l făcea în închisoare, moare la Aiud, la vârsta de 48 de ani. Ultimele sale cuvinte au fost: “Să nu ne răzbuțați!” Un testament vrednic de un mucenic filozof.”²

„Voiam să mai scriu și despre câteva lucruri din închisoarea lui. Dintre multele lui fapte, unele sunt incredibile prin măreția lor tăcută.(...) Se afla printre deținuți un om, pe nume Motaș, bolnav de mâini, cu mâinile reci și degerate iarna (Această mărturie circulă și sub altă variantă, cu mici variații, în care cel ajutat poartă numele „Frățescu” – n.n.)

Suferea de o gravă insuficiență circulatorie. Omul nu avea mânuși. Și nimeni nu avea, sau nu avea în plus, să-i dea. Mircea avea niște ciorapi de lână. S-a hotărât să-i tricoteze lui Motaș, din lâna ciorapilor lui, o pereche de mânuși. Dar Mircea nu știa să tricoteze. Nu-i rămânea

decât să învețe. Exista o singură metodă: să despletească încet ochiurile ciorapului și, făcând raționamentul invers, să înțeleagă cum se împletesc ele. E ca și cum ai vrea să înveți cuvintele dintr-o limbă străină citindu-le de a-ndoaselea. Așa a făcut. A citit de la dreapta la stânga, pentru ca învățându-le, să poată scrie cuvintele corect, de la stânga la dreapta. Apoi, nu avea ace de tricatat. Atunci a folosit bețe de chibrite și tot felul de înnodături. Și pe măsură ce desfăcea un nod, îl refăcea invers, pe chibrite, împletindu-l. Tricotatul s-a făcut pe ascuns de priviri indiscrete. A durat probabil foarte mult. Nu știu cât. Știu însă că de sărbătorile aceluia Crăciun, Mircea i-a putut dăruia deținutului bolnav de mâini o pereche de mânuși, tricotat de el, cu bețe de chibrite!

Așa cum spunea Mircea Eliade, tot ce făcea tatăl vostru era bine și de folos.” (Ștefan J. Fay)³

Părintele Gherasim Iscu a plecat la ceruri de mână cu torționarul său

„În zori, abatele Iscu a chemat lângă el doi deținuți și le-a cerut să-l ridice în picioare. «Sunteți prea bolnav ca să vă mișcați», au spus ei. Toți cei din cameră s-au pus în mișcare. «Ce se întâmplă? Ce vrea să facă?» întrebau. «S-o facem noi!» «Nu puteți face asta», a zis el. «Dați-mă jos din pat!» L-au sprijinit ridicându-l. «Duceți-mă la patul lui Vasilescu!», le-a cerut. Starețul s-a așezat lângă tânărul care-l torturase și i-a pus cu blândețe o mână pe brat. «Liniștește-te», i-a spus pe un ton consolator. «Ești tânăr. Nu ți-ai dat seama ce faci». Cu o zdreanță a șters sudoarea de pe fruntea tânărului. «Te iert din toată inima și la fel cu mine și ceilalți creștini. Iar dacă noi iertăm, cu siguranță că Christos, care-i mai bun decât noi, va ierta și El. Se va găsi și pentru tine un loc în cer».

A primit spovedania lui Vasilescu și i-a dat sfânta Împărtășanie, după care a fost ajutat să ajungă la patul său. În timpul nopții, atât starețul cât și Vasilescu au murit. Cred că s-au dus în Rai ținându-se de mână”.

Vasilescu era deținut de drept comun care fusese în „brigada preoților” și cel care îl bătuse pe stareț la Poarta Albă pentru reeducare.

Era ziua Nașterii Domnului sau Crăciunului a anului 1951, când părintele Gherasim Iscu, „cu lumânarea în mână, ascultând rugăciunile pe care le ceruse”, trecu la Ceruri.” (Richard Wurmbrand)

Crăciunul la cea mai frumoasă temniță- Aiud, în anul 1952

„Deși aveau toate pârgurile puterii, ba mai mult erau sprijiniți de bolșevicii stăpâni pe țară, deși întraga Elită creștină se afla în închisorile din țară, totuși ateii comuniști tremurau și ei, că flacăra creștină nu numai că nu se stinsese, dar devenise un ditamai vulcanul, care arunca lava sa fierbinte de jertfă peste tot în juru-i. Temnicerii din ordinul mai marilor lor, în preajma sărbătorilor, deveneau mai „atenți”: confiscau obiectele cu simboluri creștine, înjurau mai des, loveau mai aprig, izolau continuu, năpusteau întinericul peste tot, tocmeau și premiau delatorii, interziceau închinarea și chiar rugăciunea, dar spiritul de sacrificiu al multora nu-l putea opri.

Athanasie Berzescu în amintirile legate de Crăciunul anului 1952, ne mărturisește: „În sfârșit semnalul de colinde s-a dat. Noi toți cei din celulă, patru la număr, cu expresia feței din copilărie, cu inima svâcnind în piept, cu mâinile înfipite în zăbrele, cu ochii aprinși scânteind în noapte, începem colindul «O, ce Veste minunată!», continuând pe aceeași melodie cu «A venit și-aici Crăciunul», colindul lui Radu Gyr. Gardienii băteau disperați cu pumnii și cu picioarele în uși, amenințându-ne și ordonându-ne să încetăm. Populația Aiudului s-a adunat în jurul închisorii. Ascultau uimiți colindul, ca la urmă să cânte și ei cu noi «Am trăit și am simțit adânc aceste momente sublime. În acele clipe puteau să se deschidă ușile toate, gardienii să ne ucidă, că nouă nu ne mai era frică de nimic.

Eram în Dumnezeu și Dumnezeu în noi”. (Flor Strejnicu)⁴

Nașterea Pruncului Sfânt la penitenciarul din Târgu-Ocna

„Era o iarnă liniștită – își va aminti mai târziu Ioan Ianolide – cu zăpadă, fără ger. Dealurile dimprejur încărunțiseră. Clopotele de la Schit ne vesteau rugăciunile călugărilor și ne uneam cu ei și cu toată suflarea creștină într-o rugăciune mută. Este cu neputință ca rugile tăcute revărsate în văzduh de oamenii aceia încolțiți între moarte și tortură să nu fi fost primite. Ele au fost auzite în ceruri, ele au adus cerurile pe pământ și cred că Dumnezeu se va milostivi de lumea asta și pentru sufletele acelea mari și credincioase din Târgu-Ocna.

În camera 4 erau atunci așezați, printre alții, arhimandritul Gherasim Iscu, lângă el un evreu și fost politruc sovietic, acum sionist, în fine, Ion, prietenul meu din Pitești, care era foarte bolnav. Pe partea dreaptă a camerei, într-un pat era Valeriu, fratele meu cel mai drag.

Ion și părintele Gherasim se găseau în stare gravă. Valeriu se refăcuse un pic și, după pravila de rugăciune obișnuită, se concentra acum să compună câteva poezii testamentare. De asemenea dorea ca în seara aceasta să alcătuiască un colind special pentru Târgu-Ocna.

Cu sfială m-am apropiat de părintele Gherasim ca să văd cum îi este. M-a simțit și a deschis ochii mari, negri,

adânci:

- Ai venit?...Mă bucur. Eram departe, în locuri de verdeață, de cântec de mireasmă, făurite din lumini. Acolo e minunat. E pace. De fapt, nu se poate exprima ce e acolo. E atâta fericire, încât chiar bucuria de a te vedea e o suferință prin contrastul dintre cele două lumi. Voi pleca în curând, poate chiar acum, în noaptea de Crăciun. Și acesta e un dar al Domnului. Nu știu cum să-l mulțumesc. Nu știu cum să-i fac pe oameni să-L trăiască pe Dumnezeu, deplina bucurie.

S-a oprit puțin, a respirat adânc, apoi a reluat:

- Aici va fi într-o zi pelerinaj..”

Din acea camera 4 a Penitenciarului Târgu-Ocna a pornit către noi Colindul celui ce avea să dea mărturie Neamului sau cel nemuritor întru Nașterea Sfântului Prunc:

Pe malul Troțușului
Cântă robii Domnului,
Înjugați la jugul Lui.
Dar cântarea lor e mută,
Că-i din suferință multă
Și-i cu lacrimi împletită.

În inima robului,
Domnu-și face ieslea Lui,
În noaptea Crăciunului.

Flori de crin din ceruri plouă
Peste ieslea Lui cea nouă
Și din flori picură rouă.

Stă un copilăș în zare
Și privește cu mirare
La fereastra de-nchisoare.
Lângă micul copilăș
S-a oprit un îngerăș,
Ce-i șoptește dragălaș:
„Azi Crăciunul s-a mutat
Din palat la închisoare,
Unde-i Domnu-ntemnițat”.

Și copilul cel din zare
A venit la închisoare
Să trăiască praznic mare.

Valeriu Gafencu – *Colind*.

Decembrie 2009, Târgu Neamț.” (Ioan Ianolide)⁵

Note:

1. Mircea Vulcănescu, *Bunul Dumnezeu cotidian, Studii despre religie*, Editura Humanitas, București, 2004.
2. Albumul *Fericiți cei prigoniți-martiri ai temnițelor românești*, Editura Bonifaciu.
3. Ștefan J. Fay – *Sokrateion – mărturie pentru un om*, Editura Humanitas, București, 1991.
4. Flor Strejnicu, *Creștinismul Mișcării Legionare*, Ed. Imago, Sibiu, 2001.
5. Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă*, Editura Christiana, București, 2006.

Roxana MIRON

Crăciunul prin ochi de copil

...Fie în veci păstrată această scumpă carte de boierie a unui neam călit de focul atâtor încercări de pierzanie!

(I.L. Caragiale)

Câți dintre noi nu își amintesc fascinația și candoarea zilelor de Crăciun din copilărie?... efervescența din perioada premergătoare marii Sărbători a Nașterii Domnului, atmosfera de basm din casele părinților și bunicilor, nostalgia colindatului, bucuria cadourilor și a bradului frumos împodobit. Crăciunul, izvor de viață, de iubire și strălucire, cea mai încântătoare sărbătoare creștină, este pură feerie în ochii unui copil.

Prin ochi de copil, Crăciunul înseamnă zăpadă, fulgi pufoși care se aștern pe derdelușul populat de glasuri vesele, de fețe îmbujorate și fericite la fiecare cursă ce pare magică. Săniile care zboară, oameni de zăpadă, bătaie cu bulgări, toate acestea împletite cu bună dispoziție și clinchete de clopoței.

Prin ochi de copil, Crăciunul înseamnă vacanță, timp liber petrecut frumos în sânul familiei, acasă sau în vizită la bunici, momente unice la gura sobei, povești și legende despre nașterea Pruncului în iesle, nopți răcoroase petrecute în așteptarea Moșului.

Prin ochi de copil, Crăciunul înseamnă scrisori trimise lui Moș Crăciun, așteptat cu nerăbdare și întâmpinat cu bună purtare, în jurul bradului frumos împodobit; înseamnă serbări de iarnă la grădiniță sau la școală, o pregătire temeinică cu un repertoriu vast de cântecele și o colecție de poezii pe măsură.

Prin ochi de copil, Crăciunul înseamnă vestirea minunii Nașterii Mântuitorului purtând cele mai frumoase colinde românești din casă în casă, în grupuri mai mici sau mai mari, transmitând vibrația autentică și inocentă a copilăriei.

Prin ochi de copil, Crăciunul înseamnă reiterarea celor mai frumoase tradiții și obiceiuri populare învăluite de parfumul colacilor pregătiți în rola sobei, a cozonacilor aromați și a turtelor umplute cu nuci și miere amintind de scutecele Pruncului Iisus.

Prin ochi de copil, părinții și bunicii, unchii și mătușile se bucură iar, ca și cum ar trăi ei înșiși, de magia și farmecul Crăciunului; devin mesagerii lui Moș Nicolae și ai lui Moș Crăciun, povestitorii legendelor splendide țesute în jurul acestei mari sărbători, autorii unor activități ludice specifice perioadei, ei fac tot posibilul să înfrumusețeze Crăciunul copiilor și nepoților lor, să readucă în prezent farmecul și miracolul din trecut – iarna, bradul, zăpada, colindele, tradițiile, darurile, pe Moș Crăciun – nimic nu este prea mult pentru a transforma zilele de decembrie în cea mai frumoasă perioadă a anului pentru micuții lor.

Din păcate însă, ne gândim mai rar sau poate chiar deloc la acei părinți și bunici care nu pot crea magia sărbătorilor de iarnă în casele lor. Unii dintre ei nici nu au case, alții nu pot pune pe masă nici măcar minimul necesar pentru a asigura un prânz decent, cum să se mai gândească ei la Moș Crăciun?

Un studiu sociologic realizat de World Vision România la sfârșit de toamnă relevă situația dramatică prin care trec mii de familii din mediul rural în prag de sărbători: o familie din două nu își permite să cumpere un cadou de Crăciun copilului în 2021, un părinte din șase nu are nici măcar suma de 10 lei pentru a asigura un cadou copilului său, iar șapte din zece părinți ar alege un cadou care acoperă o necesitate de bază (alimente sau articole vestimentare), dar nu oferă neapărat o bucurie copiilor, care, în cele mai multe cazuri, își doresc dulciuri și jucării. De asemenea, o treime din aceste familii de la sate nu au avut brad la Crăciunul anterior, iar din cei care totuși au putut procura unul, mai mult de jumătate l-au împodobit sărăcăcios. Ce sună de-a dreptul cutremurător e că peste 50% dintre părinții acestor familii și-ar dori să anuleze sărbătorile de iarnă din acest an tocmai din pricina lipsei posibilităților de a achiziționa brad și cadouri și tot pentru aceștia perioada Crăciunului, afișată pretutindeni ca „cea mai minunată perioadă din an” este una extrem de stresantă, rezultat al lipsei celor necesare și atât de dorite de copii.

Dincolo de obiectivitatea cifrelor enumerate și de răceala statisticilor, acest studiu evidențiază o altă latură a Crăciunului văzut prin ochi de copil... cea în care sărăcia domnește în fiecare colț de casă, în care copiii merg la culcare înfometați, în care Moș Nicolae pare să ignore complet încălțările lor roase și vechi, în care mesele îmbelșugate de Crăciun sunt admirate de la distanță, în care luminițele sărăcăcioase de pe ulița satului acoperă golul bradului pe care familiile nu și-l permit în case, în care bomboanele și jucăriile rămân doar deziderate pentru anul următor, în care Moș Crăciun, în deplina sa bunătate, nu reușește totuși să ajungă și nici să își trimită darurile. Mai mult decât atât, în mare parte din aceste case, părinții nu pot împărtăși fizic bucuria Crăciunului prin ochii copiilor lor, deoarece sunt nevoiți să pribegască prin lume. E o poveste paralelă cu cea expusă în primele paragrafe, dar este o poveste reală care ilustrează zbuciumul sufletească pe care cea mai fermecătoare sărbătoare a calendarului românesc o poate genera în inimile unor părinți și în speranțele deșarte ale copiilor lor.

Așa că, înainte de a epata cu daruri extravagante, a cumpăra pentru a afișa opulență, a ne desfăta cu meniuri sofisticate, să ne gândim, pentru o clipă, la copiii la care Moș Crăciun nu a ajuns niciodată, cărora le este frig și foame chiar și în zilele de sărbătoare și care privesc cu neînțelegere la bucuriile materiale ale celorlalți și, de multe ori cu neîncredere la perspectiva anilor ce vin. Copii care nu au nicio vină pentru situația în care se află, dar care poartă pe umeri poveri și griji ce nu aparțin copilăriei. Să ne gândim la ei măcar o clipă, iar gândul să ne fie dublat de acțiune!

Gheorghe ENĂCHESCU

Ușa se deschidea încetișor, plutind parcă printr-un albastru străveziu, culoare pe care el o intuia ca fiind dată de lumina de veghe a plafonierei de pe hol.

Pe măsură ce deschizătura ușii se mărea, apărea vârful armei. „Un Manlicher” deduse el încă de la început. O armă veche. Țeava înainta până apărea și trăgaciul cu un deget care apăsa pe el. Vedea cum cursa trăgaciului se apropia de sfârșit și, în momentul în care aștepta bubuitura, începea să sune ceasul. Îl căuta cu mâna, îi bloca soneria, se ghemuia în pat și închidea ochii, dar visul se încăpățâna să rămână neterminat.

Acest lucru se întâmpla, de o perioadă de timp, în fiecare dimineață. Soneria ceasului îi întrerupea visul exact în momentul în care glonțul se pregătea să plece pe țeavă. În primele zile scena îi păruse amuzantă, dar cum ea se repeta în fiecare dimineață, începu să îi creeze o stare confuză, începu să îl cuprindă o neliniște ciudată și, în final, o anumită nervozitate începea să-l viziteze în timpul zilei, în momente în care nici nu se aștepta.

Întinse mâna și apăsă butonul aparatului de radio. „Guadalajara, Guadalajara” răsună în cameră vocea lui Nat King Cole. Melodia era folosită pentru promovarea ofertei unei agenții de turism. Nu-și dădea seama dacă frumusețea melodiei sau exotica ofertă a agenției îl determinase să-și facă niște planuri.

Era 6,33, ceasul suna la 6,30, la 6,35 se ridica din pat și începea programul de dimineață. În dimineața aceasta programul nu va decurge după tipic. Azi își luase liber de la serviciu. De la birou mai lipseau doi colegi. Unul era în concediu, altul era plecat în delegație, dar el insistase și șeful îl învoise, având în vedere antecedentele sale de fidelitate față de firmă. Doar Clara bombănise, fiindcă nu reușise să afle motivul. Ea care se considera mama lui. „O mamă cum n-ai avut” spuse ea cu îndreptățire, după ce aflase destule momente din viața lui. „Mamma mia!” a exclamat el când a auzit-o prima dată definind rolul pe care dorea să-l joace în viața lui. Ar fi putut fi și altceva, diferența de vârstă dintre ei nu era prea mare, dar plăcerea lui pentru lucrurile comode îndepărtase această posibilitate.

Se dădu jos din pat. Deschise larg geamul. Se înfioră. Dormea fără bluza de pijama și răcoarea dimineții îi biciui pielea. Privirea îi alunecă peste acoperișurile caselor, acoperișuri care erau din țigla roșie în acest cartier. Orașul începea să se trezească la viață și își trimtea zgomotele matinale în toate părțile.

În bucătărie își bău cafeaua în care puneau, de fiecare dată, o picătură de rom. Azi își puse două, după ce stătu puțin în cumpănă. Își prăji apoi două ouă pe care le mănca fără pâine și bău un pahar de apă cu lămâie. Dacă în celelalte zile la ora aceasta pleca spre birou, acum se așeză în living într-un fotoliu și încercă să facă ceea ce se spunea că fac practicanții de yoga: să nu se gândească la nimic câteva secunde. Trecu destul timp cu această încercare, fără să reușească.

leși în oraș. Trecu întâi prin locurile pe unde mergea în

mod obișnuit, apoi începu să colinde și alte părți din acest oraș în care trăia de ceva ani. La intrarea într-un parc se opri în fața unei femei care ghicea doritorilor în palmă. Nu credea în acest mod de a afla viitorul. Ținea minte niște vorbe ale bunicii sale, învățătoare în satul în care se născuse: „Dacă vrei să îți știi viitorul, uită-te în trecut!”. Înțelesese mai târziu ceea ce voia să spună.

Ghicitoarea își dădu verdictul, după ce îi privi palma: „E lung drumul vieții, boierule! E prea lung! Ai să te plictisești pe el...” Îi dădu prima bancnotă pe care reuși să o scoată din portmoneu. Valoarea ei o bucură pe ghicitoare.

La amiază luă masa într-un restaurant. Erau lumânări aprinse pe mese și gândul îl duse la biserica pe care o văzuse în vecinătate. Pentru prima dată în acea zi își aduse aminte de visul său și acest lucru îl făcu să se enerveze. Cel care simți pe pielea sa acest lucru fu chelnerul care nu-și mai primi bacșișul așteptat.

În drum spre casă, trecu pe la cele două bănci unde avea conturi deschise pe care le verifică cu gândul la niște bani pe care îi aștepta.

Într-un târziu, ajunse acasă. Se instală în dormitor și începu să schimbe canalele la televizor. Pe unul găsi, în transmisie directă, un meci de la Campionatul mondial de snooker. Îi făcea mereu plăcere să urmărească acest sport. După încheierea transmisiei, închise televizorul și se culcă. Dormi mult, până după miezul nopții. Când se trezi, se duse în bucătărie și își făcu o cafea mare. Se hotărâse de ieri ca să întâmpine dimineața trează, să vadă dacă se mai întâmplă ceva cu acea apariție a armei. Blocă soneria ceasului. leși pe terasa casei. Era o noapte de primăvară târzie, destul de răcoroasă. Intră înapoi în casă. Luă din biblioteca din living o revistă de cuvinte încrucișate. Încercă să rezolve mai multe careuri, dar nu termină niciunul.

Se plimbă un timp cu mâinile la spate prin casă, verificându-și, din timp în timp, ceasul. La un moment dat constată că se apropia ora. Se duse în dormitor. Se așeză în pat. Verifică dacă soneria ceasului este blocată. Minutele care mai rămăseseră treceau repede. Se îndoia că imaginea din vis va apărea și-n stare de veghe. Dar, nu. Ușa începu să se deschidă încetișor, plutind parcă într-un albastru străveziu, culoare dată de lumina de veghe a plafonierei de pe hol. Pe măsură ce ușa se deschidea, începu să apară, ca de fiecare dată, vârful armei. „Același Manlicher vechi”, constată el. „Neîngrijit, cu pete de rugină pe țeavă”, continuă el constatarea.

Ca de fiecare dată, țeava înainta până apărea și trăgaciul pe care apăsa degetul unei mâini. Vedea cum cursa trăgaciului se apropie de sfârșit. Ceasul nu sună și bubuitura se auzi înfundat în cameră. Ultimul lucru pe care îl simți fu începutul unei arsuri în mijlocul frunții.

O mașină trecu prin fața casei cu aparatul de radio deschis la maximum. În trecere se auzi vocea lui Nat King Cole: „Guadalajara, Guadalajara...”

Prof. Livia ANDREI

NICOLAIE MIHAI - 65

Bucurați-vă de ziua care v-a adus pe lume...

În viață întâlnești oameni pe care îi simți alături de tine la bine și la greu, la bucurie și la necaz. Aceștia sunt înzestrați cu un dar aparte: dăruiesc fără să aștepte recompense sau mulțumiri.

Un astfel de om este Nicolaie Mihai, magistrat, Președintele C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, un om care a transformat o asociație mai mult sau mai puțin caritabilă, într-un loc în care simți că ești primit ca acasă, cu afectivitate, cu dragoste, cu compasiune, cu inima largă. A știut să se înconjoare de oameni frumoși la suflet și la chip. Toți au învățat de la el că trebuie să-ți pui energia și priceperea în slujba omului de lângă tine, pe care să-l ajuți la nevoie.

Nicolaie Mihai, cu o experiență de viață bogată (probabil cu suișuri și coborâșuri, așa cum e viața fiecăruia), a știut să strângă în jurul lui oameni de calitate care sunt în stare să aducă bucurie și de frumusețe spirituală celor care intră în această „Casă”. Nu-l impresionează prea mult zestrea materială (de care se ocupă oameni pricepuți), el este încântat când dăruiește clipe de exaltare patriotică, de simțire românească, de frumos artistic. Atunci îl vezi că trăiește cu adevărat.

Bârlădenii au trăit clipe de neuitat la spectacole alături de mari artiști români: Veta Biriș, Paul Surugiu (Fuego), Mirabela Dauer, Mioara Velicu, Furdui Iancu Sălăjanul, Grupul Ad Libitum Voices,

Editează revista „Viața noastră”, cu eforturi financiare, dar care e răspândită și apreciată în toată țara.

Nu există eveniment peste care să se aștearnă uitarea sau tăcerea. Este impresionant cum a reușit să ajungă în inima Ardealul (și nu numai o dată) ca să sărbătorească Ziua Imnului Național, Ziua Drapelului sau chiar Ziua Națională.

Sărbătorește „Nunta de aur” dar și „Ziua femeii”, pentru a aduce în sufletul oamenilor și bucuriile petrecerilor, să simtă și ei că trăiesc, că viața nu înseamnă doar muncă și greutate.

Nu folosesc prea des encomiastice, dar simt uneori dorința de a vorbi despre domnul Nicolaie Mihai numai în termeni laudativi: are un suflet mare, este exigent, nu face lucruri de mântuială, este punctual și cere ca și ceilalți să fie la fel, este generos, plin de compasiune, dar mai ales este tată și bunic.

Citeam într-o carte de aforisme că *lubirea primită de copil este un scut de protecție pe toată viața*, iar magistratul Nicolaie Mihai își iubește copiii și nepoții încât „scutul” să-i protejeze

două vieți.

Cum să nu admiri asemenea oameni? Cum să nu răspunzi la chemările lor, când și ei înșiși răspund la ale tale?

Și înainte de a încheia, ca profesor de limba română, vă propun să conjugăm două verbe: A TRĂI și A IUBI.

AM TRĂIT – TRĂIESC – VOI TRĂI...

AM IUBIT – IUBESC – VOI IUBI...

Și cum să nu iubești florile, soarele, ploaia, oamenii, viața, dar mai ales să-l nu-L iubești pe Dumnezeu!

Iar despre verbul A TRĂI – vă urăm SĂ TRĂIȚI MULȚI ANI și să vă bucurați întotdeauna de stima, respectul și dragostea pe care o meritați cu prisosință.

La aniversare

*Domnului Președinte
Magistrat Nicolaie Mihai*

Sunt oameni ce-au schimbat destine,
Meniți, în jur să lumineze
Și care fac tot timpul bine,
Ca viața s-o-nfrumusețeze.

Cu-nțelepciune să îndrume,
Să țină mintea pururi trează,
Să știe o întreaga lume
C-asupra-i cineva veghează.

E omul bun de pus pe rană
Ca să se vindece mai iute,
Că el e sufletească hrană,
Dispus mereu să ne ajute.

De-aceea, la Aniversare,
Cu dulce vorbă românească,
Îi facem clasică urare:

La mulți, mulți ani să ne trăiască!

Petruș Andrei

26 noiembrie 2011

Iernile ce-au trecut (mai întoarce-se-vor oare vreodată?), o minute din Athos și cea mai scurtă addenda

Andrei-Nicolaie MIHAI

Prima zăpadă...

Cât de frumos. Au trecut mai bine de două zeci și cinci de ani. Copacii nu erau împodobiți, erau împodobiți oamenii cu sufețele lor.

Prima zăpadă era cel mai fericit moment, prima ninsoare. Priveam pe geam să văd dacă „se pune”. Imediat cum se acoperea pământul, o zbugheam afară, cu mâinile întinse, alergând ore în șir. Desigur, întâlneam în zborul meu de copil printre fulgi și alți temerari ai zăpezii. Bucuria era nespusă: zburau și fulgii, zburam și noi. Dansul fulgilor dăruia viață, totul era o chemare a lui Dumnezeu, Care plin de simplitatea-l sfântă se juca cu noi. Dumnezeu se juca cu noi.

Erau vremurile în care puteam să ies singur de-acasă și să hălăduiesc străzile, chiar dacă aveam numai 8-9 ani. Nici măcar nu era nevoie întotdeauna să cer voie. Nu erau mobile, nu era net, nu erau reclame pe stradă, farmacii, bănci, supermarketuri, în schimb erau mulți oameni zâmbitori, unii care se și prindeau vremelnice în jocul nostru. Nici mașini nu prea erau, dar noi mergeam cu plăcere kilometri întregi, acolo unde ne conduceau fulgii de nea sau unde ne trimiteau părinții (după câte o veste, o pâine, să aducem apă, să ducem gunoiul...). Nu exista frică, totul decurgea firesc, bucuria era normalitate, oamenii erau liberi.

Câteodată trecea câte un preot sau o măicuță pe stradă. Înarmămuream. Și adulții la fel! Noi nu știam exact ce e cu dâșii, dar Dumnezeu Hristos se arăta din dâșii foarte lămurit, iar Sfântul Duh ne înfășura inimile cu raze vii, zguduitoare și calde, pornind adânc și foarte simțit din portul preoțesc. Preoților, de ce nu vă mai purtați rasa? Indiferent de statura voastră, Dumnezeu vorbește din ea.

Venea Crăciunul! Nașterea Domnului, de care ne învățau doar buncii. Abia așteptam să merg la colindat. Primeam fructe, covrigi, cozonac, suc și bani. De toate mă bucuram la fel! Dar cel mai mult mă bucuram de oamenii cărora le treceam pragul, de fiorul revederii cu rudele, prietenii, vecinii și alți cunoscuți. Știam minim trei-patru colinde și le cântam cu mare drag. Toată lumea era veselă, nimeni nu ne filma, poza, înregistra ca acum, dar eu țineam amintirile prețioase cel puțin până la următorul Crăciun. Peste toți și toate se cobora Duhul lui Dumnezeu, toată lumea era însuflețită – și cei credincioși și cei mai puțin. NU exista frică, chiar dacă cuiva îi curgea nasul sau avea temperatură. Bătrânii vorbeau glumind și chiar cu drag despre moarte și ne insuflau și nouă curaj și respect. Aceasta cu toate că pe 17 ianuarie 1996 în presa vremii (EVZ) scria că doar cu o zi înainte existaseră **43.032** cazuri de viroze respiratorii și **3.809** persoane cu gripă – aceasta doar într-o singură zi. Bineînțeles că nimeni

nici nu vorbea despre aceste lucruri (de altfel normale), mai ales că mai toți buncii noștri trecuseră prin ambele războaie mondiale. A trebuit să treacă câteva decenii și a se naște generația onirică narcotizată (abandonată de noi în ghearele icoanei celui rău – monitorul), care nici nu mai colindă, nici nu mai aleargă prin zăpadă și nici ochiuri sau cartofi prăjiți nu prea știe să gătească. Iar noi, cei rămași, după ce Bătrânii și marile valori ne-au părăsit încet și sigur (iar dacă mai există câte una e strivită), ne-am închinat și noi icoanei negre a monitorului, zbătându-ne între real și disonanță cognitivă.

Oare vom mai avea puterea să ne dezlipim de ceața neagră a duhului cel rău, întorcându-ne la Hristosul cel Adevărat sau vom rămâne sacrificați în liturghia neagră a ignoranței, mass-mediei (profetul mincinos) și a înțepăturilor ritualice cu nici noi nu știm ce și a medicamentelor pe care chiar și cel ce ni le-ntinde nu și le asumă?

Oare vom face-o? Nu știu, dar cunosc foarte sigur că Dumnezeu care se juca cu mine și cu toți copiii din fulgii de zăpadă și care ne zguduia mângâietor din portul slujitorilor Săi, e Acolo: așteaptă și ne cheamă neîncetat, bunăvoința Sa este neîmpuținată, vie, darnică și doritoare, cuminte și discretă de a ne îmbrățișa, ca o mamă din vechime care își aștepta copilul de la oaste sau ca o bunicuță care visa la geam revederea nepoților. De a ne îmbrățișa, dar întru Duhul Lui, nu al altuia, precum pe fiul cel risipitor. Și tot ce trebuie să facem este aceea pe care a făcut-o și fiul cel risipitor: venirea în simțire, zdrobirea minciunii, basmelor, fricilor, închipuirilor, iluziilor și manipularilor lumii. Îndrăzniți: există minuni și oricine poate avea parte de ele.

O minune de Crăciun la Sfântul Munte Athos

Câți ani or fi trecut? Șase, șapte?

Strivit de răutățile patimilor, de minciuna lumii, de neputința zilei, ajung în Athos, fără a ști încotro, lăsându-mă în voia lui Dumnezeu, care mă îndrumă din om în om la Schitul românesc Prodromu (ctitorit de către doi ieromonahi români, dintre care unul născut în zona Bârladului (ieromonahul Nectarie), dar și a cărui icoană a Maicii Domnului „Apărătoarea de Foc” provine de la o familie din Bârlad din secolul al XVIII-lea). Ziua mă bucur de minunea muntelui, de marea care se petrece în zare, de măslinii din grădina mănăstirii, de călugării care îmi răspund la toate întrebările. Sunt fericit și contrariat: prinsesem Crăciunul și acasă, acum îl voi prinde și aici.

Seara rememorez. Mintea e risipită. Boabe de metanii, aduceri aminte, sfărâmarea iluziilor, regăsire. Întind iarăși

glasul, gândul și inima către Dumnezeu. Oare mă vă mai primi (a nu știu câta oară)? Adorm mistuit de dor, mângâiat de mirosul de tămâie care a îmbibat chiliile în care sunt primiți pelerinii.

Slujba de noapte. Îmi e greu să-mi adun gândurile. Slujba pare de neînțeles. Ce să fac? Totul trece greu, mintea e risipită. Stau drept, atent, dar mintea e risipită, gândurile nu ascultă, curg care încotro și nu reușesc a mă concentra la cântările duhovnicești. Slujba se termină.

Sunt necăjit, o așa șansă, iar eu nu mă pot concentra! Se pare că în ultimul timp doar m-am prefăcut că mă rog, iar pământul minții este năpădit de te miri ce ierburi dăunătoare sau nefolositoare, dar adânc înțelenite și foarte încăpățănate; of, ce obositor, aproape mă simt tiranizat. Hmm... paza gândurilor e mai importantă decât credeam, atenția neîncetată la mișcările minții și inimii, starea de prezentă continuă, spre a nu cumva te despărți de izvorul Sfântului Duh și a cădea în nepăsare și deșertăciune. **Trezvia minții!** Știți cum? Precum pruncii cei mici care se țin neîncetat de fusta mămicii, speriați de a se despărți de ea chiar și pentru o clipă, chiar și un centimetru...

E ca atunci când vrei să ajungi la persoana iubită, dar vă desparte ceva, chiar și doar o stofă foarte subțire, dar totuși tot despărțire. Doamne ajută-mă!

Ziua cobor prin munte către chiparoși, cântând cântecele bisericesti, adunând flori și frunze pentru presat, cadou pentru draga mea soție. Nu de puține ori rămân fixat în nesfârșirea mării în care de sus, muntele se oglindește poetic și maestos, precum o îmbrățișare adâncă și plină.

Mănânc și adorm rugându-mă să ajung mai aproape de Dumnezeu, să nu mai băjbâi. Slujba de noapte! Doamne ajută-mă, trimite-mi ajutor!

Primesc un gând să încerc cu rugăciuni scurte, încercând totodată a trăi cântările slujbei, a le simți, a le absorbi și prin ele a-mi ridica inima către cer. Mă gândesc la rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.” Încep. Simt că nu e tocmai bine. Gândul îmi spune: „smerește-te, rugăciuni mai scurte, mintea e prea dedată bârfirii și deșertăciunilor.”

Cea mai scurtă rugăciune pe care o știu e „Doamne miluiește”. Și zic. Cu ardoare. Mintea mi se adună și devin atent. Un călugăr nici tânăr, nici bătrân, cu capul plecat, se aproprie de mine. Vine la un metru de mine și face o închinăciune către altar, apoi mă privește cald, îndemnându-mă din priviri să fac la fel. Eu nu știu ce să cred, mă uit în spatele meu, crezând că vorbește cu altcineva. Gândul îmi spune: „la-te după călugărul acesta, fă ca dânsul.” Atunci mă închin și eu așisderea.

În rest călugărul sta drept, calm, cu ochii vii, cu fața către altar, atent la slujbă. Părea că și el se ruga. Inspira pace, siguranță, dragoste. În anumite momente importante ale slujbei, făcea atent și grijuliu, câte o închinăciune.

Eu tocmai când mă întrebam oare ce să însemne toate acestea (nici nu mă mai gândeam la slujbă, nici la „Doamne miluiește”), acesta discret, dar ferm se depărtează. „Oare ce-o fi asta, de ce-a venit aproape de mine călugărul acesta, iar acum a plecat?” mă întreb. „Pesemne că m-a confundat cu vre-un cunoscut de al său.” Și rămân în aceste gânduri mai multă vreme până când îmi aduc aminte că sunt totuși la slujbă și că îmi propusesem să fiu cât mai atent cu putință. Așa că mă disciplinez interior, trag aer în piept, orientându-mi

atenția către cântări și spunând interior cu dedicare „Doamne miluiește”. Imediat călugărul revine lângă mine, la fel ca prima dată. „Măi să fie! Oare ce-o fi cu omul ăsta?” mă întreb. Dar am simțit puternic că în toate acestea e un tâlc, mai ales că văzându-mi mirarea care era mai mult decât evidentă, mi-a zâmbit copilăros, așa, cam „pe sub mustăți” cum se zice, dar foarte decent și curat.

Și mi-am adus aminte gândul ce-mi spusese: „la-te după călugărul acesta, fă ca dânsul.” La o adică de ce nu, zis și făcut. Atât doar că slujba fiind lungă, din rugăciune mă trezeam adesea că pe nesimțite gândul îmi fugea ba la copii, ba la soție, ba la faptul că mi-era foame, ba la te miri ce amintiri din trecut, mai mult sau mai puțin banale. Cum se întâmpla acest lucru, imediat călugărul se depărta de la mine, chiar și până în cealaltă parte a bisericii; și imediat ce îmi adunam mintea și continuam cu atenție și rugăciune, acesta revenea la locul său cel dintâi. Câteodată nici eu nu-mi dădeam seama când mi-am pierdut atenția și tresărind, mă uitam lângă mine, iar călugărul nu mai era. Cu cât momentele de neatenție erau mai lungi, cu atât revenirea era mai spectaculoasă. Iar când era lângă mine, îl simțeam efectiv ca un sprijin.

Prima dată n-am știut ce să cred despre aceasta. Era pe cât de înfiorător, parcă pe atât de comic (dar un comic naiv, mângâietor și curat). Astfel încât am hotărât să-l încerc: intenționat să nu mă mai gândesc la slujbă – se depărta, ca mai apoi imediat intenționat să revin la rugăciune – călugărul revenea. Am făcut experiența aceasta de mai multe ori. Uneori când se depărta de la mine, călugărul se arăta mâhnit. Atunci pentru mine lucrul a devenit evident și toată slujba m-am hotărât să fac un efort neîntrerupt de voință și să fiu atent la slujbă. De bucuria și eliberarea pe care am simțit-o după slujbă, n-am să vorbesc, dar a fost imensă, calmă, plină de mângâiere, dar în același timp cumva discretă și foarte cuminte. Dar a rămas în suflet săptămâni!

După slujbă, miruire și anaforă, la ieșire, chiar la ușile din pridvor, mă aștepta respectivul călugăr, cu un zâmbet cald și plin de mulțumire. Mă gândeam să-l întreb, în ciuda evidenței: „Părinte, toate acestea au fost aievea sau doar în capul meu?”

N-am apucat, căci părintele îmi spune:

- Cum vă place aici, la noi, la mănăstire?

- Foarte mult, părinte!

- Andrei, să știți că Dumnezeu nu pleacă niciodată de lângă noi, ci numai noi plecăm de lângă Dânsul!

Apoi am mai schimbat scurt, câteva vorbe despre locul în care m-am născut, familie, despre mănăstirea Prodromu și despre adevărata rugăciune și trăire creștină.

Abia când am ajuns sus, la chilie, am realizat că m-a chemat pe nume, fără ca eu să i-l fi spus vreodată...

Addenda

Un ultim lucru, pe care falșii profeți, profeții fricii și urătorii libertății umane, omit (cu intenție) a vi-l spune: rata de vindecare a covid-19 este (încă) de 97,7 % la nivel mondial. La mulți ani cu sănătate, nădejdea numai la Hristos (el nu ne minte, nici nu ne lasă niciodată) și Crăciun fericit!

Irina NECHIFOR

Poezii la gura sobei

Seara de Ajun

Îmi bate iar colindul la fereastră,
L-am așteptat un an cu mare drag
Iarna își cerne florile de gheață
Și vântul s-a oprit la mine în prag.

Copii zglobii din alba depărtare,
Își fac simțită caldă, vocea lor
E cântec, joc și zarvă mare,
Iar vântul lor aduce bucurie tuturor.

Colaci și mere ei primesc în dar,
Urările li se desprind din suflet genuin,
Iubirea creștinească doboară orice hotar
Și gândul în astă seară nu poate fi hain.

Iarna

Miroase a fum din nou pe stradă
Și noaptea peste sat a coborât demult
Pe ici și colo câte o urmă-i în zăpadă,
Eu mă grăbesc acasă să ajung.

Vântul și-a început colindul,
Un câine în depărtare latră
Aș vrea să fiu din nou copilul,
Pe care mama îl aștepta la poartă.

Însă copilăria în grabă a trecut
Și-a presărat în suflet nostalgie,
Un vis frumos care a dispărut
Și s-a îmbrăcat pe alt tărâm în veșnicie.

Plugușorul din străbuni

Aho, aho neam de creștini,
Mândri că sunteți români
Voi, urmașii lui Enescu,
A lui Creangă, Eminescu
Primiți plugul în ogradă
N-avem vreme de zăbavă.
Căci a mai rămas oleacă,
Anul vechi să se petreacă
Și să vină Anul Nou

Mânați plugul apropou
Hăi, Hăi!
Fraților de pe la țară,
Dați un colac și-o jumară!
Anul care e pe drum,
Să vă fie mult mai bun.
Să v-aducă grâu în casă,
Ca s-aveți pâine pe masă
Popușoi, floare de soare,
Cât cu ochii vezi în zare.
Hai sunați din zurgălăi
Hăi, Hăi!
Struguri să rodească-n vie
S-aveți vin, dar și răchie
Animalele din curte
Și cu pene și cornute
Să vă fie de folos
Asta-i casa Lui Hristos!
Ce va spălat de păcate,
La Mulți Ani cu sănătate!

Leru-i ler

Am plecat să colindăm,
Leru-i ler și stea albastră
Veste bună noi purtăm,
Deschideți ușa la casă.

S-a născut Pruncul Cel Sfânt,
Leru-i ler și dalbă stea
Cu iubire în cuvânt,
Ca să vă arate calea.

Viața voastră s-o trăiți
Leru-i ler și stea divină
Întru mulți ani fericiți,
Cu speranță și lumină.

Leru-i ler și voi creștini!

Cosânzeana din povești

Frumoasă Cosânzeană din povești
În seara asta în cameră la mine,
N-ai vrea pentru un timp să poposești?
Afară ninge, dar aici e bine.

De vei veni, să iei cu tine
Zmei, scorpii, cai înaripați, pitici
Povești vreo două, trei duzine
Și chiar pe Făt-Frumos adu-l aici!

O seară plină de magie vom petrece,
La gura sobei, uniți ca într-o strânsă horă
Iar dacă timpul în grabă mare trece,
Eu te voi aștepta și mâine la aceeași oră.

Moș Crăciun

În noaptea Sfântă de Crăciun,
Eu îl aștept pe moșul bun
Să îmi aducă jucării,
Iar eu să îi spun poezii.

Cu nasul lipit de fereastră,
O sanie de doi reni trasă
Aștept să se întrevadă în zare,
Dar, of! Nici că apare.

Am obosit și-mi este somn,
Cred în curând că o să adorm.
Dar, nu! Simt pași pe acoperiș,
Poate e Moșul, vine pe furiș.

Alerg la mama să îi spun,
Că vreau să-l văd pe Moșul Bun
Că vreau să-l trag de barba albă
Și haina să i-o scutur de zăpadă.

Simțind ce mare-i bucuria mea,
Iată că vin și bunu cu bunica.
Ne așezăm cu toții lângă brad,
În sobă groși butuci de stejar ard.

Iar casa un parfum aparte are,
Se vede că e sărbătoare.
Pe masă așteaptă cozonacii dulci,
Colaci, dulceață și cu nuci.

De ușă mă apropii cu încetul,
Pe hol e întuneric, iar parchetul
Sub pașii săi greoi pleznește,
Emoția mă copleșește...

- E el! e el!...și chipul și-l arată
Parcă-l cunosc, căci are barba neagră.
Ochii sunt blânzi, privirea dulce,
În brațe o păpușică îmi aduce.

-Am auzit că ai fost cuminte, fata mea!
-Of, e chiar vocea lui papă!

Șoricelul îndrăgostit

Un șoricel cu blana sură,
Cu ochelari și cu baston
Stătea galant într-o trăsură
Care-l purta direct la Odeon.

Cum fu decis, acolo îl așteptau
Amicii săi de-o viață.
Uitând-se la ceas cum clipele zburau,
Își răsucea nerăbdător a sa mustață.

Pe cap de afiș era chiar Vilma lui,
Mai albă decât cea mai alba floare.
-Cum este ea pe lume alta nu-i!
Spuse pierdut într-o dulce visare.

Iarna tristă

De câte ori tu ai murit în mine
Ș-apoi în mine iar ai răsărit
Căci sufletu- mi e casă pentru tine
Și dragostea-mi fereastră către infinit.

Privesc de la fereastră grădinile cum mor,
Florile dalbe care s-au scuturat de atâta dor
Și via care plânge cu lacrimi de ploaie,
Pământul meu drag ascuns prin noroaie.

Mai treceți dragii mei, pe la bătrâna vatră,
Lacăt n-am pus la suflet și nici măcar la poartă.
O las așa deschisă, să știți că vă aștept,
Lumină să-mi purtați în ochi și veșnicia în piept.

Viața noastră

Eroul din familia mea

Pe un tărâm despre care altădată aș fi spus că tradițiile și obiceiurile sunt eterne, la fel ca și dragostea de glia strămoșească și pentru cei care și-au dat ultima suflare în apărarea ei, pare să se fi abătut un fel de negură din ce în ce mai deasă, din care doar cei mai încrâncenați par să răzbată, în încercarea de a duce până la capăt ceva în care sufletul crede. Necondiționat, aceștia vorbesc cu patos despre Moldova, ultima bucată de pământ românesc pe care noi avem datoria să călcăm cu smerenie și despre sacrificiul suprem al bravilor ostași care sub îndemnul „Pe aici nu se trece!” au oprit atacul inamic la Mărăști, Mărășești și Oituz, scriind cu litere de aur o glorioasă pagină de istorie a poporului român. Mulți dintre acești ostași pe care cu mândrie în numim eroi ai neamului erau tineri cu doar câțiva ani mai mari decât cei care astăzi rămân aproape mereu indiferenți, dincolo de argumentul care li se propune. Pare că asistăm la o desensibilizare tăcută a copiilor noștri... Pentru că da, pentru noi, dascălii, elevii sunt copiii noștri. Chiar dacă acest mesaj este din ce în ce mai greu receptat. De altfel, într-o societate în care familia așa cum o știam cu toții pierde teren într-un ritm alert din cauza unor fenomene precum sărăcia, alcoolismul, violența domestică, este justificată această poziție la răscruce a copilului care nu știe încotro s-o apuce. Cum să reușești să faci ca un copil să-și simtă rădăcinile? Cum să-l faci să înțeleagă că dincolo de mama și tata, a fost bunicul, bunica, iar înaintea lor alți bunici și că dacă ar stăruii puțin în căutări ar afla că cel puțin unul dintre aceștia este eroul din familia sa? În multe dintre cazuri nu mai există acea mână părintească care să le îndrume pașii, făcând legătura între ceea ce sunt și ceea ce ar putea deveni.

Satele din Moldova sunt împânzite de monumente ridicate în memoria ostașilor... O dată pe an purtăm coroane, punem mâna pe suflet (aș spune eu) și cântăm imnul național. Apoi, pe parcursul anului, acestea sunt lăsate pradă viscolului, arșiței... uitării. Puțini sunt cei care trecând pe alături își mai ridică privirea curios către numele scrijelite pe piatră făcându-și semnul sfânt al crucii întru veșnică pomenire sau așază drept recunoștință un buchet micuț de flori colorate culese de pe câmp sau la marginea drumului.

Avem datoria să stăruim, să nu ne pierdem ultimul dram de speranță într-o perioadă în care circumstanțele par împotriva noastră. Puțin câte puțin, chiar și în sufletele pe care durerea le închide, dragostea aduce lumină și pace. Și nicăieri chipul eroilor noștri nu strălucește mai frumos decât în lumina din sufletele noastre!

Irina NECHIFOR

Daniel DRĂGAN

Tradiția și semnificația împodobirii bradului de Crăciun

O tradiție importantă asociată sărbătorii Crăciunului o reprezintă împodobirea bradului de Crăciun. Se spune despre brad că este un pom al vieții datorită faptului că el rămâne verde tot timpul, simbolizându-L, astfel, pe Hristos, veșnic viu. Despre obiceiul bradului de Crăciun nu se știe exact de unde a luat naștere. Se bănuiește că pomul de Crăciun ar fi apărut pentru prima dată la popoarele germanice, iar cu timpul acest obicei a intrat și în tradiția creștină. Se cunoaște foarte puțin faptul că și dacii aveau un cult pentru brad, dar cu înțeles total diferit: bradul era un copac ritual tăiat la nunta sau la moartea cuiva. Obiceiul încă se păstrează în regiuni din Oltenia și sudul Banatului.

Cele mai vechi datini legate de bradul de Crăciun provin din Roma Antică, atunci când locuințele erau împodobite cu un brad sau cu crenguțe de brad în timpul sărbătorilor.

Bradul era atârnat, uneori, de tavan cu vârful în jos, obicei pe care nimeni nu l-a putut descifra până în prezent, iar până în secolul XII, brazii de Crăciun nu erau împodobiți. În anul 1510 apare primul brad împodobit, la Riga, în Lituania, iar în anul 1521 prințesa Hélène de Mecklenburg a adus la Paris obiceiul împodobirii bradului, după ce s-a căsătorit cu ducele de Orleans. În 1584, pastorul și cronicarul Baltazar Russow a scris despre tradiția împodobirii unui pom în piață unde tinerii cântă și dansează în jurul lui, după care îi dau foc.

În anul 1605 a fost înălțat primul brad de Crăciun într-o piață publică din Strasbourg, fiind împodobit cu mere roșii, iar în același an, la Breslau, ducesa Dorothea Sybille von Schlesian împodobește primul brad, în felul în care îl împodobim și astăzi.

Bradul de Crăciun a ajuns în Statele Unite, în anul 1749, odată cu coloniștii germani stabiliți în Pennsylvania și cu mercenarii plătiți să lupte în Războiul de Secesiune, iar în anul 1804, soldații din Fort Dearborn au tăiat brazi din pădure cu care și-au decorat barăcile în timpul sărbătorilor de iarnă, dedicate Nașterii Mântuitorului.

În anul 1841 apare în Anglia primul brad de Crăciun, atunci când prințul Albert a dăruit un exemplar soției sale, celebra regină Victoria, și l-a instalat la castelul Windsor. În vârful bradului era instalat un înger înlocuit, ulterior, cu o stea, pentru a aminti de steaua văzută de cei trei magi veniți de la răsărit.

În anul 1836, împodobirea bradului a fost legalizată pentru prima dată în statul Alabama, în anul 1878 au apărut globurile confecționate din sticlă argintată de Thuringia,

iar în anul 1882, după patentarea becului electric de către Thomas Edison, Eduard Johnson, un prieten al acestuia, a realizat prima împodobire a bradului de Crăciun cu becuțe colorate care au înlocuit lumânările. În anul 1880, obiceiul împodobirii bradului a ajuns și la Casa Albă din Washington, dar ulterior, a fost interzis de președintele Theodore Roosevelt, motivând pericolul unui incendiu și necesitatea protejării mediului, tradiția fiind reluată abia în anul 1923 și păstrată până în prezent.

Începând din anul 1930, brazi de mari dimensiuni au fost amplasați în piețe sau locuri publice, iar în anii '70 au apărut brazi artificiali.

La noi a existat obiceiul butucului de Crăciun, ritual azi dispărut, dar atestat încă de la romani, care presupunea că un trunchi de brad tăiat (jertfit) era ars pe vatră în noaptea de 24 spre 25 decembrie, pentru a simboliza moartea și renașterea divinității, a zeului autohton Crăciun.

Bradul de Crăciun este o tradiție oarecum recentă în România, dar este cel mai îndrăgit obicei al sărbătorilor de iarnă, datorită simbolurilor care i se asociază, și anume: dragoste, bucurie, fericire, împlinire, speranță, viață, sănătate, magie. Decorarea bradului este una dintre cele mai iubite tradiții din sezonul rece, însă puține persoane respectă data la care ar trebui făcut acest obicei. Oamenii își aleg momentul potrivit în funcție de timpul lor liber și dacă apare vreo ocazie specială în familie.

Însă bradul ar trebui împodobit în Ajunul Crăciunului, anume în seara de 24 decembrie.

În România bradul de Crăciun a fost împodobit pentru prima dată în palatul regelui Carol I de Hohenzollern, în anul 1866, iar de atunci românii au preluat această tradiție. Așadar de 155 de ani românii nu își imaginează sărbătoarea Crăciunului fără bradul împodobit în casă, sau într-un spațiu public, iar ritualul împodobirii bradului

a devenit unul dintre cele mai pline de bucurie momente ale sărbătorilor de iarnă, în așteptarea darurilor lui Moș Crăciun.

Bradul de Crăciun era împodobit, la început, cu fructe, flori de hârtie sau biscuiți. În timp, s-a trecut la ornarea acestuia cu fel și fel de minunății, printre care: globulețele de sticlă, beteala, bomboanele de ciocolată, instalațiile luminoase.

În zilele noastre, împodobirea bradului de Crăciun a devenit una dintre cele mai iubite datini atât în mediul rural, cât și urban, odată cu așteptarea, în seara de Ajun, a lui Moș Crăciun. În povestirile părinților noștri, de cele mai multe ori bradul era adus de Moș Crăciun, atunci când copiii dormeau.

Din plastic sau natural, miniatural sau imens, bradul nu lipsește din nici o casă (cu copii) în Sfânta seară a Crăciunului și cu o nerăbdare crescută așteptăm cu emoție momentul magic al împodobirii acestuia. Beteala, globurile colorate ce sclipesc în lumina lumânărilor și a luminițelor ce dau parcă viață bradului, steaua vestitoare a Nașterii Domnului Iisus urcată în vârful bradului, îngerași care ne îndeamnă să trăim emoțiile Nașterii Pruncului Sfânt, toate ne anunță Seara cea Mare.

După zilele de Crăciun, bradul rămâne decorațiune de sezon, motiv de mândrie mai ales pentru gospodarii care sunt gazde în această perioadă.

CRĂCIUNELUL DE LA GEAM...

Dorul meu cel mai aprins, care-n inimă îl am...
E, c-aș vrea s-o văd pe mama, ridicând perdeaua-n geam,
S-o văd udând crăciunelul, înflorit de la fereastră,
Și cu ochii ei duiosi, din casă să mă privească...

Flori uscate de mușcate și voi mândri bobocei,
Vreau s-o văd pe mama iar, împletind la colăcei,
Crenguță verde de brad și voi semințe de mac
Tare-aș vrea s-o văd pe mama, împletind la cozonac...

Tare-aș vrea c-a s-o aud, cum m-a-nvață o colindă...
Cum așterni lăncerașul pe prașuțul de la tindă,
Cum așază castronul cu apă pentru agheazmă,
Așteptând Părintele, la Crăciun și Bobotează...

Înc-o dată și înc-o dată Doamne eu la tine vin,
Pe zăpadă și pe zloată, la Tine să mă alin...
Că măicuța nu mai este, alinare nu mai am...
Nu mai are cin' să ude crăciunelul de la geam...

CAMI NAGÎȚ

Ioan IDRICEANU

Frumusețea și sfințenia sărbătorilor de iarnă

Sărbătorile de iarnă la români încep de la Sfântul Andrei (30 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie) fiind o îmbinare de tradiții, obiceiuri și datini unele venite din perioada precreștină cu sărbători religioase creștine. Aceste sărbători dau un farmec aparte anotimpului friguros, impregnându-l cu bucurie, veselie, dar și cu mister și trăiri spirituale. Perioada sărbătorilor de iarnă oferă minunata ocazie de reuniune a familiilor, de întâlnire cu rude, prieteni și cunoscuți însă de aceste sărbători sunt legate o mulțime de povești, legende, mituri, obiceiuri și tradiții.

Sărbătoarea Sfântului Andrei - Ocrotitorul României, așa cum este trecut în calendarul religios ortodox, deschide ciclul sărbătorilor de iarnă. Sfântul Andrei „cel dintâi chemat” de Iisus sa-l fie ucenic și apostol era din Galileea, a fost ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul și l-a urmat pe Hristos. Propovăduiește evanghelia în Tracia, a încreștinat pământul românesc începând cu anul 61 (în Dobrogea de astăzi). Sfârșește răstignit pe o cruce în formă de X la Patras lângă Corint.

Practicile folclorice legate de praznicul Sfântului Andrei sunt vechi și păstrate de-a lungul timpului. Fetele încearcă să-și găsească ursitul, privindu-se în fantâni, în oglindă sau într-o cană cu apă în care se pune un inel de cununie, ori mâncând o turtă sarată înainte de culcare și așteptând ca în vis, ursitul să-i aducă o cană cu apă.

Un alt obicei păstrat până în zilele noastre este acela de a pune grâu la încolțit, cu credința că așa cum va fi grâul de Craciun, așa va fi recolta anului ce urmează. Peste o jumătate de milion de români poartă numele de Andrei sau Andreea. Numele Andrei derivă din grecescul Andreas care înseamnă „viteaz”, „bărbătesc”.

Sfântul Nicolae este ocrotitorul copiilor, al săracilor și ajutorul fetelor sărace la măritiş. Sfântul ierarh Nicolae arhiepiscopul Mirei Lichiei, s-a născut în localitatea Patara din Asia Mică, în cea de-a doua jumătate a secolului al III-lea. La primul sinod ecumenic ținut la Niceea, în anul 325, acesta a fost recunoscut drept un mare apărător la ortodoxiei. El este chipul blândeții, al iubirii, părintele celor nevoiași. Încă din tinerețea sa a renunțat la averile pământești și le-a împărțit săracilor. În amintirea frumoasă a acestuia, astăzi românii le dau cadouri copiilor, punându-le, după obicei, în ghețe sau sub pernă. În ajunul sărbătorii de Sfântul Nicolae, copii își pregătesc ghetuțele așteptând cumini pe moș Nicolae care le pune daruri și uneori câte o nuielușă pentru cei năstrușnici, care nu au fost cuminiți. Această nuielușă peste timp a căpătat statut de jucărie.

Tradiția nuielușei vine de la faptul că Sfântul Nicolae, la

Sinodul Ecumenic de la Niceea din anul 325, a atras atenția lui Arie care era un preot din Alexandria și din convingere personală susținea, că Iisus Hristos nu este de o ființă cu Dumnezeu Tatăl. Atunci Sfântul Nicolae l-a atenționat că greșește și fiindcă el în continuare își susținea erezia, Sfântul Nicolae i-a dat o palmă să nu mai persiste în greșeală. Pentru acest lucru i s-au ridicat Sfântului Nicolae, de către ceilalți preoți participanți la sinod, însemnele arhieresti Evanghelia și omoforul, dar i-au fost înapoiate de îndată prin minune Dumnezeiască deoarece Sfântul Nicolae avea dreptate și Dumnezeu i-a ajutat, acest lucru fiind adeverit chiar de preoții mai îmbunătățiți care erau de față.

În viziunea populară, se spune că Sfântul Nicolae ține paza soarelui sau că acesta îi ocrotește pe cei ce călătoresc pe ape. Aproximativ 800.000 de români poartă cu cinste acest nume frumos și îl au ca ocrotitor pe Sfântul Nicolae. Semnificația numelui Nicolae tradus din limba greacă este: „Victoria poporului” sau „Izbânda neamului”. Acest nume ne arată că nu trebuie să fim egoisti, să ne intereseze doar binele și izbânda noastră sau a celor apropiați nouă, ci trebuie să dorim și să contribuim, după puterile noastre, la bunăstarea tuturor oamenilor, dăruind înainte de toate, un zâmbet, o vorbă bună, un sfat, un ajutor pe măsura posibilităților noastre. Atunci când un creștin dă dovadă de înțelegere, de milă și dragoste, nu doar el are de câștigat înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, ci noi toți avem de câștigat. Ceea ce ne putem dori mai mult este să avem în jurul nostru oameni buni și sinceri, prieteni devotați și uniți.

Sfântul Ierarh Spiridon, episcopul Trimitundei s-a născut în Cipru, este ocrotitorul holdelor, alungă seceta și aduce ploile. În anul 325 la Niceea a mărturisit Apostoleasca Învățătură a lui Iisus în fața episcopilor care erau sub influența învățăturii greșite a lui Arie și a ținut să spună unui filozof înțelept susținător al lui Arie în fața sinodului următoarele cuvinte: „Unul este Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, pe om din pământ l-a zidit și toate celelalte, cele văzute și nevăzute le-a așezat cu Cuvântul și cu Duhul Său. Pe acel Cuvânt îl credem și noi, că este Fiul lui Dumnezeu, Care S-a milostivit de rătăcirea noastră, S-a născut din Fecioară, a viețuit cu oamenii, a pățit, a murit pentru mântuirea noastră, a înviat și împreună cu El a înviat neamul omenesc. Pe Acesta îl așteptăm să vină, să judece pe toți cu dreptate și să răsplătească fiecăruia după vrednicie și-L credem că este de o ființă cu Tatăl, împreună șezător și asemenea cinstit. Acestea, astfel le mărturisim fără ispitire și încercare și nici tu nu îndrăzni a ispiți cum sunt acestea, pentru că acestea covârșesc înțelegerea ta și sunt mult mai

înainte decât toată cunoștința”.

Apoi, tăcând puțin, a zis: „Nu ți se pare și ție a fi acestea astfel, o filozofule? Pentru ca să te încredințezi de adevăr, ia aminte la acest mic lucru, măcar că nu se cade să asemănăm firea cea îndumnezeită și mai presus de ființă, cu făptura zidită și stricăcioasă. Dar de vreme ce ochii sunt mai credincioși decât urechile, voiesc să vă încredințez pe față cu această cărămidă care este alcatuită din trei elemente. Zicând acestea, Sfântul a făcut semnul sfintei cruci cu dreapta și având în mână stângă caramida a zis: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. Și îndată strângând caramida, prea slăvită minune s-a făcut, focul s-a ridicat în aer, apa s-a vărsat pe pământ iar lutul a rămas în mâinile sfântului. Cei ce au văzut s-au înspăimântat dar mai tare decât aceștia s-a înspăimântat filozoful care tacea. Văzând că în Sfântul Spiridon lucra o putere Dumnezeiască încât s-au împlinit cele scrise: „Nu stă în cuvânt Împărăția lui Dumnezeu ci în putere”! Apoi filozoful a zis: „Cred că așa sunt cele grăite de tine!” Atunci sfântul a zis: Vino dar și primește semnul sfintei credințe”! Atunci filozoful a zis: „Ascultați-mă: Până când era cu mine întrebarea din cuvinte, am adus cuvinte împotriva cuvintelor, iar cu meșteșugul iubirii de întrebare, biruiam pe cele puse înainte. Dar de când în locul cuvintelor a ieșit din gura acestui bătrân puterea și facerea minunii, nimic nu mai pot cuvintele împotriva puterii, pentru că nu poate sta omul împotriva lui Dumnezeu. Deci dacă dintre voi, cineva poate să înțeleagă ca mine, să urmeze acestui bătrân prin a cărui gură Dumnezeu a grăit!” Și s-au bucurat toți binecredincioșii iar cei răucredincioși s-au rușinat. Moaștele Sfântului Spiridon se află în insula Corfu.

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos sau Crăciunul reprezintă nașterea Mântuitorului din Preasfânta Fecioară Maria pentru a mântui neamul omenesc. Conform Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții acesta s-a născut, în cetatea Beteemului, într-o iesle simplă, într-o peșteră saracă. Atât Iosif, cât și Fecioara Maria, au venit de la Nazaret în Betleem, cu ocazia recensământului ordonat de proconsulul Quirinius, de pe vremea împăratului Octavian Augustus. Negăsind găzduire în cetate, se adăpostesc într-o peșteră pastorească, unde fecioara Maria îl naște pe Pruncul Sfânt. Conform tradiției, trei magi de la răsărit au venit să se închine Pruncului Sfânt în ziua nașterii Sale, călăuziți de Dumnezeu printr-o stea călătoare. Magii, acești „regi efemerii” vin să se închine împăratului veșnic și îi aduc pruncului următoarele daruri: aur, smirnă și tămâie, daruri și simboluri care aveau o semnificație aparte: aur deoarece Hristos era împărat, tămâie așa cum se cuvine unui Dumnezeu și smirnă precum acelaia ce va pătimi și va muri pentru păcatele noastre. Această sărbătoare este din secolul III-IV. Vechimea ei se poate urmări retrospectiv în documente până pe la sfârșitul secolului III și este consemnată de istoricul bizantin Nichifor Calist, pe timpul prigoanei lui Dioclețian și Maximian, când o mare mulțime de creștini au pierit arși de vii într-o biserică din Nicomidia, în care se adunaseră să prăznuiască ziua Nașterii Domnului. Crăciunul este prăznuit în fiecare an la 25 decembrie și este o sărbătoare a bucuriei și a înțelegerii. În această ocazie se cântă colinde, se trimit urări, se rostesc proverbe, povești. Această sărbătoare aduce pace și fericire în sufletele oamenilor fiind o zi a darurilor. Obişnuim să oferim

daruri pentru că răspundem la darul iubirii lui Dumnezeu pentru noi. Crăciunul în tradiția românească este prilej de bucurie, pace și liniște spirituală. Este o zi în care dăruim și primim multă iubire și căldură sufletească. Acest lucru se remarcă în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru Crăciun. Evenimentele legate de înfăpuirea acestei sărbători care ne umple sufletele de multe daruri divine și de lumină, sunt un prilej de bucurie și pace. Este evidentă strălucirea din ochii fiecăruia dintre noi și zâmbetele luminoase pe care le avem cu toții când ne întâlnim în casele noastre cu bucuria și iubirea lui Dumnezeu pentru noi, chiar dacă cu toții trăim vremuri nu prea ușoare și suntem încercați de greutățile și de grijile zilnice aduse de traiul de zi cu zi.

Sfântul Ștefan este prăznuit de către Biserica Ortodoxă în fiecare an pe 27 decembrie. Conform Noului Testament, Ștefan se trăgea din Ierusalim și avea origini iudaice. De asemenea el este recunoscut ca fiind primul martir creștin care a fost condamnat de către autoritățile iudaice. Iisus Hristos l-a luat pe acesta să îl urmeze pretutindeni și să ia parte la faptele și minunile sale. Sfântul Ștefan a fost numit arhidiacon, funcție care prevedea să îi conducă pe diaconi. Dat fiind faptul că rolul diaconului în biserică de la începuturi era mult mai important decât cel din zilele noastre, Ștefan a stârnit atenția fariseilor. Aceștia erau nemulțumiți de faptul că el încerca să aducă pe oameni de partea sa și să îi convertească la creștinism prin predicile sale despre învățăturile lui Hristos. La puțin timp după ce a devenit diacon, Ștefan a fost dus înaintea sinedrului sub acuzația de blasfemie la adresa lui Moise și a lui Dumnezeu. Interogat de Caiafa, cel care îl judecase pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Ștefan îi acuza pe cei care doreau ca el să piară. Găsit vinovat de blasfemie, Sfântul Ștefan este condamnat la moarte prin lapidare, devenind și primul martir. Odată ce află sentința, sfântul a avut o teofanie și le-a spus iudeilor: „Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu”. A fost scos în afara cetății și a fost ucis prin lapidare, devenind primul martir care a fost ucis pentru că a mărturisit în fața tuturor credința pe care o avea în Iisus. Înainte să-și de-a duhul și să meargă la ceruri, el cere iertare pentru cei ce îl omoară.

Potrivit unei tradiții străvechi, de Sfântul Ștefan este bine să aducem în casă icoana Sfântului Ștefan, ajutându-i astfel pe creștinii care suferă probleme de sănătate și pe cei care sunt în litigiu de foarte mult timp din motive ne semnificative, cu persoane orgolioase. Tot ca un semn al iubirii, prețuirii și respectului pe care îl purtăm Sfântului martir Ștefan, este bine ca în această zi, persoanele care sunt certate să se împace.

Anul nou sau celebrarea începutului unui nou an este cea mai veche dintre sărbătorile cunoscute astăzi, având o vechime de peste 4000 de ani. Astfel, în jurul anului 2000 î.Hr., vechii babilonieni sărbătoreau Anul Nou în momentul apariției lunii noi, după echinocliul de primăvară, care cădea de regulă în perioada 23-25 martie, după actualul calendar și care coincidea cu începerea anotimpului renașterii, al semănăturii și al înfloririi. În Babilonul antic, anul nou era sărbătorit 11 zile la rând prin jertfe, procesiuni și ritualuri ale fertilității. S-a folosit ciclul soarelui și al lunii pentru a se stabili prima zi a anului. Împăratul Iulius Caesar

a implementat-o în calendarul iulian. În zilele noastre, în noaptea dintre ani și în prima zi a noului an, se păstrează o mulțime de obiceiuri, moștenite de la părinți sau bunici, unii fără să cunoască că în spatele unora dintre acestea se găsesc tradiții care au dăinuit de secole. Pornind de la Revelion, văzut ca o petrecere între ani, în familie sau cu prietenii, însoțită de joc și dans, mâncare din belșug și băutură, artificii sau petarde și tradiționalele obiceiuri de la miezul nopții dintre ani, Anul Nou prilejuiește o multitudine de tradiții extrem de prețuite: plugușorul, sorcova, buhaiul, vasilca, jocurile mimice cu măști de animale sau personaje țărănești. În mod obișnuit, băieții se ocupau de tocmirea muzicii, de colectarea băuturii, iar fetele aduceau mâncarea și prăjiturile. Fetele, îmbrăcate în costume populare veneau însoțite de mame sau de o soră sau altă rudă mai mare, iar cele venite neînsoțite erau prost văzute de lumea satului. Ele erau întâmpinate de feciori, erau servite cu o băutură, apoi erau invitate la dansul cel mare care se desfășura în fața casei, unde ieșeau în șir, ținându-se de mâini.

Ziua de 1 ianuarie este și ziua Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Capadociei pentru creștinii ortodocși. Acesta a studiat la Cezareea Capadociei, la Constantinopol și Atena, însușindu-și tot ce era mai bun din cultura păgână. În anul 356 revine în țară și devine profesor de retorică. Părăsește cariera de profesor și intră în monahism. Prima formă de monahism pe care Sfântul Vasile a studiat-o a fost cea urmată de ucenicii episcopului Eustațiu de Sevasta, însă nu s-a regăsit în monahismul predicat de către acesta. Călătorește pentru cunoașterea monahismului în Siria, Palestina, Egipt și Mesopotamia. Planul de organizare a vieții monahale l-a alcătuit după anii petrecuți alături de ucenicii Sfântului Pahomie cel Mare și de anahoreții care trăiau după regulile Sfântului Antonie cel Mare. Sfântul Vasile a luptat împotriva pnevmatomahilor, adică a celor care negau dumnezeirea Sfântului Duh. A argumentat pe baza Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții că Duhul Sfânt este de o ființă cu Tatăl și cu Fiul. Cei trei una sunt.

Sfântul Vasile cel Mare a stabilit termenul de „usia”: o singura usie și trei ipostase (în Dumnezeu există o singura usie și trei ipostase). Aceasta este singura formula acceptabilă. Usia semnifica existența, esența sau unitatea substanțială în Dumnezeu, iar ipostasul, existența specifică sau modul de a fi al fiecărei persoane.

În lucrarea de mărturisire a credinței, Sfântul Vasile cel Mare preciza: „De vreme ce ostașul și agricultorul nu folosesc aceleași instrumente de lucru, la fel nu poate să spună același lucru cel angajat (să vorbească) despre dreapta învățătură și cel angajat să convingă pe cei ce vorbesc împotriva dreptei învățături. Un lucru este simplitatea celor care își mărturisesc credința lor în liniște, și altul străduințele celor care rezistă împotriva uneltirilor (antitezelor) științei așa-zisei credințe mincinoase, încât expunând și noi cuvintele noastre în același mod vom folosi în toate împrejurările limba potrivită, fie pentru apărarea, fie pentru zidirea credinței”.

Sfântul Vasile cel Mare a fost prin excelență un practicant al milosteniei. Dragostea sa față de semenii s-a concretizat mai ales în așezăminte filantropice numite Vasiliade. Aceste așezăminte au fost construite la marginea Cezareei unde

au fost adunați cei înfometați și abandonați spre a fi hrăniți și cei bolnavi pentru îngrijire. Potrivit cercetătorilor, fiecare boală își avea rezervată clădirea și personalul necesar pentru îngrijire, erau de fapt ceea ce sunt acum spitalele și centrele sociale. Sfântul Vasile cel Mare a alcătuit și Liturgia care îi poartă numele ce se oficiază în Biserica Ortodoxă de 10 ori pe an: în primele 5 duminici ale Postului Mare, în joia și sâmbăta din Săptămâna Patimilor, în ajunul Crăciunului și Bobotezei și desigur, în sărbătoarea care îi este dedicată, în ziua de 1 ianuarie. Sfântul Vasile cel Mare a trecut la cele veșnice pe 1 ianuarie 379. Numele de Vasile se traduce din greacă prin: „rege”, „împărat” și peste 600.000 de români își aniversează onomastica.

Boboteaza sau Botezul Domnului: la 6 ianuarie, credincioșii ortodocși prăznuiesc Botezul Domnului nostru Iisus Hristos, sărbătoare numită și Epifania sau Dumnezeiasca Arătare. Praznicul reprezintă reactualizarea momentului în care Fiul lui Dumnezeu Iisus Hristos, la vârsta de 30 de ani, vine la Iordan și se botează cu botezul pocăinței al lui Ioan, El cel fără de păcat, asumându-și păcatele întregii omeniri, pe care o va răscumpăra prin scump sânger Său. Botezul Domnului nostru Iisus Hristos a fost lucrarea Sfintei Treimi: Tatăl a mărturisit despre el: „Acesta este fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit” (Mt.3,17; Mc.1,11; Lc 3,22). Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de porumbel și Fiul a primit botezul lui Ioan. Atunci Iordanul și-a schimbat cursul său firesc întorcându-se în sens invers, arătând că întreaga creație se supune lui Dumnezeu. Sărbătoarea Bobotezei este amintită în secolul al II-lea de către Clement Alexandrinul. În ajunul Bobotezei și în ziua de Bobotează, preoții sfințesc apele făcând slujba de sfințire pentru Agheasma Mare, care se păstrează pură peste ani și are o putere vindecătoare pentru că a fost sfințită printr-o îndoită chemare a Duhului Sfânt. Totodată, Agheasma Mare se poate bea pe nemâncate doar timp de 8 zile, între 6 și 14 ianuarie, altfel este necesară aprobarea preotului duhovnic spre a fi folosită. În unele locuri, preotul se duce la o apă mare și aruncă o cruce. Mai mulți bărbați se aruncă în apă să o recupereze iar cel ce ia crucea din apă primește binecuvântarea preotului și îi va fi bine tot anul. Tot în ajunul Bobotezei, preoții merg pe la casele credincioșilor și îi binecuvântează stropind cu agheasmă credincioșii și gospodăriile. De asemenea în ajun de Bobotează, în casele românilor se pregătește o masă asemănătoare cu cea din Ajunul Crăciunului, iar în unele zone, se practică mai multe ritualuri, tradiții și superstiții din vechime. De Bobotează se face calendar din coji de ceapă cu sare pentru a vedea cât de ploioasă va fi fiecare lună din an iar de Sfântul Ioan se „citește” calendarul. Se crede că, dacă în dimineața Ajunului de Bobotează, pomii sunt încărcăți cu promoroacă, aceștia vor avea rod bogat.

Botezul Domnului sau Boboteaza din 6 ianuarie, alături de ziua Sfântului prooroc Ioan Botezătorul, prăznuită pe 7 ianuarie, marchează sfârșitul sărbătorilor de iarnă și totodată a celor dedicate nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Sfântul Ioan Botezătorul este sărbătorit pe data de 7 ianuarie. Acesta s-a născut în cetatea Orini, era fiul Elisabetei și al preotului Zaharia și este cunoscut sub denumirea de „Înaintemergătorul” pentru că a anunțat

venirea lui Hristos. Zaharia era preot al legii Vechi din neamul lui Abia iar soția lui era din neamul lui Aron și erau rude cu sfinții părinți Ioachim și Ana. În timp ce Zaharia slujea la templu în Ierusalim, Arhanghelul Gavriil i-a vestit că Elisabeta va naște un fiu la bătrânețe și se va chema Ioan. Pentru că Zaharia s-a îndoit de această veste, a rămas mut până ce Elisabeta a născut. Ioan în traducere înseamnă Dumnezeu este milos, dar se poate traduce și cu cel miluit de Dumnezeu. Proorocul Maleahi îl vestește ca fiind „Îngerul Domnului” care avea să-l pregătească calea. El este ultimul din proorocii Vechiului Testament care face legătura cu noul Testament. Și-a început activitatea în anul 26 d.Hr. (primul an al guvernării lui Pilat din Pont). Sfântul Ioan Botezătorul a fost prooroc încă din pântecul maicii sale. Potrivit Sfintei Scripturi, Ioan Botezătorul a săltat în pântecul maicii sale în momentul în care Elisabeta se întâlnește cu fecioara Maria care îl purta în pîntece pe Domnul. Trebuie menționat și faptul că a binevestit venirea lui Hristos care va boteza cu Duh Sfânt și cu foc și a prevăzut pogorârea Duhului Sfânt în chip de limbi de foc la Cinzecime. Predica sa începe ca și predica Mântuitorului cu următoarele cuvinte: „Pocățiți-vă”, că s-a apropiat împărăția cerurilor” fiind o chemare de a schimba întreaga ființă printr-un nou mod de viață. Însuși Mântuitorul spune despre el următoarele: „Adevărat zic vouă: nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul, totuși cel mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decât el” (Matei 11.11), motiv pentru care, în iconografie, este singurul sfânt reprezentat cu aripi, ca de înger. Proorocul Isaia va profeti despre Ioan spunând: „glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui”. Predica lui din pustia Iordanului o arăta cu prisosință: „Pui de viperă, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie? Faceți dar, roade vrednice de pocăință!... Drept urmare, cuvintele sale au rostul de a trezi conștiințele corupte. „Pui de viperă”, „pocăți-vă”, sunt câteva expresii consemnate în Sfânta Scriptură pe care Sfântul Ioan le adresa celor care aveau nevoie de îndreptare. Scutiți de muștrare nu erau nici aristocrații timpului, fariseii și saducheii și nici măcar tetrarhul Irod Antipa, care a luat de nevastă pe cumnata sa Irodiada. De altfel, osândirea în public a acestei relații va fi și motivul pentru care Sfântul Ioan va fi decapitat și martirizat.

Nașterea sa a fost legată de o serie de fapte minunate, iar șederea în pustie de la vârsta de trei ani arată că avea o viață îngerească. Prin propovăduirea pocăinței, el a pregătit poporul pentru întâmpinarea lui Mesia. Smerenia lui era nesfârșită iar felul său de viață arată că ajunsese la o mare împărtășire din har.

Sfântul Ioan este Prooroc, deoarece el însuși va profeti despre Mesia dar nu la modul verbal, ca toți proorocii de până la el, ci arătându-L lumii întregi: „Vine în urma mea Cel ce este mai mare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-l dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt”, iar la momentul întâlnirii la Iordan dintre el și Iisus Hristos, va da mărturie zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii”. De aceea el practica la râul Iordan botezul pocăinței, o anticipare, o prefigurare a ceea ce Iisus Hristos va institui mai târziu ca Taina Spovedaniei, a mărturisirii

păcatului: „Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el, în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele”. Prin urmare, dacă Dumnezeu ne cheamă la împăcare și la iertare, ce vom face? Vom refuza o asemenea ofertă menită a restabili frumusețea și armonia creației? Aceasta depinde doar de noi. În altă ordine de idei, este posibil ca mândria, orgoliul, vanitatea, care lucrează prin decăderile de zi cu zi, să nu ne lase să ajungem la capătul drumului, ratând împăcarea cu noi înșine, cu aproapele și prin aceasta, cu Dumnezeu. Dar să nu ne descurajăm, Sfântul Ioan ne-a învățat că se poate. El ne-a insuflat curajul de a descoperi și denunța răul, într-o lume descurajantă și descurajată se impune a se vorbi despre curaj și bărbăție, curajul fiind dintotdeauna, o calitate și o virtute incontestabilă. Da, curajul, nu tupeul, nu impertinența, nu insolența, nu indolența, nu obraznicia ori nesimțirea!... Altfel spus, chiar merită să ai curaj acolo și atunci când trebuie ba mai mult, să-i admiri pe oamenii curajoși, hotărâți, fermi și demni, raportându-te la ei ca la niște exemple, pilde și modele vrednice de urmat!... Căci ce altceva au fost Sfinții, Eroii, Martirii, Mărturisitorii și Mucenicii acestei lumi și acestui neam dacă nu niște oameni plini de bărbăție și curaj, care au avut tăria sufletească și capacitatea morală de a spune binelui bine și răului rău, de a spune da acolo unde era da și de a spune nu acolo unde era nu, adică de a accepta numai ce trebuie primit și de a respinge ceea ce trebuie înlăturat. Și noi astăzi trebuie să procedăm la fel, cu tărie, cu responsabilitate, cu dreptate, cu fermitate, încurajând și îmbărbătând, să avem curajul denunțării răului, indiferent de forma sa de manifestare.

Noi toți așadar, suntem chemați la curajul mărturisirii, asumării, îndreptării, întoarcerii și corectării. Prin urmare, noi suntem chemați să avem curaj, chiar cu riscul de a deveni incomozi, apărând, propovăduind și mărturisind adevărul, care, de foarte multe ori deranjează și supără, însă tot el este acela care „ne va face liberi!”. Chemarea acesta trebuie să ne facă să slujim adevărului și nu minciunii. De aceea, trebuie să fim asemeni Sfântului Ioan Botezătorul, curajoși, fermi, hotărâți și demni, deoarece curajul ne va trezi, ne va uni, ne va transforma în oameni liberi, demni și uniți!

La noi în țară sunt în prezent aproximativ un milion de persoane care își serbează onomastica pe 7 ianuarie. Cu această sărbătoare se încheie șirul sărbătorilor de iarnă. Să fim mândri de acest tezaur de credințe și datini și să-l transmitem celor ce vor veni după noi. Să ne mărturisim credința, să ne dăruim cu totul lui Hristos pentru a ne bucura de forța, măreția, frumusețea și sfințenia sărbătorilor de iarnă!

Un neamț îndrăgostit de România s-a mutat la noi și s-a botezat ortodox: *„A trebuit să ajung aici ca să-l aflu pe Dumnezeu”*

Thomas Sieber este un tânăr de 21 de ani, originar din Germania, care a descoperit România în 2013 și de-atunci s-a atașat de țara noastră.

Și nu doar atât, dar fiind o persoană credincioasă, Sieber a devenit atras către ortodoxie, credință în care s-a și botezat ulterior. El a povestit călătoria sa din Germania descreștinată, către România, noua lui patrie, **pentru revista Familia Ortodoxă**. Din păcate, spune Sieber, Germania este descreștinată, bisericile fiind goale:

„În urmă cu câteva luni am primit pe adresa redacției o scrisoare uimitoare. Un tânăr german, născut într-o familie catolică practicantă, ne-a trimis povestea convertirii sale scrisă în cea mai curată limbă românească. În cuvinte simple, dar pline de adevăr, își deapănă parcursul vieții, împărtășindu-ne din urcușurile și coborâșurile lui, din luminările și întunecările de care a avut parte.

Dar nu doar limba în care ne-a scris este curată, ci și simțirea este autentic românească, mai românească decât a multora dintre noi, care însetăm după valorile civilizației occidentale. La numai 21 de ani, Thomas Sieber ne dă o lecție de credință și patriotism, de jertfă și verticalitate, de maturitate și asumare, care ne va pune cu siguranță pe gânduri. (A.S.)

M-am născut în anul 2000 în Germania, într-un sătuc de la poalele Jurii Șvabe, în sudul țării. Când m-am născut eram romano-catolic, la fel ca părinții și strămoșii mei din partea tatălui. Cei din partea mamei erau evanghelici. În vremurile acelea, căsătoria unui catolic cu o luterană încă mai reprezenta un mare scandal în zonele rurale ale sudului. Însă peste câțiva ani s-a convertit și mama la catolicism.

Părinții mei sunt oameni binecredincioși, care țin foarte mult la cele sfinte, și m-au dus de mic la biserică, în pelerinaje și la fel și fel de alte evenimente religioase. Din cauza aceasta, de când mă știu, am fost și eu foarte interesat de tot ce privește religia. La fel au fost și strămoșii mei. În rândul lor se regăseau chiar și clerici, iar străbunicul meu era

paracliser în satul nostru. Credința lui era atât de puternică, încât a refuzat să le predea naziștilor clopotele bisericii, când aceștia au venit după ele în ultimele săptămâni ale războiului, deoarece aveau mare nevoie de fier pentru producerea armamentului. El i-a ironizat, spunându-le că vor avea nevoie de clopote pentru a vesti mult-anunțata victorie finală. Ei, dându-și seama că sunt luați peste picior, erau să-l depositeze, și doar intervenția primarului l-a mai putut salva. După ce a plecat la cele veșnice, unul dintre fiii săi a preluat această funcție, slujind ca paracliser până acum câțiva ani.

Deci pot să spun că am avut marea bucurie și binecuvântare de a mă naște într-o familie cu o credință foarte mare. Asta m-a ajutat foarte mult în societatea profund secularizată în care am crescut. La școală nu prea aveam colegi care să creadă în Dumnezeu, iar cei puțini care credeau erau mai toți de alte nații. Odată ne-a povestit profesorul de Religie că a întrebat la o clasă ce sărbătorim de Paște, și numai un singur elev a știut să răspundă. Cam așa stau lucrurile pe acolo, Germania fiind o națiune creștină doar din punct de vedere istoric. În ziua de azi, din păcate, credința este acolo de foarte multe ori ridiculizată, ba chiar disprețuită de multă lume. Bisericile locale au încercat să contracareze această tendință de decreștinizare liberalizându-se, dar prin această greșală au reușit doar să-i îndepărteze pe și mai mulți oameni de biserică și au accelerat procesul decreștinării.

E foarte trist să vezi astăzi cât de goale sunt bisericile în Occident, mai ales în Germania - numai câțiva bătrâni sau străini se mai adună duminica la slujbe. Stau în bisericile goale și reci și ascultă slujbele care sunt atât de scurte, încât parcă te uiți o dată în stânga și în dreapta, și deja s-a terminat. În zona mea chiar sunt cazuri în care unii preoți sunt responsabili pentru 6-7 sate, iar cei care aleg să se facă preoți o fac, de cele mai multe ori, doar din cauza salariului mare plătit de stat, și de prea puține ori din pricina vreunei

vocații, considerând preoția doar o meserie.

Eu nu am înțeles niciodată cum pot oamenii să acorde atât de puțină importanță unui subiect atât de esențial în viață, fiindcă eu de mic am simțit prezența Domnului în viața mea. Una dintre cele mai marcante experiențe pe care le-am avut a fost la vârsta de 7 ani, când aproape am fost călcat de o mașină. Mă jucăm cu un prieten și mergeam cu bicicletele prin sat, iar eu, negândindu-mă la pericol, am intrat repede în strada principală. Veneam dintr-o curbă, iar din fața mea venea o mașină. Șoferul nu avea cum să mă vadă, fiind în curbă, iar el avea viteză, dar ca prin minune a reușit să oprească brusc, cu doar câțiva centimetri în fața mea. Pe atunci nu am dat importanță acestui incident și aproape că uitasem de el, însă mai târziu mi-am dat seama că, în situația respectivă, era aproape imposibil să nu fiu călcat de mașină, dar Dumnezeu m-a salvat, căci avea un plan cu mine în viața aceasta pământească.

„Nu există nimic mai frumos decât Ortodoxia”

În timpul copilăriei și adolescenței mele, căutarea Domnului și întrebările legate de sensul existenței noastre pământești au rămas una din marile mele preocupări. Totuși, am avut și eu unele perioade, din păcate, în care m-am cam îndepărtat de Dumnezeu, mai ales între clasa a cincea și a opta, când am fost și exmatriculat de la mai multe școli, fiindcă făceam tot felul de lucruri rele. Era și din cauza împrejurărilor în care crescusem și a cercului de prieteni, care nu aveau o influență bună asupra mea. Însă Dumnezeu se bucură nespus pentru fiecare păcătos care se întoarce la El, după cum învățăm din Pilda fiului risipitor, iar eu mi-am dat seama de greșelile mele și m-am pocăit pentru ele.

Când mă uit astăzi la ce-au ajuns mulți dintre foștii mei colegi cu care am crescut în acest mediu, văd foarte bine cum poate degenera omul care nu-L are pe Dumnezeu și nici un fel de reper moral. În general, tineretul care crește acum în Germania este extrem de stricat și, din cauza decreștinării avansate și distrugerii tuturor valorilor, chiar mult mai îndepărtat de Dumnezeu decât părinții lor. Foarte mulți dintre ei au fel și fel de boli psihice, consumă droguri și fac diverse lucruri pe care nici nu vreau să le pomenesc aici, iar când cad în depresii, nu mai au nici o nădejde, neavându-L pe Dumnezeu. Din proprie experiență, pot să spun că tocmai asceza ortodoxă ne ajută să ne despătimim și să scăpăm de păcatele a căror consecință este multa suferință sufletească.

Acasă aveam dulapuri întregi numai cu cărți religioase, care de tânăr mi-au atras atenția și din care am citit multe, însă erau romano-catolice, în mare majoritate. În 2013 s-a mutat o soră a mea la Cluj ca să studieze Medicina, și astfel am intrat și eu în contact cu România. Identificându-mă repede cu multe lucruri ale acestei țări, am luat hotărârea de-a învăța limba română, ca să mă pot muta și eu aici, după ce voi lua bacalaureatul. Oricum, simțeam că Germania nu este locul potrivit pentru mine. Învățam pe atunci limba română cu mare râvnă, citind și mai ales urmărind tot felul de lucruri. Știind de atunci limba, mi s-a deschis și posibilitatea de-a citi literatură ortodoxă, fiindcă existau foarte puține cărți ortodoxe traduse în limba germană. Citeam mai ales viețile sfinților, învățăturile lor, dar și cărți de Dogmatică și

Istoria Bisericii. Iar când veneam în vacanță în țară, umblam pe la biserici și mănăstiri.

Informându-mă despre cultul ortodox, am ajuns repede la concluzia că Ortodoxia este credința cea adevărată, singura credință care nu s-a schimbat niciodată și care a păstrat autentic duhul creștinesc, așa cum era pe vremea vieții pământești a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Aveam deja multe nemulțumiri legate de catolicism, care mi se părea că este o credință lipsită de orice profunzime și plină de greșeli dogmatice. Iar din cauza faptului că ei foarte des își adaptează dogmele la mentalitățile contemporane și vremelnice au pierdut, la fel ca toate celelalte culte nerortodoxe, spiritul autentic creștinesc și dreapta înțelegere a Scripturii. Dar și renunțarea la multe tradiții și învățături propovăduite în Sfânta Scriptură reprezintă tot o pierdere uriașă pentru ele. Numai Biserica Ortodoxă se află în succesiune apostolică.

Studiind istoria Bisericii și comparând trăirea în diferitele culte - fiindcă am mai umblat și pe la pocăiți o perioadă, la care problemele mai sus-pomenite sunt și mai mari decât la catolici, care însă și ei și-au deformat credința mai ales din cauza ereziei papismului -, am tras foarte repede concluzia că ceea ce am găsit în Ortodoxie nu se mai găsește în altă parte.

Odată eram prin Vâlcea, ca să-l vizităm pe Părintele Valerian de la Mănăstirea „Sfântul Filimon”, și ne-a zis că nu există nimic mai frumos pe pământul acesta decât Ortodoxia. Pot să spun că am constatat și eu acest lucru. Din cauza aceasta, mă doare când văd că mulți români care s-au născut în această credință nu știu să o aprecieze, nu o cunosc în profunzime și o trăiesc doar într-un mod foarte superficial. Românii sunt, poate, unul dintre neamurile care dispun de cea mai mare bogăție spirituală și este mare păcat că multă lume nu vede acest lucru.

Când am mai stat prin Germania, mi-a fost foarte greu să particip la slujbe ortodoxe, doar de puține ori reușeam să mă duc, din cauză că cea mai apropiată biserică ortodoxă română, care se afla în Tübingen, era la o distanță de o oră de mine, dar urmăream cât puteam duminica slujba pe Trinitas TV. Prima dată când am participat la o slujbă ortodoxă întreagă a fost abia în vara anului 2017, când am ajuns pentru câteva săptămâni în Canada și, datorită numărului mare de imigranți români, am avut marele avantaj de-a avea o biserică ortodoxă românească foarte aproape de locul în care stăteam în gazdă. Veneam într-o țară absolut străină mie, iar imediat cum ajungeam, căutam un loc în care mă pot simți acasă, ca să-mi fie mai ușor. Bucuria mea a fost imensă când am aflat că am o biserică ortodoxă la doar un kilometru de mine.

Am început să frecventez în mod regulat slujbele ortodoxe abia din 2018, când m-am mutat în România. După ce am terminat liceul, am început un an de voluntariat în Sibiu, la un cămin de bătrâni. Intram pe 16 august în țară, de Sfinții Martiri Brâncoveni, la care am o mare evlavie, iar unul din primele lucruri pe care le-am făcut a fost să merg la Prislop, la mormântul Părintelui Arsenie, ca să mă ajute în noul meu început în România. După ce s-a terminat anul de voluntariat, m-am înscris la o facultate din Sibiu. Din 2018, de când m-am mutat la Sibiu, am toate posibilitățile să o duc o viață ortodoxă și să iau și parte la Tainele Bisericii.

Mi-am făcut mulți prieteni ortodocși cu care pot vorbi despre Dumnezeu și subiecte teologice, ceea ce îmi era cu neputință în Germania.

„Nu voi regreta niciodată că am ales această cale”

În 2019, de Sfântul Andrei, mi s-a împlinit visul cel mult-dorit: am fost botezat ortodox la Sfânta Mănăstire Oașa. Această decizie de-a îmbrățișa credința cea adevărată m-a ajutat enorm. De atunci am avut parte de trăiri religioase mult mai adânci și am înțeles multe lucruri. Botezul a fost ceva incredibil. Nu am cum să descriu așa ceva, a fost cel mai important moment din viața mea.

Nașul meu de botez a fost Părintele Silvan, care este și Starețul mănăstirii și un om care m-a ajutat enorm, oferindu-mi șansa de a fi botezat la Oașa. De atunci mă duc foarte des acolo, împreună cu alți tineri din Sibiu, fiindcă este un loc deosebit. De fiecare dată când ajungi acolo pleci cu un anumit har. Se simte foarte puternic că nu este un loc lumesc. Te simți imediat ca acasă, de la fiecare om poți învăța câte ceva și toți care trec pe acolo simt nevoia să mai revină. Profit de faptul că avem atâtea mănăstiri aici, în țară. Îmi place foarte mult să stau câteva zile prin mănăstiri și sihăstrie, pentru că învăț multe pe acolo, primesc sfaturi duhovnicești care mă ajută pe calea mântuirii și, mai ales, învăț mai mult despre isihasm.

Faptul că botezul meu a avut loc în ziua prăznuirii ocrotitorului românilor este o mare onoare pentru mine. În ziua de după botez, pe 1 decembrie, ne-am dus la Alba Iulia, îmbrăcați în costume populare, ca să cântăm într-o biserică și să sărbătorim Ziua Națională. În ziua aceea m-am împărtășit pentru prima dată, moment care mi-a rămas întipărit în inimă. Dar și momentul în care am dansat „Hora Unirii” în centrul Alba Iuliei, îmbrăcat în costum popular și proaspăt botezat rămâne una dintre cele mai plăcute amintiri din viața mea.

În Germania, unde e o atmosferă foarte ostilă față de religie, nu a fost bine primit acest pas al meu. Numai părinții mei au zis că se bucură pentru mine. Dar nu mă așteptam la nimic altceva, deja la școală au râs mulți de mine doar pentru că-mi făceam cruce înainte de-a mânca, iar mulți mi-au zis că i-am dezamăgit crezând în Dumnezeu. Multă lume nu a înțeles acest lucru, probabil și din cauza faptului că, în general, cunoștințele nemților de rând despre alte țări, culturi și religii sunt extrem de limitate. Am constatat cu groază că unii chiar ne cred pe noi un fel de musulmani sau sectanți sau fel și fel de alte prostii. Nici decizia mea de-a mă muta în România nu a fost înțeleasă de multă lume. Și azi mai întâmpin multe reacții foarte proaste din partea oamenilor cu care interacționez pe vremea când locuiesc în Germania. Mi s-au pus de multe ori întrebări cum ar fi: „Cum poți să te muți într-o asemenea țară?!”. Sau: „Cum poți să fii atât de prost să te muți în sărăcia asta?!”, dar le explic mereu, cu calm, că mai sunt și alte lucruri în viață în afară de bani și bunăstare trupească. În general, nu m-a atras niciodată modelul acesta occidental de a trăi numai pentru a strânge cât mai multe bunuri, lăsând cu totul de-o parte aspectul religios și viața sufletească.

În ciuda tuturor acestor reacții negative pe care

le-au avut oamenii când au aflat de convertirea mea, nu voi regreta niciodată că am ales această cale. Îmi sunt nespuse de recunoscător lui Dumnezeu că m-a adus la Ortodoxie. Căile Domnului sunt necunoscute, dar toate au un rost, iar dacă Domnul consideră că a trebuit să ajung aici ca să-L aflu cu adevărat pe El, e bine așa. Deja Sfânta Scriptură ne învață că, până la sfârșitul veacului, oameni din toate neamurile se vor mântui și-l vor aduce slavă lui Hristos.

În momentul de față, studiez în Sibiu Limba și literatură germană și română cu modulul psihopedagogic, ca să pot lucra în sistemul de învățământ, dar mi-ar plăcea să dau la Teologie didactică, dacă Dumnezeu îmi îngăduie, după ce-mi termin studiile actuale. De mult timp îmi doresc să mă fac profesor, iar dacă voi preda Religie, voi avea șansa de a-i apropia pe tineri de Hristos. Să ne ajute Domnul nouă, tuturor, să ne asumăm crucile, să ne întărim întru dreaptă credință și să ne mântuim! Amin.”

Articol publicat în **Revista Familia Ortodoxa**/
Decembrie 2021

CE-I CRĂCIUNUL PENTRU TINE?...

Ce-i Crăciunul pentru tine ce nu crezi în Dumnezeu?
Un motiv de ghiftuală, să mănânci, cum faci mereu..
Pentru mine însă, frate, nu e lucru mai frumos
Decât Noaptea când Se naște Domnul Iisus Hristos!

Ce-i Crăciunul pentru tine? O plimbare prin oraș;
Pentru mine.. bucurie de la Sfântul Copilaș!
Pentru tine artificii, pentru mine har de sus
Și colinde minunate despre Sfântul Prunc Iisus!

Da, „Crăciun” înseamnă îngeri ce se-arată la păstori,
Despicând deodată cerul și perdelele de nori,
Aur, smirnă și tămâie, magi ce vin din alte țări,

Urmărind în noapte steaua ce se-arată lor în zări..
Ce-i Crăciunul pentru mine, nici nu îți imaginezi,
E o lume-n care, frate, poți să intri doar de crezi,
Dar de intri-n lumea asta, nu-ți vei mai dori să pleci,
Ci vei vrea și tu ca mine să rămâi în ea pe veci!

Preot Sorin Croitoru

Document istoric: „Despre ciuma care a bântuit atunci în Alexandria”¹

Eusebiu de Cezareea (n. 265 d.Hr. – d. mai 339 d.Hr.) a fost episcop de Cezareea în Palestina, teolog, apologet și istoric al Bisericii creștine. Cităm din opera marelui cărturar, „Istoria Bisericească”, prima istorie cunoscută ca fiind tipărită a Bisericii creștine, o relatare ordonată cronologic din perioada Apostolilor până în zilele cărturarului. Scriitorul a corelat istoria bisericească cu domniile împăraților romani, alături de documentarea minuțioasă în legătură cu episcopii și alți învățători ai Bisericii, dar și relațiile creștine cu evreii, păgânii sau ereticii, culminând cu descrierea teribilelor martiraje creștine până în anul 324, pe care autorul le-a și experimentat.

„1. După o vreme, ciuma luând locul războiului și praznicul Paștilor (n. tr. fiind aproape, Dionisie a stabilit din nou contactul prin scris cu frații, descriind urmările suferințelor în felul următor:

2. << Celorlalți oameni (care nu-s creștini, n. tr.) timpul de acum nu le poate părea a fi un timp de praznic, căci pentru ei așa ceva nu e nici cel pe care-l prăznuim și nici altul, indiferent că-i vorba de un timp de întristare ori de o bucurie fie ea cât de mare.² Acum însă pentru noi totul e numai plâns, toți sunt în doliu, gemete răsună pretutindeni în oraș din pricina mulțimii celor morți și a celor care zilnic își dau sufletul.

3. Căci așa cum scria despre unui născuți egiptenilor, <<s-a făcut bocet mare în toată țara Egiptului, căci nu era casă unde să nu fie mort>>. Și dacă ar fi măcar un singur mort! Căci într-adevăr multe și îngrozitoare au fost relele care le-au precedat pe acestea.

4. Mai întâi ne-au aruncat de la casele noastre și pretutindeni în lume numai singuri noi creștinii eram hăituiți și amenințați cu moartea, dar și în astfel de vremi, noi totuși ne-am sărbătorit praznicul nostru. pretutindeni unde era o suferință noi am făcut din ea un colțisor al bucuriei, fie că lucrul se petrece pe câmp, în pustietate, pe vapor, în lagăr ori în temniță, dar dintre toți cel mai strălucit praznic a fost cel pe care l-au știut pregăti martirii cei desăvârșiți, care-ți făceau impresia că sunt chemați la un ospăț ceros.

5. După ce a încetat prigoana, a urmat războiul și ciuma, pe care a trebuit să le îndurăm împreună cu păgânii, cu deosebirea că noi n-am avut de suportat numai ocările pe care ni le-au făcut ei, ci am luat parte și la ceea ce și-au făcut unii altora și ce au pățit ei unii de la alții; dar poate tocmai de aceea ne-am bucurat și mai mult, ca și cum toată pacea lui Hristos³ ne-ar fi fost dată numai nouă.

6. Dar foarte scurtă ne-a fost și nouă și lor vremea de liniște în care se răsuflăm, căci a dat peste noi vechea boală: pentru păgâni ea lua forma unei nenorociri mai îngrozitoare decât oricare alta și mai grea decât orice suferință, încât chiar unul din scriitorii lor spune că la așa ceva nu s-au așteptat nicicând, pe când pentru noi creștinii ea n-a fost în primul rând o nenorocire, ci mai ales o școală și o încercare cu nimic mai mică decât

suferințele de până atunci. dacă nici pe noi nu ne-a cruțat, în schimb pentru păgâni ia fost cumplită >>.

7. După acestea el ține să mai adauge următoarele:

<< Cei mai mulți dintre frați nu s-au cruțat deloc prin dragostea și frățietatea lor nemiintălnită, și s-au legat tot mai strâns unul de altul, vizitând fără frică pe cei bolnavi, îngrijindu-i în chip pilduitor, dându-le mare ajutor în cele ale credinței în Hristos și arătându-se foarte bucuroși să moară deodată cu ei, căci molipsindu-se de boala celui alt, ei atrăgeau asupra lor boala semenilor lor și luau bucuroși asupra-le și suferințele celorlalți frați. Și multe din ei au ajuns să închidă ochii după ce dăduseră îngrijire bolnavilor și după ce îi scăpaseră din boală, sfârșindu-se astfel prin aceea că au atras asupra lor moartea altora și împlinind de-a binelea zicala binecunoscută în popor, cu toate că ea apăruse din totdeauna a fi doar o formulă de politețe, când se spune despre cineva că moare << ca un gunoi și ca o măturătură fraților>>.⁴

8. În felul acesta au ieșit din viață cei mai buni dintre frații noștri fie că erau unii preoți, fie diaconi, fie mireni, toți deopotrivă de vrednici, căci acest fel de moarte, pricinuită de o atât de mare dragoste și de o atât de puternică credință, nu pare a sta cu nimic în urma morții martirilor.⁵

9. Întrucât primiseră trupurile Sfinților pe brațele și în poala lor, după ce le-a tras în jos pleoapele și le-a închis gura, ai luat pe umeri și, îmbrățișându-i cu drag, după ce-i spălau și-i îmbrăcau, îi înmormântau. La scurtă vreme după aceea au ajuns să primească și ei aceleași îngrijiri, întrucât tot timpul cei care rămâneau în viață preluau ei înșiși lucrarea lăsată de înaintașii lor.

10. Cu totul altfel se petreceau lucrurile la păgâni: pe cei care începeau să se îmbolnăvească îi aruncau la o parte, fugind de ei oricât de dragi le-ar fi fost înainte; cadavrele celor morți dintre ei erau aruncate pe străzi fără să fie înmormântate, tuturora le era frică să nu se molipsească de boală și de apropierea de un bolnav, cu toate că așa ceva nu era lucru ușor, oricâte încercări făceau unii și alții.>>.”

Noi cu cine semănăm mai mult astăzi? În legătură cu ceea ce este cu adevărat o epidemie ucigătoare, dar și dacă aceasta este, ce atitudine ar trebui cu adevărat a avea creștinii și oamenii de omenie... Cine are urechi de auzit, să audă!

Colaj realizat de **Andrei-Nicolae Mihai**

Note:

1. Eusebiu de CEZAREEA, *Istoria Bisericească*, editura IBMBOR, București, 1987.
2. Ieșire 21, 3.
3. Ioan 14, 27.
4. I Corinteni 4, 13
5. (În ediția de la 1914: „Huliți fiind, mângâiem. Ca niște gunoi ne-am făcut lumii, tuturor lepădătură suntem până acum.”;
6. În ediția 1982: „Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi.”)
7. Dionisie e cel dintâi care face **asemănarea între martiriu și slujirea aproapelui.**

Prof. Ion DOBRIN

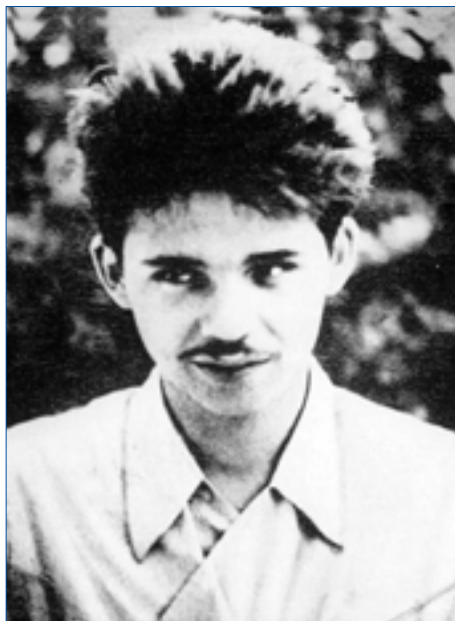
Poetul Nicolae Labiș - o amintire frumoasă

Anotimpul de iarnă, cu frumusețea și farmecul său, cu cete de colindători stârnind zăpada sub opincile cu ciucuri roșii, înghețate dar și înfierbântate de sângele clocotind al tinereții, împrăștiind-o ca pe un abur în văzduhul de la poalele munților, ne aduce aminte sau ar trebui să ne ducă cu gândul la o pagină sensibilă din literatura noastră, la cel care „la douăzeci de ani și încă unul” și-a scris cu litere mărețe numele pe coperta cărții de aur a scriitorilor români, rămânând „o amintire frumoasă”-poetul Nicolae Labiș.

În debutul lunii decembrie, când crivățul începea ușor hora fulgilor prin vârfuri de brad, în ziua a doua a lunii, în anul 1935, se naște în localitatea Mălini, Poiana-Mărului, județul Baia, poetul Nicolae Labiș. Tot în luna decembrie, mai precis în noaptea de 9 spre 10 a anului 1956, la numai 21 de ani, poetul suferă un accident îngrozitor de tramvai, în București, cu ruptură de coloană cervicală și secționarea măduvei, rămânând paralizat de la gât în jos. Starea aceasta atât de gravă durează până pe 22 decembrie a aceluiași an, când poetul cerbilor, căprioarelor, izvoarelor și pădurilor de brazi părăsește această lume lăsând în urma sa o operă ce va păstra „numele poetului Nicolae Labiș ca pe o amintire frumoasă” așa cum și-a dorit însuși poetul, de pe patul de spital, în acele ultime versuri dictate bunului său prieten, Aurel Covaci, care au dat naștere atâtor discuții:

„Pasărea cu clonț de rubin
S-a răzbunat, iat-o, s-a răzbunat.
Nu mai pot s-o mângâi.
M-a strivit
Pasărea cu clonț de rubin.

Iar mâine
Puii păsării cu clonț de rubin
Ciugulind prin țărână
Vor găsi poate
Urmele poetului Nicolae Labiș
Care va rămâne o amintire frumoasă...”

Unii critici au spus că poetul chiar a mărturisit, de pe patul de spital că: „vedeam cum roata tramvaiului se apropie, și din capul meu ieșeau scânteii, iar ceva, ca o forță, mă împingea din spate”, lucru ce a dus cu gândul că cineva l-ar fi împins spre moarte, cineva, poate chiar „Pasărea cu Clonț de Rubin”, adică Partidul Comunist Român. Se crede că poetul ar fi vrut să spună mult mai multe amănunte, însă, zic apropiații săi, că el credea într-o revenire, într-o refacere, și l-ar fi speriat o eventuală reacție a sistemului.

Poetul Nicolae Labiș are o sensibilitate aparte și-o atracție pentru locul natal cu poiene, păduri de brazi, case cu grădini pline de pomi, fânețe înflorite, așa cum Ion Creangă povestea despre jocurile și farmecul copilăriei, tot așa, Labiș, în poezia sa transmite foarte bine acea emoție a dragostei față de mamă, de locurile natale și față de strămoși. Oare să se fi transmis acest har din generație în generație de la Ștefan a Petrei Ciubotarul care era înaintașul pe linie maternă al poetului? Lucrul acesta îl spune Labiș într-o poezie pe când avea doar 11 ani:

„A fost odată unul, Ion Creangă
Crescut din brazdă-n dangăt de talangă
În piept avea vâlvori de jărăghie
Și-acela mi-i străbun de sânge, mie
Cu mâna lui a dat să înstrunească
Precum pe-o cobză limba românească
Și-a zdrăgănit cu-n deget asudat
Tot cântece cum nu s-au mai cântat
Dar când s-a dus ca oamenii sub lut
Pe struna lui rugină s-a făcut...
Și m-a pălit as'noapte gândul bun
Că azi, din nou, se cade eu s-o-nstrun”.

Nicolae Labiș, ca și înaintașul său, Ion Creangă, a locuit o perioadă la Fălticeni, unde s-a întâlnit și cu Mihail Sadoveanu, care a văzut de prima dată în acest tânăr poet o mare putere de creație. Un tânăr poet în floarea vârstei creației nu putea să trăiască ca un ascet, ci avea prieteni, cunoștințe, colegi cărora se mai destăinuia. Unul dintre

apropiații lui Labiș a fost și bărlădeanul Lucian Raicu, scriitor și critic literar, născut la Iași, dar a copilărit la Bârlad unde a absolvit Liceul Teoretic (de băieți) „Codreanu” în 1951. Cei doi s-au întâlnit la București la Școala de Literatură „Mihai Eminescu” și au fost buni prieteni, fiindcă erau apropiați ca vârstă (Lucian Raicu născut în 1934 și Labiș în 1935), dar și ca idealuri. Legătura poetului Nicolae Labiș cu orașul nostru, Bârlad, este această prietenie cu scriitorul Lucian Raicu, om care a stat la căpătâiul lui Labiș până la 22 decembrie 1956, când acesta a trecut hotarul într-o lume fantastică între cer și pământ ca să recite poezii mamei sale pe care a divinizat-o.

Scrisoarea mamei

În munții noștri astăzi zăpezile torc leneș,
Izvoarele îngheață în clinchete subțiri,
Și caprele de munte nervoase prin poiene-și
Urmează-n taină calea iernatică iubiri.

Cred că pe masă vinul așteaptă-n adormire-
E vinul roș din care pe-atunci n-ai vrut să-mi dai,
În vremurile-acelea săpate-n amintire
C-o mamă grijulie și-un băiețel bălai.

Oh, lumea cenușie cum se spărga deodată
Și năvălea într-însa al datinei popor!-
Strălucitoare capre cu lâna colorată
Și toboșari de basme săltând într-un picior.

Și feți-frumoși cu stele de-oglinzi din tălpi în creștet,
Și draci blajini, tot focul punându-și-l în joc,
Și ursul cu dairaua purtând jocul veșted,
Și dorul de pădure purtându-l în joc.

Sau clopoțelii molcomi cernuți pe-ntreaga vale,
Care-aduceau colinde la noi în lung convoi,
Când ascultam la geamuri și palma dumată
Îmi mângâia obrajii îmbujorați și moi.

Azi e la fel, și vinul așteaptă-n adormire;
M-aștepți cu vinul roșu, voioasă să-mi-l dai,
Dar sunt acum departe, privind în amintire
O mamă grijulie și-un băiețel bălai.

Sunt douăzeci de ani...

Sunt douăzeci de ani și încă unul...
N-aș vrea nici unul să i-l dau minciunii.
Să zboare toți spre zare cum colunul
Care apoi se-ntoarce în pântecul genunii.

Dar toate astea-s fleacuri: mai presus
Eu știu un lucru care-i ținta vieții:
Să ții un steag, destoinic, cât mai sus.
E steagul roșu-al meu și-al dimineții.

E steagul cui? Eu cred că e al meu,
Ori poate-al lumii, izbutind să doară,
Când din infernul inimii, mereu,
Însângerat mi-l flutur în afară.

Iar seara, când se lasă cu răcoare,
Și cerul se întunecă-n frumos
Însângerat și vast mai ard în zare
Înmiresmând în chip de chiparos.

(poezie scrisă pe 8 decembrie 1956, cu o zi înainte de
accident)

Iarna

Nicolae Labiș

Totu-i alb în jur cât vezi
Noi podoabe pomii-ncarcă
Și vibrează sub zăpezi
Satele-adormite parcă.
Doamna Iarna-n goană trece
În calești de vijelii –
Se turtesc de gemul rece
Nasuri carne și hazlii.
Prin odăi miroase-a pâine,
A fum cald și amarui
Zgreaptă-nă la ușă-un câine
Să-și primească partea lui...
Tata iese să mai pună
Apă și nutreț la vacă;
Vine nins c-un fel de brumă
Și-n mustăți cu promoroacă.
Iar bunicul desfășoară
Basme pline de urgie,
Basme care te-nfioară
Despre vremuri de-odinioară,
Vremi ce-n veci n-au să mai fie.

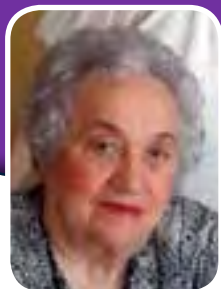
Ședință de lucru

Av. **Carmen FRĂȚIMAN**

- Și unde ziceai că mergem?
- La vaccinați, Moșule, la vaccinați!
- La vaccinați!? Da' nu-s prea puțânteii?
- Puțini, nepuțini, ăștia-s pe lista lui Gheorghită, Moșule! Numai la ei mergem.
- Care Gheorghită, bre? cel cu balaurul?
- Nuuu, cel cu epoleții din naștere.
- Aha. Și Moșu tăcu reflexiv. Păi și cu cei trecuți prin boală cum facem? – ridică Moșul sprincenele, a mirare.
- Nu știu, Șăfu, chiar nu știu! Să dăm un telefon că și matale ai dreptate, cei trecuți prin boală se cheamă că sunt vaccinați, ar trebui să fie pe listă. Ei, na problemă. Nici Araratul n-o dezleagă pe asta! Ptii!! și renul plecă dând din cap într-o parte și-n alta. Avea și telefonul descărcat de la câte apeluri primise cu intervenții la Moșu' și acum problema asta cu trecuții prin boală....
- Bre, bre, bre, grele vremuri am ajuns! Să vezi că rămân cu jucării pe stoc, gândi Moșu' cu voce tare. Măcar de ne-am scoate cheltuielile de producție că anul acesta nu mai este profit.
- Moșule, Moșule, am revolvat! Nu știi mata încurcătura dracului, dar am rezolvat! Îi trecem pe listă și pe cei trecuți prin boală. Am sunat la Rafael..
- Care Rafael, cel cu vindecările?
- Nu bre, cel cu ministerele! Și nu mă mai întrerupe că-mi pierd concentrarea și iar ai să spui că lucrăm precum bugetarii din primărie!
- Care primărie, renule? întrebă Moșu', iar pe lângă subiect.

- Ei, vezi, așa că-ți mata scandal în prag de sărbători! Lasă-i pocnetului și hai să terminăm lista.
- A, da, lista! zise Moșu' ca trezit de la ora șase. Da' cu nevaccinații ce facem renule, lor nu le dăm nimic? Asta nu prea se poate, conform fișei postului. Nu, nu, am citit eu la personal: se vor da cadouri la toți cei cumiți.
- Păi vezi Moșule, asta e! Nu sunt pe listă pentru că nu au fost cumiți! Gata, treaba rezolvată!
- Nu au fost cumiți pentru că nu s-au vaccinat? și ochii Moșului se deschiseră așa de mari că puteai să-l cauți de gălbănare în albul lor.
- Nu au fost pentru că s-au pus în gură cu Araratul, cu Rafael, ca să nu mai spun ce au zis că fac pe epoleții din naștere ai lui Gheorghită!
- Care Gheorghită? cel cu balaurul?
- Nu, cel cu epoleți, și renul bătu complice cu degetul pe umărul drept.
- Aha.
- Deci nu-i trecem pe listă. După cum arată lista anul acesta terminăm repede, Șăfu!
- Măi, dar nu-i bine așa, nu-i bine-ți zic! Eu îs Moș Crăciun, la toți trebuie să duc ceva! și Moșu privi în jos la vârful bocancului ce scărmana noroiul din decembrie.
- Șefu, dacă permiteți, interveni renul 7, cel mic, cu ochelari, de la contabilitate. Am eu o pronunțare de cadou pentru toți. Moșul nu-i auzise niciodată vocea renului 7 și la început fu uimit că vorbește. Apoi dădu din cap a lehamite, a aprobare... Propun să le dăm la toți vaccin, că avem pe stoc și expiră, conform fișei de magazie!

Caleidoscopul vieții – Ionel și Păstorel –

Prof. **Alexandrina PASCAL**

ARGUMENT

Mă simt obligată să fac o precizare pentru cititorul care va avea bunăvoința de a-și îngădui o clipă de răgaz și va citi expunerea ce urmează. Țin să precizez valoarea deosebită a celor doi scriitori Teodoreanu, creatori de tipuri umane și mânuitori ai cuvântului, până la perfecțiune.

Dacă în scrierile lui Ionel Teodoreanu găsim ecouri de proză psihologică - ca la Ion Luca Caragiale - și „fizionomii” - ca la Costache Negruzzi și Vasile Alecsandri -, la Păstorel te cucerește diversitatea tematică și erudiția. A fost o figură legendară și unul din răsfățații criticilor literari din perioada interbelică. Spun asta ca o justificare la ceea ce urmează să citiți, fiindcă nu valoarea creațiilor literare a fost cea care am urmărit-o. Intenția este de a vă oferi o lectură plăcută în care primează latura umoristică și situațiile devenite anecdote.

Alt aspect pe care l-am avut în vedere a fost acela de a vă crea bună dispoziție și de a înțelege că nu doar omul face farse în viață, chiar și viața însăși ne joacă farse. Așa se face că a existat un „caleidoscop” al vieții, personalizat prin cele două valori literare.

Deci, zâmbiți vă rog!...

Ați privit vreodată prin tubul unui caleidoscop? Este o jucărie pentru copii. Și dacă ați făcut-o, atunci în mod sigur ați fost vrăjiți de frumusețea rară a imaginilor care urmează una după alta și de felul diferit în care este alcătuită fiecare. Deși au aceeași origine și materialul care le-a creat este același, ele sunt unice, fiecare are farmecul său.

Dacă meditam, ajutați de experiența care ne-o dă vârsta, vom observa că viața însăși este un caleidoscop. Să considerăm această afirmație o metaforă și să-i justificăm adevărul, apelând la aceeași sursă: literatura. Exemplificarea acestor „fațete” ale caleidoscopului vieții o descoperim în familia renumitului avocat Osvold Teodoreanu unde s-au născut două vlăstare atât de diferite cum numai jocul vieții le poate crea. Au fost fiii săi, Ionel și Păstorel (Alexandru), ambii atât de valoroși și în același timp atât de diferiți, ca ziua și noaptea, ca iarna și vara.

Ionel, fire meditativă, înclinat spre visare, potolit și romantic, este total opus felului de a fi a lui Păstorel, un boem, un optimist care se aruncă în tumultul vieții, ironic în toate, dar mai ales cu sine. Cel mai bine este caracterizat într-o epigramă care circula despre el și în timp a devenit el însuși regele epigramei. Observați ce caracterizare

șăgalnică:

„Paj al vechiului Cotnar/ Și-al domnițelor recente,
Menestrel de complimente,/ Păstorind peste pahar
Păstorel umbla hoinar.”

Latura comună a celor doi Teodoreni este talentul literar, preocuparea de a scrie, numai că tematica și stilul fiecăruia din ei sunt abordate în manieră absolut personală, fiecare cu marca originalității sale. Și fiindcă cinstirea celor care au făcut cinste neamului este o îndatorire morală, se cuvine ca în spațiul temporal al fiecărui început de an să comemorăm evenimentele legate de existența lor. Datele de referință privind nașterea și apoi trecerea în lumea umbrelor a fraților Teodoreanu sunt consemnate calendaristic în perioada interbelică, dacă ne referim la periodizarea literaturii: Ionel 6 ian. 1897 – 3 feb. 1954 și Păstorel 30 iulie 1894 – 17 martie 1964.

Cu nostalgie, respect și recunoștință să răsfoim pagini de istorie literară și să pătrundem în taina celor două fațete ale caleidoscopului vieții. Dacă lecturăm opera celor doi scriitori Teodoreanu și alte materiale care ne oferă informații despre viața lor personală, încât să ajungem a-i cunoaște în universul lor particular, vom înțelege cât au fost de

asemănători – ca talent – și cât de deosebiți, ca personalitate. Ne încercă și un sentiment de mândrie, patriotism local l-aș numi, fiindcă ei sunt moldoveni la origine, chiar dacă valurile vieții i-au purtat spre capitală. Născuți în Moldova, la Dorohoi și Iași, elevi ai Colegiului „Negruzzi” și studenți ai Universității „Alexandru Ioan Cuza”, ambii avocați (meserie care nu au abandonat-o niciodată), ca și ilustrul lor tată, au fost persoane remarcabile în viața socială și în lumea literară.

Esența lor sufletească s-a dovedit a fi bogată, precum a moldovenilor din locul de origine și dacă ar fi să facem o similitudine aproape am putea spune că în cei doi Teodoreanu îl regăsim pe Ion Creangă, fiecare din ei a dus mai departe, adăugând amprenta personalității sale, una din caracteristicile povestitorului.

Astfel:

- Ionel potolit și sensibil, atașat precum Nică de locurile natale, mândru de obârșia neamului său și de omul simplu, cu suflet curat, va evoca Medelenii, precum Creangă Humuleștii, cu căldură și emoție. Proza lui Ionel Teodoreanu este tot un fel de „amintiri din copilărie”, dar dintr-o lume ce aparține altei clase, ca rang social.

- Păstorel, cealaltă fațetă a vieții, entuziast incurabil, un îndrăgostit de viață (mai ale de plăcerile care i le poate oferi), ironic și zeflemist, mai ales cu sine, a „moștenit” umorul și ironia lui Creangă. Dar umorul lui este stilat, cizelat cu talent. Cei doi frați au fost ca viața însăși, cu zi și noapte, cu iarnă și vară, fenomene care coexistă armonios.

Finețea stilului „Teodoreanu” este și rezultatul educației primite în familie. Sunt fiii unui renumit avocat, Osvold Teodoreanu și ai Sofiei Musicescu, bunicul de pe tată a fost primar în Iași (1914), aveau o moșie la Medeleni – deci posibilități de a fi școliți și educați. Scrierile lor dovedesc că în fața tuturor firea, sufletul și rădăcinile sunt elementele care primează. Temperamentul lor, înclinația comună către arta literară și felul atât de deosebit în care a înțeles fiecare să-și trăiască viața au realizat imagini atât de diferite, precum fațetele care prind viață în caleidoscop ne dă dreptul să afirmăm: cât de asemănători și totuși cât de deosebiți!

Propun să-i însoțim pe drumul vieții, într-o călătorie imaginară, și vom avea multe momente pline de amuzament pentru că fiecare întâmplare ne va ajuta să le „descoperim” personalitatea. Multe întâmplări nostime se povestesc despre cei doi scriitori care, deși au mânuit cu măiestrie arta literară, în viața de elev au avut momente când la limba română au fost notați cu NOTA 1.

Ionel, potolit și meditativ, își consuma trăirile sufletești interiorizat, fără explozii tumultoase. La o teză la limba română, profesorul, Calistrat Hogaș, după ce le tocise creierii cu gramatică, le-a dat o compoziție despre iarnă. Tema, pentru elevul Teodoreanu Ionel, a fost un prilej de reverie, a visat cu ochii deschiși, a vizualizat în minte imagini de poveste, dar toate acestea le-a trăit în suflet, pe foaia de teză n-a scris decât imaginea sonoră a clopoțelilor care parcă îi și auzea la săniile care alunecau pe albul sclipitor al zăpezii. Și astfel teza cuprindea doar „Clic... clic... clic!” și iscălitura: Teodoreanu O. Ionel, iar când i-a fost adusă profesorul adăugase: NOTA 1 – și iscălitura – Calistrat Hogaș. Bănua, oare, profesorul sever și scriitorul de atunci că elevul acesta, cu teza cea mai slabă din clasă, este scriitorul de mai târziu care-i va călca pe urme?

Și Păstorel are momentul lui de „glorie” ca elev rebel și nonconformist, dar felul în care procedează îi reliefează personalitatea. Era elev și profesorul său de limba română se numea Fântânaru. Coincidențele sunt întotdeauna ciudate, așa și acum fiindcă era știut faptul că această persoană avea preferință pentru licoarea lui Bachus, provenită din podgoriile moldovenești. La teză subiectul a fost despre EPIGRAMĂ. Și teza elevului Alexandru O. Teodoreanu arăta așa:

„Dacă apa din fântână/ S-ar preface-n vin Cotnar,
Aș lăsa limba română/ Și m-aș face FÂNTÂNAR”.

Dacă ne gândim bine aproape că nici nu știm ce calificativ să-i dăm acestei atitudini, ținând cont că autorul era elev.

Impertinență, curaj, tupeu sau talent?

Mai important mi se pare felul în care a procedat profesorul, fiindcă departe de a se scandaliza, a „simțit” talentul și l-a apostrofat: „măgarule”, anunțându-l că are: 1 – la purtare; și 10 pentru epigramă. Chiar și numai din aceste exemple de început ne putem da seama care vor fi cele două feluri de a privi viața, ale fraților Ionel și Păstorel Teodoreanu.

Trăsătura lor comună care-i unește, creația literară, este de fapt și cea care-i diferențiază. Titlurile operelor care le semnează fiecare din ei sunt definitorii, îi personalizează, anunță tematica și structura sufletească a autorului. Ionel scrie proză în care evocă amintiri despre copilărie, părinți, bunici, datini, sau personalități. Titlurile sunt sugestive: „Ulița copilăriei”, „La Medeleni”, „În casa bunicilor”, „Fata din Zlataust”, „Masa umbrelor” și lectura lor ne introduce într-o lume fericită, într-o atmosferă idilică. Aceasta este viziunea asupra vieții, așa cum o vede Ionel.

Dacă numim câteva titluri și din scrierile lui Păstorel, observăm că registrul tematic este total diferit, sesizăm altă tonalitate și alte sensuri pe care le deducem clar, chiar dacă sunt exprimate metaforic. Ele sunt intitulate: „Hronicul măscăriciului Vălătuc”, „Tămâie și otravă”, „In vino veritas” (adevărul este în vin), „Bahice și politice”, „Epigrame și alte rime” și lista poate continua, important este faptul că aceste creații au făcut din el un „geniu satiric”.

Continuând paralela celor doi scriitori care pot fi numiți „caleidoscopul vieții” constatăm că titlurile scrierilor lui Ionel exprimă cel mai scurt rezumat al ideilor și deschide cititorului cale spre înțelegerea mesajului, acela de a reface un univers cu bunici, casă bătrânească, jucării, copilărie și familie fericită.

Păstorel așează viața pe alte coordonate, o dovedesc propriile mărturisiri dintr-o epigramă în care declară că Pământul s-ar fi rostogolit dacă în lume n-ar fi existat „tutunul, vinul și femeia” iar adevărul vieții este „In vino veritas”.

Cei doi au fost ca două linii paralele care merg împreună, dar destinația nu este aceeași. Această imagine capătă contur dacă urmărim evenimentele din viața lor personală și o sursă ne-o oferă soția lui Ionel Teodoreanu, Ștefana Velisar Teodoreanu (Lili), în cartea „Ursitul”, lucrare cu caracter biografic și informativ, o adevărată oglindă a epocii, dar cu mărturii din viața de familie.

Ștefania Velisar era o persoană cultă și educată, provenea dintr-o familie distinsă care aparținea înaltei

societăți, a petrecut mult timp în străinătate iar în țară frecventa saloanele mondene și cercurile literare. Așa l-a cunoscut pe Ionel, Ionel cel romantic și blând, visător și cu vorba dulce ca mierea, înfrumuseța cuvântul, fapt pentru care era numit „metaforel”. Frumos și inteligent a frânt multe inimi, dar el a plăcut-o pe Lili. Când idila lor trebuia să se finalizeze cu o căsătorie, tatăl fetei s-a opus categoric. Motivul era „faima” de care se bucura viitorul mire, fiindcă tatăl fetei, culegând informații, a aflat că pretendentul la mâna fiicei sale este o fire libertină, petrecăreț, veșnic cu paharul în mână și cu prezență permanentă la bar. Suspinele fetei și faptul că nega această stare nu l-au înduplecat pe tată care pentru a o determina să renunțe s-a hotărât să o convingă „pe viu” și să meargă la bar chiar la prima oră a zilei și să constate singură că pretendentul ei este prezent acolo, așa cum de fapt este în fiecare zi și că sticlele golite sunt în număr tot mai mare.

Așa au făcut și l-au găsit pe cel acuzat, chiar la locul faptei, numai că cei care voiau să dovedească un mare adevăr au avut parte de o mare... surpriză!... Fiindcă la masă se afla, ca de obicei, *Păstorel*, nu Ionel... Confuzie și amuzament pentru toți. Și nu a fost singura situație din viața lor când Ionel a tras ponoasele în locul lui *Păstorel*.

Ca avocat, Ionel Teodoreanu a apărut întotdeauna pe cei năpăstuiți, „vinovați fără vină”, iar ca profesor, se spune că ținea expuneri atât de atrăgătoare, încât nu mai erau locuri în sală. Universul familiei sale s-a completat cu doi fii, gemenii Ștefan și Osvald, nume dedicat mamei și bunicului, asta în acte pentru că în viața de toate zilele erau alinați Afane și Gogo.

Ionel Teodoreanu, omul, a fost foarte atașat de familie și de toți cei care i-au fost apropiați. Fire sensibilă, emotiv și nostalgic în viață, opera sa nu putea să fie decât o scriere reflexivă, cu meditații profunde asupra vieții. Universul tematic al operei gravitează în jurul copilăriei, cu părinți, bunici, jucării, moșia părintească și multă, multă dragoste, fapt care motivează încărcătura emoțională a faptelor povestite. Reprezentativă rămâne „Ulița copilăriei”, fiindcă ulița devine, simbolic, personajul care l-a însoțit în drumul vieții începând din fragedă copilărie, de când era doar „Puiuțu”. Este personajul care-l poartă în suflet, cel spre care mereu se întorc amintirile. Vorbind despre copilul de atunci, își amintește că în momentul când părinții l-au trimis la învățătură, „ulița l-a însoțit până la colț”, iar mai târziu, la școală „trupul era în bancă, sufletul era departe, în brațele uliței” și s-a trezit văzând cum „copilăria lui creștea spre viață ca zborul unei ciocârlii spre soare”.

Consemnarea scurgerii timpului și periodizarea etapelor vieții îi poartă amintirile de la copilărie spre anii de școală, apoi spre perioada războiului când pe lângă alte daruri poartă în suflet și dorul de ulița copilăriei. Scrisorile către mama sa sunt „daruri risipite în nemărginirea nopții”. Și când a ajuns la maturitate, după ce trecuse prin experiența vieții, s-a întors la locurile cărora le purta dorul; la ulița copilăriei – și mărturisește că a încercat „să împărtășim împreună spovedaniile unui trecut atât de scump nouă. Și n-am mai găsit-o!” Dar nu ulița dispăruse, de fapt viața îi luase cu cruzime cea mai frumoasă perioadă - copilăria.

Lectura cărților scrise de Ionel Teodoreanu este

reconfortantă și ne emoționează fiindcă ne face să ne reținem propriile amintiri și dacă în suflet îi acordăm cinstirea cuvenită autorului ne încearcă și un sentiment de dezamăgire. De ce? ... În Iași nu există casă memorială „Teodoreanu”, deși casa din „Ulița copilăriei” încă există fizic, în Str. Zlataust N=7, dar a fost vândută unui basarabean. Ghidul I. Mitican spunea cu ironie că „terenul este mai valoros decât istoria”, iar casa cu valoare memorială este lăsată în paragină, năpădită de buruieni și gata să se năruie.

Revenim la ideea că „celălalt” Teodoreanu s-a dovedit a fi total diferit. Ironia și umorul au fost ingredientele de bază, atât în operă, cât și în viață. Un umor românesc, sănătos, tonic, dar și usturător, ca plesnitura unui bici. Nu a ascuns niciodată nici propriile defecte, ba dimpotrivă, făcea haz de ele. Să urmărim câteva epigrame ale sale și în mod sigur imaginea epigramistului îi va contura latura umană. Nu a făcut niciodată un secret din faptul că Bachus este zeitatea căreia i se închină, dar... cu paharul. Motivul? Pentru că-i place! Iată cu câtă franchețe recunoaște:

„Unul bea, că-i băutor,/ Altul bea că-i bestie,
Numai eu, că am umor,/ Beau așa... de chestie.”

Pentru a-l face să renunțe la această „plăcere”, tatăl său îi înlesnește o călătorie în străinătate, la o stațiune balneară, unde să fie supus unui regim hidric și caracterul curativ al apelor să-l vindece. Numai că *Păstorel* vede lucrurile în alt fel și comunică domnului Osvald Teodoreanu rezultatul, prin următoarea epigramă:

„Apa asta e sărată/ Și de-o bei pe îndelete
E periculoasă, tată,/ Face sete!...”

Iar pentru restul lumii ține să precizeze că această stare este trecătoare, altul este păcatul care primează în lume:

„Oare nu-ți mai amintești,/ Vorba din bătrâni lăsată?
Din beție te trezești,/ Din prostie, niciodată!”

Prostia a fost întotdeauna ținta ironiilor sale, oricât de sus s-ar fi aflat cei spre care își îndrepta săgețile. Guvern, miniștri, înalți demnitari de stat, diverse personalități dacă îi dădeau prilejul, imediat deveneau eroii unei epigrame. Unele le-a grupat sub titlul: „Politice și apolitice”. Cei care știu la câte restricții era supusă libertatea cuvântului în fostul regim totalitar rămân uimiți de îndrăzneala, aproape fățișă, de a ataca, într-o epigramă – ghicitoare, chiar familia prezidențială:

„Cine-i mare, dă din mână și-are 4 la română?
Cine-i la academie și-are 4 la chimie?
Cine-n țară este tare și-are 4 la purtare?
Toate trei de le ghicești, 20 de ani primești.”

Și nu-i singura, dar nu s-a potolit niciodată, chiar dacă a fost acuzat într-un proces politic, învinuit de atitudine împotriva politicii statului. A fost condamnat la 6 ani de detenție, a executat trei, după care a fost grațiat. A considerat situația doar o neplăcere, dar el a rămas același: jovial, îndrăgostit de viață și ironic cu orice, cu oricine, dar mai ales cu propria persoană, chiar dacă se afla într-o situație critică. Maestru în alegerea cuvântului potrivit, întotdeauna a știut să-l aleagă pe cel care poate avea multiple semnificații. Dacă citim „Strofe cu pelin de mai” constatăm că pe lângă calitatea băuturii preferată de autor cuvântul poartă în sine și gustul amar, de pelin, al ironiei.

A fost tonic până în ultimele clipe ale vieții. Două din

epigramele sale scrise când era bolnav, internat în spitalul din „Șoseaua Viilor”, sunt cea mai bună dovadă a unui spirit ales, al unui optimist și autoironic incurabil. Savurați-le și dumneavoastră:

„Două lucruri mai alină/ Al meu suflet și-a mea boală:
Damigeană când e plină/ Și femeia când e goală.”
și
„Culmea ironiilor,/ De râsul copiilor,
Să pui cap bețiilor,/ În Șoseaua Viilor”.

După trecerea în eternitate confrății îl omagiază și cu ocazia fiecărui eveniment epigramistic scriu catrene care îi sunt dedicate, ținta ironiilor fiind tot licoarea fermecată a podgoriilor. Chiar dacă versurile au ca titlu „Epitaful lui Păstorel”, sau dacă fac referiri la tristul eveniment al morții sale, comentariul este ironic așa cum i-ar fi plăcut și lui. Iată câteva din ele:

„Aici doarme Păstorel/ Băiat bun și suflet fin,
Dacă treceți pe la el,/ Nu-l treziți, că cere vin”.
Sau, la momentul decesului:
„Ce amar eveniment/ Ce izvor de tragedii

Brusc, dădură faliment/ Patruzeci de berării”.

Versurile aparțin lui Ion Pena și Mircea Pavelescu. Dar nimic nu-l egalează pe Mircea Ionescu Quintus, care-l caracterizează post mortem, printr-un cuvânt subtil, plin de semnificații și atât de potrivit pentru ceea ce a fost și pentru ceea ce a creat cel care pentru amici a fost Păstorel, iar în viață o personalitate marcantă: avocat, scriitor, publicist și gastronom.

„Ridicați paharul/ Pentru Păstorel
N-a fost nici Cotnarul/ Mai SPUMOS ca el”.

„In memoriam” și noi îi mulțumim pentru zâmbetul care ne luminează când îi citim epigramele, fărăme din adevărul vieții.

La final, să medităm, în paralel, la cele două destine, două fațete ale caleidoscopului vieții, doi români care fac cinste neamului. Și să sperăm că arborele nostru genealogic are resurse și în viitor vor mai fi și alții care ne vor face să zâmbim, fiindcă optimismul este o permanență a seminției noastre, nu degeaba se zice că:

„Așa-i românul când se veselește
Ca și stejarul când înmugurește”.

Zi de iarnă din anii' 40

Nicolae CHIȘCARU

Am fost adus în lume în urmă cu mulți ani
În casa părintească, o casă de țărani
La un sfârșit de vară când strugurii sunt copti,
Când nunțile țineau trei zile și trei nopți
Când se se lucra în câmp toată săptămâna
Când se ara cu boii, se semăna cu mâna,
Când iernile erau geroase, cu zăpadă
Cât omul de înaltă, cât gardul de la stradă.

Pe derdeluș copii cu schiuri și cu sănii
Vedeau cum pe la stâni se adunau dihăanii,
Iar când amurgul sângieru repede se lasă
Obosiți copiii se întorc acasă.
Părinții îi așteaptă cu foc aprins în vatră
Câinele în curte se bucură și latră.

Opinca din picioare se- aude cum mustește
Fierbe mămăliga și borșul clocotește
Zăpada este mare precum a fost și an
În rolă se coace placinta de bostan
Se aprinde lampa cu gazul din ulcior
Cofa este plină cu apă de izvor.

Așezați în cerc la masa cu doar trei picioare
Toți sunt bucuroși ca la sărbătoare.
Regulilor cinei le cunoaștem rostul:
Tata în picioare spune Tatăl Nostru
Și pe fiecare gândul bun îl duce
La Domnul Isus și ne facem cruce.
Din castroanele de lut, cu linguri de lemn,
Măncăm toți odată, parcă la un semn.

Așezat apoi cu toții pe pat cu mindir,
Rând pe rând începem ca să povestim
Și din una în alta (vorba nu întind)
Ne apucăm îndată să învățăm colind
(Flăcări mari în sobă se văd pâlbind)
Și ne cântă mama un colind străvechi
Si îl cântă tare tare, trece prin urechi
Îl știe de mică de la mama ei,
Ni- l cântă și nouă, celor mititei.
Apoi ne repetă de mai multe ori:
„Să nu îi colindați pe conducători,
Dacă vă observă, ei vă pedepsesc
Reguli noi și aspre se orânduiesc”.

La lumina lămpii caierul de lână
Este tors de mama cu migală, până
Se aud cocoșii de mai multe ori...
Gerul pe fereastră desenează flori.

E târziu în noapte, iar cocoșii cântă,
Ne rugăm cu toții la icoana sfântă,
Adormim apoi unul câte unul
Și visăm, desigur, că a venit Crăciunul
Că va fi la anul un an mult mai bun...
Viscolul afară bate ca nebun.

Doar mama nu doarme, este încă trează
Pune lemn în foc... parcă- i Bobotează.
Au trecut decenii unul câte unul
Așteptăm și astăzi, ca atunci, Crăciunul.
Suntem toți supuși unei aspre legi:
O pornim copii, o sfârșim moșnegi.

Ada Mioara TIMOFTE

TIMP, te conjur, mai rămâi!

*„Timpul e gratuit dar e neprețuit.
Nu îl poți stăpâni, dar îl poți utiliza.
Nu-l poți păstra, dar îl poți folosi.
Odată ce l-ai pierdut, nu-l mai poți recupera.”*
Harvey Mackay

Galopând!

Așa încep să simt, acum, în toamna vieții, că mi se apropie iarna!

Sfârșit de an! Încă unul care se călătorește! La fiecare încheiere, conștient sau nu, asumat sau nu, facem un bilanț!

Oare măcar pe acesta îl închei mai bine?

Parcă mă apasă din ce în ce mai greu anii care au trecut.

Și timpul pare că trece năucitor de repede, parcă s-ar grăbi să scape de mine. Să mă ducă mai repede, către...

Către ce, nebunule, îmi vine să urlu din toți răunchii?

- Oprește-te!

Mai am atât de multe lucruri de făcut!

Atât de multe călătorii!

Atât de multe de trăit și de povestit!

Din răputeri încerc să țin frâiele timpului. Să stau măcar o clipă de vorbă cu el. Să îi explic că abia acum, în toamna vieții, am început să învăț să apreciez frunzele care cad. Abia acum am început să învăț să apreciez valoarea unei mângâieri dăruită și primită.

- Iar, tu, nebunule, vrei să mi le iei?

Cine ești tu să-ți permiți să îmi răpești toate aceste bucurii?

Așteaptă! Îți cer!

Timpul meu se întoarce brusc către mine!

- Ceri timp! Ți l-ai irosit pe lucruri sclipitoare și superficiale. Degeaba te mai vopsești! Uită-te în oglindă! Tâmpile îți sunt din ce în ce mai albe! Degeaba te prefaci că vrei să mai fii activă! Te amăgești! Vârsta nu îți mai permite! Ce ai așteptat în toți anii care au trecut? Pe mine mă acuzi? Eu mi-am văzut de drumul meu din clipa în care ai fost născută. Era responsabilitatea ta să apreciezi frumusețea care te înconjoară! Să iubești! Să ierți! Să te bucuri de îmbrățișarea soarelui, de mângâierea vântului, de simfonia naturii.

Tu trebuia să îți creezi amintiri! Să le strângi în inima ta, pentru ca să ai cea mai valoroasă comoară!

Prin fața ochilor îmi trece cu o viteză uimitoare, viața! Mama, tata, Andreea, bunicii, anii de școală, iubiri, locuri de muncă, activități...multe...

- Timpule, stai! Stai puțin! Am pierdut, recunosc! Am trecut nepăsătoare pe lângă oameni! Stai puțin că mai aveam ceva de spus! O frunte de mângâiat, o îmbrățișare pe care nu am dăruit-o sau nu am acceptat-o la timp! Am uitat să mulțumesc acestui om! Acestei femei nu i-am spus

cât de recunoscătoare îi sunt!

Eu te iubesc! El mă iubește! Tu o iubești! Ea îl iubește! Niciodată, parcă, nu suntem sincronizați. Timpule, stai! Am ceva de lămurit! Este important! Nu am fost înțeleasă! Am lăsat în urmă un om suferind! De aici am plecat eu cu inima frântă!

Timpul meu, neîngăduitor, își continuă călătoria către iarna vieții mele.

Iar eu nu știu, în această toamnă care îmi albește tâmpile, cât timp mai am pentru ca să îmi asum lecțiile dureroase pe care mi le dă viața!

Dacă...

Dacă mi-ar dăruia o clipă în plus, măcar o clipă, în care să repar o parte din suferințele pe care le-am lăsat în urmă, să apreciez adevărata valoare a vieții, poate că...

Timpul care mi-a mai rămas, indiferent cât mai este, aleg să îl valorific astfel încât să pot spune la un moment dat: „am făcut tot ce am considerat că este mai bine pentru mine”. Măcar această lecție târzie să mi-o însușesc!

În urmă cu 20 de ani, bunicul meu matern mi-a spus: „Fii bună, măi tată, fi bună și blândă și îngăduitoare!” Dar oare am fost, suficient? Nu am avut timp! Poate mâine! Acum...Time is money! Timpul înseamnă bani! Timpul înseamnă activități! Timpul înseamnă lumina reflectoarelor! Ador să fiu în lumina reflectoarelor, să fiu în centrul atenției! Măine! Măine voi mângâia, voi îmbrățișa, voi fi recunoscătoare, voi ierta! Măine, Timpule, promit că mâine, că doar nu mor toți astăzi?

- MOR!

Simt ca pe o lovitură năpraznică în plex, urlatul Timpului meu! Atât de năucitoare, încât simt că mă smulge din realitate și mă aruncă într-un abis fără sfârșit!

- Mor, Ada! Oamenii dragi care te-au iubit și te iubesc sincer și care au ales să rămână în umbră pentru ca tu să te bucuri de lumina reflectoarelor, mor! Tată, bunici, rude, prieteni...pe care nu i-ai mai căutat pentru că erai prea ocupată să strălucești! Se duc...

Atât de nedrept de rar timpul nostru este alături de noi, pe drumul vieții, încât îmi simt fința sfâșiată de durere.

Cad, deznădăjduită, epuizată și cu sufletul fărâmițat, la picioarele Timpului meu care aleargă ca nebunul, surd și mut la suferințele mele.

Simt, literă cu literă, smulse din trupul meu, cuvintele Marelui Will: „Timpul trece peste noi, cu nepăsarea hoțului grăbit ce-și strânge prada fără să se uite.”

Nici cărturarii nu scapă

Miron Costin - 330 ani de la moarte

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Aflându-ne noi într-o bună dimineață pe lângă clădirea Teatrului Național din Iași, conu' Alecu mă invită să facem câțiva pași până la statuia lui Miron Costin.

Cum timp aveam și eram sigur că are ceva interesant să-mi spună, mă grăbesc să-i țin companie și peste câteva minute privim statuia, iar conu' Alecu își începe lecția. Așa consider eu micile noastre escapade, cele însoțite de o poveste a lui.

- Uite, dragul meu, în orașul nostru sunt mai multe statui care merită toată atenția fiind și frumoase, dar și încărcate de semnificații. Însă numai despre statuia lui Miron Costin, Nicolae Tonitza spunea că ar fi cea mai reușită statuie din câte s-au ridicat pe pământul Țărilor Românești, iar esteții erau unanimi cu această părere. Mă rog, unanimitatea esteților este în sine un fel de miracol! Mai spunea că este ireproșabilă ca forme anatomice și ca proporții, fiind ideal adaptată la un soclu cu o arhitectură pitorească și cuminte, documentat costumată, expresivă și sugestivă, dar și perfect încadrată în decorul înconjurător.

Drept să-ți spun nu știu cum arăta decorul în anul când a fost ridicată statuia, în iunie 1888. Mai precis, în ziua de 12 iunie când la baza soclului au fost așezate osemintele celor doi frați Costinești, Velicico și Miron, oseminte aduse de V. A. Urechia din cripta familiei de la moșia Brănișteni-Barboși.

Acolo fuseseră îngropați după decapitarea ordonată de domnul analfabet Constantin Cantemir, tatăl marelui savant Dimitrie. Asta ca să vezi cum istoria își joacă ironiile cam stranii prin întreaga noastră viață.

Lucrarea a fost făcută, vei vedea că deloc întâmplător, de sculptorul polonez Wladimir C. Hegel, iar soclul statuii, și el foarte important și bine gândit, îl are ca autor pe arhitectul Nicolae Gabrielescu. Pe pedestalul de gresie se află, iată, două basoreliefuri realizate tot de către Hegel: în dreapta este reprezentat Miron Costin citind „Cronica Moldovei” la curtea regelui polon Ioan al III-lea Sobieski, iar la stânga - arestarea cronicarului de către trimișii lui Constantin Cantemir, care l-a ucis bănuindu-l că ar fi uneltit împotriva sa.

Miron Costin

(30 martie 1633 - decembrie 1691)

Și totuși, ne putem pune întrebarea de ce un om care nu a fost nici Domn, ba chiar provenea dintr-o familie de boieri de rang secund, are, spre cinstea celor care au ridicat-o, dar și a orașului nostru, o așa de frumoasă statuie aici, cam pe unde era centrul vechiului oraș?

Miron Costin s-a născut în anul 1633, ca fiul lui Ioan sau Iancu Costin (ridicat ca boier nou, mai întâi postelnic apoi ca

hatman) și al Saftei Scoarțeș. Tatăl său era, ca și Grigore Ureche, nobil polon, fiind un protejat al domnului Miron Barnovschi-Movilă, rudă cu soția sa. Iancu îl însoțise pe Domn la Stambul, unde acesta a fost ucis prin decapitare în 1628 din cauza intrigilor vornicului Vasile Lupu. După ce a fost eliberat din închisoare, hatmanul Costin a luat trupul decapitat și l-a înmormântat creștinește în țară, apoi a dat numele celui ucis întâiului său născut. Deși neștiutor de carte, hatmanul Costin intervine cu argumente foarte bine chibzuite într-o perioadă extrem de dificilă pentru poloni, atunci când turcii însoțiți de moldoveni, dar și de munteni, invadaseră regatul.

Pentru a-i face pe turci să se retragă, vestește că oștile cazace vin în ajutorul leșilor. Vicleșugul lui reușește pe moment, dar Abaza-pașa, comandantul turc, află ulterior adevărul și îi pune gând rău hatmanului, dar și Domnului moldovean Moise Movilă. Cei doi fug în Polonia, dobândesc moșii și, mult mai important, protecția regelui polon drept care, în viitor, se vor implica de mai multe ori în tratative cu turcii.

Trebuie să știm că în această perioadă Moldova se afla în centrul intereselor otomane, dar și a puterii suzerane a regatului polon condus de regi lituanieni, fiind însă în contact și cu instabilii cazaci, cei puși mereu pe război și jaf.

În anul 1647, tânărul Miron, fiul lui Iancu Costin deci, își începe studiile la colegiul iezuit din orașul Bar, apoi le continuă la cetatea Camenița, remarcându-se atât prin inteligență, cât și prin noblețea trăsăturilor sale, lucru care va influența în mod hotărâtor întreaga sa carieră.

În 1650 tatăl său, Iancu Costin, moare, iar Miron, în anul următor, bucurându-se de toate privilegiile nobililor poloni, este înrolat în armată pentru a lupta împotriva

zurbagiilor cazaci conduși de Bogdan Hmelnițki, răsculați acum contra polonilor, dar și a aliaților tătari ai acestora la Beresteczko, lângă cetatea Camenița, unde se retrăseseră elevii colegiului de la Bar, foștii săi colegi.

În 1653, către sfârșitul domniei lui Vasile Lupu, Miron și frații săi revin în Moldova. Își începe ucenicia de viitor demnitar pe lângă marele vistiernic lordache Cantacuzino, pe care îl va elogia în Letopisețul său, arătând: „*Toma vornicul și lordache vistiernicul, care capete de-abia de au avut cândva această țară sau de va mai avea*”. Acum primește și prima misiune diplomatică, fiind trimis la starostele Cameniței să obțină ajutor împotriva lui Gheorghe Ștefan, care amenința tronul șubrezit al lui Vasile Lupu. Va îndeplini ca ambasador tot felul de misiuni și va urca treptele boierești până la cea de vornic al Țării de Sus ori a Țării de Jos, adică cele mai înalte cu putință, mai ales pentru un boier aflat la a doua generație. Activitățile diplomatice îl aduc în contact și cu turcii și cu polonezii, dar și cu tătarii ori cazacii. Se dovedește un patriot desăvârșit, erudit și bun cunoscător al obiceiurilor vremii, cu un farmec personal indiscutabil, conștient de rolul culturii în viața popoarelor, un scriitor care a lăsat o operă de referință, din păcate, acum perfect ignorată, deși ar fi una din cele mai importante surse pentru cunoașterea istoriei medievale a Țărilor Române. Este de fapt un renașcentist perfect încadrat conceptului, dat fiind faptul că pentru noi, cei din aceste teritorii, chiar și renașterea întârziase cu vreo trei secole.

Opera sa este valoroasă atât din perspectivă istorică, documentară, cât și din punct de vedere literar. Voi aminti de ***Viața Lumii***, prima sa operă originală, un splendid poem filosofic, ***Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace***, de unde este părăsit de Ureche vornicul sau ***De neamul moldovenilor, din ce țară au ieșit strămoșii lor***, din păcate neterminată și, așa cum am mai spus, ignorată de istoricii noștri mult mai dispuși să ia în considerare tâmpeniile repetitive ale unor pseudo-istorici din perioada proletcultistă.

Ca diplomat, chiar dacă se afla mai mereu în tabăra otomană, eu unul cred că a slujit mai bine interesele polonilor și, cu toate că turcii știau foarte bine cu cine au de-a face, nu l-au prigonit știindu-l om cu multă înțelepciune și capabil de a rezolva situațiile delicate care apăreau între domni și curți.

Doar că moartea pândea în exact locul cel mai neașteptat. Relațiile sale cu foarte instabilul domn Constantin Cantemir se deteriorează acesta fiind foarte suspicios cu privire la o eventuală detronare. În consecință Domnul trimite în anul 1691 la moșia lui Miron Costin un călău, pe nume Macrei, vătavul de păhărnicea, cu următorul mesaj: „*De vreme că te-ai grăbit de l-ai bătut, nu-l lăsa viu. Păzește de-l omoară, că d-è scapă viu, mâne, poimâne el ne omoară pe toți.*” Așadar mâna criminală era una cât se poate de frățească, iar motivul era unul frecvent în epocă: tema de a pierde domnia. În același timp este asasinat și fratele său Velicico, necontând nici faptul că la sosirea criminalului logofătul își plângea soția moartă, dar nici demersurile acestuia de a se încuscri, prin fratele său,

cu domnul.

Mai târziu Dimitrie Cantemir, normal, își apără tatăl afirmând că frații Costineși complotau pentru luarea scaunului domnesc, însă asasinatul va rămâne ca o povară pe sufletul Domnului Constantin Cantemir care avea totuși șaptezeci de ani, iar peste numai un an murea și el de ceea ce numim moarte bună...

- Cumplite vremuri, coane Alecule, mă și mir că oamenii aceia aveau timp și de cultură, de scris istorii sau de trăit cumsecade. Că uite, bietul Miron Costin, până la vârsta de cincizeci și opt de ani a reușit să facă diplomație la cel mai înalt nivel, să călătorească, a mers și în războaie, a lăsat și o operă literară de referință și, în mod sigur, a avut ca oricare om în viață, preocupări simple precum cele familiale sau cele legate de moșii. În condițiile în care nu de puține ori viața îi era amenințată la modul cel mai serios!

- Mdaa, este cam greu de înțeles pentru noi astăzi cum de reușeau oamenii aceia asemenea performanțe fără a se bucura de facilitățile pe care astăzi noi le considerăm a fi în firescul lucrurilor...

Cred că primul fapt demn de luat în seamă ar fi că își începeau ziua de muncă la primele ore ale dimineții, asta însemnând, cel mai târziu, ora cinci. Iar cei cu dare de mână lucrau, vorbesc de lucru nemijlocit, până spre miezul nopții la lumina lumânărilor. Dormeau puțin și nu pierdeau vremea, așa cum credem noi astăzi, stând la taclale sau la oștețe nesfârșite. Bine, să nu ne închipuim că toți făceau la fel! Leneși erau și atunci la fel ca acum: pe toate drumurile! Numai că, aceștia nu au lăsat nimic în urmă! Și bine ar fi să ținem minte acest fapt, pentru că este valabil și în zilele noastre când a petrece și a te distra, pare a fi cea mai mare, uneori chiar singura preocupare a fiecărui individ. Viața era foarte grea, iar ceea ce numim drepturile omului aveau să apară abia peste vreo două secole. Prin urmare nu știai dimineața dacă mai apucaai să vezi apusul soarelui, deci acei care voiau să facă lucruri demne de a rămâne posterității erau nevoiți să fie foarte serioși cu munca lor. Spre binele nostru, acum!

Totuși, ne putem mândri, dar nu prea cred că știm cum să o facem, cu un adevărat spirit renașcentist, în această perioadă și că putem vorbi despre o mișcare culturală cu adevărat revoluționară în estul Europei (acela dominat încă de Imperiul Otoman) întârziată tocmai din această cauză, a dominației feudalismului oriental, mai bine de două secole.

- Mă întreb dacă în prezent i s-ar mai fi ridicat acestui cărturar o statuie?

- Bine că te întrebi, fiindcă eu unul nu cred că mai este posibil, iar prima scuză ar fi că nu sunt bani și nici măcar nu sunt convins că acest fapt ar fi chiar un lucru rău, fiindcă ne-am putea trezi cu vreo operă modernistă în fața căreia să ne punem doar întrebarea ce reprezintă, iar bietul Miron Costin să se răsucescă în mormânt de indignare. Așa că...

Hai, să te duc acasă, că uite, iar ne-am luat cu vorba și am rătăcit două ceasuri prin hățșurile vremurilor de demult...

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Ultimul călău al Moldovei

Aflați cu niscai treburile tocmai prin cartierul numit Manta Roșie, la un moment dat, după ce scăpasem de angarale, conu' Alecu zâmbește pișicher pe sub mustață și îmi spune:

- Sincer vorbind, îmi cer iertare că te-am purtat cu mine azi prin tot felul de daraveri și îți mulțumesc pentru faptul că ai suportat cu stoicism toate săcăielile. De fapt voiam să profit de acest prilej, că doar știi cât de rar trecem noi pe aici, ca să-ți arăt o casă încărcată de istorie, dar și frumoasă, numai că, din nu știu ce motive, lăsată într-o regretabilă paragină.

Ne urcăm în mașină, dar nu prea reușim să străbatem mai mult de un kilometru pe un fel de șosea. Coborâm și o luăm la pas. Nici asta prea ușor deoarece peisajul cam sălbatec nu se potrivește deloc cu hainele noastre. Mai ales cu acelea ale lui conu' Alecu, îmbrăcat ca de obicei cu jiletcă și pălărie cu boruri largi. Întâlnim și câțiva oameni care ne privesc suspicios și ne răspund la bună ziua cu întorsul spatelui. În sfârșit, ajungem la un gard din fier forjat și în fața unor câini, insuficient extrași din strămoșii lor dinozaurii, care par chitiți să ne înfulece. Îmi vine să le dau dreptate fiindcă li se vede în ochi că n-au mai pus dantura pe o proteină de multă vreme.

În spatele câinilor, vizibil deranjat din trândăveala patologică, apare și omul de Neanderthal cu o bătă ferm asortată privirii sale vigilente. Ne spune, sper că am reținut și cuvinte nu numai expresiile:

- Da' șii, uăi, voi nu vedeți că-i închisă poarta, uăi, chiorilor! Aicișă nu-i voiții, uăi, ci vă rupi câinii!

Apoi se scarpină pe unde crede el că are mâncărimi și pleacă mormăind ceva ce, în mod sigur, nu vrem să aflăm.

Facem câteva fotografii ale clădirii, una cu absidă, care mai păstrează încă ceva din măreția de altădată. Ceva foarte melancolic, poate chiar un fel de tristețe demnă, subliniată de zidurile ruinate... Destul de triști, plecăm și noi regretând că nu am putut vorbi cu patrupezele fiindcă acum ni se păreau mult mai omenoase decât paznicul...

Pe drumul de întoarcere, ne iese în cale o femeie cu un copil în brațe, suspect de amabilă și dornică să ne dea informații. Aflăm astfel că aici a fost spitalul de nebuni, iar acum bântuie strigoii și în fiecare noapte se aud gemete, urlete, scânceli și răcnete. Sunt moroi care vor să sugrume pe oricine le tulbură liniștea. Întrebată cum de ea suportă, ne asigură că, hehee, ea-i om bun la suflet și chiar dacă nu are ce să dea la copii de mâncare, ea nu pune mâna și nici în păcat nu cade. Nu prea înțelegem păcatul la care se

referă mai ales că între timp în jurul ei se adună cam zece copilași murdari și aparent liniștiți. Scăpăm de privirile lor rugătoare doar după ce le dăm câțiva bănuți fiecareia, iar femeii mai mulți. Ne asigură că dacă vrem să mai aflăm câte ceva să venim direct la ea pentru că numai la ea putem apela, deoarece toți ceilalți sunt bețivi și mincinoși.

Când ajungem la mașină considerăm că bunul Dumnezeu are totuși grijă de niște sărmani fără minte precum suntem noi, așa că ne facem o cruce mare mulțumindu-i sincer și toată inima că am scăpat cu bine.

Pe drumul spre casă ne oprim la un mic restaurant din centru unde încercăm să ne regăsim sufletele și suflarea în fața unei sticle de vin roșu. Da, pare leacul cel mai potrivit!

- Cum e posibil așa ceva, coane Alecule!? Că doar nici nu am ieșit din oraș, ba mai mult, ne aflăm într-o zonă atinsă bine de civilizație, cu investiții și cu modernizări care ar presupune condiții civilizate de viață...

- Dragul meu, fiecare dintre noi trăiește, fără să-și dea seama, într-un segment social, o bulă cum se spune mai recent și care, oricât de bizar ar părea, este ruptă aproape complet de celelalte. Uneori o asemenea deplasare, precum cea de astăzi, de pe un segment pe altul, poate părea o călătorie în timp cum bine spunea într-unul din aforismele sale comandorul, acela despre care ți-am mai vorbit: *Oferim inubliabile excursii în timp la preț de numai un leu! Aveți la dispoziție tramvaiul 45 care circulă prin periferii.*

Uite, că până astăzi nu prea l-am luat în serios, dar îmi dau seama că are dreptate. Oricum, să învățăm că oricând se poate și mai rău, iar dacă este cu puțință să ne și ferim!

Ei, dar să trecem la istoricul clădirii pentru care ne-am tulburat astăzi existența! Acest conac a fost ridicat pe la începutul secolului al XVIII-lea de marele boier moldovean, dar cu origini grecești Alexandru C. Moruzzi. Se dorea o locuință de vară și avea o panoramă spectaculoasă în jur, plus atenansele din spate, cele pe care noi nu le-am văzut, unde pe lângă locuințele slugilor mai erau și grajdurile cailor, ale vitelor de tot felul, cramele, bucătăriile ori afumătoriile. Toată această gospodărie a devenit la un moment dat, spre uimirea tuturor, locuința unui personaj ciudat pe nume Gavril Ciobanu zis Buzatu, ultimul călău oficial al Iașului. A activat cam până prin 1850 când funcția a fost desființată, iar asta arată că atunci Moldova era deja în pas cu vremurile prin care trecea întreaga lume civilizată a continentului. Se mai spune și că, nu se știe cum, un asemenea palat ar fi putut ajunge locuința unui călău. Explicația este relativ simplă: Domnul Moldovei

Mihail Sturza a avut o politică de înlăturare a rămășițelor fanariote, iar Moruzzi este foarte posibil ca să-și fi scăpat pielea (se practica acest fel de ieșire de sub lovitură) dăruind domnului averea sa în schimbul libertății lui și a familiei. Fără averi, un posibil contracandidat la domnie ar fi avut mult mai puține șanse de izbândă.

- Păi, cum era posibil coane Alecule o asemenea silnicie? Cum să-i iei omului toată agoniseala sa de o viață?

- Pare de necrezut, dar așa este! Cutuma proprietății în regalitate este una simplă și clară! Regele este singurul stăpân, toți ceilalți sunt slujitori. Regele este cel care împarte supușilor săi, pentru servicii credincioase, averile, pământurile sau bunurile, titlurile ori favorurile. Acestea fiind retrase atunci când supusul se răzvrătește sau nu mai este de folos regelui. Prin urmare, oricând, domnul țării, cel care avea drepturi exact precum regele amintit, putea să dispună sechestrarea averilor și dăruirea lor altui favorit. Doar că asta includea, de regulă, și lichidarea membrilor întregii familii. Așa că, unii preferau să facă un act de danie domnitorului și astfel își scăpau viețile. Bine, toți mai știau și că averile lor erau rezultatul unor fărâdelegi, dar și faptul că, în viață fiind, puteau să obțină, cu cine știe ce prilej, poate chiar scoaterea din domnie a dușmanului și înlocuirea cu un altul favorabil, fiind posibilă revendicarea averilor confiscate ori „dăruite” sau, de ce nu, chiar altele, cele ale dușmanilor politici, mai mari, în locul celor vechi.

Cam așa îmi explic eu de ce clădirea unui mare boier a ajuns locuința unui călău. Sunt însă aproape sigur că gâdele domnesc primise casa cu drept de locuire temporară, dar nu a fost instalat în corpul principal, nu era de nasul său o asemenea onoare, ci într-una din anexe. Numai că faima locuirii sale aici a fost mai puternică decât realitatea.

Despre acest Gavril Ciobanu, N.A. Bogdan spune că: „era un țigan fugit de la robie ce s-a apucat de jafuri și crime” dar și că „era o slujenie de om, cu buze mari, cu privire înfricoșătoare, cu o statură uriașă”, ba chiar „un țigănoi colos la trup, pogan de slut la față, cu o privire feroasă, de te vâra în friguri la cea întâi căutătură”. Fusese prins de mai multe ori, dar reușise să evadeze, semn că era destul de inteligent și îndrăzneț. Lucra cu o bandă numită a lui Ion Chetraru când au fost cu toții prinși și urmau să fie executați. Doar că jocurile sortii erau altfel făcute! Domnia nu avea călău, iar ofertele făcute nu fuseseră onorate deoarece nimeni nu voia să ocupe această funcție. Buzatu, socotind că situația îl scăpa de la ștreang, s-a oferit el să fie călău și prima execuție făcută la 18 aprilie 1839 a fost punerea în laț a lui Ion Chetrariu și a bandei lui, adică foștii săi confrați de ticăloșii. Pare un om al zilelor noastre în cinica

sa gândire practică. Ne aduce cumva aminte de modul în care acționează lumea politică sau cea a structurilor financiare...

Cert este că Buzatu a fost titular pe funcție vreme de vreo opt ani, iar ultima sa execuție a fost a unor frați care împreună cu mama lor își omorâseră tatăl. Peste cam un an de la această ispravă a fost trecut la pensie și trimis la mănăstirea Secu pentru a se călugări. Bizar destin!

Călăul purta tot timpul o mantie de culoare roșie pe care nu se cunoșteau petele de sânge și o secure, semn

al breslei sale. De la acea mantie vine și numele cartierului prin care am trecut și unde am trăit ceva emoții negative semn că duhul său încă mai bântuie prin acele locuri. Doar că nu se rostește cum spune în general lumea Mânta Roșie ci Mantă Roșie. Ceva simplu, dar uite că prin folosire cu specific de mahala parcă văd că vom pierde sensul cuvântului, inclusiv proveniența sa.

- Chiar așa, dar poveștile cu strigoii cum de-au apărut!?

- Cred că au apărut ceva mai târziu, când clădirea a fost folosită ca spital de psihiatrie. Un loc unde suferințele celor vii sunt mult mai penetrante decât cele ale celor executați de călău în cu totul alte locuri. Cam știi ce însemna de fapt un spital de acest gen în vremurile de represiune politică. Iar cei din jur erau învățați să creadă că

aud urletele strigoilor care nu-și găsesc odihna veșnică și îngrozesc oamenii cu neliniștea lor. Este bine să ținem minte și că legendele lansate pe piața zvonurilor de către profesioniști au șanse mult mai mari de a fi crezute decât o realitate banală. Asta spune multe despre noi, oamenii.

Apoi, în urmă cam cu treizeci de ani când importanța spitalelor de psihiatrie a scăzut mult, dar asta nu pentru că acest tip de maladii ar fi avut mai puțin impact asupra populației, ci pentru că nu mai puteau fi folosite ca alternativă la pușcării, toate clădirile de aici au fost date unei mari întreprinderi de utilaje grele care a folosit-o, fără să-și bată capul cu reabilitarea, drept casă de oaspeți. Ulterior și această întreprindere a intrat în dezorganizare și nu a mai avut fonduri pentru a întreține clădirile, prin urmare, ruina a început să roadă temeliile așa cum știe ea mai bine. Probabil sunt și niște interese la mijloc, de tip retrocedare sau cumpărare la preț mult mai mic decât merită această moșie. Spre norocul nostru, de curând, a fost trecută în patrimoniu și cel care va cumpăra domeniul ar trebui să refacă totul așa cum era în urmă cu mai bine de un secol și jumătate. Deși nu sunt deloc sigur de așa ceva...

- Ca să fiu sincer, coane Alecule, după cele ce-am pătimit astăzi parcă încep să regret că nu mai sunt călăi în serviciul obștii...

- Mde, mă ispitești să-ți dau dreptate...

Frosica-Anca STRATULAT

Trecut-au anii...

67 de ani de la reorganizarea Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad și 123 de ani de la înființare

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad a fost înființată la data de 8 octombrie 1954, din inițiativa unui comitet format din 9 pensionari, prin asocierea lor voluntară, prin Hotărârea nr. 41105 a Secțiunii Prevederi Sociale a Sfatului Popular al Raionului Bârlad, în baza Statutului elaborat de Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale. Primul sediu al acesteia a fost în Casele Kaufman de pe strada Ioan Iacomi, nr.7, iar președintele acesteia s-a numit Gheorghe Barbu.

Această asociație a continuat Asociația Pensionarilor Publici din Bârlad, organizată în 1932, aceasta având și o mamă care s-a numit „Asociația Solidară a Pensionarilor Civili din România”, filiala Tutova, dar și o bunică care s-a numit Societatea Funcționarilor Publici „Funcționarul”, înființată la 24 ianuarie 1898 Tutova. Noua Asociație a fost de fapt vechea Asociație, reorganizată în condițiile impuse de regimul comunist. Așa demonstrează dosarele aflate în Arhiva Națională din Vaslui.

Mulți ani asociația a funcționat în spații închiriate iar dorința membrilor de a avea un spațiu în proprietate, s-a îndeplinit la data de 6 iulie 1971, când C.A.R.P. Bârlad a cumpărat un imobil de la soții Coban Alexandru și Lucreția, situat în strada Nicolae Iorga, Nr.7. Imobilul a fost construit în anul 1854 și există și în prezent dar având o vechime considerabilă, a necesitat de-a lungul timpului reparații și modernizări.

Din anul 1990, numărul membrilor C.A.R.P. a crescut vertiginos, dat fiind faptul că au fost acceptați drept cotizanți și salariații, dar și persoanele trecute de 18 ani din Bârlad și localitățile limitrofe.

Clădirea veche a devenit neîncăpătoare și astfel, la Adunarea Generală din aprilie 1996, s-a decis începerea lucrărilor pentru noua clădire, precum și executarea instalației de încălzire centrală în clădirea veche în care sunt atelierele de prestări servicii. Prestările de servicii includ: atelierul de croitorie, tâmplărie, atelier mecanic, cizmărie și frizerie.

În luna februarie 1999 s-a început activitatea în noul sediu, care a permis deschiderea unui număr de 6 casierii și înființarea departamentului medico-social care cuprinde: stomatologie - 3 medici, oftalmologie, tratamente, cabinet kinetoterapie, ecografie, salon de înfrumusețare, sală de gimnastică, cabinet termomasaj.

Magazinul economat oferă produse la prețuri de furnizor, fără adaos comercial, având produse alimentare și nealimentare.

În anul 2004, la data de 1 octombrie, a apărut primul număr al revistei „Viața noastră”, cu prilejul împlinirii a 50 de

ani de la reorganizare. Revista este cu apariție variabilă și a crescut precum Făt Frumos din povești, primele numere având aproximativ 20 de pagini, în prezent ajungând la un număr de aproximativ 100 de pagini, bogate în conținut. Pe măsură ce creștea, revista capta interesul membrilor indiferent de vârstă, pregătire profesională sau stare socială. Revista are un număr mare de colaboratori care scriu articole interesante și s-a transformat într-un model pentru alte Case ale pensionarilor. Tematica abordată, în versuri sau în proză este diversă, cuprinzând articole din domeniile: știință, medicină, literatură, drept, istorie, religie, civilizație și cultură locală, date statistice privind activitatea asociației etc.

O nouă etapă în evoluția C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad a fost din luna mai anul 2010 când la conducere a venit domnul președinte Nicolaie Mihai, care și-a îndreptat întreaga atenție către reprezentarea intereselor membrilor C.A.R.P. aflați în nevoie.

Caracterizat de un înalt simț al dreptății, domnul președinte Nicolaie Mihai a reușit încă de la începuturile mandatului său, să instaleze un climat de muncă în echipă, disciplină și perseverență în aplicarea prevederilor legale și a celor prevăzute în Statutul asociației.

Printre primele măsuri adoptate de către acesta în noua sa funcție, au fost înființarea unor sucursale în satele și comunele unde se aflau deja membri cotizanți. Astfel, în anul 2010, pe lângă agențiile existente la Murgeni, Fălciu, Ciocani, Grivița, Slănic Moldova, s-au mai deschis și altele la Zorleni, Popeni, Voinești, Alexandru Vlahuță, Banca, Băcani, Roșiești, Coroiști, Bogdănești, Epureni, Blăgești, Mălușteni, Vetrișoaia, Iana, Hălărești, Pogana, Perieni, Ivești, Șuletea, Vișoara, Vinderei, Frunțișeni, Puiești și Tutova.

Asociația noastră nu este o instituție bancară, ea se adresează în special vârstnicilor ce nu sunt eligibili a contracta de la aceste instituții financiare un credit, din cauza veniturilor modeste și a perioadei limitate pentru care pot accesa aceste împrumuturi. Astfel, având în vedere condițiile precare de viață ale persoanelor vârstnice, asociația acordă împrumuturi cu dobânzi avantajoase precum și ajutoare nerambursabile persoanelor aflate în nevoie sau cu ocazia unor sărbători laice sau religioase, fiind „colacul de salvare” al membrilor cu nevoi stringente, căutând soluțiile cele mai bune pentru a-i ajuta.

Ținând cont de situația materială, nu tocmai potrivită de care pensionarii au parte în țara noastră, având în vedere și faptul că aceștia suferă odată cu înaintarea în vârstă de diferite afecțiuni, asociația a hotărât să le vină în ajutor cu reduceri de 25-50% din costurile la cabinetele medicale și la

servicii, diferența de cheltuieli fiind acoperită de asociație.

Având în vedere nevoile membrilor de a adopta un stil de viață sănătos prin alimentație, prin Hotărârea nr. 45 din data de 08 iunie 2010, s-a decis înființarea în cadrul C.A.R.P. Bârlad a unui centru special de alimentație „Alege să fii sănătos”. În acest scop s-a deschis magazinul de produse naturiste, la inaugurarea acestuia fiind prezent Dr. Virgiliu Stroescu care a ținut o conferință despre alimentația sănătoasă.

Pentru a asigura un climat corespunzător de muncă salariaților, dar și membrilor, conducerea asociației a continuat lucrările de modernizare a sediului prin montarea unui panou publicitar, pavarea curții interioare, repararea acoperișului la sediul vechi, montarea de tâmplărie PVC, îmbunătățirea instalației de monitorizare video, precum și a instalației electrice, reparații ale magaziei și a casei de apă, repararea și modernizarea sălii de tenis, dotarea cu aparate de aer condiționat a încăperilor, mobilarea birourilor, achiziționarea de aparatură electronică modernă (server pentru eficientizarea lucrului în rețea, calculatoare, copiatoare etc.), modernizarea unor anexe din curtea interioară în partea de sud a sediului, unde s-au înființat câteva birouri, magazinul de produse funerare și arhiva unității, extinderea și modernizarea sălii de împrumuturi precum și modernizările efectuate la sucursalele din teritoriu, cumpărarea a 3 autoturisme, a unei mașini de cusut industriale, a unui generator de 60 kw, un automat de cafea, două aparate pentru purificarea apei, dozatoare pentru apă potabilă, mașini performante de numărat bani, seifuri, case de marcat, aparat pentru aerosoli cu ultrasunete, ecograf, truse medicale portabile pentru sucursale, stingătoare și altele.

Ca o măsură de sprijin a membrilor asociației, în anul 2010, s-a înființat, din inițiativa președintelui, biroul de audiențe, în baza O.U.G.27/2002, privind soluționarea cererilor și petițiilor, birou care a creat premisele rezolvării problemelor urgente ale membrilor.

Consultanța juridică pentru membri a fost asigurată în perioada 2010-2014 de domnul avocat Aurel Hobjilă și din septembrie 2014 și până în prezent de către doamna avocat Carmen Frățiman.

Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad a organizat și diferite activități sportive: competiții de șah, cros și tenis de masă în anumite ocazii cum ar fi: ziua mărtișorului, ziua copilului, ziua pensionarului, etc.

Un moment important în evoluția asociației l-a avut atribuirea numelui de „Elena Cuza” în baza Hotărârii nr. 53 din data de 28 aprilie 2011, fapt statuat de Judecătoria Bârlad prin încheierea nr. 19 din data de 24 mai 2011, pronunțată în dosarul civil nr. 2174/2011. S-a propus numele de „Elena Cuza”, avându-se în vedere că soțul acesteia, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, este născut la Bârlad, iar soția acestuia este născută la Solești, județul Vaslui, fiind una din cele mai cumpătate și luptătoare soții de domnitor, făcând multe fapte de binefacere și acte de caritate.

În anul 2011 s-a înfăptuit acordarea numelui domnitorului Alexandru Ioan Cuza, sălii de conferințe a C.A.R.P. precum și dezvelirea portretului basorelief al domnitorului.

La data de 27 ianuarie 2012, prin Hotărârea nr. 16, s-a înființat grupul coral feminin „Crizantema”, care era condus

la acea vreme de doamna inv. pensionar Mihăilă Maria, în prezent fiind condus de doamna profesoară Oprea Mihaela. Corul are un repertoriu bogat și participă cu multă dăruire la diverse activități din cadrul asociației.

În anul 2014 s-a construit o troiță la intrarea în curtea asociației, din donații și sponsorizări.

Tot în acest an a fost lansată și monografia asociației care a fost scrisă de domnul profesor Gheorghe Gherghe și domnul președinte Nicolaie Mihai, unde s-au evidențiat cele cunoscute despre această asociație de la înființare și până în prezent, fiind o sursă de inspirație pentru acest articol.

Din anul 2015 a apărut și un supliment rebusistic al revistei „Viața Noastră”, „Crypto”, ce conține careuri, enigmistică, umor, diverse.

Având în vedere faptul că asociația manipulează sume importante de bani, s-a acordat o importanță deosebită asigurării securității și pazei obiectivelor din dotare, atât la sediul din Bârlad cât și la sucursale, s-au instalat sisteme performante de supraveghere (sisteme de monitorizare video complexe) și sisteme de alarmare, investindu-se sume importante pentru aceasta.

La sucursalele din teritoriu s-au efectuat modernizări și renovări, au fost montate gratii, sisteme de supraveghere, panouri publicitare și s-au achiziționat sedii proprii la Zorleni, Șuletea, Banca, Ciocani, Ivești, Fălciu, Perieni și Slănic Moldova.

Datorită faptului că trăim într-o lume a gadgeturilor care ne fac viața mai ușoară și Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” s-a aliniat acestui trend, instalând în sala casieriiilor un sistem cu bonuri de ordine care este utilizat de regulă de către instituțiile ce desfășoară activități de interacțiune cu cetățenii.

S-a achiziționat un program informatic foarte performant, necesar satisfacerii cerințelor impuse de progresul tehnic și de legislația în vigoare, care ușurează mult munca salariaților și s-a pus la punct arhiva electronică, domnul director economic Hrisu Vlad Andrei implicându-se foarte mult în perfecționarea acestui program și adaptarea lui după specificul și nevoile asociației noastre.

Recuperarea debitelor restante a devenit o prioritate pentru asociație iar domnul contabil șef Dima Dumitru s-a implicat foarte mult folosind toate metodele de recuperare și a colaborat foarte bine cu executorii judecătorești care au recuperat sume importante de la debitori.

Pentru a mai îndulci traiul bunicilor noștri, nu doar prin acordare de ajutoare materiale, Consiliul Director și Președintele, încă de la începuturile mandatului, militează pentru promovarea îmbătrânirii active și pentru întărirea solidarității între generații și au decis organizarea unor activități social-culturale care au scopul de a induce vârstnicilor sentimentul de implicare în viața comunității, pentru a nu se simți singuri și marginalizați. În acest scop, asociația organizează spectacole, simpozioane, conferințe, dezbateri, lansări de carte, aniversarea membrilor care împlinesc frumoasa vârstă de 100 de ani, comemorări, etc.

De-a lungul timpului s-au mai efectuat anumite modificări în Statut conform normelor legale în vigoare, care au fost necesare și benefice activității.

În vara anului 2019 s-a extins și s-a modernizat sala împrumuturilor și s-a creat mai mult spațiu pentru membri

pentru a se evita aglomerația.

Asociația are și un imn compus de domnul profesor Gruia Novac pe muzica domnului Lucian Grădinaru.

În anul 2020, pentru desfășurarea activității fără scop patrimonial, la sediul Asociației C.A.R. Pensionari "Elena Cuza" din Bârlad, s-au achiziționat:

- surse de curent neîntreruptibile APC în valoare de 3180,00 lei;

- laptop HP 470G7 17,3" în valoare de 5.449,99 lei;

- aparat de aer condiționat Kyato 12000 BTU în valoare de 1850,00 lei pentru Magazinul Economat Funerar;

- laptop Dell 17.3" în valoare de 4.998,99 lei.

La sucursale s-au achiziționat și instalat următoarele:

- la sucursala Banca- Sistem de supraveghere video în valoare de 3.609,34 lei - Sistem de alarmare în valoare de 3.547,45 lei - Centrală termică Viessman 24 kw în valoare de 3.800,00 lei - Instalație termică în valoare de 11.514,00 lei - s-au terminat lucrările de construcție și amenajare a noului sediu al Sucursalei Banca în valoare de 246.489,19 lei

- la sucursala Perieni: - Sistem de televiziune cu circuit închis în valoare de 6.828,99 lei.

Tot în anul 2020 asociația a primit un basorelief al domnitorului Alexandru Ioan Cuza prin act de donație de la Asociația „Frontiera Gălățeană”, care a fost așezat la intrare în sala Alexandru Ioan Cuza.

O realizare importantă a fost și faptul că în vara anului 2021 s-a extins și modernizat cabinetul de kinetoterapie care este foarte apreciat de membri, deoarece aici își găsesc alinarea pentru diferite afecțiuni și primesc o îngrijire plină de profesionalism din partea doamnei kinetoterapeut Teodora Daniela.

În data de 8 octombrie 2021, președintele Nicolaie Mihai a donat asociației icoana „Rugul aprins” care este situată la intrarea în instituție, într-un colț plin de frumusețe și sfințenie, în spatele troiței, fiind de o complexitate artistică și simbolistică deosebită.

Actualul Consiliu Director, în frunte cu domnul președinte Mihai Nicolaie, a reușit în cei peste 11 ani de mandat consolidarea instituțională și structurală a

asociației, perfecționarea activității de creditare și de acordare a ajutoarelor nerambursabile și a ajutoarelor de deces, asigurarea de programe medicale, diversificarea activităților culturale, creative, dezvoltarea comunicării cu organizațiile de pensionari, cu societatea civilă și cu mass media, existând o transparență a evidențierii tuturor activităților efectuate și a investițiilor făcute.

Am putut constata faptul că datorită acțiunilor cu caracter social, cultural, sportiv, promovate și implementate de-a lungul anilor, asociația are cu totul altă înfățișare, crescând vertiginos în calitate, servicii și complexitate, bucurându-se în rândurile membrilor de popularitate și încredere.

Cu siguranță au mai fost multe alte activități și servicii pe care nu le-am mai menționat pentru a nu îngreuna citirea acestui articol, dar am enumerat în linii mari evoluția acestei asociații de la înființare și până în prezent, fiind mândră de faptul că fac și eu parte din colectivul de salariați al acestei prestigioase instituții.

Obiectivele Asociației pentru perioada 2021-2026:

1. Menținerea unui număr de minim 30.000 de membri;
2. Organizarea Nunții de Aur la sediu și la sucursalele din teritoriu;
3. Organizarea de excursii pentru membrii asociației, la tarife reduse cu 50% din contravaloarea transportului;
4. Perfecționarea activității de acordare a împrumuturilor, a ajutoarelor nerambursabile și a ajutoarelor de deces;
5. Dezvoltarea relațiilor instituționale cu organismele legislative ale administrației publice centrale și locale pentru promovarea și susținerea proiectelor legislative care fac referire la drepturile membrilor asociației, persoane de vârstă a treia;
6. Realizarea de proiecte și programe de asistență socială, medicală, culturală și de protecție socială;
7. Diversificarea de către asociație și sucursalele sale a activităților cultural-recreative, de socializare și consiliere psihosocială pentru persoanele vârstnice;
8. Procurarea de spații pentru sediile sucursalelor la prețuri rezonabile și avantajoase;
9. Procurarea unui spațiu pentru înființarea unui CLUB cu utilități multiple: tenis de masă, șah, activități culturale și sportive, spectacole etc.;
10. Acordarea de ajutoare nerambursabile cu diverse ocazii (laice, religioase etc.), precum și pe bază de anchetă socială, în funcție de disponibilitățile bănești ale asociației;
11. Promovarea imaginii asociației și a diverselor activități organizate prin publicarea pe site-ul asociației și pe rețelele de socializare a materialelor foto și video aferente acestor activități;
12. Obținerea de donații și sponsorizări;
13. Creșterea volumului organizației de femei „Carul Mare” în activitatea Asociației;
14. Încheierea de contracte culturale cu Teatrul „V.I. Popa”, Muzeul „Vasile Pârvan”, Centrul „Mihai Eminescu”, Biblioteca „Stroe Belloescu”;
15. Încheierea de parteneriate cu școli și grădinițe din Municipiul Bârlad în vederea organizării de simpozioane, conferințe.

„Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor și salariaților au un drum comun!”

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sau ale salariaților sunt organizații vitale pentru viața membrilor lor. Domnul Florin Simion, director executiv al Federației Caselor de Ajutor Reciproc din România (FEDCAR) ne acordă un interviu prin care a avut amabilitatea să ne prezinte povestea acestor organizații, cum au apărut și care este rolul lor în societate.

Domnule Florin Simion, vă rugăm să ne prezentați o scurtă carte de vizită a dumneavoastră și a instituției pe care o conduceți. Cine este Florin Simion și ce reprezintă Federația Caselor de Ajutor Reciproc pentru membrii săi?

Vă mulțumesc pentru oportunitatea de a intra în dialog cu dumneavoastră și cu cititorii revistei. Este un demers bun, care oferă încă o posibilitate de continuare a dialogului pe care Federația Caselor de Ajutor Reciproc din România (FEDCAR) și Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România îl au de multă vreme. Îmi face plăcere să împart cu dumneavoastră

Casele de Ajutor Reciproc, o istorie de sute de ani în documentele vremii

câteva informații și gânduri care îmi amintesc și mie de formarea FEDCAR. Între anii 1998 și 2002 World Council of Credit Unions (WOCCU) a derulat, cu finanțare USAID, un proiect adresat Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România. A fost un proiect de 5,4 milioane de USD și a constatat în transferul de cunoștințe și de bune practici către C.A.R.-urile selectate în proiect. După terminarea acestui proiect un număr de C.A.R.-uri care participaseră la el, au dorit să continue să lucreze în conformitate cu politicile, procedurile și standardele financiare învățate în timpul proiectului.

Aceste C.A.R.-uri au luat decizia să formeze o structura nouă, o organizație modernă și democratică, pentru reprezentare și coordonare. Astfel a luat ființă în 2004 Federația FEDCAR. Iar în 2005, la Conferința Mondială a Uniunilor de Credit, care a avut loc la Roma (Italia) a fost aprobată afilierea FEDCAR la WOCCU (Consiliul Mondial al Uniunilor de Credit). De atunci, FEDCAR este singurul reprezentant al României în cadrul acestui organism internațional, singurul care reprezintă la nivel mondial Uniunile de Credit. WOCCU organizează anual o Conferință Mondială, la care participă mii de reprezentanți din toată lumea. Este o ocazie excelentă pentru schimburi de idei, pentru participarea la seminarii, la întâlniri și la ateliere legate de toate domeniile care privesc activitatea noastră, de la domeniul financiar, la cel de marketing, de la promovare și PR, la digitalizare, de la evidența raportărilor la relația cu autoritățile naționale și internaționale. Aceste Conferințe au avut loc în toată lumea și reprezentanți ai C.A.R.-urilor membre FEDCAR au avut ocazia să participe la ele fie în Hong

Kong, fie în Canada, Spania, Austria, Scoția, Irlanda, Polonia, SUA, Bahamas, Australia și în multe alte părți ale globului. Fiindcă **veni vorba despre Uniuni de Credit**, trebuie să spunem că organizațiile C.A.R. sunt, într-o măsură, asimilate acestora. Diferențele vin din modalitatea concretă de funcționare și din operațiunile admise a se derula. Asemănările sunt referitoare la structura acționariatului, la principiul asociativ un om egal un vot, din tratamentul egal al membrilor indiferent de suma economisită în cadrul C.A.R. Deci, sunt mai multe elemente care ne apropie decât cele unde suntem diferiți. Aceasta a fost motivația pentru care candidatura FEDCAR a fost admisă imediat. De atunci, FEDCAR a cunoscut o dezvoltare cantitativă și **calitativă constantă**, ajungând astăzi o voce recunoscută în sistemul C.A.R., în dialogul cu autoritățile statului, cu partenerii interni și internaționali. Pe lângă afilierea la WOCCU, Federația noastră a fondat în 2015 Rețeaua Europeană a Uniunilor de Credit (ENCU), structură care grupează Federații

din toate țările europene în care există acest gen de instituții. Sediul ENCU este la Bruxelles. În cadrul FEDCAR ținem mult la calitatea resurselor umane. Cu siguranță, calitatea și nivelul de educație al oamenilor care lucrează în C.A.R. este motivul principal pentru performanțele fiecărui C.A.R. afiliat și a FEDCAR, ca organism de reprezentare.

Toți managerii din C.A.R.-urile afiliate au studii superioare (este o cerință statutară) și de asemenea, 92% dintre angajații de execuție au o facultate terminată. Suntem o echipă și suntem mândri de lucrul acesta, suntem toți prieteni și asta ne ajută să trecem cu bine peste orice provocare. Încă din 2004, de la înființarea FEDCAR, prima președintă doamna OANA RADU, împreună cu primul Consiliu Director al FEDCAR, mi-au făcut onoarea de a mă desemna ca Director Executiv al Federației. De atunci și până în prezent sunt bucuros să servesc Federația și să depun eforturi pentru buna ei funcționare. Înainte de a lucra la FEDCAR, am fost unul dintre

Inaugurarea sediului Federației Caselor de Ajutor Reciproc din România, anul 2010

angajații proiectului finanțat de USAID, iar înainte, am coordonat un departament de relații cu ONG-uri, din cadrul Ministerului Tineretului. Cu alte cuvinte, lucrez cu ONG-uri și sunt legat de asociativitate de mai bine de douăzeci și cinci de ani.

Cum a apărut acest fenomen, al caselor de ajutor reciproc și care a fost evoluția sa în timp, până în zilele noastre?

Acesta este un subiect foarte interesant, dar din păcate spațiul nu ne permite o discuție amănunțită. Rămâne să abordăm acest subiect la o eventuală întâlnire comună, a Federațiilor noastre, spre beneficiul tuturor colegilor. Ce pot să spun referitor la acest subiect, este faptul că așa cum spuneți, acest gen de asociere are o tradiție îndelungată și că și-a vădit necesitatea și eficiența de-a lungul timpului, încă din jurul anilor 1850. Dacă e să vorbim de pionierii acestui gen de asociere trebuie să-i amintim pe Herman Schultze Delitzsch și pe Wilhelm Raiffeisen, care au format pentru prima oară un sistem de întrajutorare între persoane fizice, fără ca instituția să urmărească profitul. Peste vreo cinci zeci de ani, peste ocean, în Canada, Alphonse Desjardin a format așa zisele “case populare”. Fie că este vorba de Europa, sau de continentul nord american, apariția acestui gen de instituții a fost expresia unei nevoi sociale existente.

Băncile comerciale existau și funcționau din plin, dar oamenii au simțit nevoia unui alt fel de organizare a sprijinului financiar, a unei alte abordări, necomerciale, a acoperirii nevoilor de dezvoltare a unei afaceri sau de satisfacere a unor nevoi

Florin Simion, directorul executiv FEDCAR, alături de fostul premier britanic, Gordon Brown, anul 2011

personale. Așa au luat naștere aceste instituții, care de-a lungul vremii s-au numit în multe feluri, dar care au păstrat câteva caracteristici, încă de la începuturile lor. Printre acestea sunt, caracterul nonprofit, principiul un om, un vot, întrajutorarea între membri, statutul de membru și nu de client. Toate caracteristicile definitorii ale acestui gen de asociații se păstrează și acum și fac diferența între bănci și C.A.R./Uniuni de Credit. Uniunile de Credit/C.A.R. nu sunt instituții orientate spre profit, dar acest lucru nu trebuie confundat cu lipsa interesului pentru rezultate economice cât mai bune. O casă de ajutor reciproc își poate servi membrii numai atunci când este capitalizată, când este solvabilă și respectă principiile asociative. Specifică este forma de repartizare a rezultatului. Acesta nu se întoarce la acționari (ca în cazul băncilor) ci se distribuie celor care au contribuit la formarea lui, adică membrilor. Profesionalismul managementului trebuie să fie cât mai bun, cu atât mai mult ca banii care sunt folosiți în circuitul financiar într-un C.A.R.

aparțin tuturor membrilor, nu acționarilor. Este de reținut faptul că însuși Raiffeisen spunea că la înființarea unei uniuni de credit managerul trebuie să gireze cu întreaga lui avere, înainte de a începe să mobilizeze resurse financiare de la membri care urmează să se afilieze. În prezent, 86.000 de Uniuni de Credit există sub diferite nume în 118 țări, deservind un număr de mai mult de 290 de milioane de persoane. Este o mișcare impresionantă, cu un impact major asupra vieții oamenilor de pretutindeni. Dacă la nivel internațional situația este clară, nu același lucru se poate spune despre situația de la nivel național. Într-adevăr există la BNR un registru de evidență al C.A.R.-urilor, dar el nu acoperă toată gama de C.A.R.-uri existente. Rămâne ca fiecare Federație să-și monitorizeze cantitativ membrii și cu onestitate să raporteze câți sunt viabili și câți au rămas numai un număr într-un registru. Este un motiv în plus pentru care noi, FEDCAR, susținem digitalizarea rapidă a sistemului C.A.R., introducerea generalizată a

unor bune practici de raportare consolidate, modernizarea întregului sistem. Sigur că acest lucru se face printr-o înnoire a abordării și prin aducerea unui suflu nou, atât în domeniul resurselor umane, cât și în cel al apropierii serviciilor, a modalității de livrare a acestora de cerințele și standardele vieții reale. C.A.R. trebuie să-și găsească locul în piața financiară, să continue să fie aproape de membrii săi, dar numai printr-un management de calitate, cu oameni bine pregătiți și gata să înfrunte provocările ce vor veni.

Și, dacă tot am ajuns în prezent, sunt - după părerea dumneavoastră -, casele de ajutor reciproc (atât ale salariaților cât și ale pensionarilor) o alternativă la finanțarea bancară?

Răspunsul la această întrebare poate fi unul rabinic. Părerea mea este că organizațiile de tip C.A.R., atât de salariați cât și de pensionari, trebuie să găsească un drum comun, care să aibă la capăt numai servirea intereselor membrilor. Vreau să vă spun că numai în România există atâtea feluri diferite de C.A.R.-uri. În restul lumii, Uniunile de Credit dintr-o țară (indiferent cum se numesc ele) funcționează sub un singur cadru legal, după aceleași reguli și deservesc deopotrivă și salariați, și pensionari, și militari și pe cei cu meserii libere. Pe de altă parte, un C.A.R. nu este o bancă. Fiecare are o adresabilitate diferită. C.A.R.-ul este mai aplecat spre oameni, are o relație mai directă și îndrăznesc să spun mai umană față de membrii săi. Bineînțeles că este o părere subiectivă, dar cred că ambele feluri de instituții sunt necesare și se pot completa în beneficiul oamenilor

pe care îi servesc. C.A.R.-ul nu are puterea financiară a unei bănci, dar nici banca nu are timp și disponibilitate să se apropie de comunități, așa că eu cred că ambele feluri de instituții financiare trebuie să funcționeze, acolo unde este cazul, chiar împreună, pentru acoperirea nevoilor de dezvoltare locală și personală a tuturor membrilor sau clienților.

Cum vedeți colaborarea și parteneriatul pe care le aveți cu Federația Națională „OMENIA” și, implicit, cu Asociația C.A.R.P. „OMENIA” București?

Ne bucurăm că avem de mulți ani acest parteneriat cu Federația Națională „OMENIA”. Este un dialog normal, o certificare a unui traseu comun, care nu are cum să facă altceva decât bine. Am fost onorat să mă întâlnesc cu membrii dumneavoastră, să apreciez eforturile constante făcute și rezultatele obținute. Atât FEDCAR, cât și Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România sunt organisme de reprezentare și coordonare a activității celor afiliați și au datoria să ușureze trecerea prin aceste turbulențe financiare și sociale tuturor oamenilor care au încredere în instituțiile pe care le reprezen-

tăm. Despre Asociația C.A.R.P. „OMENIA” București nu am decât cuvinte de laudă, pentru eforturile constante de susținere a activității Federației Naționale „OMENIA”. Este o casă de ajutor reciproc care dincolo de activitatea de creditare, care este specifică unui C.A.R., mai găsește resurse să acopere și partea socială a vieții unor membri ai săi. Sigur că activitatea unui C.A.R. este una financiară, dar are și o componentă socială. Eu cred că această componentă socială se acoperă cel mai bine prin servicii financiare bune, oneste, la îndemâna oamenilor, a membrilor noștri. Nu trebuie să uităm o clipă că dacă membrii noștri sunt nemulțumiți de serviciile oferite de C.A.R., pleacă, iar nouă nu ne rămâne altceva de făcut decât să plecăm acasă.

Sunt sigur că o să trecem cu bine și peste această încercare, că împreună vom găsi un drum comun și toate se vor răsfinge în bine asupra siguranței și stabilității financiare a membrilor C.A.R. și C.A.R.P. afiliate la federațiile noastre.

Imaginile care ilustrează interviul sunt preluate din lucrarea „O cronologie a Caselor de Ajutor Reciproc” de Cristian Florin Bota, Editura Altip, 2013

O istorie de peste 300 de ani!

Ca entități de economie socială, casele de ajutor reciproc încă din forma lor arhaică au o istorie impresionantă și îndepărtată, începând cu secolul al XVIII-lea, cu acea bruderlade- fraternitate- “lada frățească” în traducere, asociații dezvoltate pe lângă breslele meșteșugărești (apoi ale salariaților), respectiv, „case ale săracilor” – o tradiție bogată în organizarea pensionarilor în societăți de întrajutorare și de protecție socială.

Părintele Mina Dobzeu - Duhovnicul Hușilor. Documente (1946-2011)

prof. dr. Nicolae IONESCU

Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.
Iisus Hristos

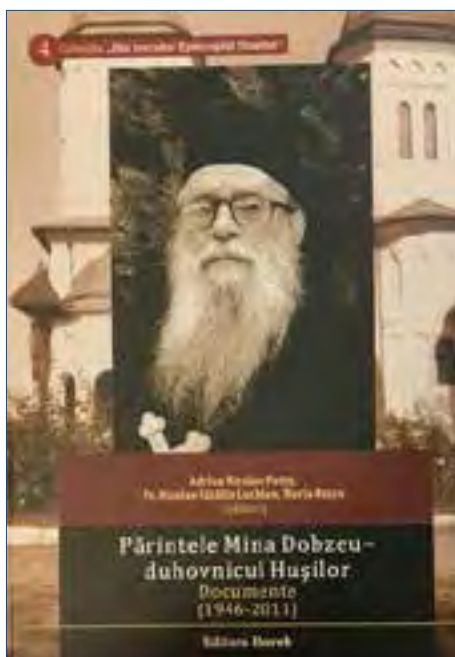
În Anul Mântuirii 2021, pe 5 noiembrie s-au împlinit o sută de ani de la nașterea Părintelui Mina Dobzeu, simbol al monahismului din Eparhia Hușilor. Așa cum se cuvenea de Centenar, din inițiativa Preasfințitului Părinte Ignatie, Episcopia Hușilor a organizat pe parcursul anului mai multe manifestări dedicate acestui mare monah, opozant tenace al regimului comunist, cu prilejul împlinirii a trei ani de la trecerea la cele veșnice (7 iunie) și o sută de ani de la naștere.

La 5 iunie 2021 s-a desfășurat la Huși Simpozionul Național „Părintele Mina Dobzeu, duhovnic și mărturisitor în comunism”. În cadrul reuniunii omagiale s-au susținut comunicări care au subliniat activitatea misionară a Părintelui Mina Dobzeu, insistându-se pe abuzurile, detenția și represiunea politică din timpul regimului comunist.

Cu acest prilej a fost lansat volumul „Părintele Mina Dobzeu – Duhovnicul Hușilor. Documente (1946-2011)”, editat de cercetătorii Adrian Petcu (CNSAS), pr. Nicolae Cătălin și Maria Buțcu, apărut în acest an la Editura Horeb în colecția „Din trecutul Episcopiei Hușilor”. Tot în memoria Părintelui Mina a fost prezentat documentarul video, DVD: „Un om de flacăra: Părintele Mina Dobzeu, duhovnic și mărturisitor”, realizat de Televiziunea Trinitas TV, a Patriarhiei Române, în colaborare cu Episcopia Hușilor. Cartea a apărut în condiții grafice deosebite, are 613 pagini și cuprinde 333 de documente inedite (cereri, note informative, adrese, procese-verbale, rapoarte, declarații, memorii etc.) , însoțite de Anexe documentare și fotografice care dau consistență lucrării.

Lucrarea este prefațată de chiriarhul locului, Preasfințitul Ignatie, cu un frumos expozeu: „ Părintele Mina Dobzeu - un om de flacăra”, în care se arată că monahul a fost un duhovnic și mărturisitor al credinței creștine în vremuri prigoană. Ierarhul l-a cunoscut în ultimii ani de viață și relevă în chip magistral calitățile esențiale ale acestuia: entuziasmul, lumina, detestarea întunericii morale, faptul că a iubit sincer oamenii și s-a dăruit total lui Dumnezeu. Părintele Mina a iubit simplitatea, stând într-o chilie cu un pat sărăcăcios și câteva cărți religioase. Din volumul de documente de la Securitate reiese faptul că monahul a iubit curajul și a manifestat o rezistență permanentă față

de oficialitățile comuniste, ridicându-i pe toți împotriva lui, conchide ierarhul.

Părintele Mina Dobzeu și-a legat numele de Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” - Catedrala Episcopală din Huși, unde a viețuit vreme de aproape 49 de ani, fiind și stareț, vreme de un deceniu (1978-1988), al acestui așezământ monahal.

Avea numele de mirean Mihail și a văzut lumina zilei la 5 noiembrie 1921 la Grozești, județul Lăpușna, în Basarabia. Monahul și-a luat numele de la Sfântul Mina care este sărbătorit de Biserică în fiecare an la 11 noiembrie. Acest sfânt a fost unul din martirii creștinismului, născut în Egipt, fiind considerat protectorul celor păgubiți. A fost soldat în armata romană sub împărații Dioclețian și Galeriu, opunându-se persecutării creștinilor. Pentru refuzul de a se închina idolilor a suferit chinuri groaznice. În final i-au tăiat capul. Trupul a fost salvat din flăcări de creștini, iar moaștele făcătoare de

minuni au fost descoperite în timpul împăratului Constantin cel Mare. Ceva din spiritul de luptător al acestui sfânt se regăsește și în viața Părintelui Mina, ceea ce ne îndeamnă să credem că tânărul basarabean a înțeles de timpuriu că trebuie să lupte pentru apărarea Bisericii Ortodoxe Române și a Basarabiei, rană sângerândă a neamului nostru.

Părintele Mina Dobzeu a intrat, la vârsta de 13 ani, ca frate la Mănăstirea Hâncu. În anul 1938, a mers la Mănăstirea Căldărușani, unde a învățat sculptura bisericească. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial a fost pe front, la Timișoara și în Ungaria, devenind astfel veteran de război al Armatei Române.

După război, a urmat cursurile Școlii de Cântăreți de la Constanța și ale Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț. În anul 1946 a fost tuns în monahism la Schitul Brădicești, aflat atunci în Episcopia Hușilor, fiind hirotonit ierodiacon în anul 1948 și ieromonah în 1955. A slujit la Mănăstirea Nicula și în Parohia Jimbor din județul Cluj, vreme de cinci ani.

În timpul regimului comunist, monahul a fost arestat de trei ori. Prima oară a fost închis în anii 1948-1949, pentru că a protestat față de înlăturarea religiei din școală și desființarea Episcopiei Hușilor, având o relație apropiată cu episcopul

martir, Grigorie Leu care l-a tuns în monahism. Astfel, încă din primii ani ai regimului ateu, părintele Mina Dobzeu a fost anchetat de Securitate și arestat 11 luni. Din volumul de documente reiese că a fost un caz atipic, fiind printre pușinii clerici ortodocși care au ales ca formă de opoziție manifestul la adresa regimului ateu. Atunci, în februarie 1948, a lipit un manifest în mai multe exemplare pe gardurile unor gospodării din satul Brădicești, județul Iași.

A doua oară, a fost mai greu, întrucât a protestat împotriva Decretului 419/1959 prin care se desființau mănăstirile și se reducea personalul monahal. În acel an, arhimandritul Mina Dobzeu trimite o scrisoare în 13 exemplare conducerii Institutului Teologic de Grad Universitar din București și ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române, prin care solicita să nu se colaboreze cu regimul comunist pentru că se dorea distrugerea acestei instituții. A fost exmatriculat de la Facultatea de Teologie, din anul II și închis. În detenție a fost coleg de suferință cu mari personalități ale culturii românești, precum: Nicolae Steinhardt, Constantin Noica, Dinu Pillat, Alexandru Paleologu, Sergiu Al. Grigore, Alexandru Zub, Al. Ivăsiuc și Vasile Vasilache. Acesta din urmă era originar din Vutcani și în exil a construit prima biserică românească din SUA, în New York. În timpul anchetei părintele Mina a fost interogat asupra relației pe care o avea cu profesori de la Institutul Teologic București, îndeosebi cu Dumitru Stăniloae și cu membrii Rugului Aprins, precum părintele Benedict Ghiuș. Prin Decizia nr.658 din 30 aprilie 1960 a Tribunalului Militar București, părintele Mina este condamnat la șapte ani închisoare și patru ani interdicție corecțională. A fost în detenție în închisorile Jilava, Văcărești, Salcia-Ostrov, Giurgeni, Periprava și Gherla. În închisoare, la 15 martie 1960, la Jilava a avut loc botezul scriitorului evreu Nicolae Steinhardt, deținut politic în lotul Noica- Pillat și închis între anii 1958- 1964. Mai târziu, a scris „Jurnalului fericirii”, carte emblematică pentru memorialistica românească a închisorilor comuniste. După ieșirea din închisoare între cei doi s-a cultivat o frumoasă prietenie. În fiecare an de ziua botezului, viitorul monah de la Rohia, obișnuia să trimită o felicitare părintelui Mina. Chiar l-a vizitat de mai multe ori pe părintele Mina la mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Huși. Cu puțin timp înainte de a muri (30 martie 1989), părintele Mina a fost la spitalul județean din Baia Mare unde l-a spovedit și împărtășit, pregătindu-l pentru drumul spre Cer. Foarte rar un evreu se convertește la creștinism, părintele Nicolae fiind atras de spiritualitatea ortodoxă.

A treia oară, părintele Mina a fost arestat opt luni, în 1988, în urma celor șapte scrisori de protest adresate lui Nicolae Ceaușescu, pentru „răzvrătire” și „uneltire împotriva siguranței statului”. L-a făcut pe conducătorului statului „păcătos”, cerând libertatea credinței, încetarea persecuțiilor religioase și a dărâmării bisericilor din București.

Acțiunile curajoase ale părintelui ca slujitor al altarului s-au desfășurat în diferite mănăstiri din Ardeal, Moldova și după 1990, în Basarabia pe care nu a uitat-o niciodată. La activitatea pastorală se adaugă pasiunea pentru sculptura religioasă. Ne-a lăsat și 12 cărți religioase. La propunerea Episcopului Eftimie al Romanului și Hușilor, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a conferit rangul de arhimandrit pe 6 decembrie 1982, fiind cel mai înalt rang monahal din Biserică.

A avut ca modele în viață renumiți ierarhi, precum: Grigorie Leu, Episcopul Hușilor, Teofil Herineanu, chiriarhul Episcopiei Romanului și Hușilor care i-a descoperit calitățile de slujitor al altarului și pe Episcopul Partenie Ciopron care l-a chemat la Huși. În ultimii ani misionarismul părintelui Mina s-a axat pe isihasm, propovăduind rugăciunea inimii.

După evenimentele din decembrie 1989, părintele Mina a desfășurat o intensă activitate misionară în mijlocul societății ieșită de sub regimul comunist. Era chemat la numeroase conferințe, reuniuni științifice din țară unde avea intervenții despre regimul concentraționar sau ca duhovnic al rugăciunii inimii. Odată cu înființarea Episcopiei Hușilor a fost consilier cultural - misionar în instituțiile sociale și penitenciare din eparhie. A militat pentru reintroducerea Religiei în școli, predând această disciplină în instituțiile de învățământ din Huși.

Părintele Mina era o figură firavă, o mână de om afectat de boli și de slăbirea vederii în ultimii ani, dar această făptură plină de viață iradia o spiritualitate profundă, har și sfințenie. Avea multă bunătate și umor, manifestând bucuria de a trăi. Era blând și sever deopotrivă, uneori stângaci și neînțeles de unii, dar era un om plin de lumină, îngrijorat de soarta Bisericii. După 1990 a făcut eforturi de apropiere a celor două Mitropolii din Basarabia și a întreprins mai multe vizite pastorale la frații dintre Prut și Nistru.

L-am cunoscut în două ipostaze: în 1991 cu prilejul unui schimb de experiență la care au participat pentru prima dată profesorii de istorie basarabeni, veniți la Huși, când plângea de bucurie că își revedea frații de peste Prut. A doua oară a fost în 2015, spre sfârșitul vieții, când am însoțit un grup de elevi maramureșeni veniți la olimpiada de națională de fizică desfășurată la Vaslui. Ei voiau să-l vadă pe duhovnicul care îl creștinase pe Nicolae Steinhardt, monahul de la Rohia. A venit de două ori și la Parohia „Sfânta Paraschiva” din Vaslui unde a ținut predici impresionante. Cu puțin timp de trecerea la Domnul, a fost distins de Înalt Preasfințitul Mitropolit Teofan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei cu Crucea Mitropolitană.

A murit în 2018 și mormântul său, recent înfrumusețat, se află lângă Catedrala din Huși, odihnindu-se în apropierea a doi episcopi: unul dintre ei, cărturar de mare anvergură – Iacov Antonovici, iar celălalt, un martir – Grigorie Leu. Pe crucea sa se află încrustate următoarele cuvinte: „Așa ne-a găsit Europa, cultivând duhul neamului, în genunchi, cu palmele adunate pentru rugăciune”. Fie ca îndemnurile sale pentru păstrarea credinței ortodoxe și a conștiinței naționale să ne încălzească inimile și să ne dea încredere în viitor.

Așadar, arhimandritul Mina Dobzeu rămâne în conștiința colectivă prin încreștinarea părintelui Nicolae Steinhardt, prin acțiunile curajoase împotriva autorităților comuniste și învățăturile adresate credincioșilor de apărare a tradițiilor strămoșești. Personalitatea sa mărturisitoare este ea însăși un manifest adresat celor care mai simpatizează cu ideologia totalitară și îi pun în umbră ororile, monahul fiind exponentul declarat al rezistenței anticomuniste.

Această carte este un dar prețios, asemenea unei raze de lumină, pe care autorii îl oferă din prinosul inimii și osteneții, iar cititorii ei simt bucuria regăsirii și trăirii vieții spirituale autentice.

Mitropolitul Veniamin Costachi - promotor al renașterii spirituale și naționale a românilor 175 ani de la moarte

prof. dr. Nicolae IONESCU

*„Un om mai sfânt și mai bun decât dânsul n-a mai ținut
în mână cârja de episcop român.” (N. Iorga)*

Comemorarea marilor personalități vasluiene este o datorie patriotică a generației actuale, întrucât se aduce un prinos de recunoștință înaintașilor și contribuie la menținerea trează a conștiinței naționale, a identității spirituale a românilor. În această direcție, Biserica Ortodoxă Română a avut o contribuție majoră la promovarea conștiinței naționale și a unității spirituale a neamului românesc. Ea a cultivat cu insistență în sufletele românilor conștiința că au aceeași obârșie ca neam, aceeași limbă și aceeași credință străbună.

Activitatea renumitului mitropolit Veniamin Costachi, de la moartea căruia se împlinesc în luna decembrie, 175 de ani, este un exemplu concludent. A fost un promotor al renașterii spirituale a românilor, având o contribuție majoră la îndeplinirea idealului național. Este un prilej pentru românii de azi de a cunoaște virtuțile acestei complexe personalități născută pe meleagurile vasluiene, la Roșiești, în 1768.

Pentru credincioșii din Moldova a pus temelia actualei catedrale mitropolitane din Iași, cu hramul *Întâmpinarea Domnului și Sfânta Paraschiva*, ale cărei lucrări au început în 1833. Marele ierarh Veniamin mărturisea că scopul întregii sale activități a fost ca „românii să aibă în cer un Dumnezeu și pe pământ o patrie”, fiind în condiții vitrege de două ori caimacam al Moldovei.

Renașterea vieții bisericești în perioada de la revoluția lui Tudor Vladimirescu până la făurirea României întregite, s-a caracterizat prin revigorarea vieții spirituale și înlăturarea elementelor străine din cadrul bisericii autohtone. În Moldova, epoca modernă începe cu câțiva ani înainte de 1821, odată cu alegerea ca mitropolit a lui Veniamin Costachi.

Viitorul ierarh și cărturar s-a născut la 20 decembrie 1768 în satul Roșiești din ținutul Fălciului, (azi județul Vaslui), primind la botez numele de Vasile. Mitropolitul Veniamin Costachi era dintr-o familie de boieri moldoveni, un strămoș al său fiind vornicul Boldur, unul din sfetnicii lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Tatăl său se numea Grigori Costachi, zis Negel, iar mama sa, Maria, era din familia Cantacuzinilor, care a dat oameni de seamă în viața politică și culturală a Țării Românești și a Moldovei. Frații viitorului

mitropolit erau: Matei, ajuns mare postelnic; Constantin, călugărit sub numele de Chesarie din Episcopia Romanului și Elena, călugărită sub numele de Ecaterina- a fost stareță la Mănăstirea Socola, apoi timp de 30 de ani, stareță la Agapia (1804-1834).

Veniamin Costachi a început învățătura cu un dascăl grec în casa părintească de la Iași, unde se stabilise familia sa, apoi a fost dat la școala grecească de la Mănăstirea Trei Ierarhi. Nefiind mulțumit de învățătura de acolo, se retrage la Mănăstirea Neamț, atras de faima starețului Paisie¹. Văzând dragostea sa pentru viața călugărească, tatăl său l-a dat în grija episcopului Iacob Stamate de la Huși, care l-a tuns în monahism sub numele de Veniamin, în anul 1873, la vârsta de 15 ani. Trei ani mai târziu, după moartea tatălui său, este hirotonit

ierodiacon, iar în 1788, mitropolitul Leon Gheucă l-a chemat în slujba Mitropoliei din Iași, unde l-a hirotonit ieromonah și hirotesit arhimandrit și rânduit ca mare eclesiarh al catedralei din Iași. În martie 1789 a fost numit egumen la Mănăstirea Sfântul Spiridon din Iași, deținând această slujbă timp de trei ani. La 26 iunie 1792 a fost ales episcop de Huși în locul lui Iacob Stamate, trecut în scaunul mitropolitan de la Iași. Realizările în această eparhie, învățătura, blândețea, evlavia și dragostea față de păstoriții săi au dus la alegerea lui Veniamin Costachi în scaunul vlădicesc de la Roman, la 1 iunie 1796, după moartea episcopului Antonie.² La 18 martie 1803 a fost ales în scaunul vacant al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, păstorind aproape 40 de ani, cu două întreruperi: prima între 1808-1812 și a doua între 1821-1823.

În anii 1806-1812 are loc un nou război între ruși și turci. Țările Române sunt ocupate de ruși și mitropolitul Veniamin Costachi a devenit locțiitor de domn (caimacam). Dar la scurt timp a ajuns la neînțelegeri cu noua stăpânire și s-a retras la Mănăstirea Neamț, conducând de aici treburile mitropoliei. În timpul șederii lui aici, a înființat o tipografie, aducând câțiva meșteri de la tipografia mitropolitană din Iași. Prin tratatul de pace de la București din 16 mai 1812, Imperiul Rus răpește Moldovei Basarabia și noul domn al țării, Scarlat Calimachi, l-a rechemat în scaunul mitropolitan pe Veniamin Costachi, la 6 octombrie 1812.

A doua retragere a mitropolitului Veniamin a avut loc în anii 1821-1823, cu prilejul Eteriei, când mitropolitul a făcut tot ce a putut pentru apărarea poporului. În 1823 și-a reocupat scaunul arhieresc sub domnia lui Ioniță Sandu Sturdza, păstorind încă două decenii până la la 18 ianuarie 1842, când s-a retras definitiv din această demnitate, din cauza amestecului guvernului în treburile bisericești.

Bogata activitate a mitropolitului Veniamin Costachi cuprinde variate domenii ale vieții culturale și spirituale. A fost ctitor și îndrumător al școlilor naționale, înființând la 1 septembrie 1803 un *seminar la Socola*, iar mai târziu *Academia Mihăileană* de la Iași. Pentru maicile mutate de la Socola la Agapia, înființează la 26 iulie 1803, o școală de fete în limbile greacă și română. Reușește să-l convingă pe domnitorul fanariot Alexandru Moruzi să emită faimosul hrisov din 24 mai 1803, care cuprindea următoarele dispoziții:

Se instituia pentru *conducerea școlilor o eforie* compusă din mitropolit și doi boieri mari;

Se înființau șase școli românești județene în principalele orașe ale Moldovei;

Școlile erau *deschise pământenilor și străinilor*, bogaților și săracilor, iar pentru copiii lipsiți de mijloace se instituia un număr de burse;

Pe lângă *taxa de patru lei, percepută de la preoți pentru întreținerea școlilor*, se va lua din visteria țării o sumă însemnată.³

Așadar, mitropolitul Veniamin Costachi urmărea cu ardoare *introducerea limbii române în învățământul din Moldova* și în toamna anului 1824 *deschide la Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi o școală începătoare (elementară) în limba națională*. În calitate sa de prim epitrop și conducător al învățământului public din Moldova a fost călăuzit de un înalt patriotism, aducând o contribuție însemnată la organizarea școlilor și la *renașterea culturii naționale în Moldova*. Opera de pionierat a mitropolitului Veniamin și a marelui cărturar *Gheorghe Asachi* a însemnat începutul unei noi epoci în istoria culturii românești. Mitropolitul Veniamin *a sprijinit și activitatea editorială*. A refăcut vechea tipografie de la Iași și a înființat una nouă la Mănăstirea Neamț în 1807, unde au apărut numeroase cărți religioase, dintre care amintim: *Istoria Scripturii Vechiului Testament*, Iași, 1824, *Istoria Scripturii celei noi*, Iași, 1824, *Iubitorul de înțelepciune*, Iași, 1831, *Pidalionul*, Neamț, 1844.⁴ Consemnăm și faptul că la 27 decembrie 1816, cu binecuvântarea și în prezența sa, a avut loc *prima reprezentație teatrală cultă la Iași*. A sprijinit și încurajat apariția primei gazete din Moldova, *Albina românească* (1829-1858), condusă de *Gheorghe Asachi*.

Frumoasa operă de luminare a poporului era însoțită de o credință puternică în Dumnezeu și de o nemărginită dragoste de oameni. Încă din tinerețe, de când era egumen la Mănăstirea Sfântul Spiridon, s-a dedicat ajutorării

bolnavilor, mănăstirea având și un spital. Când era episcop la Roman, a ajutat farmacia din oraș cu 80 de pungi de bani, *iar la Iași plătea medicii să trateze pe cei săraci*.

După o activitate de aproape șase decenii în slujba bisericii și a țării, mitropolitul V. Costachi s-a văzut nevoit să se retragă din scaun la 18 ianuarie 1842, la mănăstirea Slatina. Simțindu-și sfârșitul aproape, la 8 ianuarie 1844 și-a scris testamentul, în care amintea de activitățile săvârșite în timpul vieții și lăsa bunurile pe care le mai avea Mitropoliei Moldovei, mănăstirilor Slatina și Agapia. Și-a dat obștescul sfârșit la 18 decembrie 1846, la vârsta de 78 de ani, fiind îngropat lângă biserica mănăstirii Slatina. La

30 decembrie 1886, rămășițele sale pământești au fost așezate în noua catedrală mitropolitană din Iași, prin grija mitropolitului din acea vreme, Iosif Naniescu, recent canonizat de Biserica Ortodoxă Română, cu ziua de comemorare la 26 ianuarie, sub numele de Sfântul ierarh, *Iosif cel Milostiv*.

Studiind viața și strădaniile mitropolitului Veniamin Costachi, ne dăm seama cât de îndreptățite sunt cuvintele scrise în testamentul său: „tot ce mi-a stat în putință am făcut, cu sfatul și cu fapta, ca să sporesc

sufletește și materialicește înflorirea Sfintei Biserici și a Patriei”. Viitorul arhieru Filaret Scriban scria despre marele ierarh și cărturar: „*Moldova a avut în cele politice un domn mare, pe Ștefan-Vodă, iar în cele bisericești un mitropolit mare, pe Veniamin Costachi*”. În semn de recunoștință, astăzi Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț și Școala Gimnazială din satul natal, Roșiești, județul Vaslui, îi poartă numele. De asemenea, imaginea sa este prezentă în lucrările artiștilor plastici contemporani, iar numeroase mănăstiri și schituri din Moldova, între care Agapia, Durău, Sihăstria, Neamț sau Slatina îl consideră mare ctitor.

Desigur, demersul nostru este perfectibil și reprezintă un pas pe calea cunoașterii unei personalități marcante care s-a pus în slujba propășirii neamului românesc, în lupta pentru unitate națională și spirituală.

Note:

1. N. Ciudin, *Personalități istorice*, Iași, p. 510.
2. *Ibidem*,
3. Nicolae Iorga, *Viața și faptele mitropolitului Moldovei Veniamin Costache*, București, 1907, p.35.
4. *Ibidem*.

Bibliografie selectivă:

- Ciudin, Nicolae, *Personalități istorice*, Iași, 2017.
- Iorga, Nicolae, *Viața și faptele mitropolitului Moldovei Veniamin Costache*, București, 1907.
- Păcurariu, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Editura Univers Enciclopedic, Ediția I, București, 1996.
- Porcescu, Scarlat, *Episcopia Hușilor, pagini de istorie*, Roman, 1990.

EMINESCU – ETERNA FASCINAȚIE

15 ianuarie, ziua sfânta în care s-a născut cel mai mare poet al românilor și, totodată unul dintre cei mai mari poeți ai lumii, trebuie decretată pe bună dreptate Ziua Națională a Spiritualității românești. Geniul eminescian reprezintă leaganul etemității noastre: „Numai poetul ca păsări ce zboară/ Deasupra valurilor,/ Trece peste nemărginirea Timpului” (Mihai Eminescu, „Numai poetul”).

Opera eminesciană, în totalitatea ei, este aceea care exercită cea mai mare putere de fascinație asupra tuturor celor înzestrați cu inteligență, cu sensibilitate, cu gust estetic și cu o percepție justă a caracterului, a valorii autentice și a geniului său artistic.

Geniul eminescian se întemeiază pe trei valori autentice și anume: **Adevăr, Patrie și Muncă**. Fie ca trinitatea eminesciană să constituie crezul și idealul generațiilor tinere pentru salvarea ființei naționale.

(Petrus Andrei)

Prima poezie a lui Eminescu –

De-aș avea

De-aș avea și eu o floare
Mândră, dulce, răpitoare,
Ca și florile din mai,
Fiice dulce-a unui plai,
Plai răzând cu iarbă verde,
Ce se leagănă, se pierde,
Undoind încetișor,
Șoptind șoapte de amor;
De-aș avea o florică
Gingașă și tinerică,
Ca și floarea crinului,
Alb ca neaua sânelui,
Amalgam de-o roz-albie
Și de una purpurie,
Cântând vesel și ușor,
Șoptind șoapte de amor;
De-aș avea o porumbiță
Cu chip alb de copiliță,
Copiliță blândișoară
Ca o zi de primăvară,
Cătu-ți ține ziulița
I-aș cânta doina, doinița,
I-aș cânta-o ncețișor,
Șoptind șoapte de amor.

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie:
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată

Viața noastră

Asupră-ne coboară,
O, maică prea curată,
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Peste vârfuri

Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Înima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?

Luna iese dintre codri

Luna iese dintre codri.
Noaptea toată stă s-o vadă.
Zugrăvește umbre negre
Pe lințolii de zăpadă.

Și mereu ea le lungește
Și suind în cer le mută,
Parcă fața-i cuvioasă
E cu ceară învăscută.

Ce gândește? – numai norii
Lin se-mbină, se dezbină
Ca fășii de gaz albastru,
Ca și aburi cu lumină.

Lin pin iarbă scotocește
Apa-n prund și-n pietricele.
Florile surâd în taină,
Oare ce-or surăde ele?

Și-s cu neguri îmbrăcate
Lac, dumbravă și pădure.
Stele palid tremurânde
Ard pin negurile sure.

Lumea-n rouă e scăldată,
Lucioli pe lacuri zboară.
Luna umbrei, umbra lunii
Se amestec, se-nfășoară.

Lunecând pe ceruri, norii
Negri-acopăr tot seninul.
Se sting una după alta
Și icoana și suspinul.

Înfășat în întuneric,
Eu nu văd, nu aud șoaapte.
Ah, mă simt atât de singur!
Este noapte, noapte, noapte.

Din ocean de vise

Din ocean de vise ferice, strălucitoare
Ai apărut în viața-mi femeie răpitoare,
Cum luna argintoasă, albă zâmbind răsare
Din înstelata mare!
În ocean de visuri din ce în ce pierite,
Te-ai dus și-ai stins cu tine iluzii ferice,
Cum luna melancolică și palidă dispare
În înstelata mare
Pe-a gândurilor câmpuri din ocean de vise,
În sânța mea junie al tău chip îmi surăse,
Femeie scumpă mie, cum luna-ncet apare
Din înstelata mare!

Melancolie

Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă. -
O, dormi, o, dormi în pace printre făclii o mie
Și în mormânt albastru și-n pânze argintie,
În mausoleu-ți mândru, al cerurilor arc,
Tu adorat și dulce al nopților monarc!
Bogată în întinderi stă lumea-n promoroacă,

Ce sate și câmpie c-un luciu vâl îmbracă;
Văzduhul scânteiază și ca unse cu var
Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
Și țintirimul singur cu strâmba cruci veghează,
O cucuvaie sură pe una se așează,
Clopotnița trosnește, în stâlpi izbește toaca,
Și străveziul demon prin aer când să treacă,
Atinge-ncet arama cu zimții-aripei sale
De-auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.
Biserica-n ruină
Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrână,
Și prin fereste sparte, prin uși țiuite vântul -
Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul -
Năuntrul ei pe stâlpii-i, păreți, iconostas,
Abia conture triste și umbre au rămas;
Drept preot toarce-un greier un gând fin și obscur,
Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

.....
Credința zugrăvește icoanele-n biserici -
Și-n sufletu-mi pusese poveștile-i feerici,
Dar de-ale vieții valuri, de al furtunii pas
Abia conture triste și umbre-au mai rămas.
În van mai caut lumea-mi în obositul creier,
Căci răgușit, tomnatec, vrăjește trist un greier;
Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiui,
Ea bate ca și cariul încet într-un sicriu.
Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură,
Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost.
Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost
De-mi țin la el urechea - și râd de câte-ascult
Ca de dureri străine?... Parc-am murit de mult.

jumătate

Liliana GOGA

jumătate soare jumătate lună
dam rod de tăcere
chiar pe când lumina sta să mai apună
calea-mi era strâmbă iar busola spartă

zăceam în țărână legată de-o roată
mușcau nopți din mine ascunse-n copaci
deschizând pe boltă ochi de vâcolaci
izbucneau în trupu-mi mâinele și-un astăzi în așchii fierbinți
se-auzea-n departe clănțănit de dinți

văzător în neguri orb în claritate
bun pe jumătate pe jumătate rău
căutam sprijină irosisem taina
numenul și drumul către Dumnezeu
rătăceam prin lume pelerin nomad
alegând cărarea dintre rai și iad

simt acum pe spate crescându-mi o cruce
mai grea mai ușoară o duc și mă duc
și-n cele din urmă poate-un pâlپایت
nu prea știu ce spune
doar cât m-am trezit...

Petruș ANDREI

EMINESCIENE

Eminesciană

Din noaptea unei mari dureri
Mi-ai răsărit în minte
Ca suferințelor de ieri
Eu să le dau veșminte.

Erai aievea, n-am știut,
Eu te-am crezut himeră,
Fusesem îngerul căzut
Zvârlit în altă eră.

Eu îți păream desăvârșit,
Tu tot desăvârșită,
Iubirea? Fără de sfârșit
Dar prea curând sfârșită.

O, Doamne, scump am mai plătit
O oră de iubire
Că mai mereu mi-ai pregătit
Câte-o nenorocire.

Ai fi putut într-un altar
S-aprinzi o lumânare
Și, într-o cupă de cleștar,
Să torni o cugetare.

Să scoți din fermecat izvor
Minuni de fantezie
Să nu rămână sub zăvor
A vieții poezie.

Și totuși, dintr-ai bolții crini
Cad raze pe morminte
Și câte-o salbă de lumini
Mai pâlpâie-n cuvinte.

Din Duh făcuți de Domnul Sfânt
Și dintr-un boț de tină
Suntem sortiți pe-acest pământ
Argilă și lumină.

Rămâi țărâna care ești
Și-mi lasă numai dorul,
Desprins din lumile cerești
Spre ele să-mi iau zborul.

Luceafărul de seară

*Da, mă voi naște din păcat
Primind o altă lege
Cu veșnicia sunt legat
Ci voi să mă dezlege.*
(Mihai Eminescu)

Și când Hyperion s-a dus
Să ceară omenia,
I-a fost prielnic Cel de Sus
Luându-i veșnicia.

Iar pe pământ de-a revenit
În zbor, la Cătălina
Cu mâna fruntea și-a lovit
Că și-a pierdut lumina.

Văzând doi tineri amorezi
Cum se-adăpau cu gura
Și ce pățești dacă visezi
Și nu urmezi scriptura.

A fost atât de supărat
Pe biata ei ființă
Că-n timpul cât a fost plecat
Nu i-a păstrat credință.

Că-n locul lui venit din cer
El s-a întors de-ndată:
Sunt stele ce pe boltă pier
Darmite-o biată fată?

O lasă deci în lumea ei
Ființa să-și petreacă
Iar dragostea pentru femei,
Cu timpul, o să-i treacă.

Atunci din cer n-a mai căzut
Ca în iatac să vină
Și, regretând timpul pierdut,
El răspândea lumină.

Împrăștiind în jur scânteii
Cu-avânt de poezie,
Hyperion, în ciuda ei,
S-a apucat să scrie.

Și-atunci, din mila Domnului,
N-a mai trăit senzații
Iar ea, pe-o carte de a lui
Îi cere dedicații.

Oricât ar fi soarta de rea,
În basmul de iubire,
Eu pot schimba povestea mea
În carte de citire.

Și spun ca orice-ndrăgostit:
„Așa a fost să fie!”
Iar după ce te-ai despărțit
Ia un condei și scrie.

Și de te-apucă iar vreun dor,
La dor închide-i poarta,
C-așa devii nemuritor
Iar ea își plânge soarta.

Doi oameni merg în paralel,
Cum e calea ferată,
El e pe cer, ea în castel
Mereu înlăcrimată..

Iar tu ca el de-ndrăgostit
Mai fă-ți o bucurie
Și după ce te-ai despărțit
Ia un condei și scrie.

Și de ești vesel sau ești trist,
Și nu ești dus cu capu',
Nu fi poet postmodernist
C-atunci mi te ia dracu'!

La steaua...

La steaua ce mă-nchin acum
e-atâta drum
că l-aș străbate dar n-am cum.

După sosiri vin și plecări
În depărtări
Pe-ale destinului cărări.

Degeaba fierb în athanor,
Pe căi de dor,
Nisip, că auru-i al lor.

Nu bagă-n seamă cei bogați
Pe-i lor confrăți
Că-n lumea lor nu-s acceptați.

În cea mai depărtată stea
E casa mea
Că-i multă liniște în ea.

În pat de roze m-oi trezi,
Când n-oi mai fi
Lumina mea va dăinui

În van...

după Mihai Eminescu

În van din pom trăsnet cerșești o floare,
Un verde fir de iarba cea uscată
Ori dragoste din inima secată,
Că, din păcate, ea nu-i simțitoare.

Iubirea care-i binecuvântată
E-asemuită razelor de soare
Și ea rămâne-n veci nemuritoare,
Doar dacă soarta-ți este răsfațată.

Să scrii un cântec lumea să uimească
Și raiu-ntreg, din somn, să se trezească
Să îți asculte cântul și cuvântul.

Umile pietre-n albie să plângă
Și inimile toate să le frângă
Încât să miște până și pământul.

Pe nisipul mării-un nume
Însuși Dumnezeu îl scrie
Și nu-l șterge valu-n spume
Că e scris pe Veșnicie.

Tot un nume-i scris pe mare
Când pe-ntinderi vântul bate
Și ca soarele răsare
Pentru o eternitate.

Codrul care se tot pleacă
Des împovărat de gânduri,
Sfântul nume vrea să-l treacă
Pe-ale veacurilor rânduri.

Nume sacru-i scris pe-o Țară
Și ea numele-și cinstește
Țara multimilenară
EMINESCU se numește.

Fără el și al său nume
Universu-ar fi-n derivă
Iar noi mult mai triști pe lume
Și săraci deopotrivă.

EMINESCU

El a pus steaua să cânte
Și Luceafăr în tărie
Ca să ne binecuvânte
Dintr-un cer de poezie.

El a pus valuri pe mare,
Cântece a pus în ramuri
Și-a pus candelă-n altare
Pentru oropsite neamuri.

A scos verbul din robie
Și l-a pus să se mândrească
Iar iubirea de moșie
A știut să o sfințească.

A pus struț de flori albastre
Să-nflorească-n vis pe pernă
Și-n neliniștile noastre
A pus liniște eternă.

Din adâncă lui simțire
El a pus în viers imagini
Și o mare de iubire
Pe-ale gândului nemargini.

A dat glas dumnezeirii
Prin divina lui făptură
Iară floarea nemuririi
Nici un șarpe n-o mai fură.

ECOURI

În nesfârșita noastră retragere rurală, cauzată de nesuferitele autorestricții pandemice, oare ce poate fi mai plăcut decât să primești cărți și reviste ale confrăților răspândiți în sud-estul cultural? Nu știm, iată, ce să admirăm mai mult: pădurile din jur, cotropite de vârtejul de culori autumnale sau sumarul ultimului număr (51-52) al unei publicații speciale, **Viața noastră** (Bârlad), dedicate vârstei a treia, adică luptei împotriva uitării, „ascultând poveștile lor”, întrucât îmbătrânirea populației este o problemă globală. Bătrânețe, iubire, nostalgii... Un număr excepțional, împodobit cu versuri celebre pe această temă, semnate de M. Eminescu, G. Coșbuc, G. Bacovia, Gr. Vieru, A. Păunescu, Rodica Larie, Corina Zupcău, Nina Toma, Dorina Stoica, M. Coandă, T. Dorz. Preluăm poezia „Intimă”, autor Cincinat Pavelescu: „Îți mai aduci aminte, Doamnă?/ Era târziu și era toamnă,/ Și frunzele se-nfiorau,/ Și tremurau în vântul serii/ Ca niște fluturi chinuți,/ Ca niște fluturi rătăciți/ Din țările durerii./ Ți-aduci aminte iar de seara/ Și-amurgu-acela violet,/ Când toamna și-acorda încet,/ Pe frunza galbenă, chitara?/ Pe lac, ce-n lună s-argintase,/ Încet o lebedă trecea,/ Și pata-i albă se pierdea/ În seara care se lăsase.../ Și-atunci, doar inimă și vise,/ Ne-am dus ca lebedă și noi,/ Călcând nisipul plin de foi/ Sub ceața care-l umezise./ Așa născut, în plină toamnă,/ Amorul meu ce-nmugurea/ Sub foi ce toamna-ngălbenea.../ Îți mai aduci aminte, Doamnă?” Am mai reținut studiul Elizei Artene: „Filonul absurdului în spațiul european. Eugen Ionesco și autopoetica sa” și „Unul din ultimii bătrâni ai României și ai lumii: părintele Teofil de la Pângărați”, autor Andrei-Nicolae Mihai. Citim, răscoliți de căderea frunzelor și de asfințitul soarelui după o perdea de pulberi.

Gheorghe Postelnicu, în revista „Întrezăriri”, 36, IX, p. 18

Daniela Tudorița TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

RESPIRAȚIA...

„Respirați adânc, până când aerul dulce stinge arsura fricii în plămâni și fiecare respirație este un frumos refuz de a deveni ceva mai puțin decât infinit.”

D. Antoinette Foy

... este principalul sistem de ventilație a trupului nostru, este indispensabilă vieții.

Bine ne-am regăsit, dragii mei!

Putem rezista zile întregi fără hrană, fără apă, dar, încetarea funcțiilor respiratorii este limitată la câteva minute.

Să știi să te îngrijești este o necesitate individuală și colectivă. De ce spun asta? Pentru că în funcție de modul cum respiră fiecare (psihologic vorbind), poți observa cât de „curat îi este sufletul”. Se spune că, curățenia exterioară a Omului, reflectă de fapt curățenia lui interioară. Te uiți, îl vezi, îi simți respirația care poate fi agitată sau calmă... și... radiografia este făcută.

O respirație deficitară poate declanșa la nivel psihic: oboseala, lipsa atenției și a concentrării, dureri de cap, insomnii, astm, lipsa de rezistență la efort, modificări ale bune dispoziții și nu în ultimul rând anxietatea. Aceste simptome se datorează perturbării echilibrului sistemului nervos vegetativ – SNV.

Majoritatea dintre noi ne gândim la respirație doar atunci când miroase urât, când suntem într-un pericol sau când abia mai respirăm.

În cele mai multe cazuri, când avem probleme de sănătate, indiferent de ce parte a corpului, indiferent de organul care este în suferință, conștient sau nu, îl vizualizăm. Poate că mulți își imaginează plămânii ca două baloane care se umflă atunci când se inspiră. De fapt ei, plămânii, sunt ca doi bureți pufoși atunci când sunt plini de aer și devin foarte grei atunci când sunt plini de lichid și nici nu mai produc prea bine schimbul de aer.

Aparatul respirator este compus din căile respiratorii: fose nazale, gură, faringe, laringe, trahee, bronhii și plămâni.

Respirația permite intrarea în plămâni a aerului bogat în oxigen și evacuarea oxidului de carbon.

Aerul se deplasează în cutia toracică cu ajutorul inspirului și expirului.

Inspirația, este faza în care oxigenul pătrunde în

plămâni cu ajutorul mușchilor respiratori: diafragma, mușchii intercostali, mușchii gâtului și a umerilor. Aceștia permit cutiei toracice, rigide, să-și mărească volumul.

Expirația este faza prin care aerul este expulzat din plămâni. După inspirație, cutia toracică coboară sub acțiunea apăsării și plămânii își reiau locul datorită elasticității lor naturale. Când organismul este în repaus, expirația este mai lungă decât inspirația.

Mușchii care participă la expirație: intercostalii interni, abdominali, dințatul postero-inferior.

Dintre cele mai frecvente afecțiuni respiratorii amintim apneea de somn și astmul bronșic. Dacă plămânii nu au destul aer, dacă nu au suficientă energie, nu pot susține restul corpului. O respirație dificilă este obositoare și în cel mai rău caz vă pune viața în pericol.

Programul de reabilitare respiratorie prin kinetoterapie urmărește: reducerea simptomelor, creșterea capacității de efort,

creșterea calității vieții.

În program vor fi incluse exerciții pe bicicletă, covor rulant, antrenamente membre superioare, mușchii respiratori, tehnici de drenaj a secrețiilor bronșice, exerciții de respirație, gimnastică medicală, consiliere psihologică.

Toate acestea vor fi adaptate în funcție de posibilitățile fiecărui pacient.

Respirația este unul din acele lucruri cărora nu le dăm atenție atunci când funcționează bine.

Dacă trăim, înseamnă că respirăm.

Ca o concluzie,

respirația = inspir-expir;

viața = naștere (inspir) – moarte (expir).

La mulți ani!

Nu uitați să fiți buni!

Cu drag,

Daniela

„Respirația poate fi uneori atât de luxoasă...”

Autor necunoscut

Prof. **Ecaterina TELETIN**

PROTEJEAZĂ-TE DE BOLI!

Multe cetăți antice erau protejate de ziduri masive. Dacă un dușman făcea o mică spărtură în zid, siguranța întregii cetăți era amenințată.

De ce nu am compara corpul nostru cu o cetate fortificată?

Este o strânsă legătură între modul în care te protejezi și starea sănătății noastre. Cei mai importanți factori care ne pot expune bolilor și metodele eficiente de apărare, voi încerca pe scurt să vi le amintesc. Pentru cititori nu este o noutate. Ei cunosc deja din familie și de la lecțiile de anatomie a omului, multe din metodele de apărare. Totuși, repetarea lor nu face rău, mai ales astăzi, când traversăm o perioadă de pandemie, care nu are de gând să-și încheie ciclul de dezvoltare.

Sunt multe persoane sceptice, nu cred că există **Virusul Covid-19**, care a declanșat boala, dar prin mutațiile suferite în diferite țări devine tot mai periculos. Virusurile sunt cunoscute demult, sunt studiate ca organisme vii, deși ele se găsesc între forme de viață și fără viață. De ce? Virusul este un organism foarte mic, nu poate fi văzut decât cu microscopul electronic. Spre deosebire de bacterii, virusul nu are contur obișnuit ca la orice celulă, trăiește și se dezvoltă numai pe țesuturi vii. Este format A.D.N.-acid dezoxiribonucleic- învelit de un strat proteic, -A.D.N. se infiltrează în celula din țesut, o infectează și se înmulțește odată cu celula. Virusul nu este capabil să susțină un metabolism propriu. Dacă bacteriile se pot deplasa, virusurile sunt specifice nu numai omului, ele produc boli animalelor și plantelor. Bolile produse de infecțiile cu viruși sunt cunoscute în țara noastră, pentru că au produs epidemii, mai ales înainte de Al doilea război mondial. Cercetările au arătat că modul de contaminare la om se face prin mai multe mijloace, inclusiv de la plante și animale. Cunoscând structura și modul de răspândire, pentru marea majoritate a virusurilor care a provocat epidemii regionale sau mondiale s-au descoperit și medicamente antivirale care vindecă sau ameliorează boala. După război s-au descoperit, Vaccinuri care previn infecția cu virus. Vaccinarea se face în multe țări, inclusiv la noi, imediat după naștere.

Fiecare dintre noi ne amintim de perioada școlarizării, când făceam vaccin: **gripă sezonieră, varicelă, hepatită epidemică, rujeolă, rubeolă, parotidită epidemică (oreon), turbare, poliomielită, encefalită**, iar cu câțiva ani în urmă, boli infecțioase foarte grave răspândite mai mult în Africa: **EBOLA** și **Sida** (HIV).

Multe din aceste boli cunoscute ai fost aduse de către

purtătorii virusurilor respective prin mobilitate crescută și necontrolată la vama, unde ar fi trebuit să facă vaccin.

Dacă am avea mai multă încredere în sfaturile specialiștilor și nu am lua în serios părerea **unora**, noi am fi redus numărul familiilor care și-au pierdut, pe cineva drag: frați surori, părinți, prieteni, vecini, colegi.

E de prisos să lămuresc eu pe cineva care este rolul vaccinului. Eficacitatea vaccinului la orice boală epidemică a fost studiată cu mulți ani în urmă, sunt specialiști care și-au dedicat toată viața studiind acest **-inamic invizibil-** și mai important, e de subliniat mutațiile care le pot avea uneori de la persoană la persoană sau de la animale. Gripa porcină sau Gripa aviară, pot da de un virus nou combinându-se. Dacă virusul Covid-19 este cu atât mai periculos cu cât nu se cunosc îndeaproape modul de transmitere. De aceea trebuie să respectăm niște reguli de igienă simple dar foarte importante, nu numai pentru **COVID**, ci și pentru celelalte boli.

Protejarea sursei de apă prin analize repetate de către Direcția de Sănătate Publică. Dacă nu cunoaștem sursa de apă, e bine până la informare să fierbem, să o lăsăm să se răcească, să o vânturăm și apoi să o consumăm. Pentru gospodăriile care au sursă de apă proprie, trebuie să țină cont la amenajarea ei, să fie un spațiu rezonabil între sursă și grajduri, platforme de gunoi, W.C.-uri, depozite de îngrășăminte chimice etc.

Dar și alimentele contaminate ne pot îmbolnăvi. Personalul din restaurante, personalul din magazinele alimentare trebuie să-și facă periodic analizele medicale, vaccinurile recomandate și analize parazitologice. Sunt membri ai acestor magazine purtători de microbi fără a fi bolnavi, în perioada de incubare a virusului sau bacteriei și după boală. Și în gospodăriile individuale e nevoie de mare atenție în bucătărie când pregătești mâncarea.

Fierberea este un mijloc de distrugere a unui microorganism care produce boala, exemplu virusul gripei aviare se distruge la o fierbere de peste 60°C. La fel ca și alți viruși de la animale despre care credem că nu sunt nocivi; atenție mare la consumul de mici, carne și pește, fripte pe grătare. (nu întotdeauna se distrug).

Insectele sunt purtătoare de virusuri și bacterii: țânțarul și musca în decursul evoluției și-au modificat armătura bucală pentru înțepat, substanță care subțiază sângele pentru a-l putea absorbi prin trompă. Odată cu soluția diluată, răspândesc și virusurile unor boli, exemplu: **encefalita, malaria**, etc.

Nu-i lipsit de interes să știm că vectorii din natură cu

care venim în contact ne pot transmite diverși factori patogeni, prin zgârieturi, înțepături, praful de pe străzi, contactul cu câinii, carnea de porc, de păsări, animalele de curte, păsărelele ținute în colivii în casă –atenție la starea lor de sănătate!

Grădinile publice, parcurile, ștrandurile, locurile de joacă pentru copii sunt pline de acești dușmani nevăzuți.

Omul este cel mai frecvent purtător de germenii ai bolilor. Transmiterea se face prin stropii de la tuse, strănut, sărut, contactul cu pielea, îmbrățișările sau strânsul de mâini. Doar acești inamici ne pândesc la fiecare pas de pe clanța ușii, balustrade, telefoane, tastaturi, sau obiecte folosite în comun: aparatul de ras, periuța de dinți, prosoape, tacâmuri, uneori prin transfuzii de sânge. Mulți dintre noi subestimează cel mai important mod de a ne feri de boli, spălătul pe mâini cu multă apă și săpun. De obicei neglijăm cu bună știință acest simplu mijloc de apărare. Vor fi persoane care își vor pune întrebarea: „De câte ori nu am vorbit între noi foarte aproape când eram bolnavi, am strănutat fără a pune batista la nas, am mâncat pe câmp la practică agricolă, în tren sau pe unde am apucat, fără a avea sursă de apă și nu ne-am îmbolnăvit?”. Aveam altă rezistență. Nu exista atâta mobilitatea populației, cu microbi specifici climei, alimentației, grupelor de sânge predominante în Asia, Africa etc.

Dacă sunteți interesați să aflați care sunt bolile specifice, un epidemiolog sau un specialist în boli tropicale, să poate da toate răspunsurile.

Când călătoriți într-o țară, interesați-vă de bolile specifice, condițiile de climă care favorizează răspândirea bolilor, alimentația și sursele de apă.

Tratăm cu ușurință această epidemie, nu ne vaccinăm, nu ne izolăm în caz de boală pentru că ne bazăm pe imunitate.

E drept că fiecare dintre noi dispunem de imunitate. – În ce constă ?

Imunitatea celulară. Sângele este format din ser și elemente figurate. Noi vom trata; rolul **monocitelor și a leucocitelor.** Ele au rolul de fagocitoză adică de distrugerea intrusului (virus sau bacterie). În caz de infecție cu serul din microbi numărul de leucocite (globule albe) crește – și, împreună cu monocitele înconjoară inamicul și îl distruge. Când facem analiza sângelui și apare un număr mai mare de leucocite este un semn că în corp este o infecție- despre care noi nu o știm.

Normal un om are 4000-8000-9000 de leucocite pe mm³. Depășirea acestui număr dă de gândit.

Imunitatea hormonală este determinată de glandele endocrine sau glande cu secreție internă. Hormonii secretați de ele se varsă în sânge. Hormonii ajută alături de leucocite prin FAGOCITOZĂ la apărarea organismului.

În concluzie pentru păstrarea sănătății noastre sângele are un rol determinat. Deci glandele cu secreție internă trebuie să fie sănătoase. Noi trebuie să le ajutăm să funcționeze la capacitatea normală, respectând orele de somn.

Noaptea, din oră în oră succesiv fiecare glandă intră în activitate. De aceea după un somn odihnitor, a doua zi suntem apți de muncă- nu suntem, obosiți.

Din „**Istoria Religiilor**” știm că Abraham și apoi Egiptenii, au susținut și documentat că spiritul și mintea sunt cauze ale unor boli. Egiptenii susțin că sufletul și corpul sunt una. - Adică corpul fizic și emoțional.

Bolile se declanșează când avem emoții puternice, în urma unei tragedii, sau evenimente de alt ordin care ne influențează echilibrul, ne slăbesc fizic și mental.

Corpul, sufletul și mintea sunt legate și percep energia negativă. –Ce se poate face în asemenea situații?. **Iubirea de sine**; - de la alimentație, la ținută, la organizarea programului alternând orele de muncă cu cele de odihnă și culturale, să ne acomodăm cu ciclul anotimpurilor care au influențe majore asupra sănătății. Este important modul în care ne gestionăm emoțiile și echilibrul. Micile plăceri, bucurii, realizări captează energiile pozitive.

În cartea „**DIETA MINȚII**” autor Adina Moldoveanu se arată că sufletul, corpul și mintea sunt răspunzătoare de starea noastră de sănătate. Reluând concepțiile antice, autoarea dă exemple studiate în timp.

Iubirea de sine se cultivă din familie și se referă la: planificarea timpului de joacă, de învățat, de activități ușoare, alături de membrii familiei, creându-se armonia și respectul față de cei mici, adulți și bătrâni. Aceste deprinderi ne vor fi de folos în viață, - dacă te respecți pe tine, nu prin respectul celor din jur- fiind valabilă reciproca. Folosind în vocabularul zilnic cu diferite ocazii cuvinte care atrag vibrații înalte ne vom simți apți de orice activitate. Ex. Dăruire, mângâiere cinste, modestie, iertare, recunoștință, prietenie, rugăciune, mulțumire, ajutor, iubire, prietenie, compătimire, etc. fie în discuție, fie în fapt, ne-am evita cu bună știință persoanele toxice, cele care ne provoacă clevetind criticând greșeala prietenilor fără a le atenționa când greșesc, blestemul, purtătorii de minciuni. Oamenii de știință studiază de mult aceste legături între starea de sănătate și frică, mai ales frica. În această perioadă frica a pus stăpânire pe multă lume - cel mai mare pericol cauzator de boli – repet – este FRICA.

Încrederea în specialiști și în măsurile luate sau recomandate ne ajută să depășim această nenorocire.

Nu este străin de noi că există pregătiri demult și experiențe făcute în poligoane de încercare, laboratoare unde se pregătesc virusuri, bacterii etc. care să distrugă suprafețe mari de culturi, ferme de animale și populații. – Război biologic.

Se fac cercetări pentru aflarea laboratoarelor sau Țările în care savanți de mare clasă, pe bani mulți au și asemenea preocupări răspunzând decidenților care le comandă.

Un vechi proverb spune: „Cel prevăzător vede nenorocirea și se ascunde”. Cât de actual este acest proverb, acum când răspândirea virusului **COVID-19** face atâtea victime. Carantina este necesară pentru păstrarea sănătății colective și individuale. Dacă cei din jurul meu sunt sănătoși voi fi și eu și familia mea. Să folosim toate mijloacele de apărare, chiar dacă ni se par simple, să ne vaccinăm, să avem încredere în sfatul specialiștilor, pentru a câștiga acest război.

Vă urez sănătate și sper să ne recăpătăm bucuria și veselia individuală și colectivă.

Vom câștiga acest război!

BUCĂTĂRIA MOLDOVENEASCĂ

prof. **Neculai CURELEA**

Cuvânt de luare aminte: Bucătăria moldovenească, fiica cea mare și cea mai rafinată a bucătăriei românești

Istoria bucătăriei unui popor se confundă cu istoria aceluia popor.

Bucătăria moldovenească este rezultatul sintetizării, în timp, a gusturilor, ideilor și obiceiurilor gastronomice specifice populației moldovenești. Ea este diversă: cuprinde nenumărate obiceiuri și tradiții culinare, mâncăruri specifice, împreună cu obiceiuri provenite prin intersectarea culturii gastronomice cu tradiții ale altor popoare, cu care românii moldoveni au intrat în contact de-a lungul istoriei. Bucătăria moldovenească cuprinde atât bucate de zi cu zi cât și preparate specifice de sărbătoare.

Bucătăria moldovenească este o latură a culturii și civilizației românilor moldoveni, așezați la răscruce de furtuni, cu Nistrul la răsărit, crestele Carpaților Orientali la apus, Ceremușul la nord, Milcovul, Dunărea și Marea Neagră la sud.

În acest spațiu s-a format și dezvoltat statul feudal românesc, Moldova. În acest spațiu au înfruntat moldovenii pe cei ce le cereau pământ și apă: leși, turci, tătari, ruși și alți cotropitori.

În Moldova secolului al XIX-lea își dădeau mâna trei culturi și civilizații principale: balcanică, slavă și europeană.

În aceste condiții a prins contur, s-a dezvoltat și perfectat bucătăria moldovenească.

Sub influența bucătăriilor leșească, turcească, rusească, ucraineană, grecească, bulgărească, austriacă etc., a luat naștere o civilizație culinară nouă, originală, caracterizată prin rafinament și bun gust. Ea a ajuns să ocupe un loc de frunte printre bucătăriile lumii.

În cadrul bucătăriei românești, careia îi aparține din punct de vedere etnic și geografic, bucătăria moldovenească deține un loc aparte. Este cu mult superioară, din toate punctele de vedere, tuturor bucătăriilor regionale din țară.

Bucătăria moldovenească nu trebuie confundată cu bucătăria Republicii Moldova. Bucătăria moldovenească nu este bucătăria națională a Republicii Moldova. Ar fi o eroare. Bucătăria moldovenească aparține spațiului istorico-geografic menționat mai sus, căruia îi aparține și Republica Moldova, dar de care a fost ruptă vremelnic prin intrigă și silă. Să fim frați până la capăt! Cu toții așteptăm ziua cea mare a Unirii.

Bucătăria bucovineană, cu specificul ei, tot moldovenească se cheamă.

Majoritatea rețetelor gravitează între „obraz subțire și teșcherea groasă”, căci nimic bun pe lumea asta nu iese

din calicie. O viață are omul și-o gaură-n buget.

Deseori, nu se poate face o delimitare strictă între preparatele bucătăriei moldovenești și cele ale celorlalte provincii românești. Multe mâncăruri și metode de preparare sunt comune tuturor provinciilor.

Bucătăria moldovenească se caracterizează prin mâncăruri fine, rafinate și gustoase. La prepararea lor se folosește, în special, carnea de pasăre și peștele, dar și carnea de porc, vită, oaie, vânat, precum și legumele, laptele, ouăle și brânzeturile. Ciorbele se cresc cu borș și se dreg cu smântână și ouă. Mâncărurile sunt mai dietetice, se fac fără rătașuri prăjite, cu ceapă înăbușită și făină desfăcută în apă sau lapte. Sosurile sunt albe, dar și colorate cu pastă de ardei și de roșii, sau boia de ardei.

Renumitele sarmale și pârhoale moldovenești emană voluptate gastronomică ce bucură palatinul și îndestulează stomacul.

Nu putem vorbi de bucătăria moldovenească fără să amintim preparate precum: cozonaci moldovenești, pască moldovenească, borș moldovenesc de vițel, zeamă de găină bătrână, pilaf de berbecuț cu mirodenii, purcel de lapte umplut, ruladă de piept de curcan, piftie diafană de cocoș bătrân, alivenci, gogoșari umpluți cu salată rusească, găște îndopate umplute, flori de bostan umplute, saramură de crap cu mămliguță caldă, saramură de pui cu mămliguță, tochtură moldovenească, turte moldovenești, ciorbă reparatorie de potroace etc. Nu pot înșira aici ciorba rădăuțeană, n-am nimic cu ea, dar ciorba rădăuțeană nu este altceva, decât o ciorbă de burtă plagiată, anemică, o fiertură democratică inventată, mai spălăcită, care nu întrece prin calități pe omoloaga sa legitimă din Muntenia. Ciorbei rădăuțene îi lipsește acel suflu dictatorial, pătrunzător pe care îl găsim la ciorba de burtă muntenească. Ciorba rădăuțeană, așa cum am mâncat-o eu prin multe locuri, nu face cinste bucătăriei moldovenești.

Scurt istoric al bucătăriei moldovenești

Pentru strămoșii noștri, alimentele principale erau fiertura de carne, fiertura de miel, laptele, legumele etc. Ei cultivau, pe lângă alte plante alimentare, grâu, orz, secară, mei. Primele produse alimentare, până la apariția cultivării și creșterii lor, au fost cele obținute liber din natură. Culesul, vânatul, pescuitul și apicultura au constituit

cândva ocupații care le ofereau hrană înaintașilor noștri.

Au fost și continuă să fie folosite în alimentația oamenilor produse culese din natură: urzica, loboda, purul, leurda, măcrișul, cimbrisorul, ștevia, ciupercile, cireșele, murele, fragii, merele și perele pădurețe etc.

Dintre toate bucatele moldovenești, cele mai vechi sunt, probabil, mămăliga de mei, păsatul și coliva. Înainte ca porumbul să ia locul meiului în alimentația moldoveanului, el a știut să prepare mămăligă din mei, turte, mălai, lipii, colaci etc.

Mămăliga, mâncarea cea de toate zilele a moldoveanului, se consuma cu brânză de oi, brânză de vaci, pește prăjit, jumări, friptură, tocană de ciuperci, sosuri, murături etc.

Pâinea a fost și rămâne produsul principal de fiecare zi al moldovenilor. Colacii sunt pâinea de sărbătoare și au un rol funcțional în sărbătorile de familie și cele religioase.

Un loc aparte în bucătăria moldovenilor îl au plăcintele, învârtitele, sarmalele, pârjoalele, preparatele cu diferite umpluturi: brânză, mere, dovleac, carne tocată etc.

Un loc anume în alimentația moldovenilor îl ocupă și bucatele din legume și leguminoase. Din ele se pregătesc atât diferite borșuri, ciorbe, supe, cât și ghiveciuri, tocanе, mâncăruri din legume și carne etc. Sunt cunoscute bucatele din cartofi în ulcele, cu sau fără carne, cartofii prăjiți, înăbușiți, varza acra cu carne, sarmalele în frunză de viță de vie, podbal, ștevie etc. Foarte frecvent e utilizată fasolea, în special făcăluită, care a devenit o mâncare tradițională de post. Mujdeiul este unul dintre condimentele preferate de moldoveni.

Frigerea pe jăratric a cărnii, a peștelui, a ciupercilor este considerată una dintre cele mai vechi tradiții de pregătire a acestor produse.

Din carnea de pasăre a rămas tradițională zeama de găină cu tăiței și cu borș de țărățe.

Din băuturile moldovenești se cuvine să amintim vinul, rachiul de tescovină și țuica de prune.

Vesela în care se pregăteau și se serveau bucatele la moldoveni era confecționată din ceramică. Vesela de masă se făcea din așa-numitul lut gras, iar cea de bucătărie din lutul sec, rezistent la temperaturi mari.

„Gastronomia moldovenească înseamnă nu doar rafinament, gust, aspect, ci și vigoare, preîntâmpinând îmbătrânirea, întreținând viu contactul neîntrerupt cu natura. Așa se explică și prețuirea de care s-au bucurat preparatele culinare moldovenești atât din partea unor iluștri reprezentanți ai spiritualității românești, în special moldovenești – i-am aminti doar pe Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, Ion Creangă, Calistrat Hogaș, Mihail Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu –, cât și a unor oaspeți din toate părțile lumii care au venit în contact cu gustul bucatelor moldovenești.”

(Elena Niță Ibrian, Bucătăria Moldovenească, Oradea, 1997, pag.3)

DECEMBRIE (Morișca)

Amarnică-i morișca în natură:
Pe lungă calendarului șosea
Pornești din iarnă și ajungi la ea,
De-atâtea ori sleit de-alergătură.

În straiul lui de albă catifea
Pământul e-mbrăcat ca-ntr-o armură
Și – plutitori în marea aventură –
Zugravi mărunți trec totul prin vopsea.

În lumea lor, anticipând o dramă,
Brăduți înfiorați se-ascund cu teamă
Și simt în fibra lor o apăsare.

Un brad înalt i-a speriat odată
Cu o poveste, poate-adevărată,
Că-n iarnă îi pândește-o sărbătoare...

DECEMBRIE (Thriller)

Mașina se-ndreptase spre natură,
Abandonând plimbarea pe șosea;
Cei doi se sărutau: pușoaică ea,
El cam matur, sleit de-alergătură.

Duduia cu obraji de catifea,
Zvârlind rochița-i-o fragilă-armură –
Se avântase-n noua aventură,
Pe iarba verde (dată cu vopsea!).

Dar vai!... îi aștepta o mică dramă:
Eroul nostru dârz simți cu teamă
În buzunar o mică apăsare

Și portofelu-i dispăru pe dată...
Povestea noastră-i chiar adevărată:
În thriller se schimbase-o sărbătoare!!

Prof. Ion DOBRIN

Să pornim la colindat prin vremea de altădat'

Ninge. Drumurile satului sunt troienite, doar o cărăruie se întrevește prin mijlocul drumului prin zăpada care scârțâie sub opincile lui nea Vasile Crăcănici, un om de jumătate de metru, dar voinic ca un trunchi de copac bătrân, cu o mustață sură și mâini puternice care mănuiesc ghioaga de corn într-un mod atât de firesc de ai impresia că omul acesta s-a născut cu acest „accesoriu”. Atunci când nu are ghioaga de cioban în mână, caz destul de rar, mâna lui se comportă ca și cum ar căuta acea prelungire fără de care nu ar fi în stare să facă nimic. De câteva săptămâni ninge întruna, gerul îți frige urechile și mâna se lipește de mânerul fântânii. Moș Vasile, cioban din tată-n fiu, are oile acasă, în curtea cea mare pe care primăvara o ară și-o seamănă cu porumb, iar iarna o pregătește pentru iernatul oilor. Dimineața duce cu furca fân și lucernă la oi și pe cărăruia de lângă casa lui, prin zăpadă, se văd resturi de fân și „măslina” de oaie care dau un aer de sat tradițional, unde omul trăiește viața aceea simplă, fără prea multe dorințe, doar cu animalele sale și calea spre cer, într-o liniște și-o armonie ca plutirea fulgilor de nea.

Mă întorc de la film din sat cu prietenul meu, Ciprian, un băiat cu doi ani mai mic decât mine, discutând despre Anul Nou, ce sosește cam peste două săptămâni. Când ajungem în dreptul casei lui moș Vasile, o cățea pe care o cheamă Tița sare gardul direct spre noi arătându-i stăpânului că își apără turma și își merită bucata de mămăligă cu zer. Noi, deși copii de vreo 13-14 ani, nu ne-am pierdut cu firea, fiindcă eram obișnuiți cu animalele de casă, în deosebi cu câinii și am apucat repede bucăți din zăpada înghețată aruncând spre Tița. Cățeaua s-a potolit, nu neapărat de vitejia noastră, cât de glasul lui moș Vasile care a strigat de pe prispă la ea. Dacă tot eram acolo și auzeam sunetele de talangă de la oi, l-am strigat pe moș Vasile rugându-l să ne împrumute un corn, o talangă și o pereche de opinci, pentru că vrem să mergem cu uratul prin sat în seara de Ajun, căci așa se obișnuia pe la noi prin sat: să căutăm pe la bătrâni, pe la ciobani, tot felul de haine și obiecte tradiționale pentru a ne îmbrăca în ziua și seara de Ajun când mergeam cu Haiducii, Vălărețul și uratul.

- Măi băieți, da' a cui sunteți, măi? zice moș Vasile de pe prispă vorbind mai mult cu câinii, căci mai avea un câinelup legat lângă gard.

- Suntem noi, bre, Ion și Ciprian, băieții lui Neculai și al lui Gheorghe de aici, din mahala, i-am zis eu pe un ton apropiat.

- Păi și ce căutați noaptea pe la poarta mea, că speriați câinii.

- Venim de la film din sat și dacă tot a sărit Tița la noi și matale ai ieșit, ne-am gândit să te rugăm să ne împrumuți o talangă, un corn, niște opinci și un cojoc sau o bundă de oaie că vrem să mergem cu uratul.

- Măi băieți, veniți, tată, mâine, ziua, nu în crucea nopții. Duceți-vă și vă pregătiți uretul, buhaiul și apoi veniți să vă caut niște „ochinși și-un cojoc”. Talanga v-o dau atunci, mai pe-aproape, că voi o pierdeți până la Anul Nou. Da' de ce ați venit tocmai la mine după astea, în altă parte n-ați găsit?

- Păi, matale ești pitic și hainele matale ne vin și nouă, i-a răspuns Ciprian care era mai puțin diplomat decât mine. În acel moment, o avalanșă de cruci, biserici și tot felul de sfinți s-au abătut asupra noastră, iar moșul căuta c-o dexteritate înăscută pe după ușă ghioaga de corn cu care urma să ne educe un pic în stilul original moștenit din moși-strămoși, însă, norocoși, căci, fiind crescuți la țară, nu de multe ori am călcat și noi în materialul aducător de noroc, a ieșit din casă baba Militia (recunosc că numele ei este unic, deși mai auzisem pe acolo nume ca Artemisia sau Aftinia) și ne-a zis pe un ton blând de ne-am mirat și noi, pentru că o știam destul de dură:

- Lonele, veniți mâine la mama și vă dau eu tot ce aveți nevoie, iar altădată să fiți atenți cum vorbiți cu moșneagul, că se supără. Mergeți acasă și vă pregătiți cu uretul și celelalte, apoi veniți să vedem cum vă pot ajuta.

Am ieșit din curte, pe drum licărea o luminiță de la un bec ce era prins într-un vârf de stâlp de lemn la colțul drumului și în raza aceea de lumină se vedeau fulgii de zăpadă ca niște flori albe de cireș, o puzderie albă ce ne mângâia obrăjii și acoperea poteca ca o pătură pufoasă. Așteptam cu atâta bucurie și puritate sărbătorile de iarnă, că nu ne înduram să mai mergem la culcare și stăteam în drum, lângă gard, meșterind „pușcoaie”, biciuri, petarde, buhaie și alte acareturi bune pentru alaiul de Anul Nou.

Cu o zi înainte de Ajun aveam totul pregătit, moș Crăcănici ne-a dat și opinci și talangă, căci îi trecuse supărarea, iar noi cuprinși de un entuziasm înălțător apropiat de că nu am dormit deloc în seara aceea. Ciprian a stat până la ora „unu noaptea” tot meșterind la o mască și trăgând buhaiul, iar eu potrivind niște cuvinte într-o urătură despre C.A.P.-un din sat care era chiar în mahalaua noastră. A doua zi, în Ajunul Anului Nou, la ora 4, Ciprian turuia din corn la poartă, căci nu mai avea răbdare. Eu am sărit din pat repede, că nu reușisem să dorm cine știe ce, și am rugat-o pe mama să prăjească niște carne de porc și cârnați. A venit și Ciprian în casă, am mâncat amândoi cârnați cu mămăligă prăjită pe plită, am băut câte o cană de vin fierț și am plecat

în sat unde ne-am întâlnit cu ceilalți băieți.

Ziua am umblat cu „Haiducii”, iar seara cu uratul. A fost o surpriză și pentru oameni, dar mai ales pentru noi, căci eu compusesem o urătură despre cum se fura din C.A.P-u și oamenii s-au amuzat teribil că totul era cam adevărat din ce uram noi și „albastrele” curgeau în buzunarul copilului împrumutat de la moș Vasile Crăcănici.

Dec 1983- Pogana

Frunză verde de bostan,
laca o trecut un an,
Cu necazuri, bucurii,
Anul vechi '83

Iar în anul care vine,
S-auzim numai de bine,
S-o ducă bine tot satu'
Și săracu și bogatu'
În anu' 84.

Dați-vă pe lângă geam
Să vedeți ce uret am,
Uret tare cum știu eu,
Despre munca la CAP-eu
Despre muncă și furat,
Tot ce se petrece-n sat,
Cât îi dealu' cât îi șasu'
De la Lău la Răzășu'
De la vale la baraj
În țarnă la Grigoraș,
De pe deal și de pe văi
la mai trageți roata măi,
Și sunați din zurgălăi,
Ca la Pogana flăcăi!
Hăi, hăi!

Frunză verde flori de tei
Să-l vezi pe Costan Andrei,
Să-l vezi taică ce lucra,
De-un săcușor ridica,
Și Chioranu-l sfătuia,
Și Chioranu îi spunea,
Și-uite-așa-l povățuia:
-Vezi să nu te-ntâlnești cu Amăriorei
Că ți-aplică decretul mare,
Și la urmă pe spinare,
Să nu te vadă Ilău
Că-ți targe la ghebălău
Și te bagă la bulău!
la mai taci tu măi Chiorane,
Nu mi-e frică de bastoane,
Poa' să-mi dea și două trei
Unul e Costan Andrei.
Tare-n mușchi și lat în spate
De la furat concentrate
Fug cu sacul în spinare

Nici la cizmă nu mă doare
Mă gândesc de-acu- nainte
S-o-ntrec pe Doina Melinte.
Vreau s-ajung să dau la iapă
Care-i slabă și cam șchioapă,
N-are după ce bea apă.
Ghir, fa Doină, hai la apă
Hai la apă și te-adapă
Ghir, fa Doină, vai de mine,
S-a umflat tărăța-n tine
Și-ai să crăpi ca bostănică,
Și-o să te plângă Catinca
Și-o să fie vai și-amar
Fără cal la gospodari,
La ureche zurgălăi
la mai trageți roata măi,
Și strigați cu toții hăi
Ca la Pogana flăcăi,
Hăi, hăi!
Frunză verde leuștean,
Să-l vezi pe Ion Huian
Strânge și agonisește,
Tot CAP-ul risipește,
Trece-n fiecare noapte
Cu câte-un balot în spate
Și tărățe, concentrate
Și-o căldărușă cu lapte.
Iară paznicul Chioranu
Îl aleargă cu arcanu
Măi loane, măi loane,
Ai furat 10 bidoane!
Sau faci brânză, urdă, caș
Să vinzi marțea la oraș?
Că acuș mă duc și-o chem,
Pe Leanța Bonyem
Că ea este foarte dură
Nu se uită la friptură
Și te va ține minte
Chiar dacă-i dai trei plăcinte
Te toarnă la președinte.
Și când cearta era-n toi
Vine Grigore Țâmboi,
Vine iute, vine-n grabă,
Îmbrăcat în blugi și geacă
Să monteze iute-o vacă.
În loc să monteze vaca,
El dezbracă iute geaca
Și-o umple cu popușoi,
Cu lucernă și trifoi
C-așa-i la CAP-eu la noi.
La ureche zurgălăi
În sân niște ciocălăi
O baniță de popușoi
Ca la Pogana flăcăi
Hăi, hăi!

Așa am scris la vremea aceea,
așa vedeam eu lucrurile, căutând să
descrețesc frunțile oamenilor necăjiți

de greutatea vieții și munca istovitoare de la câmp.

Mai târziu, când am devenit profesor de limba și literatura română, am cules orice manifestare literară populară, pentru că mă regăsesc în rândurile acelea care nu sunt decât particule din sufletul neamului românesc, ca și această urătură din popor.

Urătură din popor

Ahoo, ahoo!
Bună vremea, frați plugari
Și noroc la gospodari,
Mâni avem Sfântu Vasăli,
Mâni Anu Nou ni vini,
Nu sta trist și supărat,
Scoală-te frumos din pat,
Traji lampa, fă-o mari
Să vezi cum ară plugarii.
Și ti dă pi lângă noi
Să vezi plugul tras de boi,
Și ti dă pi lângă mine
Să vezi brazda merge bine?
Vă urăm, vă amintim,
Din bătrâni vă povestim,
Pug bătrân cu patru boi,
la mai îndemnați flăcăi!
Și hăiți cu toții măi
Ca la Pogana flăcăi!
Hăăăi, hăăăi!
Suntem pui de moldoveni
De la Iași și Fălticeni,
De la Vaslui, de la Iaș'
De-ai lui Dragoș vechi urmaș,
Urmași vechi cu plugul tare
Di la domn Ștefan cel Mare
Și-am pregătit un plug ,
Cu vreo 4 boi la jug
Din tot locul câte-un bou,
Ca s-arăm de Anu Nou
Și-m dat boilor tain
Să urăm orice creștin
Că umblăm și noi cu plugul
C-aista ni-i meșteșugul
Și umblăm de multă vreme
Prin zăpezi și prin troiene
Că nu mai încape vorbă-
Urmașii lui Dragoș Vodă,
Dragoș cel frumos și mândru,
Ce-o scăpat țara di zâmbu,
Căci cu ghioaga și cu vorba
El o-ntemeiat Moldova.
Și-a lăsat așezăminte
Și tradițiile sfinte,
De la daci , de la romani,
Păstrate de mii de ani!

Că urăturile frumoase
De la bătrâni sunt rămase,
De la Traian împăratu,
De când îi zidit satu,
De sute de ani de zili
Urăm pe Sfântu Vasăli!
Să-l urăm și pentru mâni,
Să- urăm cu bucurie,
Că pân la anu cine știe?
Cine știe și ghicește
Pân la anul di trăiești?
Roata morii se-nvârtește,
Unul moare, altul crește
Și tot așa se strecoară,
Ca grăunțele prin moară!
Vă urăm , vă amintim,
Din bătrâni vă povestim,
Plug bătrân cu patru boi,
la mai îndemnați-i măi!
Și sunați din clopoței
Și hăiți cu toții măi
Ca la Pogana flăcăi!
Hăăăi, hăăăi!
Din bunici, din străbunici,
Toți au tras brazdă pe-aici,
Toți au fost când i-o urat,
Toți s-au dus, toți au plecat,
Câte unul, câte doi,
Tot așa plecăm și noi.
Omu pe pământ îi tari
Omu pe pământ îi mari
Strângi-averi, face comoară,
Crede că n-ar să mai moară.
Da noi nu suntem de azi de ieri,
Suntem de când lucram pe la boieri,
Să vă povestesc un lucru,
Cum purtam noi singuri plugu,
Și pe brumă și pe ploie,
Înduram frig și nevoi
Și lucram la boieroi.
Dar lucru care ne chinuia
Era că n-aveam loc unde ara,
Dar o dat Dumnezeu ș-o dat
Că treaba s-o mai schimbat
Și la cârmă o venit un domn
Mai mare ca Sturdza,
Și îl chema Ioan Cuza!
Ăla domn adevărat
De colea de la Bârlad
Cuza ne-o făcut dreptate,
Dumnezeu să-i facă parte,
Raiul să i-l lumineze,
Și cu dreapta să-l așeze!
C-o luat moșiile de la grecani
Și le-o dat pe la țărani
Iar din moșiile mănăstirești
O făcut ogoare țărănești,
Și-acu avem car cu patru boi
Și-o turmă mare de oi,

Mai avem și-un bou stingher,
De lucra pe la boier,
Pentru-n franc și zece bani,
Noi lucram câte doi ani!
Vă urăm, vă amintim,
Din bătrâni vă povestim,
Plug bătrân cu patru boi,
la mai îndemnați-i măi!
Hăăăi, hăăăi!
Când eram eu mititel,
Mă lua tata cu el,
Cu boii pe câmp dormeam,
Zorile când răsăreau,
Eu dădeam boii la jug,
Tata bătea pene-n plug,
Căci așa era atunci,
Cu pene și cu butuci,
Am arat, și-am sămănat,
Am grăpat și-am borunit,
Căci cu plugul m-am trezit,
De la grapă, de la plug,
M-am făcut mare și lung.
Sfântă-i urma plugului,
Rață, găscă, curcă, pui,
Toate cresc pe urma lui,
Cât e lumea de deșteaptă,
De la plug mâncare-așteaptă,
Cât o fi omul di mare,
De la plug cere mâncare.
Vă urăm, vă amintim,
Din bătrâni vă povestim,
Plug bătrân cu patru boi,
la mai îndemnații măi!
Măi flăcăi, nu fiți fimei
la pocniți din bice măi
Și hăiți cu toții măi
Ca la Pogana flăcăi!
Hăăăi, hăăăi!
Casele erau cu paie
Noi purtam cojoc de oaie,
Eu purtam suman de miță
Și pe spate cu zgărđiță
Și cu opinci încălțat
Și cu păr neretezat.
Fetele cu capul gol,
Mergeau vara la ogor,
Iar când era o șezătoare,
Aveau fața ca o floare,
Iar la horă, măi badiță,
Cu cămașă, cu catrință,
Cu zgărđiță împletită,
Nu merge ca azi zbârilită;
Știu c-o fost odată bini
Când jucau hora bătrânii,
Și-apoi beau și petreceau,
Cu ocaua,
Nu ca astăzi cu luleaua,
Erau jocuri pe la sate,
Sărbători, lanuri bogate,

Nu se pomenea prin sat,
Să fie copac uscat,
Nici mașină de călcat,
Dar nici haine de-mprumutat!
Vă urăm, vă amintim,
Din bătrâni vă povestim,
Plug bătrân cu patru boi,
la mai îndemnați-i măi!
Hăăăi, hăăăi!

Liniște și pace-n țară,
Și pâine bună la vară,
Iară nouă, la plugari,
Viață lungă, brațe tari,
Viață lungă, sănătate,
S-ajungem luna lui marte,
Ca să ieșim la arat,
Și s-avem un an bogat,
La ureche zurgălăi
Opriți plugul măi flăcăi!
Ahoooooooooo!
LA MULȚI ANI, OAMENI GOSPODARI
OAMENI BUNI ȘI FETE MARI
MAI TINERI SAU MAI BĂTRÂNI
ȘI TOT NEAMUL DE ROMÂNI
La anul și La mulți ani!

ECOURI

*Stimatele Me Președinte,
dragi membri ai CăRP! Eteva
Cuza - Bârlad și realizator
ai revistei VIAȚA NOASTRĂ*

*Citește cu mare plăcere revistă
dvs. pe care o gătesc interesantă,
răspunzând tuturor așteptărilor.
Appreziez că eți ajuns la NA 50,
având convingerea că vei continua,
deși nu-i ușor. Consider că o
revistă a pensionarilor (de oriunde)
e absolut necesară în actual-
ul climat social, complex.*

*Și noi, cei de la CăRP (seniori)
ne străduim cu răspundere să
scotem revista TRIBUNA PENSIONARILOR
câte înfa, se apropie și ea de NA 50.*

*Sunt sigur că bra veni o zi
când ne vom întâlni personal.
Deocamdată, din cauza restricțiilor
dictate de pandemie nu e posibil,
dar va fi și asta și ne vom
putea vedea personal. Avem ce
vorbi.*

*Până atunci, vă urăm cu
totă multă sănătate, bucurii și pu-
tere de luptă împotriva greutăților!
Cu deosebită respect
15.10.2021*

Plugușor – spus la fereastră pentru toți din „Viața noastră”

A trecut Sfântul Ignat,
Și Crăciunul a plecat,
Anul vechi se isprăvește,
Anul Nou grăbit sosește,
Urători vin la ferești,
Spune, gazdă, ne primești?
Ori vrei să ne fugărești,
Ca să economisești
Caltaboș, colac și mere
Precum datina o cere?
Însă eu cred, serios,
C-o să mă capăt vârtos,
Doar e casă cu renume,
Hai să îi spunem pe nume,
Casa unde ur azi e
Vestita CE-A-RE-PE!

N-auzi muget de buhai?
După perdele, ce stai?
Ieși în prag, DOMNU MIHAI,
la cu tine pe VERUȚA,
VASILICĂ ȘI TINCUȚA
Nu-l uita pe VERONEL,
Să fie prezent și el,
Fiindcă vreau să ur de zor
Tot Consiliul Director,
În frunte c-un procuror!
Dar mai văd pe cineva
Parc-ar sta... parc-ar pleca...
Este foarte evident
Că-i un om inteligent,
Cu bugetul exigent,
În viață este bonom
Și-n finanțe-i econom!
Totuși eu mult te-aș ruga,
Domnul DIMA, nu pleca,
Sper că nu vei refuza
Și că nu te vei zgârci
Deci, pe loc vei iscăli
Cecul ce va răsplăti
Drumul meu și urătura
Doar nu-mi bat degeaba gura,
C-apoi, după dumneata
Și dom' Hriscu va semna!
Bucuroasă de câștig
la să mai hăiesc un pic
Hăăăiii!

De atât cât am urat
Gâtlejul mi s-a uscat,
Dați-mi o înghițitură
Și ieșiți în bătaură
Să tragem chiuitură
C-am în tolă o urare
Pentru toți, la fiecare,

Pe careva de-oi uita,
Voi păcatul mi-ți ierta
Căci am ani...mai multe zeci,
Trei trecuți peste optzeci!

Hai, CLAUDIA, INGRID și, DANA,
Luați și pe ADRIANA,
VIRGINICA și RODICA,
EDITH și cu MARIANA,
ALINA – și alte fete
Toate, din casierie,
Cabinete, croitorie,
Magazine, frizerie,
Toate harnice, drăguțe,
luți, ca niște albinuțe,
Vă-ndrăgesc și vă stimez
Și-n noul an vă urez
Sănătate și iubire,
Mult noroc și fericire!
Totu-n jur să vă zâmbească,
Boala să vă ocolească,
Și soții să vă iubească!
Vai de mine... am gafat,
De juristă am uitat...
Doamna asta, înțeleaptă,
Care legea mănuieste
Și de-i ceri – te sfătuiește...
Nu-i nimic, n-am terminat,
Tot mai am urări de bine...
Pentru cine se cuvine:
Acum, la sfârșit de an
Mulți ani, DOAMNĂ FRĂȚIMAN,
Mulți ani încă să trăiești
CASA s-o povățuiești!

Aho, aho, opriți puțin
Să dăm boilor tain
Și apoi, o să vedeți
Am să-i ur și pe băieți,
Nu pe unul sau pe doi
Pe toți, că-s băieți de soi,
Nu te lasă la nevoie!
Hai CORNEL și hai COSMIN,
Luați-l și pe SORIN,
CRISTI, EUGEN, VIRGIL,
STELIAN și SORINEL,
Fiindcă e sfârșit de an,
Hai, și domnul ADRIAN...
Geru-i mare, bate vântu,
Noaptea lui Vasile Sfântu
Și acum ce se menește
Peste an se împlinește.
Foaie verde trei scaieți
la hăiți, pentru băieți:
Hăăii, hăăi!

Măi băieți, măi cucuieti,
Zile bune să aveți,
Mult spor și noroc în toate
Masa plină cu bucate,
Răul să vă ocolească,
Soațele să vă iubească,
Să aveți copii frumoși,
Dar să nu fiți cărpănoși,
Plătiți-i pe urători
C-au plecat la drum din zori
S-aducă de sărbători
De la Dumnezeu urare:
Sfântă binecuvântare,
Viață lungă, leafă mare
Euroi prin buzunare,
Liniște și pace-n casă
Specialități la masă
Dar mai mult ca astea toate
S-aveți multă sănătate!

Urarea să se-plinească
Toată lumea să hăiască,
Hai, hăiește, măi bădie
Să se-audă-n Primărie
Și-ncă o dată, - așa
S-audă Poliția,
Că-s vecinii noștri dragi
Poate-ar da și ei colaci...
Și chiar dacă nu vor da
Eu nu mă voi supăra
Voi hăi și voi ura
C-așa cere datina
De la daci, de la Traian
La orice sfârșit de an!
Cu tilingi și zurgălăi
Hăiți măi: hăăăi!

la, strunește-ți, măi, buhaiul,
Și să strige tot alaiul
Dar să strige-așa de tare
Să se-audă-n SUCURSALE,
Angajaților o urare:
Toți să fie sănătoși
Fericți și norocoși
Să aibă copii frumoși
Viața lungă să le fie
Plină doar de bucurie!
Roată, măi
Hăăăiii!

Și-ncă o urare mare
Pentru toți aceia care
Cu bani au contribuit
Și revista VIAȚA NOASTRĂ

Ca o pasăre măiastră
Continuă să apară
Chiar de-i pandemie-n țară!
Precum și pe acei care
Pe bătrâni i-au sprijinit
Când CASA le-a oferit
Ajutoare, beneficii
Și prestare de servicii.

Urătura e cam gata
Hai, ieșiți acum cu plata –
Și-apoi cred că nu greșesc
Dacă vă reamintesc
Că și-n anul ce-a plecat
Tot așa eu v-am urat
Dar colac n-am căpătat...
Nu mi-ați dat nici mere dulci,
Nici măcar două-trei nuci,
Că ați motivat, vai mie,
Că în țară-i pandemie...
Eu serviciul am prestat,
La fereastră am urat
Dar, repet din nou, mi-ați dat
Gaura de la covrig
Și afară era frig...
Mi-am răcit degeaba gura
Și-am zis tare urătura
Nu mi-ați dat bani de mălai
E frumos, domnu Mihai?
Dar eu nu m-am supărat
Și-am venit iar la urat:
Să vă doresc bucurie
Și de vreți așa să fie

La hăiți cu veselie:
Hăăăiiii!

Văd că vă zgârciți, dar lasă,
Mut plugul la altă casă,
Este una, mai la vale,
Poate-mi dă două sarmale
Și-un metru de caltaboși
Cum e datina-n strămoși.
Și acu, chiar am plecat...
Vai de mine, am uitat
Mai am o notificare
Pentru șeful cel mai mare:
Bărbat bine, carismatic,
Orșicând, mereu simpatic
Dar în viața personală
Se cam lasă pe tânjeală,
Nu s-a străduit prea tare
La vânat de căprioare
Și anul care-a sosit
Vezi, tot singur l-a găsit,
Deși-n vară s-a plimbat
Din Delta – la Satu Mare
Dar nu văd nici o schimbare...
Ascultă, Dom' Președinte,
Ce ți-oi spune, ține minte:
Dacă o ții tot așa
Eu precis te-oi reclama,
Să se emită mandat
Să fii aspru amendat
Și trimis, fără de milă,
Direct la Starea Civilă,
Dar fără drept de recurs

Fiindcă vezi, anul s-a scurs
Și cel nou care sosește
laca, singur te găsește -
Și-atunci, nu mai ai de-ales
Dom' Mihai, ai înțeles?
Ce dacă e ordonanță
Doar n-o să păstrezi distanță
Și în viața personală
Și să stai cu casa goală.
Vezi de fă ce se cuvine
Și să auzim de bine.,
Poate anul/22
Va fi unul mai de soi
Și-acum ca să ne-ncălzim
Pocnim biciul – și hăim
Hăăăiiii!

Hai, plăvani, trageți o brazdă
Și plecăm la altă gazdă,
Dar hăiți tare, băieți,
Să se-audă la „Rulmenți”
Să afle și turcul „bre”
Că-i mare petrecere
La CASA CE-A-RE-PE
Și e mare voie bună
După datina străbună!
La mulți ani - și bucurie
Dă, Doamne, așa să fie!...
Aho-ho-ho!

Prof. Alexandrina PASCAL

EVENIMENT

Neobositul și pasionatul rebusist și om de cultură, profesorul Serghei Coloșenco, a avut luni, 20 decembrie 2021, o frumoasă surpriză culturală.

Primăria, Consiliul local Bârlad și Biblioteca municipală „Stroe S. Belloescu” i-au acordat *Diploma de Excelență* „pentru contribuții la îmbogățirea tezaurului cultural bârlădean”.

Primarul municipiului Bârlad, av. Dumitru Boroș, și directoarea Bibliotecii, prof. Cristina Vizitiu, i-au înmănat personal Diploma.

Unui OM excelent, o Diplomă de Excelență!

La mulți ani cu sănătate!

Text și foto: **Florian PRICOP**

VÂRSTA A TREIA ÎN VIZIUNEA EPIGRAMIȘTILOR ROMÂNI

Selecție de Nelu Vasile - NEVA

Subvenții pentru căldură

Orice subvenții ar veni,
Să încălzească țara,
Cei debranșați tot vor simți
Că „iarna nu-i ca vara”!
Mihai COSMA

Moș Crăciun și scuzele guvernului

Cam săracă-a lui venire;
Cică-n tolba lui fragilă,
Cară greaua moștenire
Ce-a lăsat-o Moș Gerilă!
George ZARAFU

... Cel brad frumos!

O, brad frumos! O, brad frumos,
Mă simt un mare norocos
Că fără pic de compromisuri
Te am și eu... măcar în visuri!

Reclamație

Pe Moș nu vrea să-l mai primească-n casă,
Chiar la poliție-ar fi vrut să-l toarne,
Că, neatent, la mândra lui frumoasă
De pe la reni lăsat-a numai coarne!
Florina DINESCU

Cu uratul

Când la multe ducem jindul,
La guvern când colindăm
Am modificat colindul:
„Nu ne dați, dar noi vă dăm!”

La revelion

Chiar de-s strâmtorat bănește,
Grijile-mi suspend,
Măine anul se-nnoiește
Tot la second hand.

Datini

Românii, chiar cosmopoliții,
Sunt păstrători de vechi tradiții,
Având în lume cei mai mari
Colindători parlamentari.

Sărbătorile de iarnă

Se uită orișice jelanii,
Acum toți oamenii petrec,
Sunt zile-n care și sărmanii
Pot înghiți mai mult. (În secl)
Mircea C. DINESCU

Urări de sărbători

S-aveți la anul bogăție
Cu mese-ntinse dinainte
S-o țineți tot într-o beție,
Dar nu-n beție de cuvinte
*

Urez noroc la fiecare,
Cu multă, multă sănătate!
Să fiți de orișice în stare,
Dar nu și de... ebrietate!
*

Prilejuind festivitatea
De ANUL NOU, acum vreau
Să închinăm în sănătatea
A celor care o mai au!
*

Acum, că-i timpul bun de șpriț,
Urez deplină armonie,
Să fiți mai buni, mai fericiți...
A celor ce mai pot să fie!...
Nicolae NICOLAE

Scrisoare către Moș Crăciun

Aș vrea – dorind cadou mai bun,
Scrisoarea mea să se grăbească,
Dar cred mai mult în Moș Crăciun,
Decât în poșta românească.

În ajunul Crăciunului

Acum, în seara de Ajun,
Pe plaiul nostru cam sinistru,
Îl așteptăm pe Moș Crăciun...
Că poate-l facem Prim Ministru.

Noapte de Crăciun

În serile cu nea, frumoase,
Îl rog pe Moș, în iarna grea,
Să nu ne-aducă frig în case...
Că numai așa mai lipsea.

De Crăciun

Eu am trăit ca orice om,
Surpriza de la soața mea:
Un Moș Crăciun era sub pom
Și alții trei în debara.

Ratare, de Crăciun

Cum noi speram la trai mai bun,
(Desigur, nu de la Dăncilă)
Îl așteptam pe Moș Crăciun,
Dar iarăși vine Moș Gerilă.
Nicolae BUNDURI

Nostalgie

S-au dus, cu vremea, boii, jugul,
Și brazdelor le ducem dorul,
A dispărut, din glie, plugul,
Dar ne rămase...PLUGUȘORUL!

Iarnă rustică

Mărine, Gheorghe, Nicolae,
Închideți ușa spre ogradă,
Că iese frigul din odaie,
Și-ngheață pomii în livadă!

Moș Nicolae

Normal, cadourile sale
Par ajutoare sociale,
De-aceea, de gândesc lucid,
Eu cred că-i... membru de partid!

Revoltă

Când, de Crăciun, sunt porci tăiați,
Îmi strig revolta și amarul,
Iar, dacă văd, pe jar, cârnați,
Îmi sare, instinctiv...muștarul!
Janet NICĂ

Iarna pe uliță

Privind la prețuri în vitrine
Mă iau fiori și mă-ngrozesc,
Dar tot mai intru-n magazine,
Așa, ca să mă încălzesc...

Masa de revelion

Masa-i pentru fiecare
Raportată la parale :
Pentru unii în Canare
Pentru alții în canale.

Soției

Ești chiar nebună dacă vrei
Să-ți cumperi de revelion
Pantofi de peste-un million...
Să-ți bagi picioarele în ei.

Revelionul pensionarilor

Sunt mulți ce n-au în casă-un ban
Și-n timp ce alții se distrează,
În frig și beznă meditează
C-au mai îmbătrânit c-un an.
Eugen ALBU

Prof. Ion DOBRIN

UMORISTICE

Plugușor de valu' patru

Aho, aho, copii și frați
Stați puțin, nu strănutați
Lângă boi v-alăturați
Și cuvântul mi-ascultați:
Pregătiți-vă un plug
Și puneți boii la jug
Înjugați pentru arat
Dar nu cum era odat'.
Fiin'că-i timp de pandemie
Legăți boii c-o frânghie
Unu-n spate, unu-n față
Ca să fie la distanță
Cum spune la ordonanță.
Și pe brazdă să nu pască
Nici din piept să nu tușească
Și să-i îndemnați cu mască,
Cu copitele-n pământ
Și cu nările în vânt
Că doar în câmp la arat
Mai respiri aer curat.
Iară voi, meșteri plugari
Și mai mici, dar și mai mari
S-aveți la voi pregătite
Câteva teste rapide
De salivă și gargară
Bețe de băgat pe nară
Și-n loc de bici de curele
Să vă luați mănuși de piele
Hai flăcăi și voi măi fete
Cu certificatu verde
Și pe bot masca de gază
Ca să ne primească-n casă!
Trageți boii mai-nainte
Și spălați-i pe copite
Cu dezinfectant și spirtu'
Să nu răspândim Covidu
Ia mai vaccinați holtei
Cu o doză, două, trei
Și din mâini să scuturați
Ca să fiți imunizați!
Dezinfectați măi!
Hăi, hăi!

Aho, aho,

Frunză verde de potbal
Iată-ne în noul val
Privim boii ca la teatru
Și arăm prin valu' patru
Tragem brazdele pe-aici
Pregătiți de valul cinci
Cu Vasile și Ion
Cu Delta și Omicron
Cu vecine și vecini
Și tot neamul de tulpini
Datina să n-o uitați
Din bătrâni, părinți și frați
Ce-ați rămas nevaccinați
Și pe mâini cam nespălați,
Stați puțin și m-ascultați:
Să pornim cu tot alaiul
C-am dezinfectat buhaiul,
Și voi trage de căluș
Doar cu spirt și cu mănuș'.
Măine anul se-nnoiază
Și pe toți ne vaccinează
Și-ncepe-a dezinfecta
Pe la case a umbla.
Din Bârlad pân la Constanța
Lângă plug păstrați distanța,
Masca s-o țineți pe nas
Și pe față „pepsiglas”
La urat să nu răcniți
Nici în geam să nu tușiți
C-anu ista, măi flăcăi,
Nu se mai zice hăi, hăi,
Că nu-i voie să cântăm
Nici din gât să vă urăm
Cu toții vom sta la poartă
Și vom ura doar în șoaptă,
Fără cinste și friptură
Pentru ăl mai bun de gură,
Că vreunul salivează
Și microbu-l „propaghează”!
Hai, flăcăi, pocniți din bici
Să facem curat aici!
Să nu mai avem mizerii
Nici virus și nici bacterii
S-avem de Cotnari, o grasă
Și imunizare-n masă!
Hai, plugare „ie și be”

Numai Vitamina C
Că alcoolu-i ajutor
Numai la exterior,
Cu rachiu și cu vin vechi
Dai „pi mâni” și p'în urechi
Hăiii, hăiii, ușor din gură,
Să nu faci temperatură,
Mânați, măi, pe după masă
C-o să-nnebuniți în casă!
Haidi uăi!
Hăi, hăi!

Frunză verde de mușcat
De-aproape-un an încheiat
Tot românul e mascat,
Și bătrâni și tineret
Suntem ca la vălăret,
Nici nu știi, nu ai idee
De-i bărbat sau îi femeie,
Cine-i tare sau beteag
Cine-i babă sau moșneag,
Hai cu toți, să dăm concursu'
Să jucăm Capra și Ursu'
Să pornim la colindat
Din Vaslui pân' la Bârlad
Să ne purtăm cum îi portu'
Nu să dăm noroc cu cotu'
Sau cum tot ne-ndeamnă unu'
Să ne salutăm cu pumnul
Că de ne-apucă angoasa
Facem ca la Ruginoasa.
Punem mâna pe măciucă
Virusul de tot să ducă,
Și-l mănăm cu-n plug cu boi
Ca să plece de la noi,
Și cu biciu-i dăm a dracu'
Ca să fugă carcalacu'
Să se ducă nesimțitu'
Acolo de-unde-a venit',
La ureche clopoței
Așa măștii printre ei
Și să tragem o urare
S-avem zi de sărbătoare
Cu multă imunizare
Fără ceai și izolare
Doar distracție și bai

Și nici gând de vreun spital.
Dezinfectați măi!
Hăi, hăi!

De urat v-aș mai ura
Dar mi-e frică c-a intra
Peste noi vreo asistentă
De aia mai insistentă,
Și cu pieptul drept în față
Neținând cont de distanță
Cu halat cu crăpătură
Și facem temperatură
Că ne dă pe loc rețetă
Sau direct la izoletă
Că apoi îi jale mare
Ne izbește-ntr-o salvare
Și din cauză de val

Ne duce drept la spital
Nu contează de ai pile
Că ești Gheorghe sau Vasile
Grigore, Toader, Ion
Vom sta toți într-un salon
Transpirați cu capul gol
Plini de paracetamol
Cu privirea inocentă
În curte la asistentă.
Și cu gânduri bune-n minte
Cum era viața-nainte.
La ureche zurgălăi
la mai indemnăți flăcăi
Unii la sticla de vin
Iară alții la vaccin!
Haidi uăi!
Hăi, hăi!

Rămâi gazdă sănătoasă
Toate alea să-ți miroasă
Să bei bere, vin și must
Și la toate să ai gust
Să fii bună și activă
Și la teste negativă!
Dați flăcăi în sus cu spirtu'
Ca să fugărim covitu'
Și la anul când venim
Fără măști să vă găsim
Doar cu zâmbet, flori pe masă
Și belșug la orice casă!
La ureche zurgălăi
Opriți plugul măi flăcăi!
Ahooh, ahoohoo!

La anul și la mulți ani!

Prof. Maximilian OPAIȚ

Epigrame...

...DE SĂRBĂTORI

UNOR EPIGRAMIȘTI

Chiar de scrii de sărbători
Epigrame, unii cică:
Dacă nu te trec fiori,
POANTA pișcă sau ...urzică!

DAR DE SĂRBĂTORI

Personajul în etate,
Cu obrazul roșu tot,
A adus, ducând în spate,
La COVID, un ...antidot!

SUGESTIE DE SĂRBĂTORI

Cu oarecare eleganță,
I-a spus soției lui, discret:
Iubito, stai mai la distanță
de CABERNET!

UNUI TÂNĂR

Seara, relaxat, la masă,
A dorit să se-ntâlnească
Cu amicii pe terasă,
La... FETEASCĂ!

ÎN SLUJBA LUI BACHUS

La cramă (fie-mi cu iertare!),
În funcție de-mprejurări,
Se duc acei cu setea mare
Și ies apoi, pe trei cărări!

SĂRBĂTORI CU BINE!

Făr-a fi un misogin,
Sărbătorile când poate,
Le preferă la vecin,
Dar, cu dame ...vaccinate!

TABLOURI POLITICE DE SĂRBĂTORI

COABITARE POLITICĂ

La putere, toți o scaldă;
Fac ce fac, de mântuială,
Stau guvernele să cadă
...la-nvoială!

ALIANȚA DE SĂRBĂTORI

Aș vrea să spun, deși regret,
Că lucrurile se complică:
În alianță, în secret,
Ce face unul, altul strică!

TRASEISM POLITIC

Simțeam că prea întinde coarda,
Făcând acuma pe viteazul,
Am fost surprins, schimbându-și
„garda”
Lăsa lafel de gros...obrazul!

ROMÂNIA EȘUATĂ

Vine criză după criză!
Stăpânită de angoasă,
ROMÂNIA intră-n priză,
Că e... „groasă”!

CONSTATARE

Cu așa un președinte,
Nu mai umple nimeni „sacul”.
Toți se mișcă înainte,
Numai noi mișcăm ca... racul!

TULPINĂ DE COVID

Ca un activist versat,
Schimbă deseori partidul,
Dar acum, nevaccinat,
L-a „stabilizat”... COVID-ul!

PLUGUȘOR

Aho,aho,copii și frați,
Rebusiști adevărați,
Stați și nu mai dezlegați
Și cuvântu-mi ascultați. Mânați măi! Hăi, hăi!

Mulțumim lui Dumnezeu
Că -am scăpat de un an greu,
Iar în anul care vine,
Vă doresc să fie bine! Mânați măi: Hăi, hăi!

Vă doresc, la fiecare
Spor la muncă, bunăstare,
Și să trăiți mult sub soare;
S-aveți multă sănătate,
Bucurii, prosperitate,
Pace și noroc în toate;
Cu toți să vă vaccinați,
Și de COVID să scăpați. Mânați măi: Hăiu, hăi!

Rebusuri să dezlegați
Și să vă aveți ca frați.
Sănătate, pace, bani...
La anul și la mulți ani!
Aho!

ÎN AȘTEPTAREA DARURILOR

După cum am învățat
Chiar din pravila mătușii,
Ghetele le-am curățat
Și le-am pus în fața ușii,
Sperând la un dar bogat,
Dar, în zori, când m-am sculat,
Cu durere-am constatat
Că Moșul mi le-a lua
Și mi-a dat, în schimb,... papucii.

RĂCEALĂ

Mi-a zis o bătrână gură:
„Când sosește iarna dură,
Tu primește-o cu căldură!”
Și-am făcut temperatură.

STAREA VREMII

Starea vremii, mi se pare,
Că nu prea este în stare
Să aducă-n țară soare,
Flori și păsări călătoare.

DE MOȘ CRĂCIUN

Azi, în seara de ajun,
Vreau s-o fac pe Moș Crăciun,
Dar nu-ți pun în brad - să știi! -
Globuri, dulciuri, jucării...

O să primești de la mine,
Doar multe urări de bine:
Să-ți dea Domnul sănătate,
Că-i mai bună decât toate;

Să ai copii sănătoși,
Și nepoți deștepți, frumoși,
Cuminți și cuviincioși,
Cu respect pentru strămoși;

Să ai mâncare gustoasă,
Pace și liniște-n casă,
Familie sănătoasă
Și să fie bucuroasă;

Ferit de apă și foc,
Să ai în viață noroc
Să ai în conturi valută
Și să trăiești peste sută!

IARNĂ GREA

Iarna asta, cu ger mare,
Parc-ar vrea să ne învingă:
După oricare ninsoare,
Iarăși începe să ningă.

DORINȚĂ

Moș Crăciune, să-mi aduci
Niște mere, niște nuci,
Dar, mai ales - ține minte! -
Un calorifer fierbinte.

DE REVELION

Noaptea, când se schimbă anul,
Și se umblă cu uratul,
El, schimbă pe țuică banii,
Iar ea, și-a schimbat bărbatul.

URARE

Pe infractorul arestat -
Urmând să fie judecat-
Soția l-a vizitat
Și la mulți ani i-a urat.

Recomandare

De ești, cumva, pensionar
Și nu ai strictul necesar,
Nu fi scârțar și mânios
Și-ți recomand: mersul pe jos!

Că mersul acesta are rost:
Când vezi că toate ne merg prost
Și, ca pe-afară, ele nu-s
Tu nu te mai uita în sus.

Că sus nu prea ai ce să vezi,
Să mi te uiți, de nu mă crezi
Ce-avem? Un fel de Parlament
Și bănci ce-s date-n faliment.

Avem mulți delapidatori
Dar și corupți judecători
Un Găgăuță deputat
Ce uită-ndată ce-a jurat.

Și-un Somnorilă senator,
Un cartofoar și-un băutor,
Avem partide care scot
În frunte pe câte-un netot

Și crede gură-cască-n el
Și ni-l oferă drept model
Cum dracu de-a luat un vot
Ca să-nțeleg nicicum nu pot.

Așa că ce s-o mai lungim?
De-aceste lucruri să fugim.
Auzi de el c-ar fi furat
Ba o comună, ba un sat

Și, sprijinit de câte-un naș,
Ajunge Pârlea la oraș
Și pârjolește și aici
Și-nghite totul ca pe mici.

Să n-ai vreo grijă, să n-ai stres
Și nici cu ei vreun interes,
Când vezi că totul e pe dos,
Îți recomand: mersul pe jos,

Că mersu-i cel mai sănătos!

Harțag

Eu, de felu-mi, nu mă bag,
Nu că mi-ar fi teamă,
Însă eu nu vreau harțag
Și nici panaramă.

Văd pe alții pe la noi
Patronând scandalul
Și azvârlă cu noroi
Că vor cașcavalul.

Ei fac rău țării întregi
Că, scoțând pumnalul,
Chiar prin asta-nalcă legi
Că vor cașcavalul.

Sunt plătiți bineînțele
Că nu vin degeaba
Și, ca hoții noaptea ies
Ca să strice treaba.

Iar de țară-i doare-n părți
Că nu știu s-aștepte,
Puneți-le-n mână cărți
Ca să se deștepte.

Foamea-i mare și la ei,
Cum se dă semnalul,
Ies în stradă, vrei nu vrei,
Că vor cașcavalul.

Câte unul mai cu moț
Pune-aceeași placă
Și el tot din neam de hoț
Dar în alt rol joacă.

Dar nu au ce pune-n loc,
Pomenind de ciumă
Dintr-odată te faci foc
Și-i înjuri de mumă.

Ia apucă-i de nădragi
Ca să dea cu mopul,
Din harțag dau în pârtag
Că atât li-i scopul.

Ce poate fi mai rău ca o soție?

Ce poate fi mai rău ca o soție?
Ca să rămâi în pană de benzină?
Să-ți fure hoții mere din grădină
Ori să-ți revii cu greu dintr-o beție?

Amanta, când o chemi, să nu mai vină?
Să țină, și pentru un veac, mânie?
S-ajungi înnebunit de sărăcie
Când dai de fund... la sacul cu făină?

Iar corbul pripășit lângă veioză,
Făcând a vieții poezie proză
În plisc își pune-o partitură nouă,

C-un glas profund mi se-adresează mie
Să-mi stingă-n suflet orice bucurie
Și îmi răspunde-n bășcălie: „- Două!”

CATRENE

Gheorghe ENĂCHESCU

CATRENE ÎN ALB

IARNĂ ÎN ORAȘ

Cad oamenii cu carul –
Gheață-i pe pavaje;
Cade și primarul
În... sondaje.

HIBERNALĂ

Un glas cu disperare
Învăluie nămetul:
-Să vină ajutoare!
S-a-nzăpezit... bufetul!

VICISITUDINILE IERNII

Zăpada a blocat discret
Cărările înspre bufet
Și am ieșit doar pân' la poartă
Să simt miros de țuică fiartă...

A NINS...

A nins astă-noapte sălbatic și alb
Și-au ars trandafirii ce-am vrut să ți-i duc;
S-au prefăcut într-o pulbere fină
Și s-au pierdut, aiurea, în văzduh...

IARNĂ GREA

Afară-i frig și viscolește,
E groasă gheața pe ferești,
Vecina nu mai mă-ncălzește
Și tu tot rece mă primești...

MOȘ CRĂCIUN ȘI ÎNTÂRZIERILE DE TRENURI

-De ce vii tocmai de la pol cu renul?
Copiii-l iau pe Moș la bani mărunți.
-Păi, dacă aș porni să vin cu trenul,
Când aș sosi, ați fi deja cărunți...

CU URATUL LA COTROCENI

Cu uratul se plătește
Azi, la Cotroceni, nemțește:
Doi colaci mie, unul vouă
Și acela rupt în două.

DISCUȚIE ÎNTRE PRIETENE, APROPO DE MOȘ CRĂCIUN

-A venit Moșul la tine
Și-a uitat ca să mai plece...
-Păi, la mine-i cald și bine,
Iar afară-i rece...

LUI MOȘ CRĂCIUN I S-AU REPARTIZAT DREPT CRĂCIUNIȚE NIȘTE ANIMATOARE

Moșul nu vrea ca să creadă
Că a lui însoțitoare
Or să meargă prin zăpadă
Cu picioarele lor goale...

CADOUL BUNICULUI

Sania, nepoate,
Ți-am reparat-o –brici!
Merge ca pe roate –
I-am pus noi tălpici.

COWBOY-UL IARNA

A nins astă-noapte greu...
...Se uită pe geam în van,
Fiindcă-n loc de calul său,
El vede un cal... troian.

ÎN LUPTĂ CU NATURA

Avem azi o armată bravă
Călită-n teatre de război;
Îi scoas-acum ca să învingă
Zăpezile de pe la noi...

GHIVECI DE CATRENE

DIVIZIUNEA MUNCII

Alex șterge canapeaua,
Teo curăță covorul,
Iar bunica, bând cafeaua,
Păzește... televizorul!

RĂSPUNS LA POȘTA REDACȚIEI

Îi iei pe cititori la vale
Cu versurile dumitale...
(Așa ceva n-am mai văzut!...
Cum să pui rima la-nceput?...)

ÎNGRIJORARE

Epigramele ce-ofer
Au și sare și piper;
Doar o grijă mă apasă –
N-au toate poantele-acasă!

SFÂRȘIT DE IDILĂ

De-abia plecaseși... Te-am rugat să pleci,
Lăsând deoparte-orgoliu și mândria;
Când ai ajuns la capătul molaticei poteci,
Mi-am amintit că n-ai plătit chiria...

CĂSUȚA MEA

Eu te-am iubit atât de mult și-mi pare rău
Că nu ai fost o clipă-n locul meu
Să te auzi rostind cu vocea-ți tremurată:
- Mă vrei zadarnic. Ieri am fost retrocedată.

INTERMEZZO FAMILIAL

- Cine bate noaptea la oblonul meu?
- Eu sunt, dragă surioară, frățiorul tău.
Am venit la tine să-mi dai bucăți
Din pământul tatei. –Nu îți dau nimica!

DE INTERES PUBLIC

A cincea oară l-a-nșelat
Și-i freamăt mare în oraș,
Fiindcă de mult nu s-a văzut
Așa trăpaș...

CADE GREU LA ÎNȚELEGERE

De ninge sau de plouă,
El stă nedumerit
Ca un vițel la poartă nouă...
...De când stă, poarta s-a-nvechit!

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

Azi gustă de la mine,
Iar mâine de la tine
Și uite-așa, măi frate,
Mănâncă pe-apucate...

MOD DE IMPUNERE

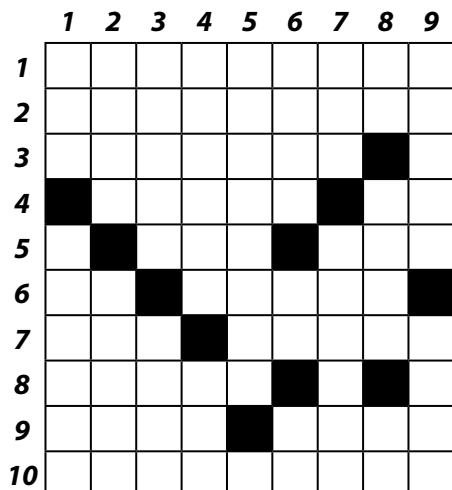
Cu mașina din dotare,
Dă în stâlpul cel mai mare,
Fiindcă-acesta-i cel mai tare
Din parcare!

EVOCĂRI REBUSISTE

Serghei COLOȘENCO

DECEMBRIE

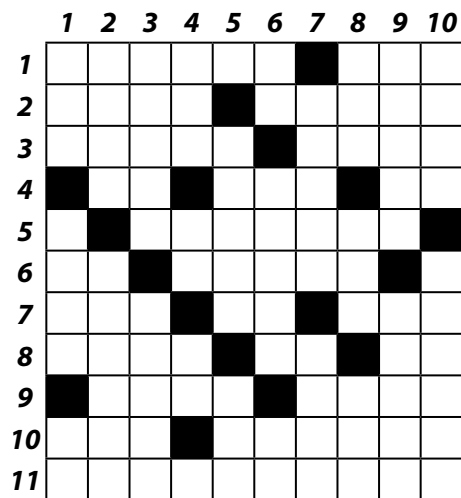
ORIZONTAL: 1) Liric român, autorul poeziei „Decembre” (Eugen). 2) Cantautor, a pus pe note poezia „Decembre” a lui G. Bacovia (Nicu). 3) Sonetul lui Mihai Eminescu datat: decembrie, 1883. 4) Nume dat zilei de 20 decembrie – 3 și 7 decembrie! 5) În codru! – Pleacă în decembrie, în ultima zi (pl.). 6) 25 decembrie! – Anotimpul ce începe cu luna decembrie (pl.). 7) Monarhul rus Alexandru ce a încetat din viață la 1 decembrie 1825 – Prozatorul bănățean născut la 7 decembrie 1935 (Sorin). 8) Actul istoric înfăptuit la 1 decembrie 1918. 9) Orașul din Moldova unde a fost înființat Centrul Cultural Francez la 7 decembrie 1992 – Eroul poemei „Noaptea de decembrie”, de Al. Macedonski. 10) Liric bârlădean, a scris poezia „Decemvrie” (George).

VERTICAL: 1) Cap în Java! – Text cules în tipografie. 2) Nu mai spune! – Sat în județul Maramureș. 3) Titlu de politețe turcesc – Lovirea mingii cu șiretul ghetelor, la fotbal. 4) Turtite bine – Râu la spanioli. 5) Sigla Oficiului național italian de turism – Cuprins

de frig! – Capăt de alele! 7) Fir textil – Creație literară apărută în timpul vieții autorului. 8) Nicolae Iorga – „Comisia Națională pentru Integrare Europeană” (siglă) – Ion Neculce. 9) Ca fulgii în zbor – Pârâu în județul Argeș. Dicționar: ODR, JAV, RIO, ENIT, LERU.

DECEMVRIE

George Tutoveanu

În oglinda de ... (1, l)
... (1, l; nom.) ... (2; nom.) se joacă,
Și pe zare doarme ... (3, l; pl.)
Înflorit cu promoroacă.

Lângă lacul, peste care
A durat decemvrie pod,
Străjuiește-n zale plopilor
Ca un mândru (3, l) voievod.

Ne-a rămas în urmă ... (4; nom.),
Și ni-s sufletele-nvinse
De muțenia ... (5)
Peste dealurile ... (6)

Lunca (7, l) nu ne mai cunoaște;
Și prin ea, de câte ori,
Ne-a trezit din ... (7, l; sg.), noaptea,
... (8, l; nom.) de privighetori.

Prin mestecenii! (8, l) în tremur,
S-aud ... (9; sg.) par-că-i doare;
Unde-s bolțile de frunze
Și suspinul de izvoare!...

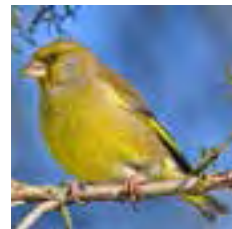
Dar nu poate să m-abată
Tot... (10; nom.) de pe văi:
Măreția primăverii
Strălucește-n ochii tăi.

Celelalte definiții: 2) Pe urmă. 4) Nota 7 – Cămașă rustică. 6) Cotă medie! 7) Diftong latin. 8) Cameel! 9) „Asociația Agenților de Publicitate din Moldova” (siglă). 10) Bidivii. 11) Dispute violente.

VERTICAL: 1) Cazac! – Situație materială – La fel. 2) Prea multă apă – Fibră textilă. 3) Formă de relief – Obligat. 4) Centru în Cairo! – Catene! – Spre. 5) Popa Duhu din proza lui Ion Creangă – „Serviciul Poliției Rutiere” (siglă). 6) Birlic – Oprea temporară a respirației – Miez de nucă! 7) Militar – Locuință. 8) „Food and Agriculture Organization” (siglă) – Aluniță – Fruct din Antile. 9) Armă automată – Disprețuiesc religiile. 10) Specie de capră neagră – A confunda.

Dicționar: AIR, ATT, CEMA.

(Biverb meta-anagramat:
XXXTXX + XXXRXXXX = 7, 7)
C A

1	14	2	18	D ₁	2	8	13
2	10	15	11	E ₂	8	12	13
3	16	13	9	C ₃	8	9	13
4	17	2	6	E ₂	9	3	13
5	9	10	7	M ₄	8	6	13
6		9	7	B ₅	7	13	
7		5	8	R ₆	5	13	
8	1	13	4	I ₇	11	6	13
9	7	10	12	E ₂	9	3	13

1) Dramaturg francez, autorul comediei „Domnul vânează” (n. 8 decembrie 1862). 2) Medic român, oftalmolog, Membru de onoare al Academiei Române (n. 15 decembrie 1926). 3) Arheolog născut la Onești, la 4 decembrie 1933. 4) Medic urolog, profesor la Facultatea de medicină din București (d. 15 decembrie 1915). 5) Scriitor român, a dramatizat romanul lui Nicolae Filimon „Ciocoi vechi și noi”, (n. 29 decembrie 1898). 6) În revista „Tribuna”, ce a apărut în acest oraș transilvan, a debutat Octavian Goga cu versuri, în numărul din 24 decembrie 1897. 7) Critic și istoric literar ieșean (n. 15 decembrie 1921). 8) Economist român, fost profesor la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (d. 23 decembrie 1989). 9) Fosta mea profesoară de limba italiană, de la Filologia ieșeană, născută la 31 decembrie 1913, la Corgémont, Elveția (d. 1991).

(Triverb meta-anagramat:

6 + XDXXX = 4, 2, 5)

N

Florentina Loredana

Elena

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Te uită cum ninge decembre...

Spre ... (1) , iubito, privește –

Mai spune s-aducă ... (2)

Și ... (3, I; nom.) s-aud cum trosnește.

Și mână ... (4; nom.; pl.) spre ... (3, II),

La horn să ascult vijelia,

Sau zilele mele – ... (6) –

Aș vrea să le-nvăț ... (7; nom.).

Mai spune s-aducă și ... (8; I; nom.),

Și vino și tu mai aproape, –

Citește-mi ceva de la poluri! (8, II),

Și ningă... zăpada ne-ngroape.

Ce cald e aicea la tine,

Și toate din ... (9, I) mi-s sfinte, –

Te uită cum ninge decembre...

Nu râde... citește nainte.

E ziuă și ce întuneric...

Mai spune s-aducă și... (9, II) –

Te uită, zăpada-i cât... (10; nom.),

Și-a prins ... (11) și clampa.

Eu nu mă mai duc azi acasă...

Potop e-napoi și nainte,

Te uită cum ninge decembre...

Nu râde... citește nainte.

(Rebo eliptic anagramat: 4 + (6) = 9)

Oliver Hardy

Aurel

Celelalte definiții: 1) Deasupra.

2) Lysozyme (abr. med.). 4) Actorul

Rădulescu. 5) Bună la cusut – Gaiță

(reg.). 6) „Țară muntoasă”, la afgani. 7)

Pe el. 8) Dă luciu Mobilei. 10) Bold – În

taină!

VERTICAL: 1) Gel! – Arde la

lampă – Gică Petrescu. 2) „European

Youth Folk Orchestra” (siglă) – Ștafetă

din trecut. 3) Nitrat – Culoare la jocul

de cărți. 4) Sat în județul Mureș –

Aeroportul din San Diego (SUA) (cod).

5) Ruj pe jos! – Fire folosite la brodat

(pop.). 6) Feline mai mari – America de

Nord! – Aere! 7) Cap în Haiti – Pictor

spaniol (sec.16). 8) Ana Botez – Oraș

în Peru. 9) Arenă de sport – Floare

roșie. 10) În duet! – Țară din Africa. 11)

Fir destrămat – Avânt.

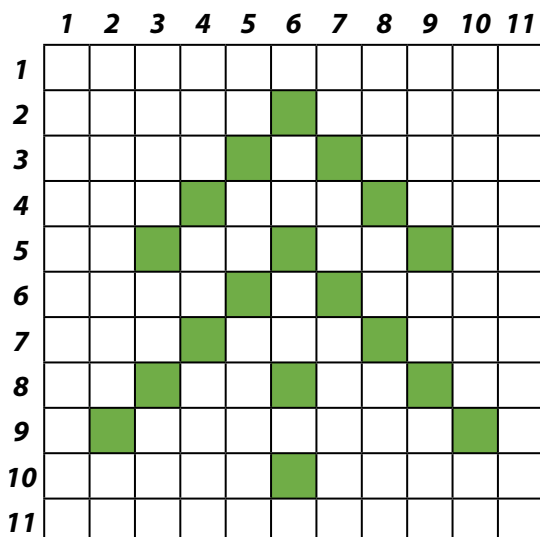
Dicționar: ROH, AIN, SDM, AME.

(Monoverb cu incastu anagramat:

HXXXXXXXXX)

HIBERNALĂ

ORIZONTAL: 1) Prezență rece (3 cuv.). 2) Se mișcă încet, uneori – Mult mai mare decât mare. 3) Ca un fulg de nea – Stăcut la mijloc! 4) Jumătatea internetului! – Prin acest loc de la țară – Între el! 5) Acel fără de ac! – La sfârșitul unui diluviu, începe iureșul! – Aici, la mijloc e vecina! – Ion stă-n baston! 6) Țstuia nu i-a pus nevastă-sa coarne – Monoton fără ton! 7) Unul care doarme toată iarna – Începuturile ingineriei! – Lacul înghețat iarna la munte. 8) Ninse, la marginea unui șes! – Mereu înainte! – Un efemer efort, fără nici un ort! – Eleve cu leve! – Rele conducătoare. 10) Oraș în Franța – Cum îl mai chema pe lorgovan? 11) Asta te ia cu răceală.

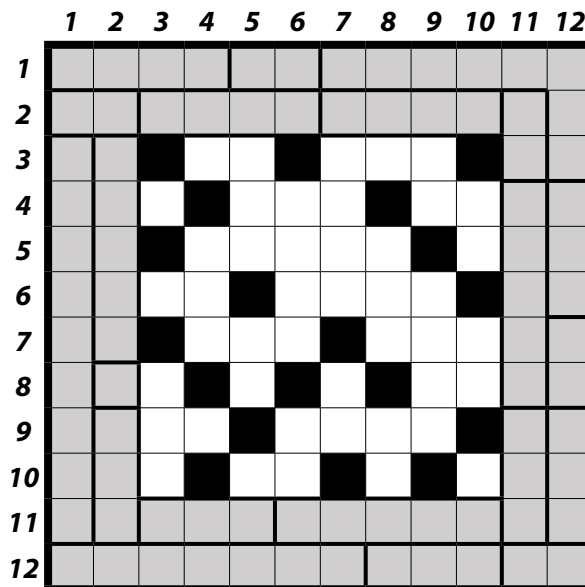
VERTICAL: 1) Astea, iarna, sunt pe toate drumurile. 2) Un fel de bună dispoziție – În orice sens! 3) Țsta umblă toată iarna după vânat, prin Delta Dunării – Urs fără mijloc, la ieșirea din culcuș! – „Tele Diffusion de France” (siglă). 4) Aducător de ninsoare – Un prăpădit, în sfârșit! – Un viitor berbec. 5) Aist ce-n viscol stă-n pristol! – Ateu, din cap până-n picioare! – Astea aduc ninsori. 6) Aracii fără arii! – Puțină tină la mijloc! – În mijlocul unui fior! – Una mică la mijloc! – Un mare talent. 8) Un pact care nu are început! – Noroiul găsit prin unele locuri iarna – Simțit când te ia cu frig. 9) Cât se poate de adevărat – Un hoț decapitat! – În mijlocul divanului! 10) Aparținător unor țări – Ultima parte dintr-un hectar! 11) Cel ce-și anunță apariția după revelion (3 cuv.).

Dicționar: TATU, LI, IVA.

Gheorghe NICULESCU

PLEACĂ MOȘ CRĂCIUN

(fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) ... 3) Plecată de la tata! – Șir întrerupt! – Pofa de joc a lui Mincă! – Uniunea Europeană (siglă). 4) Trei de la Roma – Limba esperanto simplificată – A scoate brusc aerul din plămâni. 5) Zâna a dispărut! – A trece apa – Istria! 6) European Educational Programme in Epidemiology (siglă) – Spus pe loc – Intrarea în Croația! 7) Proces verbal (abr.) – Cadou – Mișcare înapoi la tun. 8) Anno ante Christum (abr.) – A proiecta un film. 9) Balaur – Plantă agățătoare – Grup marginalizat! 10) Părintele spiritual al mirilor (var.) – Apel la liniște – Grădina cu animale. 11) ... 12) ...

VERTICAL: 1) ... 2) ... 3) Un nărod rămas fără mașină! – Dai o sută pentru un dolar. 4) Plecat fără a se întoarce – Puiul caprei – Jumătate din stoc! 5) Păstrător de bijuterii – Ieșirea din sat! – A nu face nimic. 6) Îndoite! – Numai – Vedetă. 7) Niște imbecili – Spărgător de sticlă! – Comitetul central (abr.). 8) Spune „nu” la compunere – Automobil Clubul Român (siglă) – Înștiințare publică scrisă. 9) Ritmul muzicii – Ziua trecută – Prima notă. 10) Cor ce nu mai contează! – Luat din centru! – Spus împreună – Comună hunedoreană. 11) ... 12) ...

Dicționar: ZAM.

P.S.: Pornind din stânga sus, în sensul acelor de ceasornic, și urmând în spirală traseul rasterat, veți citi epigrama lui Nicolae Bunduri cu același titlu ca al careului.

Nelu VASILE

Dezlegări: *Decembrie:* JEBELEANU, ALIFANTIS, VENETIA, O, IGNAT, CR, Z, ODR, ANI, EM, IERNI, TAR, TITEL, UNIRE, U, E, IASI, EMIR, TUTOVEANU. *Decembrie:* ZAPADA, FOC, APOI, SOARE, CODRI, SOIM, SI, SAT, TA, R, STAPANA, OT, NINSE, A, SES, AE, VIS, TRIL, EC, ME, GLAS, AAPM, CAI, PUSTIU, ALTERCATII. *Aritmografie:* FEYDEAU, OLTEANU, PUȘCAȘU, HERESCU, ȘOIMARU, SIBIU, BARBU, DUMITRU, IONESCU. *Decembrie:* GEAMURI, SUS, LYZ, JARATEC, FOC, SOBA, A, FOTOLII, DEM, I, ATA, SOITA, TOTUNA, ROH, IL, SIMFONIE, LAC, CEAI, OL, CASA, LAMPA, GARD, AC, AIN, PROMOROACA. *Hibernală:* A VENIT IARNA, LENOS, OCEAN, USOR, A, TATU, NET, ACI, LIL, EL, IU, CI, ON, CIUT, I, MONO, URS, ING, TAU, SE, ME, EF, LV, U, TIRANII, I, REDON, IOVAN, INFRIGURARE. *Pleacă Moș Crăciun:* CANDSEINTOAR – SEDUCEDOARCC – TT – SR – INC – UE – III – IDO – TUSI – ZN – INOTA – AAA – EEPE – AICI – CR – PV – DAR – RECUL – AAC – T – I – RULA – ZMEU – SCAI – GP – NUN – ST – F – ZOO – ICTOTACIDALL – NUICARCSOMNU (Când se întoarce iar la Pol./ Un Moș Crăciun, înzăpezit,/ Se duce doar cu sacul gol/ Adică tot cum a venit). *Enigme:* SFANTUL NICOLAE (Iăstun + florinte); LUNA DE IARNA (Dalian + Udrea); HIBERNALA (Bran + Mihale); HIBERNALĂ (balerină).

Florian PRICOP

„FOTBALUL ESTE VIAȚA MEA”

În existența sa Bârladul nu a dus lipsă de talente, fie culturale, fie științifice, fie sportive. Unul dintre acești sportivi renumiți ai orașului este și ex-fotbalistul, astăzi antrenorul **Filip Ionașcu**, pentru prietenii Firel, pentru împătimitii fotbalului local Gojgaru sau Baba pentru coechipieri. Filip are adunați deja peste 50 de ani dedicați sportului rege, fotbalul. La 5 iunie 2019 a sărbătorit alături de invitații săi jumătate de secol de activitate pe tărâmul fotbalului. S-a născut la Epureni-Horga la data de 30.01.1955. Pe timpul frecventării unui colegiu din Roman a fost legitimat ca junior la echipele Danubiana și Laminorul, jucând aici în perioada 1969-1972. După terminarea școlii din Roman revine pe plaiurile natale și în anul 1973 este legitimat la Rulmentul Bârlad unde activează timp de 10 ani de zile.

promovarea echipei în Divizia B. Aici a fost același jucător talentat, serios, cu o bună pregătire fizică ceea ce a dus ca tribunele să-l răsplătească deseori cu ropote de aplauze. A fost un fidel al clubului, motiv pentru care niciodată nu s-a pus problema de a pleca la alte echipe. La FEPA'74 a avut antrenori pe Marin, Sdrobiș, Crăciunescu, Mihăilescu, Ștefan, Dumitriu (Țiți), Copil etc. Printre coechipieri: Zlatan, Irimia, Bejănar, Cezar, Murgeanu, Spirea, Basalîc, Ciucă, Asandei, Dumitru, Costaș, Țoiu, Petcu, Bularda cel căruia i-a predat tricoul la retragerea din activitatea competițională. A jucat de la fundaș stânga la vârf de atac, astfel că în Campionatul 1983-1984 a marcat 9 goluri fiind ales fotbalistul numărul unu al județului. În perioada 14 – 28 noiembrie 1985, FEPA'74 a efectuat un turneu în Coreea de Nord. Aici, echipa bârlădeană a susținut patru meciuri

1972. Rulmentul în cantonament la Bușteni
Balan, Măcrescu, Vieru, Balaban, Poalelungi, Schlunschi (antrenor), Stângă, Postolache, Olaru, Sandu; rândul de jos: Ionașcu, Tufeanu, Pleșu, Cârjonțu, Moșneagu, Rebegea (culcat).

Aici, datorită calităților sale fizice, jucător cu talent și mare voință devine în scurt timp titularul echipei de bază. La echipa făuritorilor de rulmenți a debutat în partida cu Energia Gh. Gheorghiu Dej, pentru cei mai tineri astăzi orașul Onești. A jucat alături de Balan, Moșneagu, Vieru, Grigoraș, Stângă, Zane, frații Pleșu, Rebegea, Sandu, Huțu, Frunză, Irimia, Țibulcă, Iovu etc. La echipa rulmentiștilor a avut antrenori pe Dascălu (Zisu), Malăele, Schlumschi, Miclăuș, Ștefănescu etc. Peste ani a revenit la Rulmentul, în mai multe rânduri, dar de această dată ca antrenor.

În anul 1983 se transferă la FEPA'74 și pune „umărul” la

Rulmentul în cantonament la Slănic Moldova, ianuarie 1978
De la stânga la dreapta: Vieru, Chirulescu (medicul lotului), Gogu, Tăzlăuanu, Frunză, Zane, Bârlădeanu, Ionașcu, Bejenaru, Bădeanu, Irimia, Irimia, Țibulcă, Boidache (președintele Secției); jos: Lăpușneanu, ?, Munteanu, Ilie, Ștefănescu (antrenor) și Iovu.

amicale, în toate întâlnind echipe coreene de prima ligă. A obținut o victorie cu 2 – 0 în fața echipei Hun-Han, prin golurile marcate de Munteanu și Asandei. Celelalte trei partide au fost pierdute la limită. Datorită condiției fizice de invidiat Filip a jucat până la vârsta de 39 de ani, fiind un exemplu pentru toți colegii de echipă. În anul 1990 i s-a organizat o retragere oficială, la partida cu Nistrul Chișinău. Nu s-a putut trata de „microbul” fotbal și a continuat, atât ca antrenor, cât și jucător, până în anul 1993, când, după meciul de la Miercurea Ciuc, și-a agățat definitiv ghetetele în cui. Avea 39 de ani și o bogată experiență fotbalistică

cea ce l-a determinat să continue activitatea pe terenul de fotbal ca antrenor până în anul 2001. În total, a jucat exact 20 de ediții de campionat: 10 pentru Rulmentul și alte 10 pentru FEPA'74. Mai punem la socoteală și faptul că o scurtă perioadă de timp a fost legitimat și la FC ABROM, contribuind la promovarea acesteia în Divizia C, după care a revenit la FEPA'74. Filip a avut parte de multe partide frumoase, dar momentele cele mai frumoase și emoționante au fost la partida cu Aripile Bacău, în anul 1983, atunci când FEPA'74 a promovat pentru prima dată în Divizia B.

De bogata sa experiență și de sfaturile acestuia ca antrenor au beneficiat FEPA'74, FC VIPP, pe care a promovat-o în Divizia C și la Rulmentul. Ca antrenor principal a debutat în anul 1991, la partida FEPA'74 – Dunărea Galați.

Noiembrie 1991, înaintea partidei FEPA'74 – Petrolul Ploiești, din cadrul Cupei României. Echipa: rândul de sus, Ionașcu (antrenor), Cărunței, Anghel, Marcu, Danu, Bularda, Avram, Tudorache; rândul de jos: Cezar, Dumitru, Petcu și Ioniță.

A fost antrenorul principal al celor de la FEPA'74 până în anul 1999, după care a preluat pe FC VIPP. A participat la numai puțin de șase promovări, trei în Divizia „C” și trei în Divizia „B”. A avut satisfacția ca doi dintre elevii săi să evolueze în Divizia A și chiar la lotul național al României, antrenat atunci de Boloni și Iordănescu. Este vorba de Nicolau și Irimia.

La 5 iunie 2019 cu prilejul împlinirii a 50 de activitate pe tărâmul fotbalului, Farel și-a organizat o frumoasă

5 iunie 2019, o parte din colegii care au participat la aniversarea a 50 de ani dedicați fotbalului. De la stânga: Dumitru, Diceanu, Sandu, Cezar, Ionașcu, Bejenaru, Zane, Grigoraș și Oprea (magazionerul echipei).

Viața noastră

sărbătoare la care a invitat o mulțime de colegi și foști jucători pe care i-a antrenat de-a lungul timpului. A fost un moment plăcut și emoționant, s-au depănat amintiri și au scurs o lacrimă pentru colegii care priveau de sus la această sărbătoare: Petrică Popa (Chinez), Viorel Filer, Nicu Frunză (Limbă), Ion Moșneagu, Mișu Poalelungi, Ion Popescu și alții.

Oasenegre (fost elev de-al său) și Ionașcu, împreună cu o grupă de copii.

În anul 2010, alături de alți iubitori de fotbal, a pus bazele unor grupuri organizate de copii dornici să practice această disciplină. În numărul viitor vă vom pune la curent și despre această activitate.

Familia și activitatea pe terenurile de fotbal au fost două repere care l-au ghidat în viață. „Trăiesc doar pentru fotbal”, declara Filip într-un interviu acordat publicației „Obiectiv”, în noiembrie 2001. În viața de familist Filip și soția sa Mariana sunt fericiți și împliniți. Au o fiică, Mirela, finanțistă la București, și pe nepoțica Eva, 3 anișori și 8 luni de care este tare mândru.

Micuța Eva.

Acest număr al revistei a apărut prin bunăvoința și cu sprijinul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza”: Veronel Aionițoaie, Livia și Petruș Andrei, Vasile Chelaru, Elena Cocioabă, Claudia Comănescu, Ingrid Daniela Cozma, Daniel Drăgan, Dumitru Dima, Stelian Filip, Silvia Fitcal, Neculai Ghețău, Alina Eugenia Helgiu, Cristina Mihaela Hriscu, Vlad Andrei Hriscu, Ionel Irimia, Maria Marin, Eugen Claudiu Micu, Andrei Nicolaie Mihai, Emil Cosmin Mihai, Nicolaie Mihai, Luminița Munteanu, Petru-Sorinel Neniță, Virginica Petrea, Daniela-Elena Potîrniche, Virgil Potîrniche, Adriana Rîpan, Rodica Rîpan, Tincuța Siberescu, Veruța Tănase, Daniela-Tudorița Teodoru, Mihaela Loredana Tufaru.

O, brad frumos... (fragment)
de Radu Gyrg

*O, brad frumos, ce sfânt păreai
în altă sărbătoare,
Mă văd copil cu păr bălui
și ochii de ciocare.*

*Revăd un scump și drag cămin
și chipul mamei sfinte,
imagini de Crăciun senin
mi-apar și azi în minte.*

*Un brad cu daruri și lumini
în amintiri s-arăta.
În vis zâmbeste ca un crin
copilul de-altădată.
Întregul cer era deschis
deasupra frunții mele,
Azi strâng doar pulbere de vis
și numai scrum din stele. (...)*